

TARTU

Tartu linna

2024. aasta eelarve
seletuskiri

SISUKORD

Sisukord.....	2
Lisa 1. Koondeelarve	5
Lisa 2. Tulud	6
Lisa 3. Põhitegevuse kulud	7
Lisa 4. Investeermistegevuse kulud	9
Lisa 5. Finantseerimistegevus	14
Lisa 6. Rahavoogude prognoos	15
SISSEJUHATUS.....	16
Ülevaade majanduskeskkonnast.....	16
Määruse üldiseloomustus	16
Eelarve üldnäitajad.....	18
Tulud	19
Kulud	19
Eelarve põhinäitajad	20
2024. aasta eelarve ja eelarvestrateegia 2024–2027	20
1. TULUD.....	23
1.1. Põhitegevuse tulud	24
1.1.1. Maksud	25
1.1.2. Kaupade ja teenuste müük	28
1.1.3. Toetused	39
1.1.4. Muud tegevustulud.....	42
1.2. Investeermistegevuse sissetulekud.....	44
1.2.1. Põhivara müük	44
1.2.2. Põhivara soetuseks saadav toetus	44
1.2.3. Finantstulud.....	44
2. KULUD.....	46
2.1. Üldised valitsussektori teenused	50
2.1.1. Volikogu	51
2.1.2. Linnavalitsus	53
2.1.3. Reservfond	55
2.1.4. Üldised personaliteenused	55
2.1.5. Muud üldised teenused	55
2.1.6. Ühistegevus	56
2.1.7. Valitsussektori võla teenindamine	58
2.2. Avalik kord	60
2.2.1. Politsei	61
2.2.2. Muu avalik kord ja julgeolek	61
2.3. Majandus	64
2.3.1. Ettevõtluse arendamine	65
2.3.2. Maakorraldus	66
2.3.3. Ehitus	66
2.3.4. Linna teed ja tänavad	67
2.3.5. Transpordikorraldus	69
2.3.6. Õhustransport	71
2.3.7. Turism	72

2.3.8. Üldmajanduslikud arendusprojektid	72
2.3.9. Muu majandus	74
2.4. Keskkonnakaitse	77
2.4.1. Jäätmekäitlus	79
2.4.2. Avalike alade puhastus	81
2.4.3. Heitveekäitlus	82
2.4.4. Haljastus	83
2.4.5. Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitse	85
2.4.6. Muu keskkonnakaitse	85
2.5. Elamu- ja kommunaalmajandus	88
2.5.1. Elamumajanduse arendamine	89
2.5.2. Veevarustus	90
2.5.3. Tänavavalgustus	90
2.5.4. Muu elamu- ja kommunaalmajandus	92
2.6. Tervishoid	95
2.6.1. Üldmeditsiiniteenused	95
2.6.2. Avalikud tervishoiuteenused	96
2.6.3. Muu tervishoid	98
2.7. Vaba aeg, kultuur ja religioon	99
2.7.1. Sport	100
2.7.2. Puhkepargid ja -baasid	103
2.7.3. Noorsootöö ja noortekeskused	104
2.7.4. Vaba aja üritused	105
2.7.5. Raamatukogud	107
2.7.6. Rahvakultuur	108
2.7.7. Muuseumid	109
2.7.8. Muinsuskaitse	111
2.7.9. Botaanikaaed	112
2.7.10. Teatrid	112
2.7.11. Muu vaba aeg, kultuur ja religioon	113
2.8. Haridus	116
2.8.1. Alusharidus	117
2.8.2. Põhi- ja üldkeskharidus	121
2.8.3. Kutseharidus	125
2.8.4. Kõrgharidus	126
2.8.5. Täiskasvanute täiendkoolitus	127
2.8.6. Noorte huviharidus ja -tegevus	127
2.8.7. Koolitransport	129
2.8.8. Koolitoit	130
2.8.9. Öömaja	131
2.8.10. Muud hariduse abiteenused	131
2.8.11. Muu haridus	132
2.9. Sotsiaalne kaitse	135
2.9.1. Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	136
2.9.2. Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	137
2.9.3. Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	138
2.9.4. Muu eakate sotsiaalne kaitse	139
2.9.5. Asendus- ja järelhooldus	140
2.9.6. Muu perede ja laste sotsiaalne kaitse	141
2.9.7. Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	142
2.9.8. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	143
2.9.9. Riiklik toimetulekutoetus	144
2.9.10. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	144
2.9.11. Muu sotsiaalne kaitse	146

2.10. Välisprojektid.....	149
3. FINANTSEERIMISTE GEVUS JA LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	153
3.1. Finantseerimistegevus	153
3.2. Likviidsete varade muutus.....	156

Lisa 1. Koondeelarve

	<i>eurodes</i>
PÕHITEGEVUSE TULUD	238 071 449
Maksud	142 745 000
Kaupade ja teenuste müük	28 529 763
Saadavad toetused tegevuskuludeks	66 032 939
Muud tegevustulud	763 747
PÕHITEGEVUSE KULUD	234 675 559
Üldised valitsussektori teenused	11 765 863
Avalik kord	767 476
Majandus	29 340 889
Keskkonnakaitse	11 462 879
Elamu- ja kommunaalmajandus	5 040 128
Tervishoid	573 454
Vaba aeg ja kultuur	20 457 091
Haridus	128 546 752
Sotsiaalne kaitse	26 721 027
PÕHITEGEVUSE TULEM	3 395 890
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD	8 759 500
Põhivara müük	1 050 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	7 459 500
Finantstulud	250 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	57 855 572
Üldised valitsussektori teenused	9 130 072
Majandus	22 427 000
Keskkonnakaitse	1 200 500
Elamu- ja kommunaalmajandus	1 669 220
Vaba aeg ja kultuur	4 659 580
Haridus	17 644 200
Sotsiaalne kaitse	1 125 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULEM	-49 096 072
EELARVE TULEM (ülejääk (+), puudujääk (-))	-45 700 182
FINANTSEERIMISTEGEVUS	29 992 987
Laenukohustiste võtmine (+)	42 800 000
Laenukohustiste tasumine (-)	-12 807 013
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-15 707 195
EELARVE KOGUMAHT	305 338 144

Lisa 2. Tulud

	<i>eurodes</i>
PÕHITEGEVUSE TULUD	238 071 449
Maksud	142 745 000
Füüsilise isiku tulumaks	138 165 000
Maamaks	2 200 000
Reklaamimaks	900 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	80 000
Parkimistasu	1 400 000
Kaupade ja teenuste müük	28 529 763
Riigilõivud	113 000
Tulud haridusalasest tegevusest	15 129 211
Tulud kultuuri- ja kunstiasest tegevusest	828 127
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	1 291 999
Tulud sotsiaalialasest tegevusest	1 755 600
Tulu keskkonnavalasest tegevusest	306 120
Tulud üldvalitsemisest	20 269
Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	4 265 850
Tulud muudelt majandusaladelt	24 837
Üür ja rent	3 725 850
Õiguste müük	747 641
Muu toodete ja teenuste müük	321 259
Saadavad toetused tegevuskuludeks	66 032 939
Saadav tegevustoetus	63 504 110
<i>tasandusfond</i>	1 223 942
<i>toetusfond</i>	48 146 634
<i>muud tegevustoetused</i>	14 133 534
Saadav sihtfinantseerimine	2 528 829
Muud tegevustulud	763 747
Tulud loodusressursside kasutamisest	206 000
Trahvid	535 000
Muud eespool nimetatud tulud	22 747
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULUD	8 759 500
Põhivara müük	1 050 000
Maa müük	50 000
Materiaalsete varade müük - korterite müük	1 000 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	7 459 500
Finantstulud	250 000
Intressitulud	250 000
FINANTSEERIMISTEGEVUSE TULUD	42 800 000
Laenukohustiste võtmine (+)	42 800 000
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-15 707 195
Raha ja pangakontode saldo muutus	-15 707 195
LINNA TULUBAAS	305 338 144

Lisa 3. Põhitegevuse kulud

				<i>eurodes</i>
Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	KOKKU	Tegevuskulud	Antavad toetused
PÕHITEGEVUSE KULUD		234 675 559	199 348 054	35 327 505
01	Üldised valitsussektori teenused	11 765 863	11 654 102	111 761
01111	Linnavolikogu	874 908	874 908	0
01112	Linnavalitsus	8 435 223	8 434 998	225
01114	Linna reservfond	650 000	650 000	0
01310	Üldised personaliteenused	733	733	0
01330	Muud üldised teenused	964 377	964 377	0
01600	Ühistegevus	840 622	729 086	111 536
03	Avalik kord	767 476	739 476	28 000
03100	Politsei	15 000	0	15 000
03600	Muu avalik kord ja julgeolek	752 476	739 476	13 000
04	Majandus	29 340 889	27 757 409	1 583 480
04110	Ettevõtluse arendamine	323 583	323 583	0
04210	Maakorraldus	124 121	124 121	0
04430	Ehitus	683 476	683 476	0
04510	Teed ja tänavad	2 637 415	2 607 335	30 080
04512	Transpordikorraldus	16 380 001	16 340 001	40 000
04540	Õhustransport	360 000	0	360 000
04730	Turism	351 000	0	351 000
04740	Üldmajanduslikud arendusprojektid	2 486 748	1 688 848	797 900
04900	Muu majandus	5 994 545	5 990 045	4 500
05	Keskkonnakaitse	11 462 879	11 337 312	125 567
05100	Jäätme käitlemine	1 035 035	1 010 035	25 000
05101	Tänavate puhastus	7 746 934	7 710 850	36 084
05200	Heitvee käitlemine	146 500	146 500	0
05400	Haljastus	2 403 613	2 339 130	64 483
05500	Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitse	19 993	19 993	0
05600	Muu keskkonnakaitse	110 804	110 804	0
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	5 040 128	4 956 286	83 842
06100	Elamumajanduse arendamine	889 780	878 780	11 000
06300	Veevarustus	51 802	0	51 802
06400	Tänavavalgustus	2 265 550	2 244 510	21 040
06605	Muu elamu- ja kommunaalmajandus	1 832 996	1 832 996	0
07	Tervishoid	573 454	513 454	60 000
07210	Üldmeditsiiniteenused	97 000	47 000	50 000
07400	Avalikud tervishoiuteenused	214 034	204 034	10 000
07600	Muu tervishoid	262 420	262 420	0

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

				<i>eurodes</i>
Tegevusala kood	Tegevusala nimetus	KOKKU	Tegevuskulud	Antavad toetused
08	Vaba aeg ja kultuur	20 457 091	10 945 590	9 511 501
08102	Sport	5 880 034	2 863 572	3 016 462
08103	Puhkepargid ja -baasid	304 500	0	304 500
08107	Noorsootöö ja noortekeskused	987 059	907 059	80 000
08109	Vaba aja üritused	1 730 877	468 302	1 262 575
08201	Raamatukogud	2 903 953	2 903 953	0
08202	Rahvakultuur	1 000 492	907 692	92 800
08203	Muuseumid	1 783 667	1 772 507	11 160
08207	Muinsuskaitse	219 465	137 231	82 234
08211	Botaanikaaed	25 000	0	25 000
08234	Teatrid	87 200	0	87 200
08600	Muu vaba aeg	5 534 844	985 274	4 549 570
09	Haridus	128 546 752	119 155 993	9 390 759
09110	Alusharidus	43 888 900	37 183 000	6 705 900
09212	Põhi- ja üldkeskharidus	51 309 711	51 309 711	0
09213	Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud	7 200 529	7 200 529	0
09300	Kutseharidus	12 712 703	11 933 423	779 280
09400	Kõrgharidus	24 000	0	24 000
09500	Täiskasvanute täienduskoolitus	420 073	309 900	110 173
09510	Noorte huviharidus ja -tegevus	4 075 562	2 897 241	1 178 321
09600	Koolitransport	219 900	173 900	46 000
09601	Koolitoit	4 370 305	4 044 034	326 271
09602	Õömaja	387 500	387 500	0
09609	Muud hariduse abiteenused	2 618 559	2 397 745	220 814
09800	Muu haridus	1 319 010	1 319 010	0
10	Sotsiaalne kaitse	26 721 027	12 288 432	14 432 595
10120	Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	1 420 150	448 000	972 150
10121	Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	4 208 500	1 160 700	3 047 800
10200	Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	10 177 797	4 673 874	5 503 923
10201	Muu eakate sotsiaalne kaitse	171 634	37 000	134 634
10400	Asendus- ja järelhooldus	2 168 000	1 975 000	193 000
10402	Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	1 908 081	817 081	1 091 000
10600	Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	100 000	5 000	95 000
10700	Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	534 112	534 112	0
10701	Riiklik toimetulekutoetus	2 570 377	0	2 570 377
10702	Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	998 971	175 500	823 471
10900	Muu sotsiaalne kaitse	2 463 405	2 462 165	1 240

Lisa 4. Investeeringustegevuse kulud

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD KOKKU		57 855 572	50 396 072	7 459 500
Põhivara soetus	PVS	48 838 500	41 379 000	7 459 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	ASF	535 000	535 000	0
Finantskulud	FK	8 482 072	8 482 072	0
Investeeringustegevuse kulud objektide ja finantseerimisallikate lõikes				
ÜLDISED VALITSUSSEKTORI TEENUSED		9 130 072	9 130 072	0
Valitsussektori võla teenindamine (01700)		8 482 072	8 482 072	0
Laenude intressid	FK	8 479 155	8 479 155	0
Intressid	FK	2 917	2 917	0
Linnavalitsus (01112)		648 000	648 000	0
Darktrace võrguturbe tarkvara, Nutanix tarkvara, HYCU varundustarkvara	PVS	285 000	285 000	0
Kodulehe arendus	PVS	100 000	100 000	0
ESRI Gis platvormi litsentsitasu	PVS	85 000	85 000	0
Raekoja plats 6/Rüütli 2 hoone projekteerimine	PVS	80 000	80 000	0
IT tarkvara arendused (Flexproperty, Alldevice)	PVS	53 000	53 000	0
Dynamics 365 Finance personaliarvestuse arendus	PVS	30 000	30 000	0
Wifi seadmed lasteaedadele	PVS	15 000	15 000	0
MAJANDUS		22 427 000	18 427 000	4 000 000
Maakorraldus (04210) - maa ost linna arenguks	PVS	400 000	400 000	0
Linna teed, tänavad ja sillad (04510)		20 452 000	16 452 000	4 000 000
Tänavate rekonstrueerimine, ehitus, projekteerimine		8 242 000	8 242 000	0
Põhja pst ja Muuseumi tee väljaehitamata osa ehitus	PVS	2 907 000	2 907 000	0
Tulbi tn (Viljandi mnt - Veeriku) rekonstrueerimine	PVS	950 000	950 000	0
Kastani tn (Kuperjanovi-Näituse) rekonstrueerimine	PVS	900 000	900 000	0
Põhivõrgu rajamisel sõiduteede rekonstrueerimine	PVS	750 000	750 000	0
Puiestee tn (Roosi - Paju tn) rekonstrueerimine	PVS	750 000	750 000	0
Lääne 12, 14, 16 ja lähiala planeeringu tänavate väljaehitamine	PVS	650 000	650 000	0
Projekteerimised (tänavate, teede)	PVS	400 000	400 000	0
Koostööprojektid korteriühistutega elamute ümbruse asfalteerimiseks	ASF	260 000	260 000	0
Investeeringuobjektide omanikujärelevalve	PVS	200 000	200 000	0
Vabriku tn rekonstrueerimine	PVS	150 000	150 000	0
Parkla projekteerimine ja rajamine Vabaujula, Tähtvere Spordipark	PVS	100 000	100 000	0
Vanalinna tänavatele tókiste paigaldamine	PVS	100 000	100 000	0
Liiklusloendussüsteemi arendamine	PVS	50 000	50 000	0
Erasektori poolt avaliku taristu rekonstrueerimiseks tehtavate investeeringute kaasfinantseerimine	PVS	50 000	50 000	0
Vanemuise tn müüride renoveerimine	PVS	25 000	25 000	0

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Ülekatted ja pindamised	PVS	2 200 000	2 200 000	0
Jalgratta- ja jalgteed, sillad		9 935 000	5 935 000	4 000 000
Sõpruse sild	PVS	5 000 000	4 000 000	1 000 000
Jalgrattateede põhivõrgu rajamine kesklinnas	PVS	3 750 000	750 000	3 000 000
Kergliiklusteede ülekatted	PVS	300 000	300 000	0
Jalgrattateede põhivõrgu rajamise projekteerimiskulud	PVS	250 000	250 000	0
Roopa tn jalgte ehitus	PVS	250 000	250 000	0
Tunnelite ehitus koostöös Eesti Raudteega	PVS	255 000	255 000	0
Viaduktide nõlvade katmine erosioonikindla lahendustega	PVS	60 000	60 000	0
Emajõeäärne matkarada	PVS	50 000	50 000	0
Küüni 3/5 hoovi rattaparkla	PVS	20 000	20 000	0
Liikluskorraldus		75 000	75 000	0
Foorristmike rekonstrueerimine	PVS	75 000	75 000	0
Transpordikorraldus (04512)		850 000	850 000	0
Avaliku bussiliiniveo reaalaja infotablood ja ootekojad	PVS	450 000	450 000	0
Uute rattaringluse rataste ostmise	PVS	400 000	400 000	0
Üldmajanduslikud arendusprojektid (04740)		75 000	75 000	0
SA Tartu Teaduspark taristu arendamise kaasfinantseerimine	ASF	75 000	75 000	0
Muu majandus (04900)		650 000	650 000	0
Korterühistute remondifond	PVS	160 000	160 000	0
Elektrigeneraatorite paigaldamine	PVS	150 000	150 000	0
Mitteeluhoonete remondid	PVS	100 000	100 000	0
Viidasüsteem	PVS	80 000	80 000	0
Päikesepaneelide paigaldus	PVS	50 000	50 000	0
Ettekirjutuste täitmine linnale kuuluvates hoonetes	PVS	50 000	50 000	0
Puiestee 114 lammutamine	PVS	40 000	40 000	0
Tampere Maja (Jaani 4) hoone fassaadi projekteerimine	PVS	20 000	20 000	0
KESKKONNAKAITSE		1 200 500	1 048 000	152 500
Jäätmeäritlus (05100)		80 000	80 000	0
Ringmajanduskeskuse projekteerimine	PVS	80 000	80 000	0
Tänavate puhastus (05101)		48 000	48 000	0
Sorteerimisega 3-osalised prügikastid	PVS	48 000	48 000	0
Heitveekäitlus (05200)		15 000	15 000	0
Uute hüdrantide rajamine	ASF	15 000	15 000	0
Haljastus (05400)		922 500	770 000	152 500
Vabaujula projekt ja ala heakorrastus	PVS	200 000	200 000	0
Parkide teed ja inventar	PVS	150 000	150 000	0
Jaamamõisa oja	PVS	122 500	0	122 500
Koortepark	PVS	100 000	100 000	0
Toomemäe hoolduskava tegevused	PVS	50 000	50 000	0
Mänguväljakud (invest. olemasolevatesse mänguväljakutesse)	PVS	50 000	50 000	0
Toomemäe teed ja trepid	PVS	50 000	50 000	0
Välitreeningvahendid	PVS	50 000	50 000	0
Kultuuripealinn 2024 tegevused parkides	PVS	40 000	40 000	0
Sadamaraudtee rohekoridor	PVS	40 000	40 000	0

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Projekteerimised	PVS	40 000	40 000	0
Aurutöötlemise masin võõrliikide hävitamiseks	PVS	30 000	0	30 000
Muu keskkonnakaitse (05600)		135 000	135 000	0
Supilinna tiigi puhastamine (ROHering)	PVS	135 000	135 000	0
ELAMU- ja KOMMUNAALMAJANDUS		1 669 220	1 669 220	0
Elamumajanduse arendamine (06100)		700 000	700 000	0
Linnale kuuluvate korterite ja elamute remont	PVS	500 000	500 000	0
Annemõisa 12 rekonstrueerimine rehabilitatsioonikeskuseks	PVS	200 000	200 000	0
Tänavavalgustus (06400)		640 000	640 000	0
Parkide ja mänguväljakute valgustuse rekonstrueerimine	PVS	215 000	215 000	0
Kergliiklustee valgustus Ilmatsalus (Tüki tee - Kooli tee)	PVS	110 000	110 000	0
Pimedate tänavalõikude valgustamine	PVS	80 000	80 000	0
Keskatlamaja kilbi piirkonna tänavavalgustusliinide rekonstrueerimine	PVS	80 000	80 000	0
Koostöös elektrilevi liinide rekonstrueerimisega tänavavalgustusliinide rekonstrueerimine	PVS	60 000	60 000	0
Tänavavalgustuskilpide ja telemeetriasisüsteemide väljavahetamine, uute loomine	PVS	50 000	50 000	0
Projekteerimised	PVS	30 000	30 000	0
Ülekäiguradade valgustamine	PVS	15 000	15 000	0
Muu elamu- ja kommunaaltegevus (06605)		329 220	329 220	0
Joogiveekraanid Tartu tänavatel	PVS	100 000	100 000	0
Vana-Jaani peatee valgustamine ja kivisillutise paigaldamine	PVS	65 200	65 200	0
Väikeveok + sahk Tuigo kalmistu haldamiseks	PVS	57 120	57 120	0
Kalmistu renoveerimine (välisseinte vuukide taastamine, aknde vahetus, siseosa remont)	PVS	56 100	56 100	0
Puiestee 3 kontorihoone fassaadi soojustamine, siseosa remont ja WC renoveerimine	PVS	40 800	40 800	0
Anne Saun (Anne 44) torustikutööd	PVS	10 000	10 000	0
VABA AEG ja KULTUUR		4 659 580	2 189 580	2 470 000
Sporditegevus (08102) (spordibaasid, noortesport)		1 358 000	838 000	520 000
Teenushoone rajamine (olmemaja)	PVS	1 000 000	500 000	500 000
Betoonist skatepargi rajamine	PVS	200 000	200 000	0
Olemasolevate rajatiste hooldus ja edasiarendamine (laste- ja noortepark jms)	PVS	40 000	20 000	20 000
Sõudmise ja Aerutamise klubi "Tartu"/ SAK (Ranna tee 3) paadisilla rajamine	PVS	30 000	30 000	0
Toetus spordiklubidele spetsiifilise spordiinventari soetuseks	ASF	25 000	25 000	0
Veski spordibaasi majutushoone avatäidete vahetus	PVS	17 000	17 000	0
Ilmatsalu spordihoone (Raba tee 2) põranda renoveerimine	PVS	11 000	11 000	0
Tamme staadioni olme- ja tribüünihoone (Tamme pst 1) veepehmenduse paigaldus	PVS	10 000	10 000	0
TÜ Spordihoone (Ujula tn 4)	ASF	25 000	25 000	0
Puhkepargid ja -baasid (08103)		100 000	100 000	0
Laululava territooriumi väljaarendamine	PVS	100 000	100 000	0
Vaba aja üritused (08109)		45 000	45 000	0
Kultuurivaldkonna investeringu ja arengutoetus	ASF	45 000	45 000	0

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Raamatukogud (08201) (Tartu O.Lutsu nimeline raamatukogu)		125 000	125 000	0
RFID ehk mikrokiibipõhine raamatukogumaterjali turva- ja laenutussüsteem	PVS	75 000	75 000	0
Amortiseerunud valgustite väljavahetamine raamatukogu peamajas (Kompanii 3/5)	PVS	30 000	30 000	0
O. Lutsu nim. linnaraamatukogu (Kompanii 3/5) igaaastased remonttööd	PVS	20 000	20 000	0
Muuseumid (08203)		795 700	795 700	0
"Meie Tartu" näituse koostamine ning rajamine	PVS	750 000	750 000	0
"Tartu 2024" kultuuripealinna näitus ja konverents "Peedist pesumasin"	PVS	25 700	25 700	0
Mänguasjumuuseumi (Lutsu 2 Lutsu 8) remonttööd	PVS	20 000	20 000	0
Muinsuskaitse (08207)		50 000	50 000	0
Maarja Kirik	ASF	50 000	50 000	0
Muu vaba-aeg ja kultuur (08600)		2 185 880	235 880	1 950 000
Südalinna kultuurikeskus	PVS	2 150 000	200 000	1 950 000
Südalinna kultuurikeskuse detailplaneering	PVS	35 880	35 880	0
HARIDUS		17 644 200	16 807 200	837 000
Koolieelsed lasteasutused (09110)		8 969 000	8 132 000	837 000
Lasteaed Hellik (Aardla 138) ehitamine	PVS	5 000 000	5 000 000	0
Lasteaed Tähtvere (Tammsaare 10) rekonstrueerimine	PVS	3 383 000	2 546 000	837 000
Lasteaiaruumide remondid	PVS	300 000	300 000	0
Lasteaedade mänguväljakud ja õuepaviljonid	PVS	186 000	186 000	0
Lasteaedade sisustuse ost	PVS	100 000	100 000	0
Üldhariduskoolid (09212)		7 696 000	7 696 000	0
Karlova Kooli (Lina 2) rekonstrueerimine	PVS	5 706 000	5 706 000	0
M. Reiniku Kooli (Riia 25) katuse rekonstrueerimine	PVS	400 000	400 000	0
H.Treffneri Gümnaasium (Munga 12) remonditööd	PVS	360 000	360 000	0
Kooliruumide remondid	PVS	300 000	300 000	0
Tamme Kooli (Tamme pst 24a) liikuma kutsuv õu	PVS	200 000	200 000	0
Maarja Kooli (Puiestee 126) tööpäetusklassi rekonstrueerimine ja sisustus	PVS	200 000	200 000	0
Veeriku Kool (Veeriku 41) arhitektuurivõistlus	PVS	100 000	100 000	0
Maarja Kooli (Puiestee 126) mänguväljak	PVS	100 000	100 000	0
Hansa Kooli (Anne 63) õueala	PVS	90 000	90 000	0
Hansa Kooli (Anne 63) remonditööd	PVS	90 000	90 000	0
J. Poska Gümnaasiumi (Vanemuise 33) valgustite vahetus	PVS	40 000	40 000	0
Anne tn 63 ja Anne tn 65 kruntide detailplaneering (Hansa&Decartes'i Kool)	PVS	25 000	25 000	0
M. Reiniku Kooli (Riia 25a) staadioni valgustite vahetus	PVS	25 000	25 000	0
Veeriku Kooli (Veeriku 41) detailplaneering	PVS	20 000	20 000	0
M. Härma Gümnaasiumi (Tõnissoni 3) IB-õppe sisustuse ost	PVS	20 000	20 000	0
Ihaste Lasteaed-Algkooli detailplaneering	PVS	20 000	20 000	0
Kutseõppeasutused (09300) (Tartu Rakenduslik Kolledž)		200 000	200 000	0
Rakenduslik Kolledž (Kopli 1) lihatöökoja jahutussüsteemi rekonstrueerimine	PVS	200 000	200 000	0
Noorte huviharidus ja -tegevus (09510)		64 200	64 200	0

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

eurodes

Tegevusvaldkonnad, tegevusalad, investeringuobjektid	Kulu liik	KOKKU	Finantseerimisallikad	
			linn	toetused
Huvihariduse investeringutoetus	ASF	40 000	40 000	0
Õppeinventari ja pillide soetamine	PVS	24 200	24 200	0
Muu haridus (09800)		715 000	715 000	0
Haridusobjektide muud kulud (projekteerimised, ettekirjutused, territooriumid)	PVS	715 000	715 000	0
SOTSIAALNE KAITSE		1 125 000	1 125 000	0
Eakate sotsiaalhoolekande asutused (10200)		65 000	65 000	0
Tartu Hooldekodu (Liiva 32) remonttööd	PVS	65 000	65 000	0
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeasutused (10700)		60 000	60 000	0
Päevakeskus Kalda (Kaunase pst 22) jahutuse ja tööruumide ehitus	PVS	60 000	60 000	0
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (10702)		1 000 000	1 000 000	0
Sotsiaalüürimaja (Tüve 6) rajamine	PVS	1 000 000	1 000 000	0

Lisa 5. Finantseerimistegevus

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA				
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2023 seisuga jääk	2024. aastal		31.12.2024 seisuga jääk
			uus laen	tagasimakse	
Kokku laenukohustised		139 331 083	42 800 000	12 807 013	169 324 070
Kokku pangalaenud ja võlakirjad		139 270 183	42 800 000	12 787 473	169 282 710
VÕLAKIRJAD		7 986 200	0	917 300	7 068 900
AS LHV Varahaldus 2017. a võlakiri	5 490 000	3 184 200	0	384 300	2 799 900
NIB 2017. a võlakiri	8 000 000	4 802 000	0	533 000	4 269 000
PANGALAENUD		131 283 983	42 800 000	11 870 173	162 213 810
OP 2018. a laen	7 570 000	3 785 000	0	757 000	3 028 000
NIB 2018. a laen	6 800 000	4 533 333	0	453 333	4 080 000
NIB 2019. a laen	5 200 000	3 944 828	0	358 621	3 586 207
NIB 2021. a laen	9 200 000	7 973 333	0	613 333	7 360 000
EIB 2019. a laen	6 000 000	4 800 000	0	300 000	4 500 000
EIB 2020. a laen	6 950 000	5 019 444	0	386 111	4 633 333
SEB 2019. a laen	6 490 000	3 894 000	0	649 000	3 245 000
SEB 2021. a laen	13 000 000	10 400 000	0	1 300 000	9 100 000
SWB 2020. a laen	8 000 000	5 600 000	0	800 000	4 800 000
LHV Pank, laen (endine 2016.a Danske võlakiri)	11 687 000	11 687 000	0	0	11 687 000
LHV Pank, laen (endine 2015.a Danske võlakiri)	10 885 000	2 177 000	0	1 088 500	1 088 500
SEB laen 2016	1 000 000	688 797	0	49 793	639 004
SEB laen 2015	200 000	31 578	0	21 053	10 526
SEB laen 2014	150 000	16 116	0	14 876	1 240
Danske laen 2013	430 000	3 553	0	3 553	0
OP 2022. a laen	15 980 000	15 980 000	0	0	15 980 000
SWB 2023. a laen	30 000 000	30 000 000	0	3 000 000	27 000 000
2023 laen	0	20 750 000	0	2 075 000	18 675 000
2024 laen	0	0	29 992 987	0	29 992 987
2024 refin	0	0	12 807 013	0	12 807 013
KAPITALIRENT	x	60 900	0	19 540	41 360
VOCO kap.rent 2021. a (CNC puidutöötlemiskeskus)	125 000	49 500	0	16 500	33 000
VOCO sõiduk 2022. a	19 000	11 400	0	3 040	8 360

Lisa 6. Rahavoogude prognoos

RAHAVOOD PÕHITEGEVUSEST	3 395 890
Laekumised põhitegevusest	238 071 449
Maksud	142 745 000
<i>tulumaks</i>	138 165 000
<i>maamaks</i>	2 200 000
<i>kohalikud maksud</i>	2 380 000
Kaupade ja teenuste müük	28 529 763
Saadavad toetused tegevuskuludeks	66 032 939
Muud tegevustulud	763 747
Väljamaksed põhitegevuseks	-234 675 559
Tööjõukulud	-119 467 513
Antavad toetused	-35 327 505
Muud tegevuskulud	-79 880 541
RAHAVOOD INVESTEERIMISTEGEVUSEST	-49 096 072
Laekumised investeerimistegevusest	8 759 500
Põhivara müük	1 050 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	7 459 500
Finantstulud	250 000
Väljamaksed investeerimistegevuseks	-57 855 572
Põhivara soetus	-48 838 500
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine	-535 000
Finantskulud	-8 482 072
RAHAVOOD FINANTSEERIMISTEGEVUSEST	29 992 987
Laekumised finantseerimistegevusest	42 800 000
Väljamaksed finantseerimistegevusest	-12 807 013
RAHAVOOD KOKKU	-15 707 195
Laekumised kokku	289 630 949
Väljamaksed kokku	-305 338 144
EELARVEAASTA NETORAHAVOOD	-15 707 195

SISSEJUHATUS

Ülevaade majanduskeskkonnast

Maailmamajanduse taastumine COVID-19 pandeemiast ning Venemaa invasioonist Ukrainasse on jätkuvalt aeglane ja ebaühtlane. Kogu majandustegevust mõjutab oluliselt rahapoliitika üleilmne karmistumine. Maailmamajanduse 2024. aasta kasvuprognosis on Maailmapanga hinnangul 2,4%. Euroopa majanduskasv kiireneb Euroopa Keskpanga prognoosi kohaselt 2023. aasta 0,7%-lt 1,0%-le 2024. aastal. Euroopa Keskpank ei saa võtta jõulisi samme majanduskasvu toetamiseks, sest rahapoliitika fookuseks jääb esialgu inflatsiooni ohjamine. Ka eelarvepoliitika ei võimalda majanduskasvu kiirendada, kuna riigivõlad on niigi kiiresti kasvanud. Järgmise aasta suurimaks väljakutseks kogu maailmas on rahapoliitika ja majanduse tasakaalus hoidmisel, sest kattunud kriiside mõju on keerukas leevendada. Lisaks eelnevale on lähiaastate globaalsed märksõnad rohepöörde, kliimamuutustega kohanemine ning toiduga kindlustatus.¹

Looduskeskkonna halvenemine on kujunenud suurimaks ohuks mitte ainult tänapäevaste elutingimuste säilimisele planeedil Maa, vaid ka otseselt majanduslikule heolule. Kliimamuutused võivad põhjustada märkimisväärset majanduslikku kahju. Esiolulisele hinnangutel on EL võimeline kliimamuutuste poolt põhjustatud väljakutsetega toime tulema, eriti, kui vajalikke meetmeid võetakse ette kiiresti.² Paljud madalama sissetulekuga riigid on aga kliimamuutustest tõsiselt ohustatud.³

Eesti Panga majandusprognoosi järgi pöördub Eesti majandus uuesti kasvule järgmisel aastal, kuid pärast kaheaastast langusperioodi kujuneb taastumine aeglaseks. 2024. aasta majanduskasvu prognoos on 1,4%. Töötus suureneb prognoosi kohaselt 8%ni, palgakasv jääb 6% lähistele. Inflatsioon langeb 3,4%ni, kusjuures suur osa sellest tuleneb käibemaksuseaduse muudatusest.⁴

Tartu on Eesti suuruselt teine linn ja Lõuna-Eesti keskus, samuti Eesti intellektuaalne keskus tänu siin asuvale Eesti vanimale ja tunnustatuimale ülikoolile, kus õpib pea 15 tuhat üliõpilast. Tartus asub ka mitu teist kõrgkooli (Eesti Maaülikool, Tartu Tervishoiu Kõrgkool, Kõrgem Kunstikool Pallas, Kaitseväge Akadeemia). Suurimad tööandjad on Tartu Ülikooli Kliinikum, Tartu Ülikool ja Tartu Linnavalitsus koos hallatavate asutustega. Tartus asub mitu riigiasutust, sealhulgas Riigikohus ning Haridus- ja Teadusministeerium. Olulisel kohal on nii töötleva tööstuse (toiduaine- ja joogitööstus (nt A. Le Coq, Salvest), metalli- ja masinatööstus (nt Metec, Torm Metall ja HANZA Mechanics Tartu), puidu- ja ehitustööstus (nt Palmako, Kodumaja ja Lasita Maja)) kui ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ettevõtted (nt Playtech Estonia, Boku, Axinom, Nortal, Cybernetica ja Reach-U, Foxway).

Linna finantsvõimekust pärsivad valglinnastumine ning kohalike omavalitsuste vähene finantsautonoomia. Lähitulevikus on vajalik leida võimalusi linna finantsautonoomia suurendamiseks ning valglinnastumise negatiivsete finantsmõjude leevendamiseks.

Määruse üldiseloomustus

2024. aasta eelarve on koostatud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFIS) põhimõtetest lähtudes. KOFIS-is sätestatu ning Tartu Linnavolikogu 11.06.2020. a.

¹World Economic Outlook. Navigating Global Divergences. IMF, oct 2023.

²The climate and the economy. ECB Working Paper Series No 2793 / March 2023.

³Climate Change. Climate and the economy. IMF.

⁴Eesti Panga majandusprognoos 2023-2025. Majandus on visa taastuma, sept 2023.

määruse nr 96 „Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord“ alusel on eelarveosad:

1. põhitegevuse tulud,
2. põhitegevuse kulud,
3. investeerimistegevuse tulud,
4. investeerimistegevuse kulud,
5. finantseerimistegevus,
6. likviidsete varade muutus.

Eelarvestruktuuri selline ülesehitus annab võimaluse eristada põhitegevusi ja investeerimistegevusi. Toodud struktuuriga selgub üheselt linna põhitegevuse tulude ja kulude vahekorid, dünaamika ja omafinantseerimise ehk investeringute tegemise ja laenude maksmise võime.

Eelarveosad on jaotatud majandusliku sisu järgi liikideks. Eelarve on esitatud määruse lisas ning käesoleva seletuskirja alguses pealkirjaga „Koondeelarve“. Eelarve kujunemise detailsem plaan on esitatud täiendava informatsioonina, kusjuures eraldi on välja toodud tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse väljaminekute ja finantseerimistegevuse ülevaade.

Seletuskiri on koostatud analoogses järjestuses koondeelarve struktuuriga. Sissejuhatavale osale järgneb üldiseloomustus eelarve tulude kohta (1. osa), mis jaguneb põhitegevuse tuludeks ja investeerimistegevuse tuludeks. Sellele järgneb üldiseloomustus linna kulude kohta tegevusvaldkondade (edaspidi valdkondade) kaupa (2. osa). Finantseerimistegevuse eelarve on esitatud kolmandas osas koos likviidsete varade muutuse eelarveosaga. Vastavalt eelarve koostamise korrale esitatakse eelarve seletuskirjas andmed eelmise eelarveaasta tegelike, käesolevaks eelarveaastaks kinnitatud ja eelseisvaks eelarveaastaks kavandatud tulude ja kulude kohta. 2023. aasta täpsustatud eelarve on tabelites esitatud seisuga 31.10.2023, võttes arvesse lisaeelarvetega tehtud muudatusi.

Eelarve on tekkepõhine, mis tähendab, et tehingud kajastatakse vastavalt nende toimumisele, sõltumata sellest, millal nende eest raha laekub või millal summad välja makstakse. Eelarve sisaldab kõiki tulusid ja kulusid (kõikehaaravuse põhimõte) ning on koostatud brutomeetodil kalendriaastaga ühtiva eelarveaasta kohta (aastase kehtivuse põhimõte). Üldreeglina ei ole tulu- ja kuluartiklid üksteisest sõltuvuses (universaalsuse põhimõte). See tähendab, et eelarve tulude puhul ei ole kindlaks määratud sihtotstarbelist kulutamist ehk tulud tervikuna on mõeldud finantseerima kulusid tervikuna. Erandina on siiski teatud tulude puhul ette nähtud sihtotstarbeline kasutamine. Kavandatavate väljaminekute summa võrdub tulude ja muude kulude katteks kasutatavate vahendite summaga (tasakaalustatuse põhimõte). See tähendab, et eelarve on formaalselt tasakaalus ning täidetud on KOFIS-i nõue, mille kohaselt eelarve tulem peab võrduma likviidsete varade muutuse eelarveosa kogusumma ja finantseerimistegevuse eelarveosa kogusumma vahega. Eelarves on kavandatud reservfondi suuruseks 500 tuhat eurot.

Peale eelarve koostamist käsitlevate õigusaktide on eelarve koostamisel tuginetud järgnevatele allikatele:

- riigi eelarvestrateegia 2024–2027;
- 2024. aasta riigieelarve materjalid;
- Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos 2023;
- Eesti Panga majandusprognoosid ja -kommentaariid;
- Euroopa Keskpanga majandusülevaated ja -prognoosid;
- Maailmapanga majanduse väljavaade, juuni 2023;
- arengustrateegia „Tartu 2030“;
- Tartu linna arengukava aastateks 2018–2026 ja Tartu linna eelarvestrateegia aastateks 2024–2027;
- Tartu linna valdkondlikud arengukavad;

- Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonileping Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021–2025.

Eelarve üldnäitajad

2024. aasta eelarves kavandatud tegevusega liigutakse edasi Tartu linna arengustrateegiast „Tartu 2030“ tuleneva visiooni ning arengukavas 2018–2026 sätestatud eesmärkide poole, mis hoiavad silme ees sihti – parandada linlaste elukvaliteeti ning muuta Tartu atraktiivsemaks nii investoritele kui ka linna külalistele. Samad strateegilised eesmärgid on seatud ka Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonilepingus Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021–2025:

- Tartu eesmärk on olla tegusate, ettevõtlike, loovate ja õnnelike inimeste linn;
- Tartu on hooliv, salliv ja rahvusvaheliselt avatud ülikoolilinn;
- linna teenuste arendamisel arvestatakse kõikide inimestega, sõltumata nende vanusest, soost, päritolust, lisavajadustest, usulisest tõekspidamisest või orientatsioonist;
- Tartu on üleriigilise tähtsusega ja rahvusvahelise mõjuulatusega keskus, mis rakendab Tartu Ülikoolis ja teistes kõrgkoolides ning teadus- ja kultuuriasutustes loodavat intellektuaalset potentsiaali;
- Tartu on eestlust hoidev, turvaline, euroopalik ning ainulaadse kultuuripärandiga väärikas linn. Tartu arvestab kliimamuutuste mõjuga ja hoiab elurikkust.

2024. aasta eelarve põhieesmärgid on alljärgnevad.

- **Hea hariduse kättesaadavuse tagamine.** Eesmärk on arengukavas toodud väljakutsetest tulenevalt olemasolevate lasteaedade ja koolihoonete ning nende mängu- ja spordiväljakute ning staadionite ajakohastamine eesmärgiga tagada turvalise füüsilise ja vaimse õppekeskkonna loomine õppeasutustes. Jätkatakse koolide ja lasteaedade rekonstrueerimise kava elluviimist (Karlova Kooli ja Helliku ning Tähtvere lasteaia renoveerimine, mitme lasteaia rühmaruumide remont ja territooriumi korrastamine), nüüdisaegse õpikäsituse juurutamist, õppijaid toetava tugisüsteemi arendamist, õppijate arengu mitmekesisdamist.
- **Kultuuri ja spordi väärtustamine.** Tartu on 2024. aastal Euroopa kultuuripealinn ning linnavalitsus soovib muuta Tartu kõige nähtavamaks ja põnevamaks programmiga Euroopa kultuuripealinnaks. Kultuuripealinna programm on avaldatud veebilehel tartu2024.ee ning sinna lisandub järjepidevalt uusi üritusi ning informatsiooni. Tartus toimub 2024. aastal laulu- ja tantsupidu. Südalinna kultuurikeskuse rajamiseks on juba sõlmitud finantseerimise ja projekteerimise lepingud ning jätkub töö keskuse ettevalmistamise ja planeeringutega.
- **Tartu kui hooliva linna eesmärkide täitmine.** Eesmärk on tagada igale tartlasele tema vajadusest lähtuvad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused, edendada Tartu tervishoiu ja sotsiaalhoolekande arenduskeskuseks ka väljaspool linna piire, kujundada tervist väärtustav eluhoiak, ennetada sotsiaalprobleeme, tagada abivajajatele nende elukvaliteeti parandavate teenuste kättesaadavus ning soodustada kodanikualgatust. Tartu viib ellu riigi algatatud hooldereformi tagades kõikidele linna eakatele väärika hooldekodu koha.
- **Elukeskkonna parandamine.** Jätkub jalg- ja jalgrattateede rajamine (kesklinnas jalgrattateede põhivõrgu rajamine), teedevõrgu arendamine (Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehituse lõpetamine) ja korrashoiu tagamine, keskkonnasäästlik ja mugav ühistransport, haljasalade ja parkide väärtustamine ja arendamine. Linna kliimakava üks eesmärkidest on parandada inimeste tervist ja heaolu näiteks pürgides parema õhukvaliteedi poole või toetades tervislikke eluviise.
- **Kliimamuutuste leevendamine.** Linnad katavad umbes 3% kogu maismaast, kuid toodavad üle 70% kasvuhoonegaaside heitest. Seepärast peavad linnad ja nende kodanikud otsima lahendusi praegusele kliimakriisile. Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa Komisjoni missiooni „100 kliimaneutraalset ja arukat linna aastaks 2030“ ning

jätkab liikumist kliimaneutraalsuse poole. Olulised märksõnad on keskkonnahoidlik liikuvus, energiatõhusus, roheline linnaplaneerimine ja keskkonnahoidlik linnakeskkond, tartlaste keskkonnateadlikkuse suurendamine, Tartu kui ainult rohelist elektrit tarbiv linn.

- **Elurikkuse suurendamine.** Rohealad ja puudega kaetus on linnade roheline taristu tähtsad elemendid, mis toovad inimestele kasu nii ökoloogilises, sotsiaalses kui ka majanduslikus mõttes. Alustatakse haljastuse kava koostamist, mille lõppeesmärk on omavahel ühendusteedega seotud linna rohealade võrgustik, mida hooldatakse kohalike liikide vajadusi arvesse võttes ning eraaiad, mille omanikud on teadlikud ja rakendavad kohalikke liike soosivaid praktikaid.
- **Teadmistepõhise ettevõtluse arendamine.** Jätkatakse koostööd ettevõtjate ja Tartu kõrgkoolidega, toetatakse inkubatsioonitegevusi ja rohekiirendit.

2024. aasta eelarve maht on **305,3 miljonit** eurot, mis on 2% suurem kui 2023. aasta täpsustatud eelarve (298,9 miljonit eurot). Eelarve mahust 77% on kavandatud põhitegevuseks ning põhitegevuse tulem paraneb 2023. aastaga võrreldes 4 miljoni võrra jõudes **3,4 miljoni euron**i. Eelarvedefitsiit on 45,7 miljonit eurot. Linn kavandab kaasata laenuraha 42,8 miljoni euro ulatuses, millest 12,8 miljonit eurot kulub olemasolevate võlakohustiste refinantseerimiseks ning 30 miljonit eurot uute investeringute rahastamiseks. Võlakohustiste teenindamiseks kavandatud kulud kasvavad pea kaks korda jõudes 8,5 miljoni euron 2024. aasta lõpuks. Linna laenukohustised kokku on 2024. aasta lõpus 169,3 miljonit eurot. Netovõlakoormus⁵ on aasta lõpuks 169,2 miljonit eurot, mis moodustab põhitegevuse tuludest 71%. Sellega ollakse KOFIS-is ajutiselt lubatud netovõlakoormuse ülemmäära (80%) piires.

Tulud

Linna 2024. aasta **põhitegevuse tulude** eelarve on 238,1 miljonit eurot, mis on käesolevaks aastaks planeerituga võrreldes 10,9 miljoni euro võrra (5%) kasvanud. Linna suurim tuluallikas on üksikisiku tulumaks, mille eelarve on 138,2 miljonit eurot. Tulumaksu laekumine suureneb võrreldes 2023. aasta eelarvega 15,2 miljoni euro võrra (12%), mis tuleneb palgataseme tõusust ning kohalike omavalitsuste rahastamissüsteemi muudatustest. Riiklikest maksudest laekub eelarvesse veel maamaks 2,2 miljonit eurot (+13%). Kohalikest maksudest laekub linna eelarvesse 2,4 miljonit, mis moodustab vaid 1% linna tegevustuludest, ning see jaguneb reklaamimaksu, teede ja tänavate sulgemise maksu ning parkimistasu vahel. Kohalike maksude tulu kasvab 0,3 miljoni euro võrra. Linna hallatavate asutuste kaupade ja teenuste müügitulu tõuseb 28,5 miljoni euron (+10%). Riigilt ja muudelt institutsioonidelt saadavaid toetusi on planeeritud 66 miljonit eurot ning muid tulusid 0,8 miljonit eurot.

Investeeringutegevuse tuludena on planeeritud 8,8 miljonit eurot. Põhivara soetuseks saadavat sihtfinantseerimist on kavandatud 7,5 miljonit eurot: 3 miljonit eurot jalgrattateede põhivõrgu rajamiseks kesklinna, 2 miljonit eurot südalinna rajatava kultuurikeskuse ehitusega seotud tegevusteks, 1 miljonit eurot Sõpruse silla rekonstrueerimiseks, 837 tuhat eurot lasteaed Tähtvere renoveerimiseks, 500 tuhat eurot Tähtvere Spordipargi olmehoone rajamiseks ning 153 tuhat eurot linnalooduse projektile „Elurikkuse rohering“. Põhivara müügist kavandatavat tulu on eelarves 1 miljonit eurot ja finantstulu 0,3 miljonit eurot.

Kulud

Põhitegevuse kuludeks on kavandatud 234,7 miljonit eurot, mis moodustab 77% eelarvest. Kulud kasvavad võrreldes käesoleva aasta täpsustatud eelarvega 6,5 miljoni euro võrra (+3%). Põhitegevuse kuludest moodustab enam kui poole ehk 51% tööjõukulude, mis kasvab 119,5 miljoni euron. Tööjõukulude kasv on varasemast tagasihoidlikum, sest riigi kavandatud õpetajate

---

⁵ Netovõlakoormus = võlakohustiste ja likviidsete varade vahe.

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

alampalga tõus 2024. aastal on 3,1%. Majandamiskulud kahanevad 0,8 miljoni euro võrra (-1%), jõudes 79,2 miljoni euroni. Toetusi planeeritakse maksta 35,3 miljonit eurot (+14%), ca 4 miljonilisest kasvust kulub rohkem kui pool kultuuripealinna toetamisele. Muud tegevuskulud on planeeritud 0,7 miljoni euro tasemele (-14%) ning seda vähendades reservfondi suurust 100 tuhande euro võrra.

Kulude jagunemine valdkondade vahel on järgmine: haridus 50%, majandus 18%, sotsiaalne kaitse 10%, vaba aeg ja kultuur 9%, üldised valitsussektori teenused 7%, keskkonnakaitse 4%, elamu- ja kommunaalmajandus 2% ning tervishoid ja avalik kord mõlemad alla 1%.

Investeeringuid planeeritakse kokku **57,9 miljoni** euro väärtuses ning see moodustab pea viiendiku linna eelarve mahust. Järgmisel aastal on suuremad investeerimisobjektid seotud hariduse, teede ja tänavate ning üldise heakorraga. Eri rahalise väärtusega projekte on kokku üle 120. Suuremad investeeringud on:

- Karlova Kooli (Lina 2) renoveerimine 5,7 miljonit;
- lasteaed Hellik (Aardla 138) ehitamine 5 miljonit;
- Sõpruse sild 5 miljonit;
- Jalgrattateede põhivõrk 3,8 miljonit;
- Tähtvere lasteaia rekonstrueerimine 3,4 miljonit;
- Põhja puiestee ja Muuseumi tee ehitus 2,9 miljonit;
- Südalinna kultuurikeskus 2,2 miljonit;
- Tähtvere Spordipargi olmehoone rajamine 1 miljon;
- Sotsiaalüürimaja (Tüve 6) 1 miljon;
- Puiestee tänav (Roosi-Paju) renoveerimine 0,8 miljonit.

Eelarve põhinäitajad

Tabel 1. Eelarve põhinäitajad

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Põhitegevuse tulud	204 876 496	227 202 067	238 071 449	4,8	10 869 382
Põhitegevuse kulud	187 525 262	228 144 535	234 675 559	2,9	6 531 024
PÕHITEGEVUSE TULEM	17 351 234	-942 468	3 395 890	-460,3	4 338 358
Investeeringustegevuse tulud	8 277 088	13 002 174	8 759 500	-32,6	-4 242 674
Investeeringustegevuse kulud	37 858 415	61 003 971	57 855 572	-5,2	-3 148 399
INVESTEERIMISTEGEVUSE TULEM	-29 581 328	-48 001 797	-49 096 072	2,3	-1 094 275
Laenukohustiste võtmine	16 077 700	50 786 750	42 800 000	-15,7	-7 986 750
Laenukohustiste tasumine	-9 759 670	-9 757 931	-12 807 013	31,2	-3 049 082
FINANTSEERIMISTEGEVUS	6 318 030	41 028 819	29 992 987	-26,9	-11 035 832
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	-5 912 064	-7 915 446	-15 707 195	98,4	-7 791 749
EELARVE TULEM	-12 230 094	-48 944 265	-45 700 182	-6,6	3 244 083
EELARVE KOGUMAHT	235 143 347	298 906 437	305 338 144	2,2	6 431 707

2024. aasta eelarve ja eelarvestrateegia 2024–2027

Linnaeelarve peamine alusdokument on arengukava osana esitatav ja igal aastal uuendatav nelja eelseisvat aastat käsitlev linna eelarvestrateegia. Eelarvestrateegia 2024-2027 kiideti heaks Tartu Linnavolikogu 12.10.2023 istungil järgmiste eeldustega:

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

- Eesti SKP reaalkasv on keskmiselt 3% aastas;
- inflatsioon on 2023. aastal 9,2%, 2024. aastal 3% ning langeb seejärel 2% lähistelega;
- Tartu maksumaksjate arv püsib stabiilne, järgides Eesti keskmist trendi;
- keskmise palga nominaalkasv on 2024. aastal 5,7%, mis langeb perioodi lõpuks 4%-le;
- residendist füüsiliste isikute maksustatavast tulust (arvestamata TMS 4. peatükis sätestatud mahaarvamisi) laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 11,96%;
- maamaksu määra kasvu piirang 10%;
- uusi kohalikke makse vaadeldaval perioodil ei kehtestata;
- sõltuvate üksuste koosseis eelarvestrateegia perioodil ei muutu.

Tabel 2. Eelarve võrdlus eelarvestrateegiaga

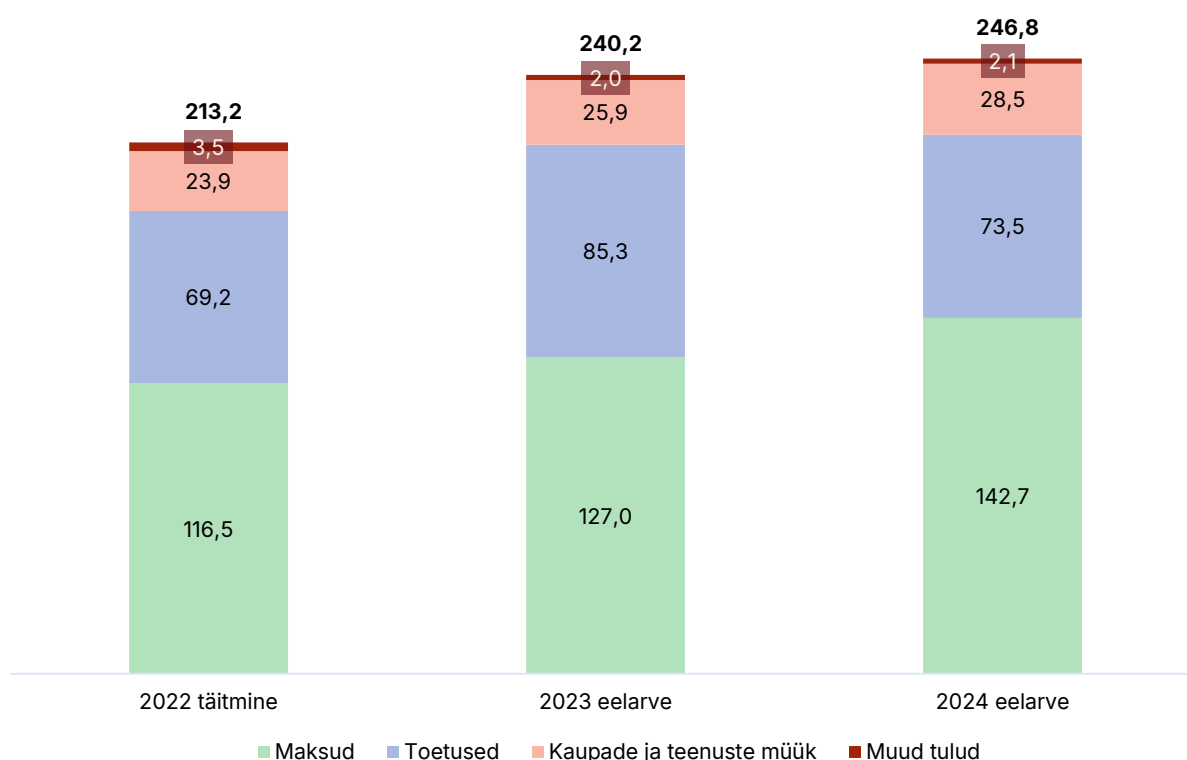
	Eelarvestrateegia	Eelarve	Erinevus
PÕHITEGEVUSE TULUD	240 075 000	238 071 449	-2 003 551
Maksud	140 883 000	142 745 000	1 862 000
Kaupade ja teenuste müük	25 429 000	28 529 763	3 100 763
Toetused	73 009 000	66 032 939	-6 976 061
Muud tulud	754 000	763 747	9 747
PÕHITEGEVUSE KULUD	228 800 000	234 675 559	5 875 559
Toetused	29 000 000	35 327 505	6 327 505
Tööjõukulud	123 000 000	119 467 513	-3 532 487
Majandamiskulud	76 000 000	79 208 241	3 208 241
Muud kulud	800 000	672 300	-127 700
INVESTEERIMISTEGEVUSE SISSETULEKUD	11 200 000	8 759 500	-2 440 500
Tulu vara müügist	3 000 000	1 050 000	-1 950 000
Toetused	8 000 000	7 459 500	-540 500
Finantstulu	200 000	250 000	50 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE VÄLJAMINEKUD	51 521 000	57 855 572	6 334 572
Põhivara soetus	44 700 000	48 838 500	4 138 500
Toetused	1 000 000	535 000	-465 000
Finantskulu	5 821 000	8 482 072	2 661 072
EELARVE TULEM	-29 046 000	-45 700 182	-16 654 182
FINANTSEERIMISTEGEVUS	29 046 000	29 992 987	946 987
Kohustiste võtmine	40 546 000	42 800 000	2 254 000
Kohustiste tasumine	11 500 000	12 807 013	1 307 013
LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS	0	-15 707 195	-15 707 195
EELARVE MAHT	291 821 000	305 338 144	13 517 144

Erinevalt varasematest aastatest on 2024. aasta eelarvel väga suur rõhk linna kulude kasvu pidurdamisele või vähendamisele. Mitmete kriiside koosmõjul on linna kulubaas oluliselt kasvanud ning jätkusuutliku arengu ning majandamise huvides peab kulude kasv jääma väiksemaks tulude kasvust. Käesoleva dokumendi koostamise ajal ei ole selgunud uusi asjaolusid, mis muudaksid majanduse väljavaadet optimistlikumaks ning tuleb säilitada konservatiivne eelarvepoliitika. Eelarveaasta tulemit mõjutab oluliselt hooldereform, mille tulemusena peab linn leidma oma vahenditest katte vähemalt 1,7 miljoni euro suurusele lisakulule. Linna laenukoormus kasvab, kuid jääb veel seaduses sätestatud piirmäärast madalamale. Linna investeerimisvõimekust vähendab intressikulude pea kahekordne kasv. Linna jätkusuutlikuks arenguks on tarvis põhitegevuse tulemit järkjärgult suurendada.

Eelnenud tabelist nähtub, et eelarve tulemus erineb strateegias kavandatud numbritest nii väiksemate tulude kui kulude poolest. Tulemust mõjutab planeeritust väiksem õpetajate palgatõus (toetusfondi tulu ja tööjõukulu), hooldereformiga seotud lisakulud, majandamiskulude tõus ning intressikulude kasv. Linna reaalsete investeeringute summa jääb strateegias kokku lepitud tasemele, kuid intressikulude tõus näitab kokkuvõttes ka selle alajaotuse kasvu. Eelarvedefitsiit kasvab võrreldes strateegiaga ning seda finantseeritakse täiendav laenamise ning linna likviidsete vahendite arvelt.

1. TULUD

Tartu linna sissetulekud tulevad maksudest, toetustest, kaupade, varade ja teenuste müügist ning muudest tuludest. Üle poole sissetulekutest moodustab füüsilise isiku tulumaks ja peaaegu kolmandiku toetused. 2023. aastaga võrreldes on sissetulekud kasvanud **6,6 miljonit** eurot ehk **3%**. Kasvu panustab kõige enam füüsilise isiku tulumaks, mille kasv tuleneb eelkõige palgataseme tõusust⁶.

Joonis 1. 2024. aasta eelarve sissetulekute struktuur (miljonites eurodes)

Põhitegevuse tulud ning investeerimistegevusest saadavad sissetulekud on nii eelarves kui ka käesolevas seletuskirjas esitatud eraldi eelarveosadena. Nende eristamine annab selge ülevaate investeerimissuutlikkusest ja laenude võtmise võimest ning parandab eelarve läbipaistvust. Põhitegevuse tulud moodustavad **96%** sissetulekutest. Sissetulekud kokku moodustavad **246,8 miljonit** eurot.

⁶ Tulumaksu laekumine kasvab ka kohalike omavalitsuste rahastamise ümberkorralduste tõttu, kuid see ei mõjuta linna sissetulekute kogumahtu.

1.1. Põhitegevuse tulud

Põhitegevuse tulude eelarvesse kuuluvad regulaarsed tulud – maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused põhitegevuseks ning muud tegevustulud. Põhitegevuse tulude summa on alus linna finantsdistsipliini näitajate arvutamisel. Põhiline tuluallikas on maksud, millest **97%** moodustab füüsilise isiku tulumaks. Teine suurem tuluallikas on toetused, millest enamik laekub riigieelarvest. Olulise osa moodustavad ka asutuste kaupade ja teenuste müügist saadavad tulud.

Tabel 3. Tartu linna põhitegevuse tulud aastatel 2022-2024

Eelarve tulud	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmise	eelarve	eelarve	%	eurot
PÕHITEGEVUSE TULUD	204 876 496	227 202 067	238 071 449	4,8	10 869 382
Maksud	116 494 837	127 022 000	142 745 000	12,4	15 723 000
Füüsilise isiku tulumaks	112 762 464	123 000 000	138 165 000	12,3	15 165 000
Maamaks	1 919 840	1 942 000	2 200 000	13,3	258 000
Reklaamimaks	468 794	750 000	900 000	20,0	150 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	140 486	130 000	80 000	-38,5	-50 000
Parkimistasu	1 203 253	1 200 000	1 400 000	16,7	200 000
Kaupade ja teenuste müük	23 916 407	25 885 569	28 529 763	10,2	2 644 194
Riigilõivud	138 389	113 000	113 000	0,0	0
Laekumised majandustegevusest	19 287 959	21 401 452	23 622 013	10,4	2 220 561
<i>tulud haridusalasest tegevusest</i>	<i>11 765 980</i>	<i>13 081 557</i>	<i>15 129 211</i>	<i>15,7</i>	<i>2 047 654</i>
<i>tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest</i>	<i>451 547</i>	<i>349 165</i>	<i>828 127</i>	<i>137,2</i>	<i>478 962</i>
<i>tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest</i>	<i>952 121</i>	<i>1 137 808</i>	<i>1 291 999</i>	<i>13,6</i>	<i>154 191</i>
<i>tulud sotsiaalalalasest tegevusest</i>	<i>2 808 791</i>	<i>2 412 937</i>	<i>1 755 600</i>	<i>-27,2</i>	<i>-657 337</i>
<i>tulu keskkonnavalasest tegevusest</i>	<i>74 477</i>	<i>76 000</i>	<i>306 120</i>	<i>302,8</i>	<i>230 120</i>
<i>tulud üldvalitsemisest</i>	<i>29 240</i>	<i>20 269</i>	<i>20 269</i>	<i>0,0</i>	<i>0</i>
<i>tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest</i>	<i>3 180 358</i>	<i>4 300 000</i>	<i>4 265 850</i>	<i>-0,8</i>	<i>-34 150</i>
<i>tulud muudelt majandusaladelt</i>	<i>25 446</i>	<i>23 716</i>	<i>24 837</i>	<i>4,7</i>	<i>1 121</i>
Üür ja rent	3 675 306	3 535 332	3 725 850	5,4	190 518
Õiguste müük	514 530	575 855	747 641	29,8	171 786
Muu toodete ja teenuste müük	300 223	259 930	321 259	23,6	61 329
Saadavad toetused tegevuskuludeks	63 397 786	73 426 792	66 032 939	-10,1	-7 393 853
Saadav sihtfinantseerimine	5 277 168	3 538 680	2 528 829	-28,5	-1 009 851
Saadav tegevustoetus	58 120 618	69 888 112	63 504 110	-9,1	-6 384 002
Muud tegevustulud	1 067 466	867 706	763 747	-12,0	-103 959
Võlalt arvestatud intressitulu	3 758	-2 000	0	-100,0	2 000
Tulud loodusressursside kasutamisest	191 610	200 000	206 000	3,0	6 000
Trahvid	602 281	618 870	535 000	-13,6	-83 870
Muud eespool nimetatud tulud	269 817	50 836	22 747	-55,3	-28 089

1.1.1. Maksud

Tabel 4. Tartu linna maksutulud aastatel 2022-2024

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Maksud	116 494 837	127 022 000	142 745 000	12,4	15 723 000
Füüsilise isiku tulumaks	112 762 464	123 000 000	138 165 000	12,3	15 165 000
Maamaks	1 919 840	1 942 000	2 200 000	13,3	258 000
Reklaamimaks	468 794	750 000	900 000	20,0	150 000
Teede ja tänavate sulgemise maks	140 486	130 000	80 000	-38,5	-50 000
Parkimistasu	1 203 253	1 200 000	1 400 000	16,7	200 000

Eesti maksusüsteem koosneb maksuseadustega sätestatud ja kehtestatud riiklikest maksudest ning seaduse alusel valla- või linnavolikogu poolt oma haldusterritooriumil kehtestatavatest kohalikest maksudest, mille loetelu on sätestatud kohalike maksude seaduses. Riiklikest maksudest laekuvad kohalike omavalitsuste eelarvesse füüsilise isiku tulumaks ja maamaks. Tartu linnas kehtivad kohalikud maksud on reklaamimaks, teede ja tänavate sulgemise maks ning parkimistasu. Võrreldes 2023. aasta eelarvega kasvavad maksutulud 12% ehk 15,7 miljoni euro võrra, kusjuures lõviosa kasvust tuleneb füüsilise isiku tulumaksu laekumise suurenemisest.

1.1.1.1 Füüsilise isiku tulumaks

Füüsilise isiku tulumaksu laekumist reguleerib tulumaksuseadus (TuMS). Tulumaksu kohaliku omavalitsuse üksusele eraldamise korra sätestab tulumaksuseaduse alusel vastu võetud rahandusministri 19.12.2008 määrus nr 54 „Füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsusüksustele eraldamise kord“. Tulumaksu laekumist mõjutavad maksumaksjate arv, inimeste brutosissetulek ja riigi poolt igal aastal omavalitsustele kehtestatav tulumaksu laekumise määr.

Tulumaksuseaduse § 5 lõike 1 kohaselt laekub 2024. aastal maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele 2,5% residendist füüsilise isiku riiklikust pensionist ja 11,89% residendist füüsilise isiku muust maksustatavast tulust⁷, arvestamata tulumaksuseaduse 4. peatükis sätestatud mahaarvamisi. Võrreldes 2023. aastaga on toimunud märkimisväärsed muudatused. Esiteks liigub toetusfondist kolm toetust KOV tulubaasi: asendus- ja järelhoolduse, matusetoetuse ning pikaajalise hoolduse vahendid kogusummas ligi 83 miljonit eurot. Muudatusega hakkab KOV üksustele tulumaksu laekuma 1,88% füüsiliste isikute pensionist ning senisele lisaks täiendavad 0,1 protsendipunkti muust tulust. Teiseks suurendati KOV üksuste tulukuse erinevuse kasvu pidurdamiseks tulumaksu laekumist pensionitulult 0,62 protsendipunkti ja vähendati laekumist muudelt tuludelt 0,17 protsendipunkti. Viimase muudatuse vahest 8,3 miljonit eurot suunatakse tasandusfondi.

Residendist füüsilise isiku elukohaks kalendriaastal loetakse sama kalendriaasta 1. jaanuari seisuga Maksu- ja Tolliameti peetavasse maksukohustuslaste registrisse kantud elukoht. Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi andmetel on 2023. aastal Tartu keskmine maksumaksjate arv olnud 46 052 arvestamata intressitulu saajaid⁸. Aasta viimastel kuudel on maksumaksjate arv Tartus enamasti esimestest suurem, mistõttu saab lõplik aasta keskmine

⁷ V.a kohustuslik ja täiendav kogumispension, TuMS § 18 lõikes 13 nimetatud dividend ja vara võõrandamisest saadud kasu.

⁸ Tulumaksuseaduse muudatusega muutus alates 2018. a kehtetuks TuMS § 17 lg 2, mille kohaselt ei maksustatud krediitiasutuste hoiuste intresse. Seetõttu muutusid maksumaksjateks ka vastavate hoiuste omajad, kuid võrreldavuse huvides on maksumaksjate arv esitatud ilma nendeta.

maksumaksjate arv olema tõenäoliselt suurem. Prognoosi kohaselt jääb 2024. aastal hõivatute arv ligilähedaselt käesoleva aasta tasemele.

Keskmine kuu sissetulek inimese kohta on Tartu linnas 2023. aastal olnud 1812 eurot (arvestamata intressitulu saajaid). 2024. aasta keskmise brutopalgaga kasv on prognooside kohaselt ligi 6%.

Tulumaksu 2024. aasta kasv käesoleva aasta eelarvega võrreldes on **15,2 miljonit** eurot ehk **12%**. Kasvu panustavad üldine palgataseme tõus ning kohalike omavalitsuste rahastamissüsteemi muudatused.

1.1.1.1 Maamaks

Maamaks on küll riiklik maks, kuid maamaksuseaduse § 6 kohaselt laekub maamaks omavalitsusüksuse eelarvesse. Maamaksuseaduse § 5 järgi võib maamaksumäära suuruseks sõltuvalt sihtotstarbegrupist olla 0,1-0,5% või 0,1-1% maa maksustamishinnast aastas ning maksumäära kehtestab kohaliku omavalitsusüksuse volikogu seaduses sätestatud maa sihtotstarbegruppide kaupa. Tartu Linnavolikogu määruse "Maamaksumäära kehtestamine 2024. aastaks" kohaselt on maamaksumäärad olenevalt maa sihtotstarbest 0,5-1,0%. Võrreldes senisega alanevad maamaksu määrad 2,5-5 korda, et vähendada 2022. aastal Maa-ameti korraldatud maade hindamise (väärtuse olulise kasvu) mõju maaomanikele. 2024. aastal kehtib maamaksu tõusu piirang, mille järgi üle kümne protsendi aastas maamaks kasvada ei tohi, ükskõik kui suur on arvestuslik maamaks uue maa maksustamishinna ja maksumääraga.

Maamaksust on vabastatud maa omanik tiheasustusega alal kuni 1500 ruutmeetri ja hajaasustusega alal kuni kahe hektari ulatuses, kui sellel maal asuvas hoones on rahvastikuregistri andmetel tema elukoht. Tartus kehtib ka täiendav maksuvabastus pensionäridele, represseeritutele ja osalise või puuduva töövõimega inimestele.

Hetkel kehtivate maksustamishindade põhjal on maamaksu maksjaid 18 496, millest füüsilisi isikuid on 16 155 ja juriidilisi isikuid 2341. Kokku on Tartu linna haldusterritooriumil maksustatud katastriüksusi 14 860.

1.1.1.2 Reklaamimaks

Reklaamimaksu laekumist reguleerivad reklaamiseadus, kohalike maksude seadus (eelkõige § 2 lg 1, § 5 p 5 ja § 10), maksukorralduse seadus (§ 3 lg 3) ja linnavolikogu 5.12.2013. a määrus nr 1 „Reklaamimaks“ (täiendatud 17.09.2015. a määrusega nr 91, 12.10.2017. a määrusega nr 154 ja 15.09.2022. a määrusega nr 30). Reklaamimaksu eesmärk on linnapildi korrastamine.

Reklaamimaksu määruse 2023. aasta muudatusega loodi juurde üks reklaamimaksuvabastus: sotsiaalreklaam. Reklaamimaksu määrad tõsteti 0,41 eurole (kesklinna piirkonnas 0,55 eurole) ööpäevas ruutmeetri kohta. Digitaalse reklaamikandja reklaamipinnale rakendatakse alates 2023. aastast kahekordset tavareklaami maksumäära. Alates 2024. aastast kehtib kogu linna territooriumil ühtne maksumäär 0,55 eurot ööpäevas ruutmeetri kohta (digitaalse reklaamikandja reklaamipinna 1 m² eest on maksumäär 1,10 eurot ööpäevas). Määruse muudatuse tõttu suureneb tekkepõhine laekumine prognoosi kohaselt 150 tuhat eurot ehk 20%.

Maksustamisele kuulub Tartu linna territooriumile ja Tallinna-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee nr 2 ja Tartu-Tiksoja tugimaantee nr 40 teekatte servast kuni 100 m laiusele alale paigaldatud reklaam, välja arvatud:

- 1) reklaam pindalaga kuni 0,5 m² (kaasa arvatud);

- 2) reklaam hoone vaateaknal ja uksele;
- 3) lasteaia, lastehoiu, üldharidus- ja huvikooli, teatri, kino, muuseumi, näituse, kultuuri-, spordi- ja heategevusliku ürituse reklaam;
- 4) kultuuri-, spordi- ja heategevusliku ürituse toimumise kohas ja toimumise ajal selle ürituse sponsori reklaam;
- 5) müügikoha hooajalise laienduse inventaril (varikatus, päevavari, piire, mööbel jms) ja hooajalise müügikoha kujunduses kasutatav reklaam;
- 6) reklaamiseaduse kohaselt reklaamina mittekäsitatav majandus- ja kutsetegevuse koha tähistus, mis on paigaldatud kinnistule, kus majandus- ja kutsetegevuse koht asub;
- 7) kinnistule, millel toimub ehitamine, ehitamise ajaks paigaldatud ehitustöid tegeva ettevõtja nimi või kaubamärk;
- 8) sotsiaalreklaam.

1.1.1.3 Teede ja tänavate sulgemise maks

Teede ja tänavate sulgemise maksu laekumist reguleerib lisaks kohalike maksude seadusele (§ 2 lg 1, § 11) ja maksukorralduse seadusele (§ 3 lg 3) ka liiklusseaduse § 7² lg 3 ja Tartu Linnavalitsuse 03.01.2023 määrus nr 1 „Tee liiklusväliseks otstarbeks kasutamise ja sulgemise kord“ (muudetud 30.06.2015 määrusega nr 11) ning linnavolikogu 22.12.2022 määrus nr 42 „Tee sulgemise maks“. Maksu eesmärk on liikluse korrastamine.

Maksuobjekt on Tartu linna territooriumil asuva üldkasutatava tee sulgemine ehitus- või remonditöödeks (sealhulgas ehitus- või remonditööde lõppemise järgsete heakorra-, taastamis- ja hooldustöödeks). Maksuperiood on ajavahemik maksuobjekti sulgemise päevast alates kuni selle piiranguteta taasavamiseni.

Maksumäärad on järgmised:

- 1) 5 eurot sõiduraja 1 tunni sulgemise eest kõrgema prioriteediga sõiduteel;
- 2) 2 eurot sõiduraja 1 tunni sulgemise eest madalama prioriteediga sõiduteel;
- 3) 2 eurot jalgtee, jalgrattatee või jalgrattaraja 1 tunni sulgemise eest;
- 4) 20 senti ühe parkimiskoha 1 tunni sulgemise eest.

Võrreldes 2023. aastaga on eelarve 50 tuhande euro võrra ehk 38% väiksem, kuna kultuuripealinna ürituste tõttu on teede ja tänavate sulgemisi tavapärasest vähem.

1.1.1.4 Parkimistasu

Parkimistasu laekumise alus on kohalike maksude seaduse § 5 p 10 ja § 14¹, maksukorralduse seaduse § 3 lg 3, liiklusseaduse § 187 lg 2, lg 4 ja § 188 lg 8 ning linnavolikogu 2.06.2011 määrus nr 36 „Parkimistasu“ (viimati muudetud 21.04.2022 määrusega nr 16). Parkimistasu määramine ja sissenõudmine toimub liiklusseaduses sätestatud alustel ja korras. Vastavalt liiklusseaduse § 187 lg-le 1 võib kohalik omavalitsus oma avalikul parkimisalal kehtestada tasulise parkimise ala, mille piires parkimisel peab mootorsõidukijuht maksma parkimistasu mootorsõiduki ja selle haagise eest.

21.04.2022 määrusega nr 16 tõsteti Tartu linnas alates 01.07.2022 parkimistasusid. Parkimise eest makstakse parkimistasu:

- A piirkonnas tööpäevadel ajavahemikus kell 08.00 – 19.00 ja laupäeval kella 11.00 – 17.00. Pühapäeval ja riigi pühal on parkimine tasuta;
- B piirkonnas tööpäevadel ajavahemikus kell 08.00 – 19.00. Laupäeval, pühapäeval ja riigi pühal on parkimine tasuta;

- C piirkonnas kõikidel päevadel ööpäeva läbi.

Tabel 5. Parkimistasu määrad alates 01.07.2022 (eurodes)

	A piirkond	B piirkond	C piirkond
1 tund	3	1,5	0,2
30 päeva	120	60	15
90 päeva	300	150	30
365 päeva	1200	600	100

Kavandatud on parkimistasu laekumise 17% kasvuga, kuna kultuuripealinna aasta toob Tartusse oluliselt lisakülastusi.

Parkimisjärelvalvet Tartu linnas, sealhulgas parkimistasu maksmise kontrollimist ja viivistasu määramist, viivistasu sissenõudmist ning parkimistasu haldamise toiminguid teostab maksuhaldurina Tartu Linnavalitsus järelvalveosakonna kaudu.

Maksude meelespea

- Maksutulud on suurim tululiik, moodustades üle poole põhitegevuse tuludest.
- Suurem osa maksutuludest laekub füüsilise isiku tulumaksust.
- Kohalikud maksud on regulatiivse eesmärgiga, fiskaalne mõju on alla 1% eelarvest.
- 2024. aastal toimuvad olulised muudatused kohalike omavalitsuste rahastuses – osad toetusfondi toetused tõstetakse tulumaksu koosseisu ning omavalitsustele hakkab laekuma tulumaks pensionitelt.

1.1.2. Kaupade ja teenuste müük

Selles tulugrupis kajastuvad laekumised riigilõivudest, majandustegevusest, üürilt ja rendilt ning teistele kohalikele omavalitsustele müüdavatelt teenustelt. Põhilise osa moodustavad tulud majandustegevusest.

Tabel 6. Tartu linna tulud kaupade ja teenuste müügist aastatel 2022-2024

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmise	eelarve	eelarve	%	eurot
Kaupade ja teenuste müük	23 916 407	25 885 569	28 529 763	10,2	2 644 194
Riigilõivud	138 389	113 000	113 000	0,0	0
Laekumised majandustegevusest	19 287 959	21 401 452	23 622 013	10,4	2 220 561
Üür ja rent	3 675 306	3 535 332	3 725 850	5,4	190 518
Õiguste müük	514 530	575 855	747 641	29,8	171 786
Muu toodete ja teenuste müük	300 223	259 930	321 259	23,6	61 329

1.1.2.1 Riigilõivud

Riigilõivude laekumist reguleerib riigilõivuseadus (RLS). Riigilõiv on tasutav summa lõivustatud toimingu (juriidiliste toimingute tegemise, avalduste läbivaatamise ja dokumentide väljastamise) tegemise eest (RLS § 2). Kohaliku omavalitsuse valitsemisala toimingud on sätestatud RLS-i 16. peatükis. RLS § 7 lg 2 kohaselt laekub kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse toimingu eest

tasutav riigilõiv valla- või linnaeelarvesse. Laekumine on kavandatud 2023. aasta eelarve tasemel.

Tabel 7. Tartu linnale laekuv riigilõiv

	Summa
Riigilõiv kokku	113 000
Ehitusloa väljastamise riigilõiv	90 000
Kasutusloa väljastamise riigilõiv	13 000
Toimingud ühistranspordiseaduse alusel	10 000

Ehitusloa toimingute riigilõivu reguleerivad riigilõivuseaduse §-d 331¹ (hoone ehitusloa taotluse läbivaatamine) ja 331² (rajatise ehitusloa taotluse läbivaatamine). Riigilõivud on vahemikus 30-250 eurot toimingu eest. Ehituslubade väljastamise riigilõivu eelarve sisaldab projekteerimistingimuste taotluse läbivaatamise eest tasutavat riigilõivu, mis on riigilõivuseaduse § 331⁵ alusel 25 eurot.

Kasutusloa toimingute riigilõivu reguleerivad riigilõivuseaduse §-d 331³ (hoone kasutusloa taotluse läbivaatamine) ja 331⁴ (rajatise kasutusloa taotluse läbivaatamine). Riigilõivud on vahemikus 30-60 eurot toimingu eest.

Ühistranspordiseaduse alusel tehtavatelt toimingutelt laekub tulu taksoveoloa taotluse läbivaatamise (64 eurot), sõidukikaardi taotluse läbivaatamise (20 eurot) ja teenindajakaardi taotluse läbivaatamise (38 eurot) eest. Bussiveo liiniloa taotluse (40 eurot) ja sõiduplaani muutmise taotluse (26 eurot) läbivaatamise toiminguid ei ole kavandatud.

1.1.2.2 Tulud majandustegevusest

Majandustegevusest saadava tulu koosseisu kuulub põhitegevuse tulemusena tekkepõhiselt arvestatud tulu müüdüd toodete ja osutatud teenuste eest. Majandustegevusest saadavad tulud on liigitatud erinevate valitsemisfunktsioonide järgi COFOG (*Classification of the Function of Government*) klassifikaatori alusel. COFOG võimaldab saada ajalist ülevaadet linna eri funktsioonide tulude ja kulude suundumustest. Tegevusala baseerub üksuse põhitegevusalale, millega tulu saamine on seotud (näiteks kui haridusasutus saab tulu õpilaste toitlustamisest, siis klassifitseeritakse see tuluna haridusalasest tegevusest).

Haridusalase tegevuse tulud moodustavad kaks kolmandikku majandustegevuse tuludest.

Tabel 8. Tartu linnale laekuvad tulud majandustegevusest

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Laekumised majandustegevusest	19 287 959	21 401 452	23 622 013	10,4	2 220 561
Tulud haridusalasest tegevusest	11 765 980	13 081 557	15 129 211	15,7	2 047 654
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest	451 547	349 165	828 127	137,2	478 962
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest	952 121	1 137 808	1 291 999	13,6	154 191
Tulud sotsiaalalasest tegevusest	2 808 791	2 412 937	1 755 600	-27,2	-657 337
Tulu keskkonnavalasest tegevusest	74 477	76 000	306 120	302,8	230 120
Tulud üldvalitsemisest	29 240	20 269	20 269	0,0	0
Tulud transpordi- ja sidealasest tegevusest	3 180 358	4 300 000	4 265 850	-0,8	-34 150
Tulud muudelt majandusaladelt	25 446	23 716	24 837	4,7	1 121

1.1.2.3 Tulud haridusalasest tegevusest

Haridusalasest tegevusest saadav tulu kasvab 2 miljonit eurot ehk 16%. Alates 2023. aasta 1. septembrist kajastub eelarves lapsevanema osalus koolitoidu kulus. Suureneb teistelt kohalikelt omavalitsustelt laekuv tasu nende territooriumil elavate, kuid Tartu linna koolides ja lasteaedades käivate laste eest, kuna linna koolide ja lasteaedade kohamaksumus on tõusnud. Hindade tõusu tõttu kasvab ka lapsevanematelt laekuv tasu lasteaedades ja -hoidudes toitlustamiselt.

Tabel 9. Tartu linnale laekuv tulu haridusalasest tegevusest

	Summa
Tulu haridusalasest tegevusest kokku	15 129 211
Koolieelsete lasteasutuste kohatasu	3 911 400
Toitlustamine lasteaia ja -hoius	1 676 700
Koolitoid	1 500 000
Haridusteenuste eest teistelt KOV-idelt	3 006 000
Lasteaia teenuste eest teistelt KOV-idelt	2 240 000
Huvikooliteenuste eest teistelt KOV-idelt	320 000
Põhiõppe õppetasu huvikoolides	295 904
Ettevalmistus- ja vabaklassi õppetasu huvikoolides	172 008
Rakendusliku Kolledži tulud	1 337 100
Õppekava välisest tegevusest saadud koolide tulu	181 085
Rehabilitatsiooniteenuse osutamise tulu	384 158
Hariduse Tugiteenuste Keskuse tulu	52 563
Lasteaia basseini kasutamise tulu	14 700
Muud tulud	37 593

Koolieelse lasteasutuse kohatasu on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduse (KELS) § 27 lg-s 3. Vanemate kaetav osa ühe lapse kohta ei või ületada 20% Vabariigi Valitsuse kehtestatud palga alammäärast. Tartu linnavolikogu 30.06.2016 määruse nr 115 „Tartu linna koolieelsete munitsipaallasteasutuste rahastamisel vanemate poolt kaetava osa määra kehtestamine” § 1 lg 1 sätestab, et koolieelsete munitsipaallasteasutuste rahastamisel moodustab lapsevanema kaetav osa alates 2023. aastast ühes kuus 81 eurot (kui laps kasutab lasteasutuses kohta täiskoormusega, osakoormuse korral on lapsevanema kaetav osa ühes kuus lapse koormuse ja täiskoormuse kohatasu korrutis). Kui lapsevanemal on kaks või enam last, kes kasutavad kohta koolieelses lasteasutuses või lapsehoius, siis peab ta maksma kohatasu: 100% vanuselt noorima lapse eest, 50% vanuselt järgmise lapse eest, kolmanda ja järgneva lapse eest kohatasu maksma ei pea. Eesti Reformierakonna, Isamaa Erakonna ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioonileping Tartu linna juhtimiseks aastatel 2021–2025 näeb ette, et lasteaia kohatasu ei tõuse 2021. aasta hinnast kõrgemaks ning alates teisest lapsest saadavad soodustused jäävad püsima. 2024. aasta eelarve perioodiks prognoositav laste arv on 5920, mis võrreldes 2023. aasta algusega kahaneb 275 lapse võrra. Linna lasteaedades käivate laste arvu kahanemine on tingitud eeskätt sündimuse vähenemisest, kolmest suletud rühmast ning osade Ukraina laste tagasipöördumisest. Lasteaedade kohatasu on eelarves **3,8 miljonit** eurot ja lastehoidude kohatasu **153 tuhat** eurot.

Lapse toidukulu lasteasutuses katab KELS-i § 27 lg 2 alusel lapsevanem. Lapse toidukulu päevamaksumuse otsustab hoolekogu ja kinnitab direktor. Vahendid toitlustamise korraldamiseks planeeritakse lapsepõhiselt pearahana, lähtudes laste arvust ja kavandatavast toidupäevade arvust (sõime-ealistele 140 toidupäeva ja aiaealistele 160 toidupäeva). Toiduraha eelarve lasteaedades on **1,6 miljonit** eurot ja lastehoidudes **60 tuhat** eurot.

Alates 2023. aasta 1. septembrist kajastub eelarves lapsevanema osalus koolitoidu kulus, milleks 2024. aasta eelarves on **1,5 miljonit** eurot.⁹

Laekumine teistelt kohaliku omavalitsuse üksustelt (KOV) lasteaia teenuse eest on reguleeritud koolieelse lasteasutuse seaduses (KELS), mis sätestab, et lasteasutuse valla- või linnaeelarvest kaetavate majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt nende haldusterritooriumil elavate selles lasteasutuses käivate laste arvuga (KELS § 27 lg 6). Valla- või linnavalitsus kinnitab igaks eelarveaastaks lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulu arvestusliku maksumuse ühe lapse kohta (KELS § 27 lg 7). Prognoosi kohaselt on koolieelsetes lasteasutustes keskmiselt 330 teiste omavalitsuste territooriumil elavat last (ligikaudu 2023. aasta tasemel). Tulu kasvab 2023. aastaga võrreldes **373 tuhat** eurot lasteaia tegevuskulu piirmäära tõusu tõttu.

Laekumine teistelt KOV-idelt haridusteenuse eest on reguleeritud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses (PGS § 83 lg 1), mis sätestab, et munitsipaalkooli tegevuskulude katmises osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate õpilaste arvuga, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht asub nende valdade või linnade haldusterritooriumil. Tartu linn teatab munitsipaalkoolide tegevuskulude katmises osalevatele valdadele ja linnadele igal aastal õppekoha tegevuskulu arvestusliku maksumuse ühe õpilase kohta. Õppekoha tegevuskulu arvestuslik maksumus õpilase kohta saadakse linna munitsipaalkoolide eelarveaastaks planeeritavate tegevuskulude summa jagamisel linna territooriumil asuvates munitsipaalkoolides õppivate õpilaste arvuga eelarveaastale eelneva aasta 10. novembri seisuga hariduse infosüsteemi alusel. 2024. aasta õppekoha tegevuskulu piirmäär ühe kuu kohta on 102 eurot (2023. aastal 99 eurot). Prognoosi kohaselt on 2024. aastal Tartu linna koolides keskmiselt 2183 teiste omavalitsuste territooriumil elavat last (2023. aastal 2123 last). Tulu kasvab 2023. aastaga võrreldes 88 tuhat eurot.

Teistelt omavalitsustelt laekub tulu nende territooriumile registreeritud laste koolitamise eest Tartu huvikoolides vastavalt sõlmitud lepingutele. PGS-ile ning KELS-ile vastavat teiste KOV-ide poolt huvikooli tegevuskulude katmist ei ole huvikooli seaduses sätestatud. Arvestuste kohaselt õpib Tartu linna huvikoolides aastas keskmiselt 110 õpilast teistest KOV-idest (ligikaudu 2023. aasta tasemel).

Huvikooli seadus lubab huvikoolil põhitegevusega seotud tasuliste teenuste osutamist. Õpilaste õppetasu suuruse kinnitamise on volikogu delegeerinud asutuste juhtidele ning õppetasust vabastamist reguleerib Tartu Linnavalitsuse 29.01.2019 istungi protokoll nr 7 punkt 2, mille alusel on huvikoolides õigus vabastada õppetasust kuni 15% linnavalitsuse rahastatavatel õpilaskohtadel õppijatest. Kooli direktori käskkirjaga on kinnitatud õppetasust vabastamise kord. Õppetasu põhiõppes laekub 678 (2023. aastal 663 õpilast) õpilase õppetöös osalemise eest. Põhiõppe õppetasu suurus õppeaastal Tartu I Muusikakoolis ja Tartu II Muusikakoolis on 495 eurot ning Tartu Lastekunstikoolis 351 eurot.

Huvikoolide õppetasu ettevalmistus- ja vabaklassi õppes osalemise eest on kavandatud 280 õpilaselt (I muusikakoolis 57, II muusikakoolis 53 ja Lastekunstikoolis 170). Muusikakoolides on õppetasu individuaalõppe korral kuni 160 eurot kuus, rühmaõppes keskmiselt 40 eurot kuus. Tasu suurus oleneb individuaaltundide mahust nädalas. Kunstikoolis on õppetasu laste (vanuses 5-10 eluaastat) ja noorte (vanuses 11-16) kunstistuudios ning stuudioõppes (vanuses 17-26) keskmiselt 42 eurot kuus.

Tartu Rakendusliku Kolledži (VOCO) kõige suurem käive tuleb majutus- ja toitlustusosakonna õppebaasidest ehk toitlustusest ja majutusest. Sellest suurima osa moodustab oma kooli õpilaste toitlustamine, mida osa õppijate puhul toetatakse ka riigi poolt eraldatud toidutoetusega. Toitlustusüksustele valmistavad omakorda toodangut ka toiduainete tehnoloogia osakonna praktikabaasid lihatöökoda ning pagari- ja kondiitritöökoda. Toitlustusüksuse moodustavad Kopli

---

⁹ Tegevusala kuludest 2,8 miljonit kaetakse riigieelarvelistest toetustest – PRIA mahetooraine toetus koolidele, Haridus- ja Teadusministeeriumi leping Tartu Rakendusliku Kolledžiga ning riiklik toetusfond.

tn õppekorpuses asuvad kaks sööklat, õpilaste peetav kohvik Meliss ning Põllu tn õppekorpuses asuv söökla. Toitlustuse ja turismi osakonna õppebaasiks on ka õppehotell. Majutus- ja toitlustuse üksusi toetab pesumaja, mis lisaks oma maja vajadustele teenindab ka muid kliente. Teine suurim tulude teenija on Tartu Rakendusliku Kolledži koolituskeskus ehk VOCO Koolitused, mis viib läbi tasulist täiskasvanute täiendkoolitust. Lisaks eelnimetatule teenitakse tulu juuksurite ja spaateenindajate, autoosakonna ning ehituse ja puiduosakonna õppebaasides tehtavatest töödest.

Õppekavavälisest tegevusest kavandatakse laekumisi eelkõige huviringidelt. Herbert Masingu Koolis kavandatakse tulu sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse osutamise eest (tugispetsialistide teenused), kus arvelduspartner on Sotsiaalkindlustusamet. Lasteaegades Tripsik ja Pääsupesa organiseeritakse lapsevanemate kulul ujumise algõpet. Muude tulude alla planeeritakse tasu eelkooli teenuselt, praktikate juhendamisest, koolitustegevusest, huvikoolide õpperuumide kasutusse andmisest, muusikakoolide valitsemisel olevate muusikainstrumentide õpilaste kasutusse andmise rendist jms.

1.1.2.4 Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest

Tulud kasvavad **479 tuhat** eurot ehk **137%** seoses Tartu 2024. aasta kultuuripealinna tiitliaastaga. Eeldatakse olulist nõudluse kasvu eelkõige muuseumikülastuste osas. Asutuste teenuste hindade kinnitamine on delegeeritud asutuste juhtidele.

Tabel 10. Tartu linnale laekuv tulu kultuuri- ja kunstialasest tegevusest

	Summa
Tulud kultuuri- ja kunstialasest tegevusest kokku	828 127
Muuseumide tasulised teenused	370 700
Raamatukogu tasulised teenused	45 753
Tiigi Seltsimaja teenused	383 200
Tartu Noorsootöö Keskuse teenused	28 474

Linnamuuseumis planeeritakse tulude laekumist 160 tuhat eurot kogude kasutamisest ja konsultatsioonidest ning pääsmete ja programmide müügist.

Mänguasjamuuseumis on kavandatav tulu **211 tuhat** eurot näituste ja etenduste pääsmete müügist, osalustasudest (õpitoad, meisterdamiskursused) ja giiditeenusest.

Raamatukogus planeeritakse tulude laekumist **46 tuhat** eurot. Raamatukogu tulud laekuvad järgmiste tasuliste teenuste eest: tasu teaviku tagastamisega viivitamise eest, koopiade valmistamine, skaneerimine, arvutiväljatrükk, ruumide kasutusse andmine, vanade raamatute müük, tasu meeldetuletuste eest jt.

Tiigi Seltsimaja kavandab tulude laekumist **383 tuhat** eurot, millest enamiku moodustab Tartu Lauupeo piletitul, mille kavandatav maht on **200 tuhat** eurot. Täiendav laekumine on kavandatud Jõululinna ajal ehitatava uisuväljaku kasutamisel uiskude laenutusest ning muudest väljakuga seotud teenustest, Tiigi Seltsimaja ruumide kasutusse andmisest ning muude ürituste piletitulust.

Foto 1. Tartu jõululinn (autor: Timo Mürsepp)

Tartu Noorsootöö Keskus kavandab tulude laekumist **28 tuhat** eurot. Keskuse tulud laekuvad malevlaste vaba aja veetmise osalustasust ja muudest tasulistest tegevustest.

1.1.2.5 Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest

Tartu Sport haldab ühteteist Tartu linna omandis olevat spordi- ja aktiivse vabaaja veetmise rajatist, ühte meelelahutusrajatist ja kahte majutusasutust. Tartu Sport eelarvesse on kavandatud tulud on toodud tabelis 11. Tulud suurenevad **14%**, kuna Tartu Sport tõstab teenuste hindasid alates 01.09.2024 keskmiselt 20%.

Tabel 11. Tartu linnale laekuv tulu spordi- ja puhkealasest tegevusest

	Summa
Tulud spordi- ja puhkealasest tegevusest kokku	1 291 999
Spordisaalide ja -väljakute üür ning pääsmed	1 101 701
Majutus puhkebaasides	174 542
Spordivahendite kasutusse andmine	15 756

1.1.2.6 Tulud sotsiaalialasest tegevusest

Tulud laekuvad peamiselt asutuste tasulistelt teenustelt. Hinnad on kehtestatud sotsiaal- ja tervishoiuosakonna korralduste ja otsustega (varasemad sotsiaalabi osakonna korralduste ja otsustega). Osakonna hallata on viis allasutust: Tartu Laste Turvakodu, Tartu Hooldekodu, Päevakeskus Tähtvere, Päevakeskus Kalda ja Varjupaik. Tulu väheneb 2023. aastaga võrreldes **657 tuhat** eurot ehk **27%**, kuna hooldereformi tõttu väheneb hooldekodu vajava inimese tasutav

osa teenuse maksumuses ning lõppenud on Riigi Tugiteenuste Keskuse rahastatud projekt „Toetavad meetmed Tartusse saabunud sõjapõgenikele“. Lisandub ühekordne üüritoetus sõjapõgenikele. Muud tulud kasvavad ligikaudu üldise inflatsiooni võrra.

Tabel 12. Tartu linnale laekuv tulu sotsiaalabialasest tegevusest

	Summa
Tulud sotsiaalabialasest tegevusest kokku	1 755 600
Hooldekodu tasulised teenused	1 319 000
Päevakeskus Kalda tasulised teenused	30 300
Laste Turvakodu majutusteenus	20 700
Varjupaiga tasulised teenused	19 000
Päevakeskus Tähtvere teenused	1 600
Erihoolekande teenusmudeli piloteerimine (ISTE)	265 000
Sõjapõgenike ühekordne üüritoetus	100 000

Hooldekodu põhitegevus on iseseisva eluga mittetoimetulevate eakate ja puuetega isikute eale ja seisundile vastav ööpäevaringne hooldamine, pöetamine ja elukvaliteedi säilitamine. Tulud laekuvad teenuste osutamisest ja hoolealuste omaosalusest hooldekodu kohatasu tasumisel. Tulud vähenevad hooldereformi tõttu hinnanguliselt ligi **432 tuhat** eurot ehk **25%**. Hooldereform tähendab, et riik tuleb hoolduse eest maksmisel inimestele appi. Kui seni oli inimese katta olnud 100 protsenti hooldekodu kohatasust, siis alates 1. juulist 2023 jaguneb kohamaksumus teenust vajava inimese ja kohaliku omavalitsuse vahel. Tegemist on ühe olulisema viimaste aastakümnete sotsiaalvaldkonna reformiga. Reformiga annab riik omavalitsustele lisaks nende tänasele rahalisele panusele täiendavad rahalised vahendid pikaajalise hoolduse korraldamiseks. Hooldekodu kohatasust hoolduskulu osa hakkab tasuma kohalik omavalitsus. Hoolduskulude hulka kuuluvad hooldustöötajate ja abihoidlustöötajate tööjookulud ja tööriietuse, tervisekontrolli ja koolituse kulud. Inimese omaosaluseks jääb ülejäänud - majutus ja toitlustus hooldekodus ja muud isiklike vajadustega seotud kulud. Kui inimese sissetulek on keskmisest vanaduspensionist madalam, hüvitab omavalitsus puudujääva osa kuni inimese sissetuleku ja keskmise vanaduspensionini vaheni.

Päevakeskus Kalda ülesanne on koduteenuste osutamine Tartu linna kodanikele ning päevakeskuse ruumides huvitegevuse korraldamine ja läbiviimine. Asutuse tasulised teenused: koduhooldus, pesupesemine, pediküür, maniküür.

Tartu Laste Turvakodu teenus on Tartu linna kodanikele alates 1. aprillist 2021 tasuta (Tartu Linnavolikogu 18.02.2021 määrus nr 129 „Turvakoduteenuse osutamise kord“). Teistelt kohalikest omavalitsustelt on eelarvesse kavandatud laekuma **15 tuhat** eurot, töötajatelt toitlustamise eest **2 tuhat** eurot ning perepesade tulusid (lühiajaline lapsehoid) **4 tuhat** eurot.

Varjupaigateenus on sotsiaalteenus, mille eesmärk on kindlustada ajutine ööbimiskoht täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma. Tulu laekub tasuliselt sotsiaalmajutusteenuselt.

Päevakeskus Tähtvere tulu laekub sauna- ja pesupesemise teenuselt.

Toetus projektile „ISTE“ ehk „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ (projektist lähemalt vt välisprojektide peatükist) ning ühekordne üüritoetus sõjapõgenikele laekub Sotsiaalkindlustusametilt.

1.1.2.7 Tulud keskkonnavalasest tegevusest

306 tuhat eurot laekub valdadelt keskkonnajaaamade kasutamise tasusid lepingute alusel. 2023. aastaga lõpevad senised lepingud ning sõlmitakse uued ühe- või kaheaastased lepingud Luunja, Tartu, Nõo, Kastre ja Kambja vallaga. Kuna jäätmejaamade (Jaama 72c ja Selli 19) kulud kasvavad, suureneb lepingute järgne hind ja seega ka kavandatav tulu. Iga konkreetse valla tasutav summa sõltub valla inimeste arvust.

1.1.2.8 Tulud transpordialasest tegevusest

Piletisüsteemi reguleerib ühistranspordiseaduse alusel kehtestatud linnavolikogu 25.06.2015 määrus nr 85 „Ühistranspordi elektrooniline piletisüsteem“ (muudetud volikogu 13.06.2019 määrusega nr 70 ja 21.04.2022 määrusega nr 15), mille kohaselt toimib alates 1. septembrist 2015 linna sisesel avalikul bussiliiniveol elektrooniline piletisüsteem. Eelarvesse on kavandatud bussipiletite tulu **3,4 miljonit** eurot ning valdadelt lepingute alusel laekuv tulu liinikilomeetrite eest **0,8 miljonit** eurot.

1.1.2.9 Üldvalitsemise tulud

20 tuhat eurot on kavandatud raamatupidamisteenuse osutamisest SA-le Tartu 2024 ning alla **1 tuhande** euro erastamise eeltoimingute tasu.

1.1.2.10 Tulu muudelt majandusaladelt

Linna asutuse Tartu Sport eelarvesse on kavandatud **25 tuhat** eurot majutus- ja toitlustusteenuselt, sh Tamme hostel **8 tuhat** eurot ning Veski spordi- ja puhkekeskus **17 tuhat** eurot.

1.1.2.11 Üür ja rent

Üüri- ja renditulu tõuseb **5%** üürihindade kasvu tõttu.

Tabel 13. Tartu linnale laekuvad üüri- ja renditulud

	Summa
Üüri ja renditulud kokku	3 725 850
Äripindade üüritulu	1 054 000
Eluruumide üüritulu	100 000
Rakendusliku Kolledži üüritulu eluruumidelt	350 000
Rakendusliku Kolledži üüritulu mitteeluruumidelt	30 000
Rattaringluse rataste üüritulu	200 000
Rattaringluse teenuse tulu valdadelt	180 000
Haridusasutuste üüri- ja renditulu	181 430
Tartu Noorsootöö Keskuse üüritulu	52 000
Anne Sauna üüritulu	37 000
Tartu Sport üüritulu	119 784
Kommunaalkulude vahendamine (elekter) (eluruumid)	102 000

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

	Summa
Kommunaalkulude vahendamine (elekter) (mitteeluruumid)	91 800
Kommunaalkulude vahendamine (elekter) (lasteaia sööklad)	30 000
Kommunaalkulude vahendamine (elekter) (koolide sööklad)	118 000
Elektrivõrgu kasutamise teenuse müük	10 000
Tulu elektrienergia müügist	72 866
Kommunaalkulude vahendamine (vesi) (eluruumid)	54 060
Kommunaalkulude vahendamine (vesi) (mitteeluruumid)	41 820
Kommunaalkulude vahendamine (vesi) (lasteaia sööklad)	9 100
Kommunaalkulude vahendamine (vesi) (koolide sööklad)	57 000
Tulu vee- ja kanalisatsiooniteenusest	14 564
Kommunaalkulude vahendamine (soojus) (eluruumid)	224 400
Kommunaalkulude vahendamine (soojus) (mitteeluruumid)	137 700
Kommunaalkulude vahendamine (soojus) (lasteaia sööklad)	10 000
Kommunaalkulude vahendamine (soojus) (koolide sööklad)	146 000
Tulu soojuse ja kütte müügist	54 261
Kommunaalkulude vahendamine (prügi) (eluruumid)	204 000
Kommunaalkulude vahendamine (prügi) (mitteeluruumid)	16 320
Kommunaalkulude vahendamine (prügi) (lasteaia sööklad)	1 200
Kommunaalkulude vahendamine (prügi) (koolide sööklad)	19 000
Muu tulu	7 545

Linnavara valitsemist (v.a mh eluruumide kasutusse andmine) reguleerib Tartu linnavara eeskiri. Linnavara kasutusse andmisel määratakse tasu suurus samal otstarbel ja samas seisukorras ning samadel tingimustel turul kasutusse antava vara tasumäärade põhjal, kui tasu suurus ei ole määratud õigusaktiga. Linnavara kasutusse andmise otsustab linnavalitsus korraldusega. Linnavolikogu luba on vajalik, kui linnavara antakse kasutusse tähtajaga üle kümne aasta.

Äriruumide üürile andmine võib toimuda kas tasuta, enampakkumisel saadud summas või igakuise hinna korrigeerimisega tarbijahinnaindeksi alusel. Detailne äripindade üürimise info on leitav Tartu linnale kuuluvate äriruumide üüripindade andmebaasist.

Eluruumide üürimist reguleerib Tartu Linnavara eeskirja § 14 lg 2¹ alusel kehtestatud Tartu Linnavalitsuse 11.07.2023. a määrus nr 19 „Tartu linna omandis olevatele eluruumidele üüri kehtestamine.“ Määruse kohaselt on 2024. aastal Tartu linna omandis olevate keskküttega eluruumide üür 3,61 eurot (2023. aastal 3,29 eurot) üldpinna ühe ruutmeetri kohta kuus ja ahiküttega eluruumide üür on 2,53 eurot (2023. aastal 2,3 eurot) üldpinna ühe ruutmeetri kohta kuus. Linnale kuulub 13 tervikelamut ja 559 eluruumi.

Eluruumide kasutusse andmist reguleerib Tartu Linnavalikogu 10.06.2021 määrus nr 140 „Eluruumi tagamise teenuse osutamise kord“. Sotsiaalteenusena on õigus eluruum saada isikul, kes ei ole sotsiaalmajanduslikust olukorra tõttu võimeline enda ja oma perekonna vajadustele vastavat eluruumi tagama. Tasu eluruumi kasutamise eest seisneb eluruumi kasutamisega seotud kõrvalkulude (eelkõige tasu elektri, vee, prügiveo, kütte (välja arvatud ahiküttega eluruumi puhul), elamu hoolduse, halduse, kindlustuse ja putukatõrje) eest tasumises.

Tartu linn avas 8. juunil 2019 rattaringluse, mis on avalik iseteenindusega rataste kasutamise süsteem lühikesteks sõitudeks. Rattaringluses on kasutada enam kui 750 ratast ja 100 rattaparklat. Ratta laenutamiseks peab kasutajal olema kas kehtiv Tartu linna ühispilet või tuleb osta rattaringluse perioodipilet. 1. juulist 2022 muutusid Tartu linna bussi- ja rattaringluse piletite hinnad. Rattaringluse tunnipilet, pävapilet, 5 päeva pilet, 30 päeva pilet, 90 päeva pilet või aastapilet maksavad vastavalt 2, 5, 10, 12, 30 ja 60 eurot.

Lisaks Tartu linna territooriumil asuvatele rattaparklatele asub kaks (kolmas avamisel) parklat ka Luunja vallas, viis parklat Tartu vallas ja kolm parklat Kambja vallas. Valdade elanikud saavad kasutada linna rattaid. Vallad tasuvad Tartu linnale ühe parkla eest 1500 (+KM) eurot kuus.

Haridus- ja kultuurivaldkonna hallatavad asutused annavad kasutusse oma ruume (spordisaalid, õppeklassid ja -töökojad). Üürilepingute sõlmimise aluseks on Tartu Linnavalitsuse vastavad korraldused. Anne sauna hoonest välja üüritud äripinnad on 969 m² (2023. a tasemel), eelarves arvestatakse rendihindade tõusuga. Tartu Sport üürib välja klubi-, kontori- jm ruume.

1.1.2.12 Õiguste müük

Tulu suureneb **26%**, kuna renti hakatakse küsima kohvikute terrassidelt.

Tabel 14. Tartu linnale laekuv tulu õiguste müügit

	Summa
Õiguste müük kokku	727 641
hoonestusõiguse seadmise tasud	376 373
kasutamissoiguse tasud, sh:	351 268
<i>Aardlapalu prüügila kontsessioonitasu</i>	<i>150 000</i>
<i>kohvikute terrasside kasutamise tasu</i>	<i>70 000</i>
<i>Emajõe-äärsete kaubanduspindade kasutamise tasu</i>	<i>66 288</i>
<i>maa kasutamise tasu</i>	<i>32 504</i>
<i>reklaamipaigaldamise lubamise tasu</i>	<i>32 000</i>
<i>tehnovõrgu talumistasu</i>	<i>476</i>

Hoonestusõiguse tasu laekumine on kavandatud 13 objektilt. 2021. aastal sõlmiti 50 aastaks Riia tn 195 hoonestusõiguse tasu leping SPA Arendus OÜ-ga. Lepingujärgne tasu on **201 tuhat** eurot aastas. Seetõttu on hoonestusõiguse eest laekuvad tulud 2022. aastast varasemast oluliselt suuremad.

Tabel 15. Tartu linnale laekuv tulu hoonestusõigustelt

Kinnistu aadress	Pindala	Hoonestaja	Aastatasu
Fortuuna tn 1	1704	54 korteriomandit	1 951,11
Fortuuna tn 1a	1033	82 korteriomandit	734,49
Ihaste tee 9	14070	NETSPORT OÜ	59 940,00
Inseneri tn 8	67064	OÜ Torm Metall	40 600,00
Klaasi tn 14	38796	AS "Rand & Tuulberg Grupp"	25 606,00
Laulupeo pst 33	7254	OÜ Dorpat Sport	3 047,00
Mõisavahe tn 34b // 34c	9267	Anne Medical OÜ	5 930,88
Narva mnt 3	2883	SPARK Hub OÜ	9 209,35
Raatuse tn 21, Põik tn 3	5662	OÜ Tartu Kesklinna Perearstikeskus	15 344,02
Rebase tn 18a	604	R&R Real Estate OÜ	1 782,00
Riia tn 195	24044	SPA-Arenduse OÜ	201 250,00
Roosi tn 86	4495	Peapeal OÜ	7 864,00
Ülikooli tn 6a	607	Danfor OÜ	3 114,41
		Kokku	373 373,26

Aardlapalu prügilas korraldatud jäätmeveo teenuse osutamiseks on Tartu Linnavalitsus sõlminud kontsessioonilepingu AS-ga Eesti Keskkonnateenused. Lepingu objekt on Aardlapalu jäätmekäitluskeskuse haldamine perioodil 01.01.2021-31.05.2026 ning Aardlapalus vastu võetud jäätmete käitlemine. Kontsessioonitasu on kokku **800 tuhat** eurot, millest 2023. aastal tasutav osa on **150 tuhat** eurot.

Vanalinna kohvikute terrasside kasutamise tasu **70 tuhat** eurot on eelarves esmakordselt, varasemalt ettevõtjalt tasu ei võetud. Olemasolevate Emajõe-äärsete kaubanduspindade (osaühingud Cafe Chef, Väike Kuuba ja Gustav Cafe) kasutamiselt on kavandatud **42 tuhat** eurot. Käimas on uus Emajõe-äärsete kohvikute konkurss, millega plaanitakse 2024. aastal välja üürida kolm uut Emajõe-äärset kaubanduspinda kohvikuteks, mille alusel on eelarvesse kavandatud **24 tuhat** eurot. Muu maa kasutusse andmise tasu on kavandatud 82 objektilt lepingute alusel.

Reklaamipindade kasutamise õiguse tasu laekub reklaami paigaldamiselt linna omandis olevale ehitisele või linna maale. Tulu aluseks on kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 30 lg 1 p 2 ja Tartu linnavara eeskirja § 24 alusel vastu võetud Tartu Linnavalitsuse 05.08.2004. a määrus nr 19 „Reklaami paigaldamise kord“. Reklaami ja/või reklaamikandja paigaldamiseks antakse luba tähtajaga kuni kolm aastat. Iga reklaamikandja või reklaami eest makstakse tasu kesklinna piirkonnas 0,32 eurot ning mujal 0,19 eurot ööpäevas.

Tehnovõrgu ja -rajatise talumise tasu laekub kinnisasja omanikule, kui omanik on kohustatud taluma oma kinnisasjal tehnovõrku või -rajatist (AÕS §-d 158, 158¹ ja 158²). Asjaõigusseaduse rakendamise seaduse § 15⁵ kohaselt on talumistasu suurus 7,5% maa maksustamishinnast korrutatuna kitsenduse ruumilise ja sisulise ulatuse koefitsientidega. Lisaks on kinnisasja omanikul õigus nõuda talumistasuna selliste kantud kulude hüvitamist, mille kandmine on koormatud kinnisasja omaniku jaoks vältimatu ja mille suurus on rohkem kui üks kolmandik talumistasust.

1.1.2.13 Muu toodete ja teenuste müük

Tabel 16. Tartu linnale laekuv tulu muude toodete ja teenuste müügist

	Summa
Muu toodete ja teenuste müük kokku	321 259
Saunapiletite müük	134 265
Loomade varjupaiga kasutajate tasu	100 000
Asutuse Tartu Sport teenuste müük	27 494
Rattaringluse reklaamitulu	25 000
Rahvastikutoimingute osakonna teenuste tasu	18 000
Eriveoste tasu	12 000
Kalmistu teenused	3 000
Avalike WC-de piletitulu	1 500

Anne Saun teenib tulu saunapiletite müügist. Erinevad hinnad on kehtestatud sauna üldruumide, eriruumide, duši ja vanni kasutamise eest. Prognoositakse klientide arvu mõningast tõusu ning planeeritakse ülds sauna teenuste hinna suurenemist 0,5 euro võrra ja tunnis sauna hinna suurenemist 1 euro võrra.

Loomade varjupaiga kasutamise tasu laekub teiste KOV-idega sõlmitud lepingute põhjal Linnavolikogu 22.01.2009 otsuse nr 470 ja LV korralduse 03.02.2009 nr 97 alusel.

Tartu Sport teenib **17 tuhat** eurot A. Le Coq nime ja logo kasutamise eest vastavalt koostöölepingule. Ülejäänud tulu on kavandatud järgmistest tegevustest: Veski spordi- ja puhkekeskuse sauna kasutamine, paadirent jms; Tamme hostelis snäkiautomaadi vahendustasu ning sauna, pesumasina jm teenuste kasutamine; staadionite hooldamise teenus. Kavandatakse 15% teenuste hindade tõusu.

Rattarenditulu laekub rattakorvidele paigaldatud reklaamilt.

Rahvastikutoimingute osakond teenib tulu oma teenustelt, mille eest on ette nähtud teenustasu. Rahvastikutoimingute osakonnas teostatavaid riiklikke perekonnaseisutoiminguid rahastab riik. Osakonna toimingute tegemise eest tasutav riigilõiv laekub riigieelarvesse.

Erivedu on raske- või suurveose liiklemine teel (liiklusseadus §34¹). Avalikult kasutataval teel on erivedu lubatud eriloaga ja eritasu eest. Eriveo eest võetav eritasu määr on kuni 650 eurot ühe veo ja ühe tee omaniku kohta, olenedes liiklusseaduse § 80 lg 3 alusel kehtestatud suurimate lubatud masside, teljekoormuste ja mõõtude ületamisest ning veokaugusest. Eriloo menetlustasu on kuni 10 eurot iga tee omaniku välja antud eriloo kohta. Eriluba antakse välja kehtivusega kuni üks aasta.

Tartu linna asutuse Kalmistu tasulised teenused on leinamaja kasutamine leinatalituse läbiviimiseks ja surnu hoidmine külmkambris või leinakambris.

Kaupade ja teenuste müügi meelespea

- Kaupade ja teenuste müük on põhiline tuluallikas, mille üle on linnal otsustusõigus.
- Linna asutused pakuvad tasulisi teenuseid, mille tulu sõltub linna kehtestatud teenuse hinnast ja kasutajate arvust.
- Lasteaia kohatasu jääb endisele tasemele.

1.1.3. Toetused

Põhitegevuse eelarvesse on kavandatud tegevuskuludeks saadav sihtfinantseerimine ning tegevustoetused. Investeeringuteks saadavatest toetustest on ülevaade seletuskirja punktis 1.2.2 Enamik toetusi saadakse riigieelarvest kas tasandusfondist, toetusfondist või juhtumipõhiselt konkreetse tegevuse või investeeringu toetamiseks. Saadav sihtfinantseerimine hõlmab projektidele saadavaid toetusi. Toetused on eelarvesse planeeritud võttes aluseks 2024. aasta riigieelarve eelnõu, sõlmitud lepinguid ning olemasolevaid rahastamisotsuseid.

Tabel 17. Tartu linnale laekuv tulu tegevuskuludeks saadavatelt toetustelt

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Saadavad toetused tegevuskuludeks	63 397 786	73 426 792	66 032 939	-10,1	-7 393 853
Saadav sihtfinantseerimine	5 277 168	3 538 680	2 528 829	-28,5	-1 009 851
Saadav tegevustoetus	58 120 618	69 888 112	63 504 110	-9,1	-6 384 002

Tegevustoetused vähenevad kohalike omavalitsuste rahastuse ümberkorralduse tõttu, mille tulemusel on osad toetusfondi toetused tõstetud alates 2024. aastast tulubaasi. Tegevuskulude sihtfinantseerimine on kavandatud väiksemas mahus kui 2023. aastal, kuid selline pilt on petlik, kuna aasta jooksul võib teostatavate projektide hulk oluliselt kasvada.

1.1.3.1 Saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine

Sihtfinantseerimine on teatud projektipõhisel sihtotstarbel saadud (ja antud) toetus, mille puhul määratakse selle eesmärk koos mõõdikutega eesmärgi täitmise jälgimiseks, ajakava ja rahaline eelarve ning toetuse andja nõuab saajalt detailset aruandlust raha kasutamise kohta, raha ülejääk tuleb maksta andjale tagasi.

Tulud koosnevad erinevate projektide toetustest ning teatud muudest kindlal otstarbel saadavatest toetustest (nt toetus õppelaenu kustutamiseks). Projektide sisu on täpsemalt lahti seletatud seletuskirja teise osa lõpus punktis „Välisprojektid“. Aasta jooksul lisandub uusi projekte.

Tabel 18. Tartu linna saadav tegevuskulude sihtfinantseerimine projektide kaupa

	Summa
Tegevuskulude sihtfinantseerimine kokku	2 528 829
OPEN LAB	696 600
Tartu renoveerib	432 000
Elurikkuse rohering	412 530
CERITA	210 950
H2Value	125 200
LIFE IP BUILDEST	80 200
Kohanemise ja lõimumise toetamine	75 000
ENSNARE	70 714
Woodcircles	58 500
Südalinna kultuurikeskus	54 590
CycleUp!	54 400
CURE	51 083
CITYAM	31 003
CREATORS	26 264
Hajaasustuse programm 2023	25 901
ENLIGHTme	23 010
TREASourcE	22 583
Remote IT	19 200
BUILD	16 018
Müra vähendamise tegevuskava	15 421
2ISECAP	13 936
Ringrenoveerimine	12 993

1.1.3.2 Saadavad tegevustoetused

Tegevustoetus antakse saajale lähtudes tema põhikirjalistest ülesannetest ja arengudokumentides määratud eesmärkidest. Toetuse saaja võib seda kasutada suuremal määral oma äranägemisel, sh kas tegevuskulude või investeeringute soetamiseks. Toetusega võib kaasneda aruandlus tehtud kulutuste kohta, kuid see võib ka puududa. Eelarveaasta lõpuks järelejäänud raha võib nõuda tagasi, kuid sageli jäetakse see saajale järgmise perioodi kulutuste katteks. Riigieelarvest antakse kohaliku omavalitsuse üksustele toetust tasandusfondist, toetusfondist ning juhtumipõhiselt konkreetse tegevuse või investeeringu toetamiseks.

Tabel 19. Tartu linna saadavad tegevustoetused

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Saadud tegevustoetused	58 120 618	69 888 112	63 504 110	-9,1	-6 384 002
KOV Tasandusfond (VVlg1)	2 468 608	393 668	1 223 942	210,9	830 274
KOV Toetusfond (VVlg2)	41 192 154	52 928 325	48 146 634	-9,0	-4 781 691
Saadav tegevustoetus	14 454 037	16 556 392	14 133 534	-14,6	-2 422 858
Saadud annetused	5 819	9 727	0	-100,0	-9 727

Tasandusfondi eesmärk on vahendite kasutamise tingimusi määravate ühtlustada kohaliku omavalitsuse üksuste ülesannete täitmise võimalusi. Tasandusfondi jaotamisel võetakse aluseks kohaliku omavalitsuse üksusele laekuv tulumaks ja maamaks, kohaliku omavalitsuse üksuse elanike arv ja muud kohaliku omavalitsuse üksuse erisused. Tartu linn 2024. aastal enam tulu- ja kulutasanduseks toetust ei saa. Eraldatav **1 223 942 eurot** moodustub asendus- ja järelhoolduse ning matusetootuse tulubaasi üle andmise ülemineku toetusest (696 000 eurot), jaanuaris pensionitelt laekumata jääva tulumaksu toetusest (393 309 eurot) ning hooldusreformiga seonduvast minimaalse lävendi tagamise toetusest (134 633 eurot).

Toetusfond on kohaliku omavalitsuse üksustele seaduses määratud sihtotstarbel ja tingimustel kasutamiseks või riigieelarves määratud sihtotstarbel antav toetus, mida jaotatakse ainult arvnäitajate alusel. Toetusfondi jaotamise aluseks olevad arvnäitajad ja nende arvestamise alused sätestatakse seadusega. Arvnäitajate väärtused, samuti toetusfondi suurus ja sellesse kuuluvad toetuste liigid määratakse riigieelarvega. Toetusfondi enamus eraldi on kavandatud eelneva aasta tasemel. Asendus- ja järelhoolduseks, matusetootuseks ning pikaajaliseks hoolduseks saadav toetus ei kuulu alates 2024. aastast enam toetusfondi koosseisu, sest kohalike omavalitsuste kuluautonoomia suurendamiseks laekuvad vastavas summas vahendid tulumaksu ja tasandusfondi koosseisus. Toetusfondi summad täpsustuvad aasta alguses. Vahendite eraldamist ja kasutamist reguleerib riigieelarve seaduse § 48 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrus „Riigieelarve seaduses kohaliku omavalitsuse üksustele määratud toetusfondi vahendite jaotamise ja kasutamise tingimused ja kord“.

Tabel 20. Tartu linnale laekuva toetusfondi jaotus

Toetusfond kokku	48 146 634
Üldhariduskoolide toetus, sh	42 147 850
<i>põhikooli õpetajate tööjõukulud</i>	<i>27 771 773</i>
<i>gümnaasiumi õpetajate töökõukulud</i>	<i>6 877 196</i>
<i>direktorite ja õppealajuhatajate tööjõukulud</i>	<i>1 206 948</i>
<i>täiendkoolitus</i>	<i>157 428</i>
<i>õppekirjandus</i>	<i>747 783</i>
<i>koolitoit</i>	<i>2 195 200</i>
<i>tõhustatud ja eritoe tegevuskulud</i>	<i>3 095 215</i>
<i>kultuurirahits</i>	<i>96 307</i>
Koolieelsete lasteasutuste õpetajate tööjõukulud	1 356 930
Toetus huviharidusele ja -tegevusele	372 882
Raske ja sügava puudega laste abi	246 000
Toimetulekutoetus	2 570 377
Toimetulekutoetuse administreerimine	37 720
Kohalike teede toetus	1 270 127
Rahvastikutoimingute toetus	144 748

Juhtumipõhised toetused antakse vastava lepinguga. Lepingute alusel antavad toetused on planeeritud 2023. aasta määrades. Suur enamus juhtumipõhistest toetustest on kavandatud Haridus- ja Teadusministeeriumilt (HTM) Tartu Rakendusliku Kolledži (VOCO) finantseerimiseks riikliku koolitustellimuse kaudu. 2022. aastal alustas Maaeluministeerium täiendava toetuse eraldamist lasteasutustele, kus kasutatakse mahe toorainet lasteaiatoidu valmistamisel.

Tabel 21. Tartu linnale laekuvad juhtumispõhised toetused

Juhtumispõhised toetused kokku	14 133 534
VOCO kutsehariduse koolitusteenus	11 380 020
IB-õpe (Miina Härma Gümnaasiumis)	551 677
Eesti keele õpe koolides	482 015
Mahetooraine toetus koolidele	330 000
VOCO koolitoit	326 271
Vanglaõpe	270 039
Mahetooraine toetus lasteaedadele	189 000
Õpetajate koolituse toetus	108 394
Linnaraamatu teavikute toetus	105 012
"Professionaalne eestikeelne õpetaja lasteaiaas"	101 515
"Professionaalne eestikeelne õpetaja põhikoolis"	70 568
Muinsuskaitsete riiklike kohustuste täitmiseks Tartus	64 000
VOCO õpilaste sõidusoodustus	46 000
Õpilaskodu leping (Maarja ja Masingu kool)	37 400
Õpetajate koolitus	36 253
Eesti keele õpe lasteaedades	35 370

Toetuste meelespea

- Toetused laekuvad põhiliselt riigieelarvest, mis jagunevad kolmeks:
  - tasandusfond;
  - toetusfond;
  - juhtumipõhised toetused.
- Neile lisanduvad projektide toetused, mille maht täieneb aasta jooksul.
- Tasandusfondi eraldise kasutamine on kohalike omavalitsuste enda otsustuspädevuses. Muid toetusi saab kasutada vastavalt toetuse andja määratud otstarbele.
- Kuluautonoomia suurendamiseks on osad sihtotstarbelised toetused tõstetud alates 2024. aastast tulubaasi.

1.1.4. Muud tegevustulud

Tabel 22. Tartu linnale laekuvad muud tegevustulud

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Muud tegevustulud	1 067 466	867 706	763 747	-12,0	-103 959
Võlalt arvestatud intressitulu	3 758	-2 000	0	-100,0	2 000
Tulud loodusressursside kasutamisest	191 610	200 000	206 000	3,0	6 000
Trahvid	602 281	618 870	535 000	-13,6	-83 870
Muud eespool nimetatamata tulud	269 817	50 836	22 747	-55,3	-28 089

1.1.4.1 Vee erikasutustasu

Tulud loodusressursside kasutamisest ehk vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehnovahenditega. Keskkonnatasude seaduse §10 lg 1 kohaselt maksavad vee erikasutusõiguse tasu vee kasutajad, kes võtavad vett otse põhjaveest või veekogust erikasutuse korras. Tartu linnas on suurim selline vee kasutaja AS Tartu Veevärk. Tasumäärad on kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrusega „Vee erikasutusõiguse tasumäärad veevõtu eest veekogust või põhjaveekihist“ keskkonnatasude seaduses sätestatud alam- ja ülemmäärasid arvestades.

1.1.4.2 Trahvid

Tabel 23. Tartu linnale laekuvad tulud trahvidest

	Summa
Trahvid kokku	535 000
Parkimise viivistasu	350 000
Trahvid väärteomenetluse seadustiku alusel	185 000

Parkimise viivistasu on kavandatud **350 tuhat** eurot, mida on 10 tuhat eurot enam kui 2023. aastal, kuna seoses kultuuripealinna aastaga on oodata liiklemise ja sh parkimise tihenemist. Viivistasu määramise otsus tehakse liiklusseaduse § 188 sätestatud alustel, tingimustel ja korras. Viivistasu määr on kehtestatud Tartu Linnavolikogu 02.06.2011 määrusega nr 36 „Parkimistasu“, mille 16.05.2019. a määrusega nr 64 „Tartu Linnavolikogu 2. juuni 2011 määruse nr 36 „Parkimistasu“ muutmine“ muutmise tulenevalt on viivistasu määr parkimistasu maksmisel väiksema määra järgi 15 eurot ööpäevas ning parkimistasu maksmata jätmisel või tasutud parkimisaja ületamisel või tasulise parkimise õigust tõendava dokumendi nõuetekohaselt täitmata jätmisel või mittenõuetekohase paigaldamise eest 30 eurot ööpäevas.

Trahvid väärteomenetluse seadustiku alusel on parkimistrahvid ja ühistransporditrahvid. Parkimistrahvide määramist reguleerib liiklusseaduse § 241. Ühistranspordis piletita sõidu eest trahvi määramist reguleerib ühistranspordiseaduse § 85. Eelarve on **185 tuhat** eurot, mida on 5 tuhat eurot enam kui 2023. aastal, kuna seoses kultuuripealinna aastaga on oodata liiklemise ja sh parkimise tihenemist.

1.1.4.3 Muud eespool nimetatud tulud

Müügi eesmärgil soetatud kaupade müügist on asutusele Tartu Sport kavandatud **3 tuhat** eurot, Anne Saunale (vihtade, karastusjookide jm saunatarvete müügist) **2 tuhat** eurot ja muuseumidele (müügi eesmärgil ostetud karastusjookide, suveniiride jms kauba komisjonimüügi tasust) **14 tuhat** eurot. Kindlustushüvitisi on linnavarade osakonna eelarvesse kavandatud **3 tuhat** eurot, mida osakond kasutab avariitöödeks. Tulud on ligilähedaselt 2023. aasta eelarve tasemel, v.a muuseumite (eelkõige linnamuuseum) tulud, mis kasvavad tänu kultuuripealinna aastale ning Tiigi Seltsimaja käivet suurendab laulupidu. Aasta jooksul lisandub ettenägematud tulud.

Muude tulude meelespea

- Muud tulud on tulud, mis oma sisu poolest ei kvalifitseeru maksuks, toetuseks ega kaupade ja teenuste müügist saadavaks tuluks.
- Tulude fiskaalne mõju on väike, oluline on regulatiivne eesmärk.

1.2. Investeermistegevuse sissetulekud

Tabel 24. Tartu linnale laekuvad tulud investeermistegevusest

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurol
Investeermistegevuse tulud	8 277 088	13 002 174	8 759 500	-32,6	-4 242 674
Põhivara müük	2 431 054	1 050 000	1 050 000	0,0	0
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine	5 836 689	11 842 174	7 459 500	-37,0	-4 382 674
Finantstulud	9 344	110 000	250 000	127,3	140 000

1.2.1. Põhivara müük

Vara müüki reguleerib Tartu linnavara eeskiri (Tartu Linnavolikogu 12.09.2013 määrus nr 98). Linnavara võib võõrandada, kui linnavara ei ole vajalik linna ülesannete täitmiseks või on linnavara soetatud eesmärgiga see võõrandada. Linnavara võõrandatakse enampakkumise korras, otsustuskorras või muul viisil. Tasu suurus määratakse, lähtudes samal otstarbel ja samas seisukorras ning samadel tingimustel turul võõrandatava vara tasumääradest, kui tasu suurust ei ole määratud õigusaktiga.

Korterite müügitulu on kavandatud **1 miljon** eurot ja maa müügist **50 tuhat** eurot.

1.2.2. Põhivara soetuseks saadav toetus

Tabel 25. Tartu linna saadav sihtfinantseerimine objektide kaupa

	Summa
Saadav sihtfinantseerimine kokku	7 459 500
Jalgrattateede põhivõrgu rajamine	3 000 000
Südalinna kultuurikeskus	1 950 000
Sõpruse silla rekonstrueerimine	1 000 000
Lasteaed Tähtvere rekonstrueerimine	837 000
Tähtvere Spordipargi olmehoone rajamine	500 000
Elurikkuse rohering	152 500
Lumekahurite soetus asutusele Tartu Sport	20 000

Objektidest on pikemalt kirjutatud seletuskirja väljaminekute peatükis. Projektide sisu on täpsemalt avatud välisprojektide ülevaates. Objektide rahastamise koondsummad (omaosaluse ja toetuse arvel teostatavad investeeringud) on esitatud ka investeermistegevuse koondtabelis.

1.2.3. Finantstulud

Intressitulud on kavandatud linna kontsernikontolt. Linna kontsernikonto vahendeid paigutatakse võimalust mööda tähtajalistesse deposiitidesse, samuti teenib linn intresse kontsernikonto üleöödeposiitidelt.

Investeeringitegevuse tulude meelespea

- Investeeringitegevuse tulud on erinevalt põhitegevuse tuludest ühekordsed, mitte regulaarsed.
- Põhilise osa moodustavad investeeringitegevuseks (põhivara soetuseks) saadavad toetused. Toetuse kasutamine toimub rahastaja määratud otstarbel.
- Vara müügist saadava tulu kasutamine on linnavalitsuse otsustuspädevuses, kuid oluline on, et ühekordseid tulusid ei kasutataks regulaarsete kulude rahastamiseks. Ühekordsete tulude arvelt põhitegevuse kulude finantseerimine pikemal perioodil on riskantne ning nende tulude kehvema laekumise korral võib tekkida oht sattuda finantsraskustesse.

2. KULUD

Põhiseaduse kohaselt on kohalikul omavalitsusel iseseisev eelarve, mille kujundamise alused ja korra sätestab seadus.¹⁰ Viimaseks on kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, mis sätestab kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamise, vastuvõtmise, täitmise ja aruandluse põhimõtted. Eelarve on üks tähtsamaid linna juhtimise vahendeid. Eelarve abil viiakse ellu linnale seadusega pandud ning linna enda poolt vabatahtlikult võetud ülesandeid ning liigutakse arengustrateegias, linna arengukavas jm arengudokumentides sätestatud eesmärkide poole. Eelarvega määratakse eri valdkondade rahastamine, mistõttu on eelarve linna prioriteetide peegeldus. Kuna suurim osa eelarvest läheb Tartu linnas alati hariduskuludeks, on selge, et üks esmatähtis arenguvaldkond on haridus. Rohkem kui kunagi varem on fookuses kultuur, kuna Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 on Eesti tippsündmus ning Tartu ja Lõuna-Eesti suurim ühine ettevõtmine. Linn panustab jätkuvalt aktiivselt kohalike teede korrashoidu ja arendusse, kusjuures fookuses on sobiva linnaruumi kujundamine igat tüüpi liiklejatele. Keskkonnakaitse eelarve oluline kasv viitab, et Tartu linn tegutseb missioonis „Kliimaneutraalsed ja arukad linnad¹¹“ võetud sihtide suunas, lähtudes IPCC¹² ja IPBES¹³ raportitest ning Euroopa Liidu kliima- ja elurikkuse eesmärkidest, tagamaks parem linnakeskkond nii loodusele, inimestele kui ka kliimale.

Tartu linna 2024. aasta eelarve maht on **305 338 144** eurot. Põhitegevuse kulud moodustavad eelarvest 77%, investeerimistegevuse väljaminekud 19% ning laenukohustiste tasumine (finantseerimistegevuse väljaminekud) 4%. Seletuskirja käesolevas peatükis antakse ülevaade kahest esimesest, finantseerimistegevuse selgitused kajastatakse peatükis „Finantseerimistegevus“.

Tabel 26. Kulud eelarveosade kaupa

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	235 143 347	298 906 437	305 338 144	2,2	6 431 707
Põhitegevus	187 525 262	228 144 535	234 675 559	2,9	6 531 024
Investeerimistegevus	37 858 415	61 003 971	57 855 572	-5,2	-3 148 399
Finantseerimistegevus	9 759 670	9 757 931	12 807 013	31,2	3 049 082

Põhitegevuse ja investeerimistegevuse kulud struktureeritakse seletuskirja käesolevas osas valdkondade (tegevusalade) kaupa. Liigendus põhineb COFOG-i süsteemil (*Classification of the Functions of Government*). Tegevusala kood kajastab üksuse täidetavaid põhifunktsioone. Majandusliku sisu järgi jaotatud kulud on toodud all-liigendusena iga valdkonna seletuskirjas.

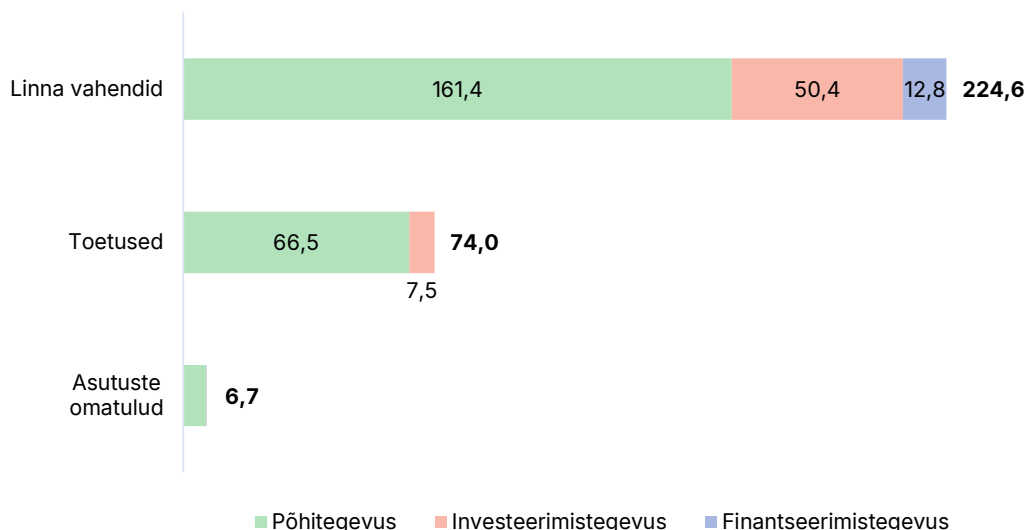
Väljaminekud rahastatakse linna enda rahalistest vahenditest (sh kaasatud laenuvahendid), saadud toetustest ja linna asutuste teenitud tuludest. Universaalsuse põhimõtte kohaselt ei ole tulu- ja kuluartiklid üksteisest sõltuvuses. Linnaeelarvesse laekuvate tulude puhul ei ole kindlaks määratud nende sihtotstarbelist kulutamist, st tulud tervikuna on mõeldud kulude tervikuna finantseerimiseks. Erisuseks on sihtotstarbelised toetused, mida kasutatakse rahastaja määratud otstarbel. Asutuste omatulude kasutamine on üldjuhul asutuse enda otsustuspädevuses.

¹⁰ PS § 157 lg 1.

¹¹ Tartu valiti ainsa Eesti linnana Euroopa Komisjoni missiooni „100 kliimaneutraalset ja tarka linna aastaks 2030“.

¹² Rahvusvaheline Kliimamuutuste Nõukogu / valitsustevaheline kliimamuutuste paneel (*Intergovernmental Panel on Climate Change*).

¹³ Elurikkuse ja loodushüvede koostöökogu / valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (*Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*).

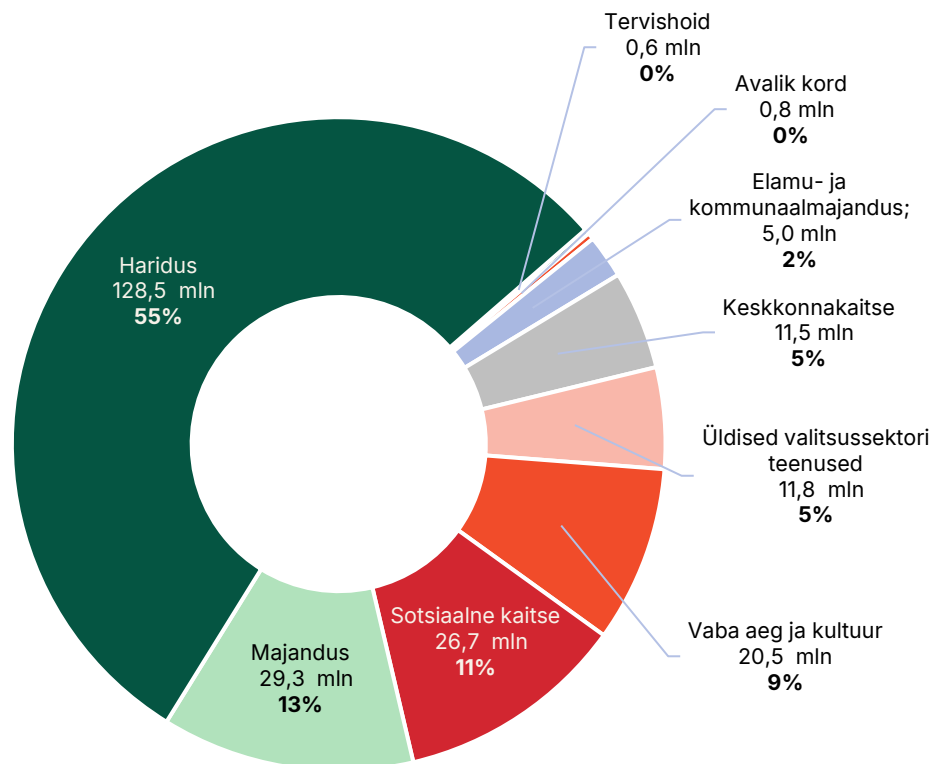
Joonis 2. 2024. aasta eelarve kulud katteallikate kaupa (miljonites eurodes)

Põhitegevuse kulude eelarveks kavandatakse **234,7 miljonit** eurot, mida on **2,9%** enam kui 2023. aastal. Kulud jaotuvad üheksa tegevusvaldkonna vahel.

Tabel 27. Põhitegevuse kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa

	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
PÕHITEGEVUSE KULUD	187 525 262	228 144 535	234 675 559	2,9	6 531 024
Üldised valitsussektori teenused	15 188 400	10 947 079	11 765 863	7,5	818 784
Avalik kord	674 959	770 874	767 476	-0,4	-3 398
Majandus	20 977 943	29 526 486	29 340 889	-0,6	-185 597
Keskkonnakaitse	8 177 018	10 508 940	11 462 879	9,1	953 939
Elamu- ja kommunaalmajandus	4 841 009	4 919 859	5 040 128	2,4	120 269
Tervishoid	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
Vaba aeg ja kultuur	14 839 181	17 211 825	20 457 091	18,9	3 245 266
Haridus	103 383 553	127 022 100	128 546 752	1,2	1 524 652
Sotsiaalne kaitse	18 681 458	26 136 898	26 721 027	2,2	584 129

Üle poole linna põhitegevuse kuludest kavandatakse haridusvaldkonna eelarvesse, millest üle 60% moodustavad haridustöötajate tööjookulud. Haridusvaldkonna kuludest rahastatakse 45% riigieelarvest, millest suurima osa moodustab toetusfondist saadav üldhariduskoolide õpetajate tööjookulude toetus. Suurim kasv (19%) avaldub kultuuri ja vaba aja tegevusvaldkonnas kultuuripealinna aasta tõttu. Terve aasta Tartus ja Lõuna-Eestis vältav programm jutustab Ellujäämise Kunstide lugu – need on teadmised, oskused ja väärtused, mis aitavad meil tulevikus paremini elada.

Joonis 3. Põhitegevuse 2024. aasta kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa (miljonites eurodes)

Investeeringustegevuse kavandatud maht on **57,9 miljonit** eurot, mida on **5,2% vähem** kui 2023. aastal. Investeeringustegevuse väljaminekud on ühekordse iseloomuga: põhivara soetus, põhivara soetuseks antav toetus (sihtfinantseerimine) ja finantskulud (eelkõige laenukohustiste intressid).

Tabel 28. Investeeringustegevuse kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa

Tegevusvaldkond	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	37 858 415	61 003 971	57 855 572	-5,2	-3 148 399
Üldised valitsussektori teenused	1 889 718	5 433 627	9 130 072	68,0	3 696 445
Avalik kord	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Majandus	12 577 878	16 408 357	22 427 000	36,7	6 018 643
Keskonnakaitse	1 239 418	1 409 053	1 200 500	-14,8	-208 553
Elamu- ja kommunaalmajandus	3 652 613	9 268 605	1 669 220	-82,0	-7 599 385
Vaba aeg ja kultuur	3 464 561	5 402 199	4 659 580	-13,7	-742 619
Haridus	14 415 034	22 497 760	17 644 200	-21,6	-4 853 560
Sotsiaalne kaitse	619 192	509 370	1 125 000	120,9	615 630

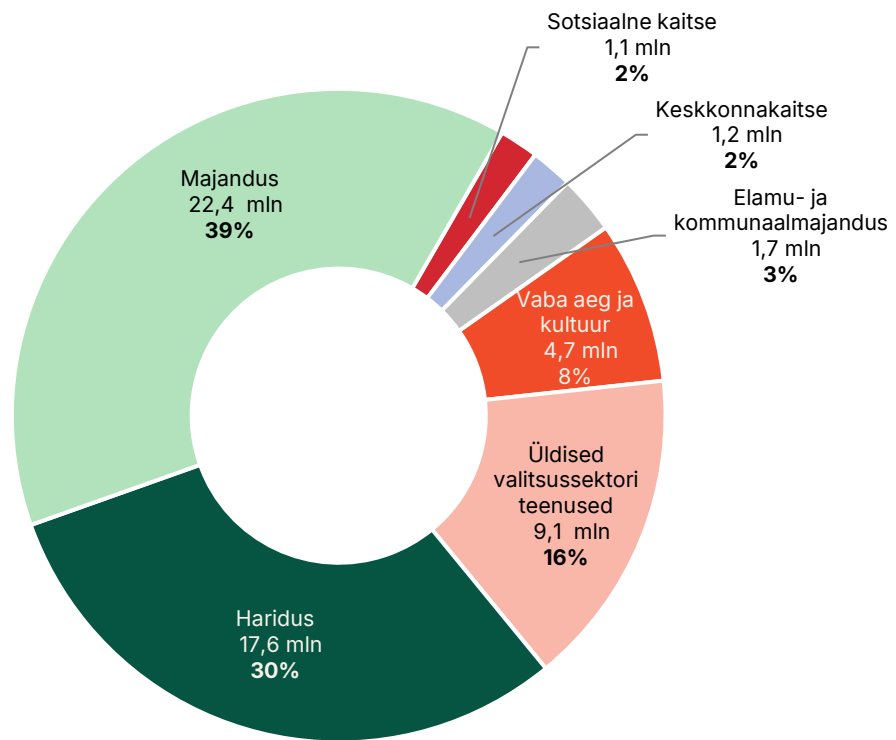
Tulenevalt igal aastal rahastatavatest konkreetsetest objektidest on eelarve valdkondade kaupa eelmisest aastast oluliselt erinev. 2024. aastal tehakse enim investeeringuid majanduse (22,4 miljonit) ja hariduse (17,6 miljonit) valdkonna objektidesse.

Üldiste valitsussektori teenuste tegevusalal tuleneb väljaminekute järsk suurenemine Euroopa Keskpanga kehtestatud euribori¹⁴ tõusust. 2024. aasta eelarves on intressi- ja laenu

¹⁴ Üleeuroopaline pankadevaheline intressimäär

teenindamise kulud kokku 8,5 miljonit eurot (2023. aastal 4,9 miljonit eurot ja 2022. aastal vaid 0,7 miljonit eurot).

Joonis 4. Investeeringustegevuse 2024. aasta kulude jaotus tegevusvaldkondade kaupa (miljonites eurodes)

2.1. Üldised valitsussektori teenused (20 895 935 eurot)

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonnas (01) on üldise iseloomuga valitsussektori teenuste kulud. Konkreetse funktsiooniga seotud haldusteenuste osutamise kulud on klassifitseeritud vastava tegevusala haldamise kulude alla.

Linna eesmärgiks on tark ja tasakaalustatud valitsemine, mis eeldab asjatundlikku, läbipaistvat ning kaasavat juhtimist ja juhtimisotsuste tegemist andme- ning teaduspõhistena. Linn lähtub arengu suunamisel pikaajalistest arengudokumentidest ja neis sätestatud eesmärkide elluviimiseks arendatakse järjepidevalt avalikke teenuseid nii linlaste paremaks heaoluks kui ka linna teenistujate töö sujuvamaks korraldamiseks. Avalike hüviste jätkusuutlikuks kõrgel tasemel osutamiseks säilitab linn tugeva finantspositsiooni ja hea finantsvõime linnale oluliste investeeringute tegemiseks.

Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kuludeks on kavandatud **20,9 miljonit** eurot, mis moodustab **7%** linna eelarvest. Valdkonna eelarve on eelmise aastaga võrreldes 4,5 miljoni euro võrra suurem. Suurim osa 2024. aasta eelarvest on kavandatud võla teenindamise kuludeks (41%), mis jätkuvalt märkimisväärselt kasvavad. 2024. aastaks on kavandatud 3,7 miljoni euro suurune võla teenindamise kulude kasv (+76%). Teine suurim kululiik on tööjõukulud (39%). Majandamiskulud moodustavad 14% üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kuludest. Muud tegevuskulud moodustavad 3% ning antavad toetused (sh liikmemaksud) moodustavad 1% valdkonna kuludest.

Tabel 29. Üldise valitsussektori teenuste kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	17 078 118	16 380 706	20 895 935	27,6	4 515 229
PÕHITEGEVUSE KULUD	15 188 400	10 947 079	11 765 863	7,5	818 784
Tööjõukulud	11 965 888	6 651 634	8 087 302	21,6	1 435 668
Majandamiskulud	3 041 857	3 420 609	2 903 600	-15,1	-517 009
Antavad toetused	150 804	111 536	111 761	0,2	225
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>150 804</i>	<i>111 536</i>	<i>111 761</i>	<i>0,2</i>	<i>225</i>
Muud tegevuskulud	29 850	763 300	663 200	-13,1	-100 100
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 889 718	5 433 627	9 130 072	68,0	3 696 445
Põhivara soetus	1 201 920	603 870	648 000	7,3	44 130
Võla teenindamise kulud	687 798	4 829 757	8 482 072	75,6	3 652 315

Linnavalitsuse liikmete ning linnasekretäri palgad on seotud kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse paragrahvis 2 nimetatud kõrgeima palgamääraga. Nimetatud palgamäär on indekseeritud tarbijahinna indeksi järgi. Kõrgemate riigiteenistujate ametipalkade palgakasvu vähendatakse 2024. aastal järgnevalt: tarbijahinnaindeksi järgi prognoositakse kasvuks 11%, kuid kõrgemate riigiteenistujate ametipalkade täiendamise seaduse eelnõus nähakse ette palgakasvuks 5,5%. Kuna linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri põhipalk on seotud nende kõrgemate riigiteenijate palkadega, kelle palgakasvu 2024. aastal vähendatakse, on ka 2024. aastal linnaeelarves arvestatud vastavalt väiksema palgakasvuga.

Tööjõukulud summas **8,1 miljonit** eurot koosnevad linnavolikogu, linnavalitsuse ja üldiste valitsussektori teenuste tegevusalal kajastuvate linnavalitsuse struktuuriüksuste teenistujate töötasudest. Tegevusala tööjõukuludes kajastub lisaks linnavalitsuse teenistujate üldise palgatõusu kulu (5%), mis jaotatakse pärast eelarve kinnitamist proportsionaalselt ära kõikide struktuuriüksuste, asutuste ja vastavate tegevusalade vahel. Nimetatud põhjusel on üldiste valitsussektori teenuste tegevusala tööjõukulude kasv arvestuslikult suurem (ligi 22%).

Linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri palk on seotud kõrgemate riigiteenijate ametipalkadega ning eelarvesse on kavandatud vahendid palkade korrigeerimiseks alates 01.04.2024 vastavalt kõrgeimate riigiteenijate ametipalkade seaduse täiendamise seadusele (Riigikogu menetluses olev eelnõu 305 SE). Eelnõu kohaselt piiratakse osade kõrgemate riigiteenijate palga kasvu selliselt, et see on ½ nende kõrgemate riigiteenijate palkade kasvust, kelle palgakasvu eelnõuga ei piirata. Kuna linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri palk on seotud nende kõrgemate riigiteenijate ametipalkadega, kelle palgakasvu 2024. aastal vähendatakse, on linna 2024. a eelarves arvestatud vastavalt ka väiksema palgakasvuga. Kui 2024. aastal prognoositakse kõrgemate riigiteenijate palgakasvuks 11% (vastav indeks on 1,110), siis eelnõus nimetatud isikutel on palgakasv 5,5% (vastav indeks 1,055).

Majandamiskulud on kavandatud 15% väiksemad kui 2023. aastal. Vähenemine tuleneb väiksemas mahus kavandatud info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kuludest: vähendatud on kulusid riist- ja tarkvararendile, majutusteenustele ja andmesideteenustele.

Toetustest (käesoleva valdkonna puhul liikmemaksud) on ülevaade ühistegevuse tegevusala, reservfondist on ülevaade samanimelise tegevusala, põhivara soetusest linnavalitsuse tegevusala ja võla teenindamise kuludest samanimelise tegevusala seletuses.

Üldiste valitsussektori teenuste valdkond jaguneb seitsme tegevusala vahel: linnavolikogu, linnavalitsus, reservfond, üldised personaliteenused, muud üldised valitsussektori teenused, ühistegevus ja valitsussektori võla teenindamine. Üle poole valdkonna eelarvest moodustavad linnavalitsuse tegevusala väljaminekud.

Tabel 30. Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	17 078 118	16 380 706	20 895 935	27,6	4 515 229
PÕHITEGEVUSE KULUD	15 188 400	10 947 079	11 765 863	7,5	818 784
Linnavolikogu	634 285	813 938	874 908	7,5	60 970
Linnavalitsus	13 430 029	7 483 712	8 435 223	12,7	951 511
Linna reservfond	0	750 000	650 000	-13,3	-100 000
Üldised personaliteenused	0	0	733	-	733
Muud üldised teenused	534 713	1 002 621	964 377	-3,8	-38 244
Ühistegevus	589 373	896 808	840 622	-6,3	-56 186
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 889 718	5 433 627	9 130 072	68,0	3 696 445
Linnavalitsus	926 952	577 320	648 000	12,2	70 680
Muud üldised teenused	274 968	26 550	0	-100,0	-26 550
Valitsussektori võla teenindamine	687 798	4 829 757	8 482 072	75,6	3 652 315

2.1.1. Volikogu (874 908 eurot)

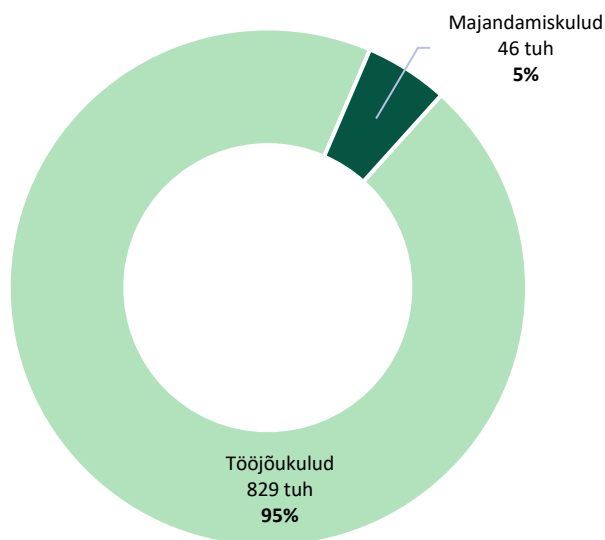
Volikogu tegevusalasse (01111) kuuluvad:

- linnavolikogu tööga seonduvad kulud (sh volikogu esimehe ja aseesimehe töötasud, volikogu liikmete hüvitused);
- volikogu esimehe ja liikmete lähetus-, esindus-, transpordi- ja koolituskulud;
- volikogu komisjonide töö korraldamisega seotud kulud;
- volikogu ruumide kulu ja volikogu tööks kulunud kantseleitarbed;
- volikogu kantselei kulud.

Tegevusala eelarve vastab otseselt volikogu kantselei eelarvele. Tartu Linnavolikogu 01.07.2021 otsuse nr 343 „Tartu Linnavolikogu liikmete arv“ kohaselt on **volikogus 49 liiget**. Volikogu istungid toimuvad volikogu kinnitatud kava alusel valdavalt üks kord kuus, juunis ja detsembris kaks korda kuus. Juulis ja augustis üldjuhul istungeid ei toimu.

Volikogu tegevusala 2024. aasta kuludeks on kavandatud **875 tuhat** eurot, millest enamik ehk **829 tuhat** on kavandatud tööjõukuludeks ning **46 tuhat** majandamiskuludeks.

Volikogu tööjõukulud kokku kasvavad ligi 7%. Linnavolikogu esimehe arvestuslik ametipalk on kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse §-s 2 nimetatud kõrgeima palgamäära ja koefitsiendi 0,75 korrutis. Kõrgemate riigiteenijate ametipalka korrigeeritakse iga aasta 1. aprillil. Volikogu esimehele makstakse linnavolikogu esimehe ülesannete täitmise eest igakuist hüvitust, mille suurus vastab kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seaduse paragrahvis 2 nimetatud kõrgeima palgamäära ja koefitsiendi 0,375 korrutisele. Volikogu aseesimehele makstakse linnavolikogu aseesimehe ülesannete täitmise eest igakuist hüvitust 25% linnavolikogu esimehe arvestuslikust ametipalgast.

Joonis 5. Volikogu 2024. aasta kulude jaotus

Volikogu fraktsiooni esimehele makstakse kuutasu 25% keskmisest palgast. Tasu arvutamisel lähtutakse eelneva aasta II kvartali Eesti keskmise brutokuupalga suurusest Statistikaameti andmetel. Tasu muutub üks kord aastas 1. jaanuarist. 2024. aastal on fraktsiooni esimehe tasu suurus 468,25 eurot.

Volikogu liikmele makstakse kuutasu 25% keskmisest palgast, välja arvatud kuud, kui volikogu istungeid ei toimu. 2024. aastal on volikogu liikme kuutasu 468,25 eurot.

Volikogu komisjoni esimehele makstakse kuutasu 25% ja komisjoni aseesimehele 5% keskmisest palgast. 2024. aastal on esimehe tasu 468,25 eurot ja aseesimehe tasu 93,65 eurot.

Volikogu komisjoni liikmele makstakse tasu koosolekul osalemise eest 3% keskmisest palgast. 2024. aastal on komisjoni koosolekul osalemise tasu 56,19 eurot. Volikogu komisjonides (kaheksa alatist, üks ajutine) on kokku 146 liiget. Iga komisjonile on planeeritud aastas 12 korralist koosolekut.

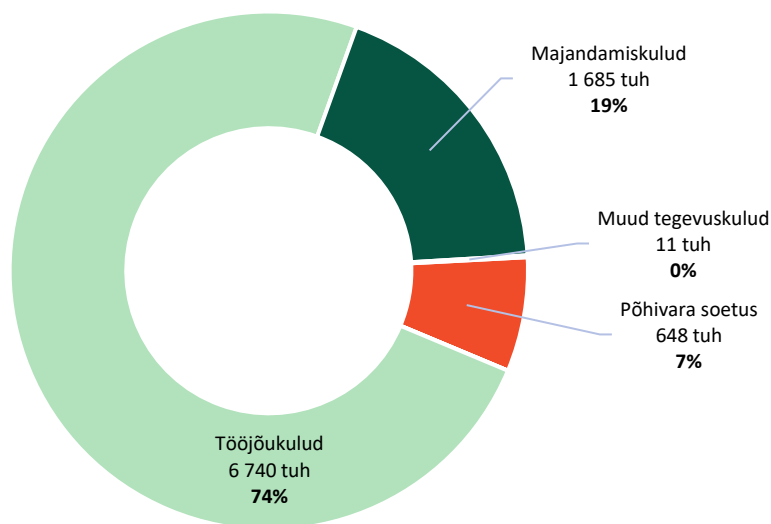
Linnavolikogu kantseleis on 7,5 töökohta: juhataja (1 koht), peaspetsialist (1 koht), volikogu esimehe nõunik (1 koht) ja volikogu fraktsioonide nõunikud (4,5 kohta). Töötasude planeerimisel on lähtutud 30. juuni 2023. a seisuga kehtivatest koosseisudest ja palgamääradest.

Volikogu majandamiskulud on kavandatud volikogu istungite korraldamiseks, lähetusteks, koolitusteks, volikogu töö administreerimiseks jne. Kulude planeerimisel on arvestatud kuni 14 volikogu istungiga aastas, kulud on võrreldes 2023. aastaga kasvanud 8 tuhat eurot seoses lähetuskulude kasvuga.

2.1.2. Linnavalitsus (9 083 223 eurot)

Linnavalitsuse tegevusalasse (01112) kuuluvad:

- linnavalitsuse kui kollegiaalse organi (linnapea, abilinnapeade) ja linnasekretäri töötasukulud;
- linnavalitsuse struktuuriüksuste kulud (avalike suhete osakond, IT süsteemihalduse osakond, linnakantselei, rahandusosakond, siseauditi osakond).

Joonis 6. Linnavalitsuse 2024. aasta kulude jaotus

Linnavalitsus kui kollegiaalorgan on kuueliikmeline: linnapea ja viis abilinnapead. Linnakantselei ülesanded on linnavalitsuse asjaajamise, personalijuhtimise ja õiguslase nõustamise korraldamine ning linnavalitsuse avalike teenuste arendamise ja strateegiliste tegevusvaldkondade (andmed, tehnoloogiad, turvalisus) koordineerimine. Linnakantselei tegevuse tuumiku moodustab seega valdavalt tugiteenuste pakkumine linnavalitsuse teistele struktuuriüksustele ja hallatavatele asutustele. Linnakantseleid juhivad linnasekretär.

Linnavalitsuses on 16 osakonda ehk struktuuriüksust. Struktuuriüksused tegelevad oma nimest nähtava valdkonna edendamise ja arendamisega. Kui varem kajastati enamik struktuuriüksuste kuludest linnavalitsuse tegevusalasse, siis 2023. aastal muudeti kulude kajastamise korda ning sisulise valdkonna haldusega seotud struktuuriüksuste eelarved kajastuvad vastava valdkonna kuludes. Linnavalitsuse tegevusalas kajastatakse vaid valdavalt tugiteenuseid pakkuvate linnavalitsuse struktuuriüksuste eelarveid: linnakantselei, IT süsteemihalduse osakond, siseauditi osakond, avalike suhete osakond ning rahandusosakond.

Linnavalitsuses on 15 struktuuriüksust (14 osakonda ja linnakantselei). Linnavalitsuse struktuuriüksused tegutsevad reeglina spetsiifilistes tegevusvaldkondades ja korraldavad vastavate valdkondade ülesannete täitmist. Kui varem kajastati struktuuriüksuste kulud üldjuhul linnavalitsuse kuludena üldiste valitsussektori teenuste tegevusalasse, siis 2023. aastal muudeti kulude kajastamise põhimõtteid ja struktuuriüksuste kulud kajastuvad vastavate valdkondade kuludes. Linnavalitsuse kuludena kajastatakse eelarves vaid valdavalt tugiteenuseid pakkuvate struktuuriüksuste kulud (avalike suhete osakond, IT süsteemihalduse osakond, linnakantselei, rahandusosakond, siseauditi osakond).

Linnavalitsuse tegevusala kuludeks on 2024. aastal kavandatud **9,1 miljonit** eurot, millest tööjõukuludeks **6,7 miljonit**, majandamiskuludeks **1,7 miljonit** ning investeringuteks **648 tuhat** eurot. Põhiosa kuludest moodustavad ametnike ja teenistujate tööjõukulud.

Tabel 31. Linnavalitsuse tegevusalal kajastuvate osakondade teenistuskohade arv

Osakond	Teenistuskohad
Avalike suhete osakond	14
IT süsteemihalduse osakond	12
Linnakantselei	43
Rahandusosakond	42,5
Siseauditi osakond	6

Tegevusala tööjõukulud kasvavad kokku 1,5 miljonit eurot seoses linnavalitsuse ja hallatavate asutuste teenistujate üldise palgatõusuga (v.a haridus- ja kultuuriasutuste töötajad, kelle palgatõusud kajastuvad vastavate tegevusalade kuludes) ning linnavalitsuse liikmete ja linnasekretäri palkade indekseerimisega. Nimetatud põhjusel on üldiste valitsussektori teenuste tegevusala tööjõukulude kasv arvestuslikult suurem (ligi 22%), kuid pärast eelarve kinnitamist jagatakse need vahendid proportsionaalselt ära kõikide struktuuriüksuste, asutuste ja vastavate tegevusalade vahel.

Foto 2. Purskaev „Suudlevad tudengid“ (autor: Mana Kaasik)

Linnavalitsuse majandamiskuludest on suurim kululiik info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (76% majandamiskuludest). Linna peamiste infosüsteemide ja platvormide toimimisega seotud kulud on IT süsteemihalduse osakonna eelarves. Osakonna ülesanne on tagada linna infosüsteemide ja platvormide toimimine ja turvalisus, administreerida ja arendada linna arvutivõrku, hallata linna infosüsteemide ja arvutivõrgu kasutajakontosid ja ligipääsuõigusi, pakkuda kasutajatuge infosüsteemide ja lokaalsete tööseadmete kasutajatele ning hankida linnavalitsuse ja linna hallatavate asutuste teenistujatele lokaalseid tööseadmeid. Lisaks siseveebi ning Tartu linna kodulehe igakuistele hooldus- ja arendustöödele on eelarvesse kavandatud kodulehe vastavusse viimine uue visuaalse identiteediga ja uue visuaalse identiteedi alamlehe igakuine hooldus.

Teine suurem majandamiskulude liik on administreerimiskulud (10% majandamiskuludest), kus kajastuvad linnavalitsuse tegevusalal kavandatud osakondade ülalpidamiskulud. Suurima mahuga on neist side- ja postiteenused 78 tuhat eurot ning trükised ja teavikud 29 tuhat eurot.

Investeeringud **648 tuhat** eurot sisaldab põhiliselt IT-vahendite soetamist, tarkvara arendamist ja tarkvarade litsentsitasusid ning Raekoja plats 6/Rüütli 2 hoone projekteerimist.

2.1.3. Reservfond (650 000 eurot)

Reservfondi (01114) vahendid on vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 5 lg-le 7 ja Tartu Linnavalikogu 11.06.2020 määruse nr 96 „Tartu linna eelarve koostamise, täitmise ja finantsjuhtimise kord“ § 4 lg-le 4 planeeritud ettenägematute väljaminekute tegemiseks. Viimati nimetatud normi kohaselt on reservfond kuni 1% kavandatud põhitegevuse kulude mahust.

2024. aastal kavandatakse reservfondi suuruseks **650 tuhat** eurot. Kogu reservfond kavandatakse esialgu rahandusosakonna eelarvesse üldiste valitsussektori teenuste valdkonda ning jaotatakse hiljem aasta jooksul teiste osakondade ja valdkondade vahel vastavalt eraldamistele linnavalitsuse korralduste alusel. 2023. aastal oli reservfondi suurus 750 tuhat eurot. 2022. aasta jooksul jaotatud reservfond kajastub teiste osakondade ja valdkondade vahel vastavalt eraldamistele nende eelarvetes.

2.1.4. Üldised personaliteenused (733 eurot)

Üldised personaliteenused (01310) hõlmavad üldise personalipoliitika ja -protseduuride arendamist ja täitmist. Personaliteenistuse eelarve kajastub linnavalitsuse tegevusalas. Valdkonna eelarves kajastatakse õppelaenude tasumist. Riigilt saadav toetus ja õppelaenu tasumine planeeritakse rahandusosakonna üldiste valitsussektori teenuste eelarvesse ning kulud jaotatakse aasta jooksul struktuurüksuste ja asutuste eelarvetesse vastavalt laenulepingute täitmisele. Kuna riik kompenseerib õppelaenude tasumist kuni praegu kehtivate laenulepingute lõppemiseni, siis on neil tuludel-kuludel tendents igal aastal väheneda.

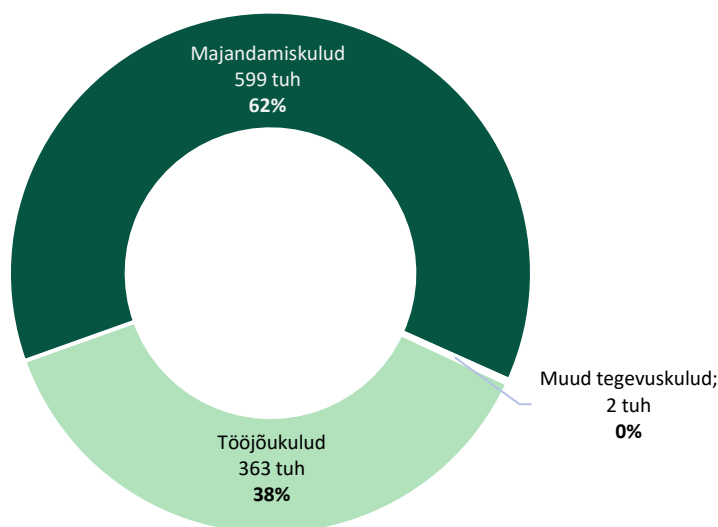
2.1.5. Muud üldised teenused (964 377 eurot)

Muude üldiste valitsussektori teenuste (01330) koosseisu kuuluvad rahvastikuregistri arvestuse pidamine ja registri päringutega seotud kulud, aruannete ja valla- või linnavalitsuse arhiivide korrashoid ning säilitamine, perekonnaseisualased teenused, kohanimede ja aadressikorraldusega seotud kulud, muud rahvastikutoimingud, tsentraalseeritud varustus- ja

ostuteenused. Muude üldiste valitsussektori teenuste tegevusala kuludeks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **964 tuhat** eurot, mis moodustab **5%** kõigist valdkonna kuludest.

Rahvastikutoimingute osakonna eelarve on **416 tuhat** eurot, mis kuulub tervenisti käesoleva tegevusala koosseisu. Sellest suure osa moodustavad osakonna 12 teenistuja tööjõukulud ning ühe võlaõigusliku lepingu alusel töötava isiku tööjõukulud. Osakond asub kahel aadressil: Kүүni 5 ja Tiigi 12. Kүүni tänaval toimub põhiliselt elukohatoimingutega ja isikukoodide väljastamisega seotud tegevus, Tiigi tänaval asub perekonnaseisuasutus, kus teostatakse põhiliselt perekonnaseisutoiminguid. Perekonnaseisutoiminguid rahastatakse riigi toetusfondi kaudu. 2023. aastal muudeti rahvastikutoimingute kulude hüvitamise mudelit, kehtestades määrad, mis lähtuvad ajakulust. Tiigi 12 hoone ülalpidamiskulu **48 tuhat** eurot on linnavarade osakonna eelarves.

Joonis 7. Muude üldiste teenuste 2024. aasta kulude jaotus

Rahandusosakonna eelarves on kokku **500 tuhat** eurot, millest üle poole moodustavad IT tarkvara litsentsid ja -rendid (320 tuhat eurot), väiksema osa IT arendustööd (finantstarkvara AX 365 arendus), finantstarkvara hooldus ja tugiteenus, pangateenused ja audiitortasud.

2.1.6. Ühistegevus (840 622 eurot)

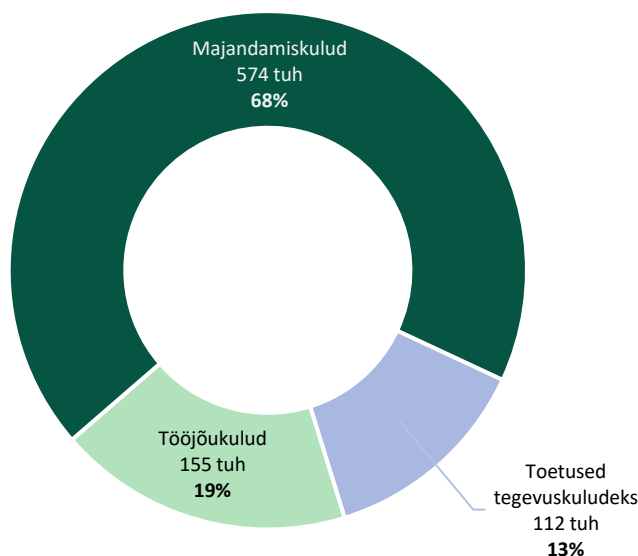
Ühistegevuse (01600) alla on planeeritud sellised kulud, mis on otseselt seotud linnavalitsuse esindamisega või kogu linnavalitsust puudutava tegevusega (nt töötervishoid, koolitused). Siia kuuluvad eelkõige Euroopa Parlamendi valimistega seotud kulud, valimiskomisjoni tegevusega seotud kulud, liikmemaksud (v.a konkreetse funktsiooniga tegelevate organisatsioonide liikmemaks, mis klassifitseeritakse vastava tegevusala alla), linnavalitsuse esindamisega seotud kulud, linnavalitsuse struktuuriüksuste kesksed koolituskulud.

Ühistegevuse tegevusala kuludeks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **841 tuhat** eurot, mis moodustab **4%** kõigist valdkonna kuludest. Tegevusala väheneb seoses valimiskomisjoni tööjõukulude kahanemisega, sest avatakse väiksema liikmete arvuga valimiskomisjonid.

Liikmemaksud **112 tuhat** eurot on linnakantselei ja avalike suhete osakonna eelarves. Suurimad liikmemaksud tasutakse Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning Tartumaa Omavalitsuste Liidule, MTÜ-le Tartu Välismaalaste Teenuskeskus, väiksemad liikmemaksud on kavandatud järgmiselt:

MTÜ Eesti Konverentsibüroo, Läänemere Linnade Liit, Jätksuutlikud Kohalikud Omavalitsused (ICLEI), MTÜ Tartumaa Arendusselts ja rahvusvaheline hansavõrgustik.

Joonis 8. Ühistegevuse 2024. aasta kulude jaotus

Valimiste korraldamise kuludeks on kavandatud **160 tuhat** eurot. 9. juunil 2024 toimuvad Euroopa Parlamendi valimised, valimisnädal on 3. juuni–9. juuni 2024. Alates 2021. aastast on kasutusel elektrooniline valijate nimekiri ja valimiste korraldus on muutunud senisest enam paberivabaks. Valijad ei ole enam seotud oma kodule lähimate valimisjaoskondade hääletusruumidega. Valimisprotseduuride senisest suurem tehnoloogiline küpsus ja valijale antavad lisavõimalused tähendavad oluliselt teistmoodi üles ehitatavat valimisjaoskondade ja hääletusruumide süsteemi, teistsuguseid nõudeid jaoskonnakomisjonide liikmetele ja nende kasutuses olevatele töövahenditele (paberi asemel arvuti). Kuivõrd Euroopa Parlamendi valimised on tavapäraselt osalusaktiivsusest kõige madalama aktiivsusega (nt 2019. aasta Euroopa Parlamendi valimistel oli valimisaktiivsus Tartus 42,1%, 2021. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel 54,5% ja 2023. aasta Riigikogu valimistel 72,4%) on Euroopa Parlamendi valimiste korraldamisel võimalik teha muudatusi jaoskonnakomisjonide arvus, tegevusprofiilis ja koosseisus ehk avada väiksema liikmete arvuga komisjonid. See võimaldab võrreldes tavapäraste valimiskuludega vähendada valimiste tööjõukulude mahtu.

Kriisireguleerimise kulud on **76 tuhat** eurot, sh koolituste korraldamine kriisimeeskonnale, elanikkonnakaitse teavitustegevus, kriisiinfokeskuse varustuse kaardistamine ja soetamine ning kütusevaru loomine. Linnakantseleis on täidetud kaks kriisikoordinaatori ametikohta.

Tegevusala hõlmab muuhulgas veel järgmist:

- esinduskulud, mis on planeeritud Tartus toimuvate suurürituste ja rahvusvaheliste konverentside puhul (nt kultuuripealinn, Rally Estonia, festival Prima Vista) siia saabuvate külaliste võõrustamiseks ning Tartu sõprus- ja partnerlinnade delegatsioonide ja riikliku tähtsusega visiitidega Tartusse saabuvate delegatsioonide vastuvõtmiseks;
- linnavalitsuse esindajate välislähetused;
- erinevate ürituste, kommunikatsiooni- ja kaasamiskampaaniate ettevalmistamine ja läbiviimine (nt „Jalutuskäik kesklinnas“, „Metsast taldrikule“, „Maitsev Tartu“, „Õpi Tartus“, lennuliini tutvustamise kampaania, liikujagruppide teadlikkuse tõstmise kampaania jm);
- tseremoniaal- ja protokollüritused, sh hõbelusikate tseremooniad (sh hõbelusikate soetamine), kuldpulmaliste õnnitlemine, Vabariigi aastapäeva aktus jm traditsioonilised

vastuvõetud ja tseremooniad. Lisaks Tartu aumärgid ja autasud ning muud linna meened ja kingitused.

2.1.7. Valitsussektori võla teenindamine (8 482 072 eurot)

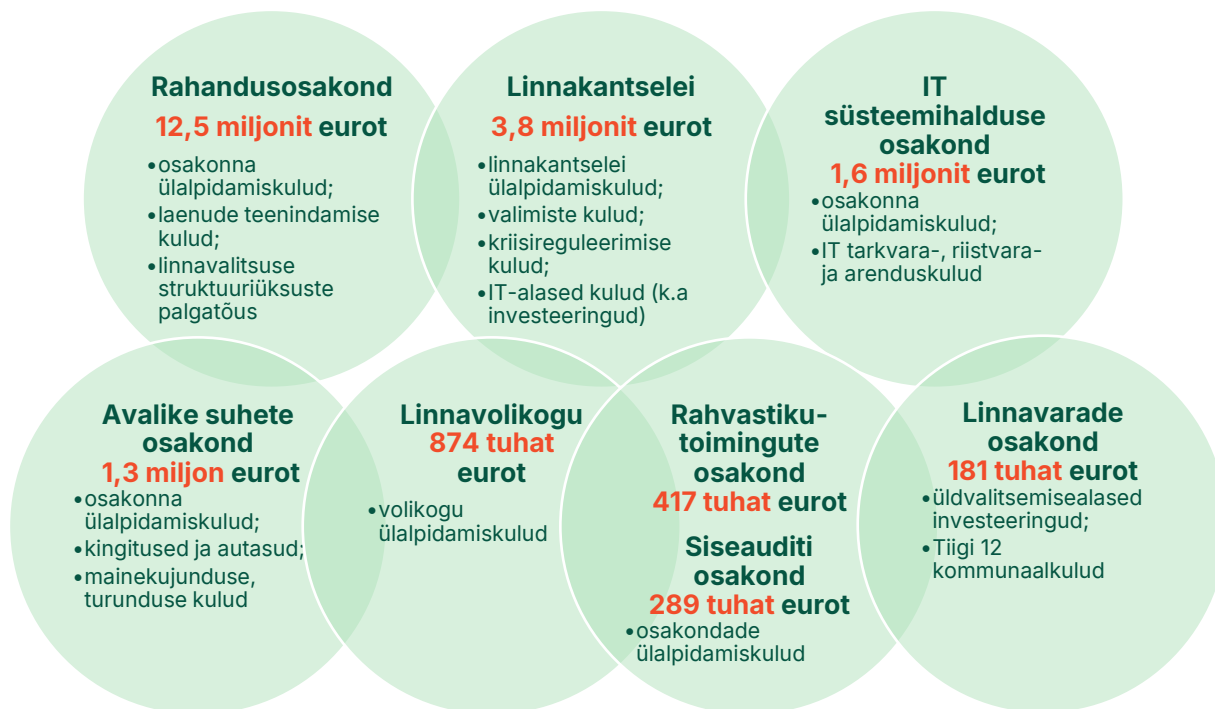
Valitsussektori võla teenindamine (01700) hõlmab võetud laenukohustistelt intresside tasumist ning muid võla teenindamisega seotud kulusid.

Eelarves on investeerimistegevuse kulud: laenude, emiteeritud võlakirjade ja kapitalirendi (kapitaliliisingu) intressikulu **8,03 miljonit** eurot ning laenukohustiste võtmise korralduskulud ja arveldus- ja sildfinantseerimiseks võetava laenu intressid kokku **453 tuhat** eurot. Intressikulud on suurenenud ligi 4 miljoni euro võrra, sest Euroopa Keskpank on jätkanud intressimäärade tõstmisega. Ka senised soodsad laenulepingud European Investment Banki ja Nordic Investment Bankiga on Euribori tõusmisega oluliselt kallimaks muutunud. Nende laenude puhul on negatiivse Euribori (Euroopa Keskpanka põhirefinantseerimisoperatsioonidele kohaldatav viimane intressimäär) puhul intressimäära arvutamise aluseks seesama negatiivne väärtus, mitte null nagu paljude teiste pankade pakutavate laenude puhul.

Tabel 32. Üldiste valitsussektori teenuste valdkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	17 078 118	16 380 706	20 895 935	27,6	4 515 229
PÕHITEGEVUSE KULUD	15 188 400	10 947 079	11 765 863	7,5	818 784
Linnavolikogu	634 285	813 938	874 908	7,5	60 970
Linnakantselei	2 754 664	3 664 943	3 640 416	-0,7	-24 527
IT süsteemihalduse osakond	1 367 627	1 697 939	1 336 453	-21,3	-361 486
Rahvastikutoimingute osakond	364 393	406 821	416 676	2,4	9 855
Siseauditi osakond	214 608	290 901	288 772	-0,7	-2 129
Avalike suhete osakond	875 281	1 102 857	1 174 143	6,5	71 286
Ruumiloomes osakond	357 551	0	0	-	0
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	627 888	0	0	-	0
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	640 597	0	0	-	0
Ettevõtluse osakond	277 187	0	0	-	0
Haridusosakond	394 082	0	0	-	0
Kultuuriosakond	354 843	0	0	-	0
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	1 971 304	0	0	-	0
Linnamajanduse osakond	1 153 834	0	0	-	0
Rahandusosakond	1 510 380	2 870 680	3 986 744	38,9	1 116 064
Linnavarade osakond	1 689 876	99 000	47 751	-51,8	-51 249
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 889 718	5 433 627	9 130 072	68,0	3 696 445
Linnakantselei	123 348	81 940	115 000	40,3	33 060
IT süsteemihalduse osakond	259 425	0	300 000	-	300 000
Avalike suhete osakond	0	0	100 000	-	100 000
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	73 716	0	0	-	0
Haridusosakond	2 869	2 991	2 917	-2,5	-74
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	0	1 470	0	-100,0	-1 470

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Rahandusosakond	933 648	4 825 269	8 479 155	75,7	3 653 886
Linnavarade osakond	496 713	521 957	133 000	-74,5	-388 957

Joonis 9. Üldvalitsemise valdkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.2. Avalik kord (767 476 eurot)

Avaliku korra valdkonna (03) eelarves lähtutakse 2018. - 2026. aasta arengukavas seatud sihist tagada turvaline linnaruum. Avaliku korra tagamiseks suurendatakse koostöös vabauhenduste ning politsei ja päästemetiga elanike teadlikkust kuritegevuse riskidest ning ohtude vältimisest ja ennetamisest.

Linna ülesanneteks avaliku korra valdkonnas on korrariikumiste ennetamine ja toimunud rikkumiste kõrvaldamine. Linn teostab riiklikku järelevalvet enam kui kahekümne erineva seaduse ja linnavolikogu poolt kehtestatud eeskirjade nõuete täitmise üle. Linnal on sarnases mahus ka erinevate seaduste alusel väärtegade kohtuvälise menetlemise kohustus. Linna avaliku korra valdkonna ülesanded kattuvad olulisel määral erinevate riigiasutuste ülesannetega, millest johtuvalt on praktikas kujunenud välja erinevate asutuste vaheline tööjaotus ja linn on oma tegevustes keskendunud eelkõige enda jaoks prioriteetsetele valdkondadele. 2024. aastaks kavandatud **767 tuhat** eurot, mida on eelmise aastaga võrreldes **9,3%** vähem ning moodustab kogu linna eelarvest 0,3%.

Tabel 33. Avaliku korra valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	674 959	845 874	767 476	-9,3	-78 398
PÕHITEGEVUSE KULUD	674 959	770 874	767 476	-0,4	-3 398
Tööjõukulud	523 181	615 881	620 362	0,7	4 481
Majandamiskulud	107 722	121 993	119 114	-2,4	-2 879
Antavad toetused	44 056	33 000	28 000	-15,2	-5 000
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>44 056</i>	<i>33 000</i>	<i>28 000</i>	<i>-15,2</i>	<i>-5 000</i>
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Antavad toetused põhivara soetuseks	0	75 000	0	-100,0	-75 000

Suurima osa valdkonna eelarvest moodustavad tööjõukulud, mille planeeritud maht **620 tuhat** eurot on eelmise aastaga võrreldes alla 1% suurem. Avaliku korra valdkonna kuludest 2% jaguneb politsei ning 98% muu avaliku korra ja julgeoleku tegevusalale.

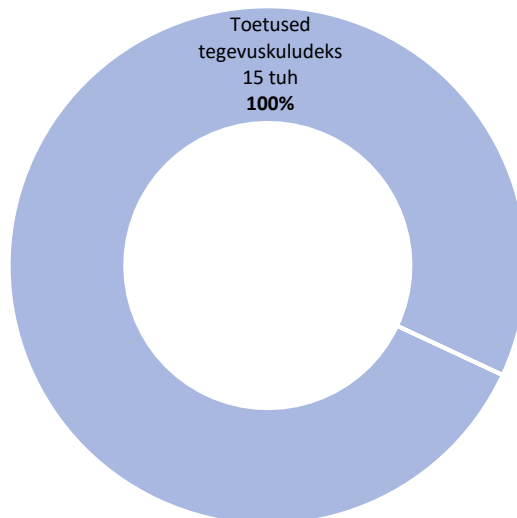
Tabel 34. Avaliku korra valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	674 959	845 874	767 476	-9,3	-78 398
PÕHITEGEVUSE KULUD	674 959	770 874	767 476	-0,4	-3 398
Politsei	23 000	15 000	15 000	0,0	0
Muu avalik kord ja julgeolek	651 959	755 874	752 476	-0,4	-3 398
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Muu avalik kord ja julgeolek	0	75 000	0	-100,0	-75 000

Avaliku korra tegevusvaldkonna kulud on kavandatud järelevalve, linnamajanduse ja rahandusosakonna eelarvesse.

2.2.1. Politsei (15 000 eurot)

Politsei tegevusala (03100) kuludeks on kavandatud **15 tuhat** eurot, mis on täies mahus mõeldud antavate toetuste katteks. Konkreetne toetus on mõeldud Politsei- ja Piirivalveameti Lõuna Prefektuurile Tartu linnas videovalve hoolduseks, remondiks ja kaameravalve laiendamiseks ning linnas avaliku korra kaitsmisel tegutsevate abipolitseinike motiveerimiseks, koolituste läbiviimiseks ja varustuse soetamiseks.

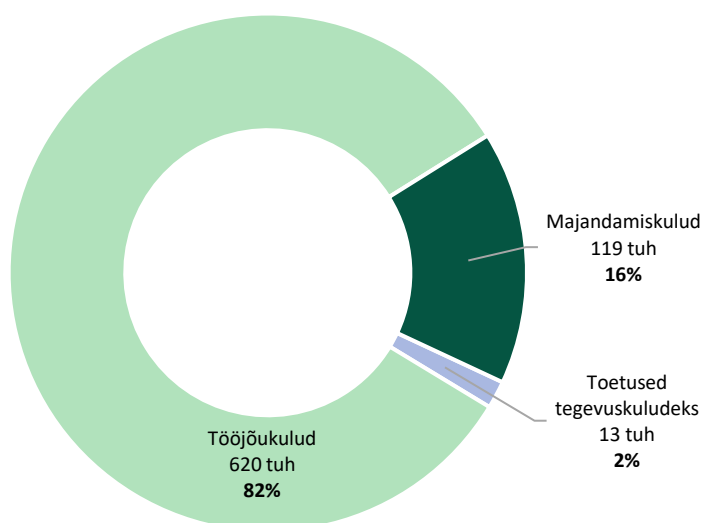
Joonis 10. Politsei tegevusala 2024. aasta kulude jaotus

2.2.2. Muu avalik kord ja julgeolek (752 476 eurot)

Muu avaliku korra ja julgeoleku tegevusalal (03600) kajastatakse avaliku korra ja julgeolekuga seotud tegevuste kulusid. Valdavas osas haaravad need järelevalveosakonna tegevusi riikliku järelevalve teostamisel ja väärtegude kohtuvälisel menetlemisel. Järelevalveosakond keskendub oma tegevuses linna jaoks prioriteetsetele valdkondadele, milleks on liiklus- ja parkimisjärelevalve, heakord, jäätmed ning ehitustegevus.

Tegevusala 2024. aasta kuludeks on kavandatud **752 tuhat** eurot, mis valdkonna kuludest moodustavad **98%**. Antavateks toetusteks kavandatakse **13 tuhat** eurot, millest 5 tuhat eurot Tartu Priitahtlike Pritsumeeste Seltsile nende kasutuses oleva tehnika hoolduseks ning 8 tuhat eurot MTÜ-le Naabusvalve Keskus Tartu linna avaliku korra ning kogukondade turvalisuse tagamiseks.

Tegevusalal planeeritakse **620 tuhat** eurot järelevalveosakonna tööjõukuludeks, kulud suurenevad eelmise perioodiga võrreldes 0,7%. Osakonnas on 23 ametikohta., millest täitmata on hetkel üks, millele ei ole ka tööjõukulusid arvestatud. Osakonna suureks väljakutseks on ühelt poolt teenistujate suur kaadrivoolavus (nt 2023. a on teenistusest lahkunud 7 teenistujat) ja teisalt osakonna poolt teostatava järelevalve mahu pidev kasv (nt liiklus- ja parkimisjärelevalve).

Joonis 11. Muu avaliku korra ja julgeoleku 2024. aasta kulude jaotus.

Majandamiskuludeks kavandatud **119 tuhat** eurot jaguneb järgmiselt: 97 tuhat eurot järelevalve osakonna ülalpidamiskuludeks ning 22 tuhat eurot linnamajanduse osakonnale surnute veoks ja mehitatud valve kuludeks Tartu kesklinnas. Järelevalveosakonna suurimad majandamiskulud on sõidukite ülalpidamiskulud (osakonnal on 2 väikebussi ja 3 sõiduauto), administreerimiskulud (trükised, väliprinteritele vajalikud termorullid, sideteenused, postiteenused ning juriidilised teenused (inkasso)) ning kulud infotehnoloogiale (videovalvesüsteemide hooldus, printerite hooldus ja muude töö eripäradest tulenevate tarvikute ja seadmete hooldus ning soetus).

Tabel 35. Avaliku korra valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	674 959	845 874	767 476	-9,3	-78 398
PÕHITEGEVUSE KULUD	674 959	770 874	767 476	-0,4	-3 398
Järelevalveosakond	614 130	715 274	716 876	0,2	1 602
Linnamajanduse osakond	29 801	32 600	27 600	-15,3	-5 000
Rahandusosakond	31 028	23 000	23 000	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	0	75 000	0	-100,0	-75 000
Linnamajanduse osakond	0	75 000	0	-100,0	-75 000

Joonis 12. Avaliku korra kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.3. Majandus (51 767 889 eurot)

Majandusvaldkond hõlmab linna teede ja tänavate, transpordisüsteemide ja -rajatiste ehitust, remonti, korrashoidu, järelevalvet, liikluse, parkimise ning ühistranspordi korraldamist ja üldmajanduslike arendusprojektide elluviimist. Lisaks kuuluvad majandusvaldkonna alla ruumiline planeerimine ja arhitektuur, ettevõtluse, õhustranspordi ja turismi arendamine ning toetamine.

Majandusvaldkonna ülesanne on suurendada elukeskkonna atraktiivsust ja ettevõtlusaktiivsust, luua tingimused kõrgema lisandväärtusega tootmise arendamiseks, ergutada ettevõtjate ja teadlaste koostööd ning loomeettevõtlust, arendada taristut ning töötada välja taastuvenergia kasutusprintsipiidid nii elamumajanduses kui ka transpordisektoris ja rakendada neid. Arengukavast lähtuvalt on vaja parandada tänavavõrgu kvaliteeti ja juurdepääsetavust, arendada välja elanike liikuvust soodustav taristu ning korrastada teede võrku ja sildu.

Majandusvaldkonna kulud **51,8 miljonit** eurot moodustavad **17%** linna eelarve mahust.

Tabel 36. Majandusvaldkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	33 555 821	45 934 843	51 767 889	12,7	5 833 046
PÕHITEGEVUSE KULUD	20 977 943	29 526 486	29 340 889	-0,6	-185 597
Tööjõukulud	1 010 866	5 733 068	5 793 091	1,0	60 023
Majandamiskulud	18 670 908	22 374 787	21 959 568	-1,9	-415 219
Antavad toetused	1 279 253	1 406 881	1 583 480	12,6	176 599
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>1 279 253</i>	<i>1 404 756</i>	<i>1 582 880</i>	<i>12,7</i>	<i>178 124</i>
<i>sotsiaaltoetused</i>	<i>0</i>	<i>2 125</i>	<i>600</i>	<i>-71,8</i>	<i>-1 525</i>
Muud tegevuskulud	16 916	11 750	4 750	-59,6	-7 000
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	12 577 878	16 408 357	22 427 000	36,7	6 018 643
Põhivara soetus	12 154 921	16 068 057	22 092 000	37,5	6 023 943
Antavad toetused põhivara soetuseks	422 957	340 300	335 000	-1,6	-5 300

Põhitegevuskulud **29,3 miljonit** eurot moodustavad 57% valdkonna kuludest. Suurimad kulud on bussiveoteenuse ost linnaliinidel bussiliikluse korraldamiseks, majandusvaldkonda haldavate osakondade ülalpidamiskulud, asfalteeritud tänavate ja teede remont ja markeerimine, uurimis- ja arendustööd kortermajade renoveerimiseks.

Investeeringud **22,4 miljonit** eurot moodustavad 43% valdkonna kuludest. 91% investeeringutest moodustavad teede, tänavate, jalg- ja jalgrattateede rekonstrueerimine, projekteerimine ning uusehitused. Võrreldes 2023. aastaga on investeeringud suurenenud 36,7% ehk 6 miljonit, sh 5 miljonit eurot on kavandatud Sõpruse silla rekonstrueerimiseks.

Majandusvaldkonna kulud on jaotatud kümne tegevusala vahel, millest suurima mahuga on linna teed ja tänavad 45% ja transpordikorraldus 33%.

Tabel 37. Majanduse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

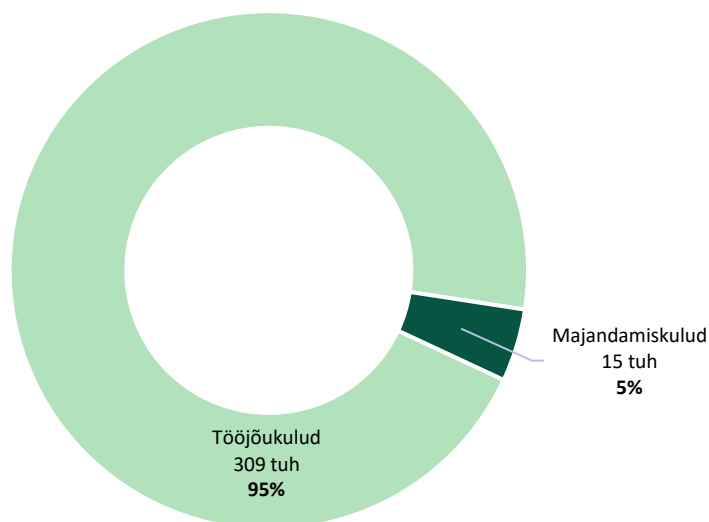
Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	33 555 821	45 934 843	51 767 889	12,7	5 833 046
PÕHITEGEVUSE KULUD	20 977 943	29 526 486	29 340 889	-0,6	-185 597
Ettevõtluse arendamine	0	316 608	323 583	2,2	6 975
Maakorraldus	104 789	128 738	124 121	-3,6	-4 617

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Ehitus	0	681 075	683 476	0,4	2 401
Teed ja tänavad	2 953 601	2 727 732	2 637 415	-3,3	-90 317
Transpordikorraldus	13 948 637	17 085 032	16 380 001	-4,1	-705 031
Õhustransport	220 000	360 000	360 000	0,0	0
Turism	349 492	354 500	351 000	-1,0	-3 500
Üldmajanduslikud arendusprojektid	1 644 982	2 070 939	2 486 748	20,1	415 809
Muu majandus	1 756 441	5 801 862	5 994 545	3,3	192 683
INVESTEERIMISTEgevuse KULUD	12 577 878	16 408 357	22 427 000	36,7	6 018 643
Maakorraldus	498 628	500 000	400 000	-20,0	-100 000
Teed ja tänavad	9 862 468	13 378 177	20 452 000	52,9	7 073 823
Transpordikorraldus	879 441	493 295	850 000	72,3	356 705
Üldmajanduslikud arendusprojektid	96 869	220 428	75 000	-66,0	-145 428
Muu majandus	1 240 472	1 816 457	650 000	-64,2	-1 166 457

2.3.1. Ettevõtluse arendamine (323 583 eurot)

Ettevõtluse arendamise tegevusala (04110) hõlmab ettevõtjate nõustamist, kaubanduse järelvalvet, hooajalise müügi korraldamist, laatade korraldamist, ettevõtjatele suunatud ürituste korraldamist, ettevõtjate toetamist nende tegevustes, ettevõtluse arendamist, osalemist rahvusvahelistes koostööprogrammides, koostööd ettevõtluse tugistruktuuridega.

Joonis 13. Ettevõtluse arendamise 2024. aasta eelarve

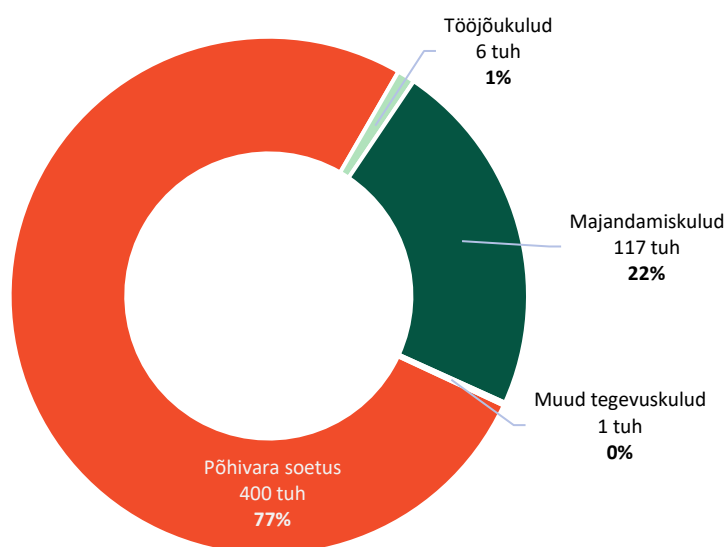
Ettevõtluse arendamise 2024. aasta eelarvesse on kavandatud **324 tuhat** eurot, mis moodustab **0,6%** majandusvaldkonna kuludest. Tegevusalal kajastuvad ettevõtluse arengu osakonna ülalpidamiskulud. Osakonna personalikuludeks on kavandatud **309 tuhat** eurot kaheksale koosseisulisele ametikohale ja majandamiskuludeks **15 tuhat** eurot. Suuremad kululiigid majandamiskuludes on osakonna administreerimiskulud, koolituskulud ja sõidukite majandamiskulud.

2.3.2. Maakorraldus (524 121 eurot)

Maakorralduse tegevusala (04210) hõlmab maa kinnistamist, erastamise korraldamist ja maakorralduse arengukavade väljatöötamist.

Maakorralduse 2024. aasta eelarvesse on kavandatud **524 tuhat** eurot, mis moodustab kogu valdkonna mahust **1%**.

Tegevusala tööjõukuludeks on kavandatud **6 tuhat** eurot ning majandamiskuludeks **117 tuhat** eurot ja muudeks tegevuskuludeks **1 tuhat** eurot. Majandamiskuludes kavandatakse 71 tuhat eurot uuringuteks- ja arendustöödeks, millest 26 tuhat eurot maade munitsipaliseerimise ja linna maadega seotud katastritöödeks, 10 tuhat eurot maade arvestuse ja maksustamise programmi arenduseks ja täienduseks, 20 tuhat eurot Tartu 1:2000 kaardi uuendamiseks, 15 tuhat eurot planeeringute ja projektide koostamiseks vajalikeks mõõtmisteks.

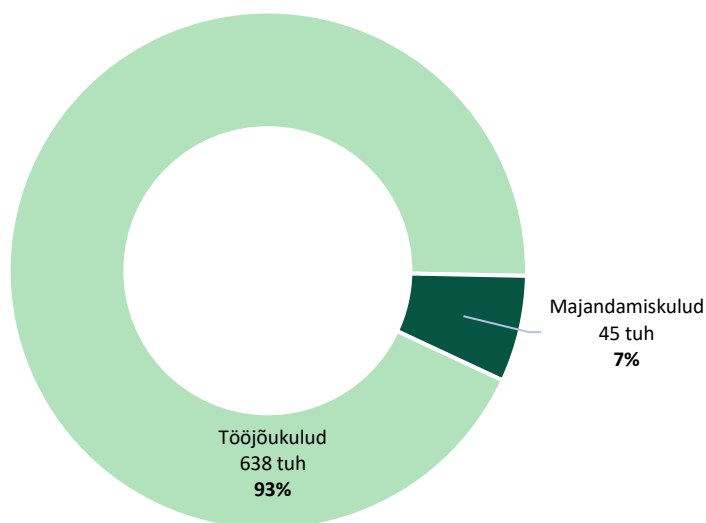

Joonis 14. Maakorralduse 2024. aasta kulude jaotus

Investeeringute eelarve **400 tuhat** eurot on vastavalt linna arengukavale kavandatud linna arenguks vajaliku maa ostmiseks ja sellega seotud tegevusteks: kergliikluse maad, tänavate ehituseks vajalikud reservmaad, munitsipaalmaade detailplaneeringud, elektriliinide vaba maa planeerimine, tehnovõrkude infosüsteemi arendamine, sademeveelahenduste kavandamine.

2.3.3. Ehitus (683 476 eurot)

Ehituse tegevusala (04430) hõlmab ehitus- ja kasutuslubade, ehitus- ja kasutusteatiste ning projekteerimistingimuste menetlemist, ehitusprojektide läbivaatamist ja läbivaatuse korraldamist linnavalitsuses, ehitisregistri korrastamist, riikliku ehitusjärelvalve teostamist, ehitistega seotud avariide põhjuste uurimist.

Joonis 15. Ehituse 2024. aasta kulude jaotus

Tegevusalal kajastuvad arhitektuuri ja ehituse osakonna ülalpidamiskulud, 2024. aasta eelarve mahuks on planeeritud **683 tuhat** eurot, mis moodustab **1,3%** majanduse valdkonna kuludest.

Tööjõukulud **638 tuhat** eurot on kavandatud 20 koosseisulisele ametikohale. Majandamiskuludeks kavandatud **45 tuhat** eurot on planeeritud 2023. aasta eelarvega samale tasemele.

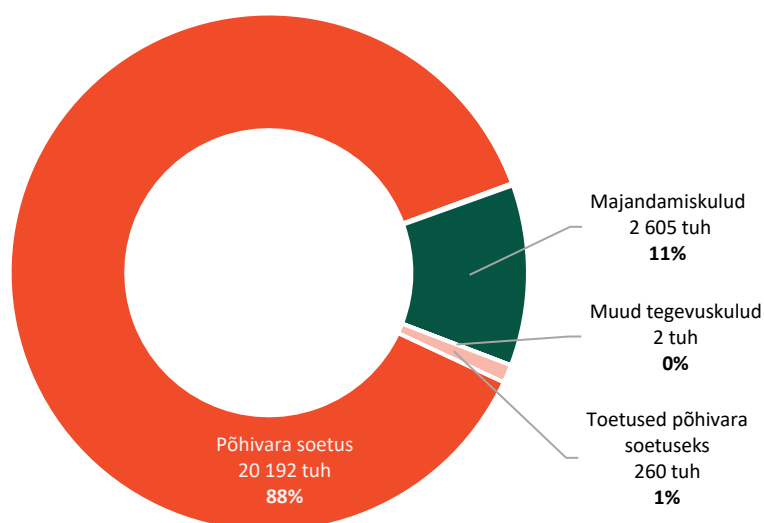
2.3.4. Linna teed ja tänavad (23 089 415 eurot)

Linna teede ja tänavate tegevusalal (04510) kajastuvad linna teede (tänavad, kergliiklus- ja jalgteed, trepid) ehitus, remont ja korrashoid; transpordisüsteemide ja -rajatiste (teed, sillad, tunnelid, parkimis-rajatised, bussiterminalid jne) toimimise, kasutamise, ehitamise ja hoolduse teenused, järelevalve ja reguleerimine, liiklusmärkide paigaldamine, parkimise korraldamine.

Linna ülesanne on tegeleda linna teede, tänavate, sildade säilitusremondi, rekonstrueerimise ja uusehitusega. 2023. aasta seisuga on linnas üheksa silda ning 419,9 km teid ja tänavaid, sellest 325,8 km asfaltkattega, 66,2 km kruusakattega ja 22,3 km muu kattega.

Teede ja tänavate tegevusala 2024. aasta eelarvesse on kavandatud 45% majandusvaldkonna kuludest ehk **23,1 miljonit** eurot. Tegevusala eelarvest 89% on kavandatud investeerimistegevuse kuludeks ning 11% põhitegevuse kuludeks.

Majandamiskuludeks on planeeritud **2,6 miljonit** eurot, mis jaguneb linna teede ja tänavate korrashoiu ning liikluskorralduse kuludeks.

Joonis 16. Linna teede ja tänavate 2024 aasta kulude jaotus

Linna teede ja tänavatega korrashoiuks ning ehituseks on kavandatud **1,5 miljonit** eurot. Tegevused hõlmavad asfalt- ja kruusakattega tänavate remonttöid, asfaltkattega tänavate remont- ja pindamistöid, jalgratta- ja jalgteede remonti, pritskillustikuga tänavate remonti, treppide remonti, tuletõrjehüdrantide hooldust ja korrashoidu, teede kihi arendustöid, teekonstruktsioonide mõõtmisi, asfaldi proove, sildade säilitusremonti, sademeveekaevude rajamist, kraavide ja truupeide hooldust ning kergliiklusteede loendurite hooldust ja teetööde infovoldikute koostamist.

Liikluskorralduseks on 2024. aasta eelarvesse planeeritud **1,1 miljonit** eurot. Liikluskorralduse eesmärk on arendada Tartu linnas jätkusuutlikku transpordisüsteemi, tagades kõikide liikumisviiside – ühistranspordi, kergliikluse ning autoliikluse – tasakaalustatud ja jätkusuutlik areng. Eelarvesse arvestatud vahenditega kavandatakse uurimis- ja arendustööd, liikluskorraldusvahendite hooldustööd, teekatete märgistustööd, liikluskorraldusmuudatused, nutikate rattaparklate rendikulud, foorisüsteemide remonttööd ning parkimiskorraldusega seotud kulud.

Investeermistegevuse kuludeks on eelarvesse kavandatud **20,5 miljonit** eurot, millest toetuse arvelt 4 miljonit eurot. Antavateks toetusteks planeeritakse **260 tuhat** eurot koostöökorteriühistutega elamute ümbruste asfalteerimiseks.

2024. aasta suuremad investeeringuobjektid on:

- 5 miljonit eurot Sõpruse silla rekonstrueerimine;
- 3 miljonit eurot jalgrattateede põhivõrgu rajamine kesklinnas;
- 2,9 miljonit eurot Põhja pst ja Muuseumi tee rekonstrueerimine;
- 2,2 miljonit eurot teede ülekatted ja pindamised;
- 750 tuhat eurot Puiestee tn rekonstrueerimine (Roosi-Paju tn).

Foto 3. Sõpruse sild (autor: Ragnar Vutt)

2.3.5. Transpordikorraldus (17 230 001 eurot)

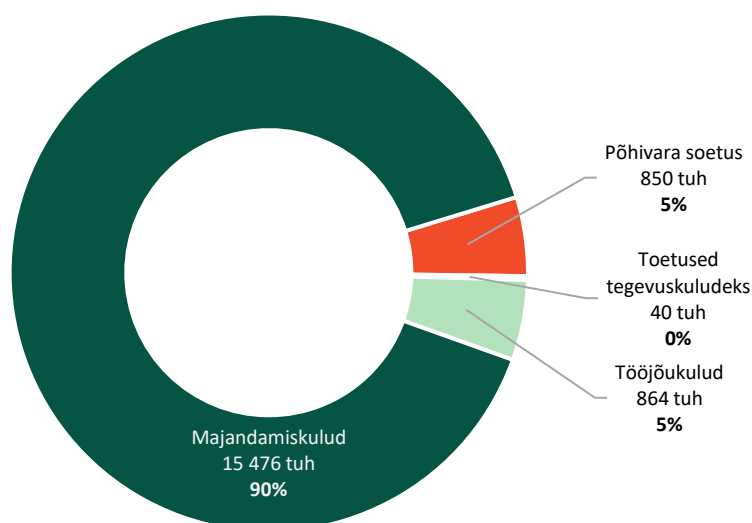
Transpordikorralduse tegevusala (04512) hõlmab ühistranspordi korraldamist, normide kehtestamist, tegevuslubade ja liinilubade väljastamist, sõidupiletite müügi ja piletikontrolli korraldamist, ühistranspordialase info kogumist ja levitamist, ühistranspordi arengukava koostamisega seotud tegevust, bussiterminalide, -ootepaviljonide jne ehitamist ja hooldust.

Transpordikorralduse kulud kajastuvad linnamajanduse osakonna ning linna asutuse Linnatransport eelarves.

Transpordikorralduse eelarve **17,2 miljonit** eurot moodustab **33%** majandusvaldkonna kuludest ja on 2% väiksema kui 2023. aastal. Tegevuskuludeks on kavandatud 16,4 miljonit eurot ja investeeringuteks 850 tuhat eurot. Linnatranspordi kõige suuremad kulud on seotud bussimajandusega (88% tegevusala kuludest), mille kvaliteetne käitamine tagab müra ja saaste arvestatava vähenemise linnas.

Antavateks toetusteks on kavandatud **40 tuhat** eurot, millest 20 tuhat eurot Estonian Hydrogen Valley'le (Eesti Vesinikuorg), 20 tuhat eurot SolarCar Estonia MTÜ-le.

Tööjõukulud kokku on **864 tuhat** eurot, sh 821 tuhat eurot on kavandatud 25 koosseisulisele ametikohale asutuses Linnatransport. Tööjõukuludest 43 tuhat eurot on välisprojektidega seotud kulud. Võrreldes 2023. aastaga on tööjõukulud kavandatud 4% väiksemas matus.

Joonis 17. Transpordi korralduse 2024. aasta kulude jaotus

Ühistranspordi korraldamisega seotud kulud on **15,5 miljonit** eurot ehk 90% tegevusala kuludest. Liinibussi veoteenuse (sh nõudeliin, maaliinid ja koolilaste vedu) ostuks on kavandatud 14,1 miljonit eurot. Transpordikorralduse kulud kasvasid hüppeliselt 2022. aastal. Bussiliiniveo kallinemise peamisteks teguriteks oli tarbijahinnaindeksi ja tööjõukulude kasv ning mootorikütusena kasutatava gaasi suhteliselt kõrge hind. Tarbijahinnaindeks perioodil I kvartal 2022 kuni III kvartal 2023 kasvas 26%. Metaangaasi hinnavaheemik novembris 2023 on olnud maailmaturul vahemikus ca 45-55 eurot MWh, mis on võrreldes 2022. aasta rekordtasemest 220 eurot MWh madalam. Sellest tulenevalt on transpordikorralduse kulud 2024. aastal kavandatud 4% väiksemad kui 2023. aastal.

Bussiliikluse korraldamiseks on kavandatud 1,4 miljonit eurot. Tartu linna ühistranspordi elektroonilise tasukogumise (bussipileti) infosüsteemi (ETS) teenuse ostmisega (251 tuhat eurot) hallatakse kolme põhiprotsessi: tasukogumine ja selle kontroll, ühissõidukite liikumise reaalajas jälgimine ja piletite müügivõrgu tagamine ning sellega kaasnev seadmete hooldus, rent ja tarkvara kasutusõigus. Lisaks maksab linn ETS-i operaatorile vahendustasu teenuse eest 5% (175 tuhat eurot) bussipiletite müügi laekumisest.

Transpordikorralduse hulka kuuluvad ka linna rattaringlusega (sh velorendi kastirattad) seotud kulud 1,4 miljonit eurot, mis moodustavad 8% tegevusala kuludest. Laenutussüsteemi opereerimise kulud on 155 tuhat eurot.

Tegevusala majandamiskuludesse on kavandatud 175 tuhat eurot välisprojektidega CITYAM – „Preparing cities for sustainable Urban Air Mobility“ ja „H2Value - Supporting the Regional Development of the Green Hydrogen Fuel Value Chain for Transportation in Estonia and Latvia“ seotud kuludeks. Projektist on lähemalt kirjutatud peatükis „Välisprojektid“.

Investeeringute eelarvest (850 tuhat eurot) on kavandatud soetada bussiliiniveo reaalaja infotablood ja rattaringluse korraldamiseks uued rattad. Võrreldes 2023. aastaga on transpordikorralduse investeeringud suurenenud 72%.

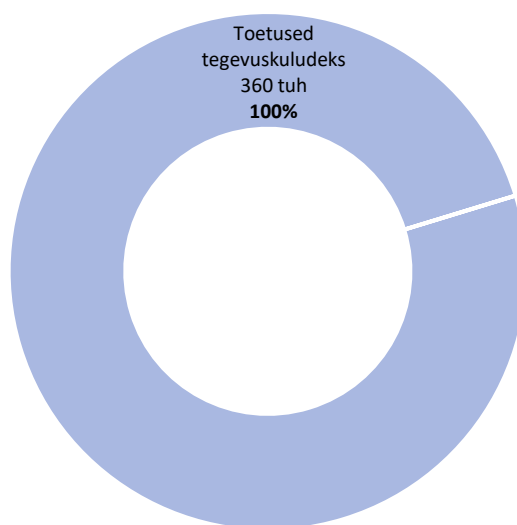

Foto 4. Tartu linnaliinibuss (autor: Ketlin Lääts)

2.3.6. Õhustransport (360 000 eurot)

Õhustranspordi tegevusalas (04540) kajastub **360 tuhande** euro suurune tegevustoetus Tartu lennuvälja lennuühenduste arendamiseks ja moodustab majandusvaldkonna kuludest **2%**. Lennuühenduse toetamine on kooskõlas Tartu linna arengukava inspireeriva elukeskkonnaga linna eesmärkidega, mille üks ülesanne on aidata kaasa lennuliikluse elavdamisele.

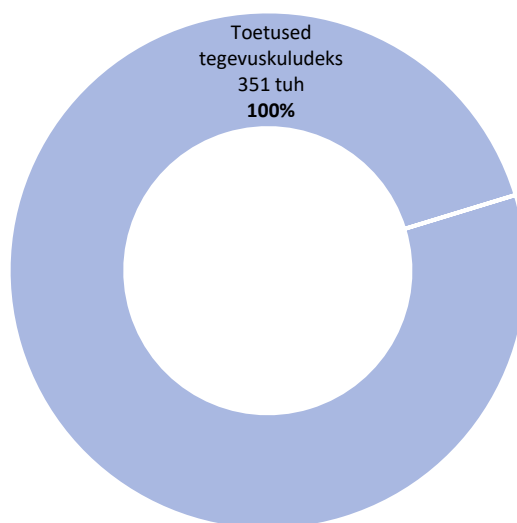

Joonis 18. Õhustranspordi 2024. aasta kulude jaotus

2.3.7. Turism (351 000 eurot)

Turismi tegevusala (04730) hõlmab turismiteenuseid, turismi edendamist ja arengut, koostööd transpordisektori, hotellide ja restoranide ning muude valdkondadega, mis saavad kasu turistide kohalolekust.

Turismi tegevusalale on kavandatud **2%** majandusvaldkonna kuludest ehk **351 tuhat** eurot turismi strateegilise juhtimise ja linna turundamise eesmärgil antav tegevustoetus, millest 323 tuhande euro suuruse toetuse saab SA Tartumaa Turism turundustegevusteks ja ülalpidamiseks. Lisaks toetatakse 28 tuhande euroga konverentsiturismi edendamist Tartu kui rahvusvaheliste konverentside jaoks sobiva sihtkoha turundamise eesmärgil (sh 20 tuhat eurot konverentside korraldamise toetusteks).

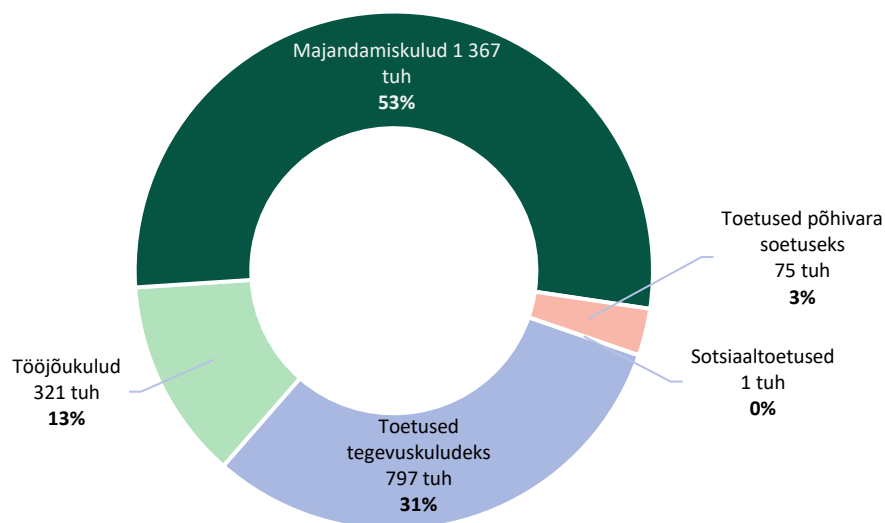
Joonis 19. Turismi tegevusala 2024. aasta kulude jaotus

2.3.8. Üldmajanduslikud arendusprojektid (2 561 748 eurot)

Üldmajanduslike arendusprojektide tegevusalal (04740) kajastuvad üldmajanduslike arendusprojektide planeeringute koostamise, ehitamise, laiendamise, täiendamise, toimimise ja hooldamise teenused. Tegevusala kuludega viiakse ellu nii linna arengu-, energia- ja kliimakavas kui ka üldplaneeringus sätestatud arengueesmäärke. Üldplaneering tõstab Tartut esile kui avatud ja rahvusvahelist tarkade töökohtadega ülikoolilinna, mis on koos naabervaldadega kujunenud ühtseks ja sidusaks linnaregiooniks. Eesmärk on tagada planeeringute koostamisel linnaruumi jätkusuutlik kasutamine ja aidata igati kaasa inspireeriva elukeskkonna loomisele. Lisaks kuulub üldmajanduslike arendusprojektide alla ka ettevõtluse arendamine ja toetamine.

Üldmajanduslike arendusprojektide kuludeks on kavandatud **2,6 miljonit** eurot, mis moodustab **5%** kõigist majandusvaldkonna kuludest. Võrreldes 2023. aastaga on tegevusala kulud suurenenud 12%, sh 28% on kasvanud antavad tegevustoetused ja 66% vähenenud antavad toetused põhivara soetuseks.

Joonis 20. Üldmajanduslike arendusprojektide 2024. aasta kulude jaotus

Üldmajanduslike arendusprojektide eelarve jaguneb ruumiloome, ettevõtluse arengu, linnamajanduse ning linnavarade osakonna ja linnakantselei vahel. Arendusprojektide suurimad kulud on arendusprojektide toetused ning uurimis- ja arendustööd (täpsem ülevaade projektidest seletuskirja peatükis 2.10 Välisprojektid).

Arendusprojektide kuludest moodustavad antavad toetused **873 tuhat** eurot, sh ettevõtluse arendamiseks antavad toetused **623 tuhat** eurot ehk **24%** arendusprojektide eelarvest:

- 225 tuhat eurot SA-le Tartu Teaduspark Euroopa Kosmoseagentuuri äriinkubaatori arendamiseks, S2B Launchpad'i äriinkubatsiooniteenuse arendamiseks, pooltööstuslike laborite arendamiseks võetud pangalaenude ja intresside tagasimaksimiseks;
- 143 tuhat eurot SA-le Tartu Loomemajanduskeskus tegevustoetuseks, inkubatsioonitegevusteks ning koostööprojektideks;
- 97 tuhat eurot Filmifondi toetus;
- 75 tuhat eurot MTÜ sTartup Day ärifestivali korraldamiseks ning *start-up* ökosüsteemi tegevusteks;
- 35 tuhat eurot Tartu Ärinõuandla SA-le noorte ettevõtlusega seonduvate tegevuste toetamiseks ning Ettevõtliku Kooli programmi koordinaatori töötasuks;
- 32 tuhat eurot Tartu BT Park OÜ-le inkubatsiooniteenuse toetamiseks;
- 16 tuhat eurot väikeprojektide läbiviimiseks ja koostööprojektideks kõrgkoolidega.

Lisaks toetustele on Tartu linna 2018.-2026. aasta arengukavas püstitatud eesmärkide saavutamiseks kavandatud ettevõtluse arendamisel rakendada meetmeid ja tegevusi viies valdkonnas (nutikas ettevõtlus, teenusmajandus, uusettevõtlus, tark linn ja välisinvesteeringud) ja viies arengusuunas (ettevõtluse uuendus- ja kasvuvõime arendamine inimressursi arendamine, ettevõtlust toetava tugisüsteemi ja taristu arendamine, ettevõtluse rahvusvahelistumise toetamine ja ettevõtluskultuuri edendamine).

Välisprojektidega seotud antavaid toetusi on tegevusalal kavandatud eelarvesse **250 tuhat** eurot, sh 200 tuhat eurot „Tartu renoveerib“ saadavate toetuse vahenditest ja 20 tuhat eurot omaosalusena linna vahenditest.

Üldmajanduslike arendusprojektide tegevusalal on kavandatud **321 tuhat** eurot tööjõukuludeks, millest 93% moodustavad osakondade projektide raames makstavad tasud.

Majandamiskulude eelarvesse on kavandatud **1,4 miljon** eurot, millest 1 miljon eurot ehk 71% on välisprojektidega saadavatest toetustest ja 400 tuhat eurot ehk 29% on linna vahenditest.

Linna vahenditest mahukamad planeeritud tegevused:

- 164 tuhat eurot ettevõtluse arendamiseks, et osaleda rahvusvahelistel messidel, koolitustel, korraldada ise PR-üritusi, ühisturundusprojekte ja konverentse;
- 160 tuhat eurot ruumilise planeerimise arendustegevusteks (Jaamamõisa, kesklinn, Raadi, Ropka-Teguri) ja Tartu linna arengukava koostamiseks.

Suuremad projektid, mida üldmajanduslike arendusprojektide all kavandatakse:

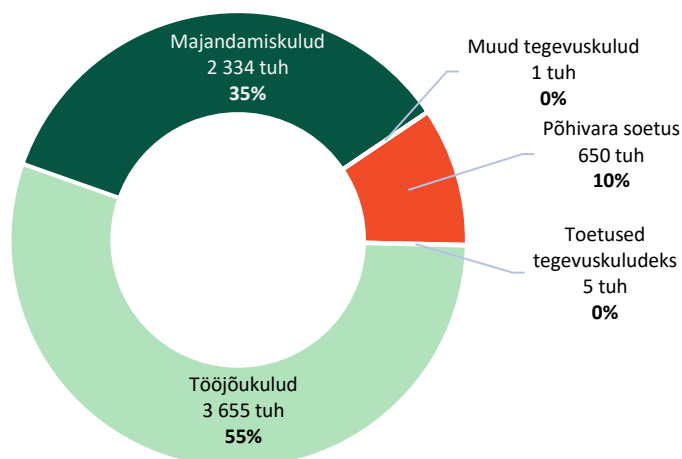
- 697 tuhat eurot projekt „OPEN LAB: Open innovation living labs for Positive Energy Neighbourhoods“, mille käigus renoveeritakse kortermaju liginullenergia hooneteks;
- 472 tuhat eurot projekt „Tartu renoveerib“, mille käigus töötatakse välja Tartu linna kortermajade renoveerimise tugiteenus;
- 112 tuhat eurot projekti „LIFE IP BUILDEST - Renoveerimise maraton Eestis“ eesmärk on töötada välja strateegiad ja tehnoloogiad hoonete elamis- või kasutamiskõlbmatuks muutumise vältimiseks ning neid projekti jooksul rakendada;
- 71 tuhat eurot projekt „ENSNARE: ENvelope meSh aNd digital framework for building RENovation“. Projekti sisu on elamute reoveerimise lihtsustamine ja kiirendamine, mille käigus töötatakse välja digitaalne tööriist, mis lihtsustab eeltoodetud liginullenergiahoonete renoveerimiselementide projekteerimist ja tootmist;
- 59 tuhat eurot projekt „WOODCIRCLES“. Projekti eesmärk on vähendada ehitusmaterjalide valmistamisel energiatarbimist ja koos sellega ka CO2 heitkoguseid ning vähendada üldist materjalikasutust (seeläbi ka jäätmete hulka).

2.3.9. Muu majandus (6 644 545 eurot)

Muu majanduse tegevusalal (04900) kajastuvad linna kasutuses olevate kinnistute, hoonete ja ruumide majandamiskulud, monumentide hooldus, korteriühistute remondifondi tehtavad maksed, tähtpäevade ja aasta ringi toimuvate ürituste ajal linna dekoreerimise kulud jm.

Muu majanduse kuludeks on kavandatud **6,6 miljonit** eurot, mis moodustab **13%** kõigist majandusvaldkonna kuludest. Põhitegevuskuludest 73% ehk **4,4 miljonit** planeeritakse linnamajanduse, ruumiloome, arhitektuuri- ja ehitusosakonna ning linnavarade osakonna ülalpidamiseks.

Linna kasutuses olevate kinnistute (22 000 m²), haldushoonete (15 000 m²) ja üüritavate pindade (83 300 m²) majandamiskuludeks on kavandatud **1,6 miljonit** eurot, millest planeeritakse korrashoiu, linnale vajalike pindade rentimise, ühekordsete hooldustööde, monumentide (58 monumenti) hoolduse, haldushoonete säilitusremondi, kindlustuse ja muud kulud. Nimetatud kulud koosnevad täpsemalt järgmistest kuludest: 532 tuhat eurot püsilepingutega ette nähtud hoolduskulud ja avalike WC-de hooldus, 127 tuhat eurot korteriühistutes olevate mitteiluruumide hoolduskulud, 120 tuhat eurot ühekordsed tellitud hooldustööd (niitmised, tänavate puhastamine jm heakord), 236 tuhat eurot hoonete remondikulud. Üürile antud äripindade tarbimiskulude vahendamine 288 tuhat eurot, tühjade rendipindade küte, valve jm kulud 119 tuhat eurot, mitteiluhoonete kindlustus 129 tuhat eurot.

Joonis 21. Muu majanduse 2024. aasta kulude jaotus

Mitmesuguste muude kulude all kavandatakse **38 tuhat** eurot, sh olulisemate kuludena on kavandatud linnakujunduseks tähtpäevadel ja pühadel 22 tuhat eurot, 11 tuhat eurot elektrigeneraatorite kütuse garantiivaru tagamiseks.

Investeeringustegevuse kuludeks on kavandatud **650 tuhat** eurot, neist suurimad objektid:

- 160 tuhat eurot korterühistutes olevate linna pindade (äripinnad) remonttööd;
- 150 tuhat eurot elektriühenduste tagamine, generaatorite soetus linnale kuuluvates hoonetes ja ruumides;
- 100 tuhat eurot linnale kuuluvate mitteeluhoonete remonttööd.

Tabel 38. Majandusvaldkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	33 555 821	45 934 843	51 767 889	12,7	5 833 046
PÕHITEGEVUSE KULUD	20 977 943	29 526 486	29 340 889	-0,6	-185 597
Linnakantselei	563 466	373 466	379 200	1,5	5 734
Avalike suhete osakond	349 492	354 500	351 000	-1,0	-3 500
Ruumiloome osakond	374 868	1 434 193	2 342 115	63,3	907 922
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	19 611	681 075	1 327 864	95,0	646 789
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	150 247	974 795	0	-100,0	-974 795
Ettevõtluse osakond	904 128	1 091 591	1 035 458	-5,1	-56 133
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	11 700	0	0	-	0
Linnamajanduse osakond	16 952 762	21 102 259	20 302 389	-3,8	-799 870
Linnavarade osakond	1 651 668	3 514 607	3 602 863	2,5	88 256
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	12 577 878	16 408 357	22 427 000	36,7	6 018 643
Ruumiloome osakond	75 750	145 300	480 000	230,4	334 700
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	498 628	500 000	0	-100,0	-500 000
Ettevõtluse osakond	96 869	95 000	75 000	-21,1	-20 000

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Linnamajanduse osakond	10 741 909	13 871 472	21 302 000	53,6	7 430 528
Linnavarade osakond	1 164 722	1 796 585	570 000	-68,3	-1 226 585

Joonis 22. Majanduse valdkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.4. Keskkonnakaitse (12 663 379 eurot)

Keskkonnakaitse valdkonna (05) kulud on kavandatud linna elukeskkonna parandamiseks ning Euroopa rohelises kokkuleppes, EL elurikkuse strateegias, loodus- ja linnudirektiivis, looduse taastamise määruses, ÜRO kliimamuutuste raamkonventsioonis, „Eesmärk 55-s“, Pariisi kokkuleppes, Eesti keskkonnastrateegias, missioonis „Kliimaneutraalsed ja arukad linnad“, Tartu linna energia- ja kliimakavas, linna arengukavas jm olulistest kavades sätestatud eesmärkide saavutamiseks.

Nendest dokumentidest järeldub, et keskkonnakaitselistel tegevustel on käesoleval kümnendil märgiline ja pretsedenditu tähtsus. Euroopa looduse seisund halveneb murettekitavalt, kusjuures üle 80% elupaikadest on halvas seisukorras. Üle poole maailma SKT-st sõltub loodusest ja selle pakutavatest hüvedest. Heas seisundis ökosüsteemid on toidu, toiduga kindlustatuse ja puhta vee allikad, süsiniku sidujad ning pakuvad kaitset kliimamuutustest tingitud looduskatastroofide eest.

Rahvusvahelise Kliimamuutuste Nõukogu paneeli 2022. aasta aruandes juhiti tähelepanu eelkõige sellele, et maailmal ja Euroopal on lühiajaline ning kiiresti kaduv võimalus tagada elujõuline tulevik, sest äärmuslike ilmastiku- ja kliimanähtuste kasvul on pöördumatu mõju, millega looduslikud ja inimeste loodud süsteemid ei suuda enam kohaneda. Kuna looduse taastamisest saadav kasu kaalub kaugelt üles taastamise kulud, on keskkonnateadlik käitumine hädavajalik. Tartu linna üks suurimaid väärtusi on puhas, elamisväärne, inimsõbralik ja looduslähedane elukeskkond. Inimtekkeline kliimamuutus on üks suurimaid ohte Tartu elukeskkonnale ja senisele elukorraldusele. Kliimamuutuste leevendamine ja inimtegevuse keskkonnamõju vähendamine on üks olulisemaid tegevusi Tartu väärtuste hoidmisel ja siinse elukorralduse säilitamisel.

Eelnevast tulenevalt on linna keskkonnakaitse eesmärgid:

- luua keskkonnahoidlikum linnakeskkond;
- pidurdada kliimamuutusi, mh vähendades süsihappegaasi heitkogust;
- suurendada taastuenergia osakaalu;
- parandada energiatõhusust;
- väärtustada ja arendada haljasalaseid ja parke ning muuta parkide väljanägemine ja kasutus senisest mitmekesisemaks, rajades nendesse vaba aja veetmise ja puhkamise võimalusi;
- parandada linna ökosüsteeme või vähemalt peatada nende halvenemine;
- rakendada elurikkust¹⁵ soosivaid rohealade hoolduspraktikaid;
- luua ühendused rohealade vahel;
- renoveerida ja laiendada avalike mängu- ja spordiväljakute võrgustikku;
- toetada elanike ning asumiseltside energia- ja keskkonnavalgatusi, sh nutikaid energiasäästu võtteid, ringlusmajandust (nt jäätmed, taaskasutus) ja liikuvuslahendusi;
- suurendada tartlaste keskkonna- ja energiateadlikkust ning toetada loodushoidlikku käitumist soosivaid tegevusi.

Sarnased põhimõtted esinevad ka 2021.–2025. aasta koalitsioonilepingus:

- arvestame linnale kuuluvate haljasalade hooldamisel kliimamuutuste ja elurikkuse põhimõtetega;
- linn on jäätmete sorteerimisel ja taaskasutuse rakendamisel eestvedaja ning toetab eeskujuandvaid projekte;
- toetame elurikkust suurendavaid algatusi, teeme linna rohevõrgustiku analüüsi ja suurendame inimeste teadlikkust panustada linna rohevõrgustikku koduaedade kaudu.

---

¹⁵ Elurikkus – planeedi elu, sealhulgas geenide, liikide ja ökosüsteemide mitmekesisus.

Valdkonna kulude liigendamine põhineb Euroopa Komisjoni statistikaameti (Eurostat) keskkonna kohta majandusinformatsiooni kogumise Euroopa süsteemis (SERIEE) välja töötatud keskkonnakaitse tegevuste klassifikatsioonil (CEPA). See hõlmab jäätmemajanduse, avalike alade (teed ja tänavad) puhastuse, heitveekäitluse, loodusliku mitmekesisuse ja maastiku kaitse (haljastus) ning muude keskkonnaalaste tegevustega seotud kulusid.

Keskkonnakaitse kulud **12,7 miljonit** eurot moodustavad linnaeelarve mahust **4%**. Kulud on 0,7 miljonit eurot ehk 6% suuremad kui 2023. aasta eelarves. Mitmed keskkonnakaitsega seonduvad tegevused kajastuvad mõne muu valdkonna eelarves. Näiteks rattateede rajamine kajastub majandusvaldkonna eelarves ning hoonete energiatõhusaks rekonstrueerimine kajastub konkreetse hoone kasutusala seonduva valdkonna eelarves.

Tabel 39. Keskkonnakaitse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	9 416 437	11 917 993	12 663 379	6,3	745 386
PÕHITEGEVUSE KULUD	8 177 018	10 508 940	11 462 879	9,1	953 939
Tööjõukulud	29 919	188 063	165 879	-11,8	-22 184
Majandamiskulud	7 979 525	9 865 673	11 170 333	13,2	1 304 660
Antavad toetused	167 408	453 604	125 567	-72,3	-328 037
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>167 408</i>	<i>453 604</i>	<i>125 567</i>	<i>-72,3</i>	<i>-328 037</i>
Muud tegevuskulud	167	1 600	1 100	-31,3	-500
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 239 418	1 409 053	1 200 500	-14,8	-208 553
Põhivara soetus	1 224 418	1 334 053	1 185 500	-11,1	-148 553
Antavad toetused põhivara soetuseks	15 000	75 000	15 000	-80,0	-60 000

Põhitegevuse kulud moodustavad valdkonna kogukuludest 91%, võrreldes eelneva aastaga on eelarve 9% suurem. Suurim kasv on tänavate puhastuse majandamiskuludes seoses juurde ehitatud tänavate ja jalgrattateede hoolduse kulude kasvu ning hindade kallinemisega.

Investeermistegevuse eelarve on 2023. aastaga võrreldes vähenenud 15%. Peamine vähenemise põhjus on eelnõus kavandatud Toomemäe mänguväljaku 550 tuhande euro suuruse investeeringu ära jäämine muudatusettepanekust tulenevalt. Suuremad investeeringud on „Elurikkuse roheringi“ projekti raames teostatavad Jaamamõisa oja matkaraja projekteerimine ja Supilinna tiigi puhastamine, parkide korrastamine ja kultuuripealinna tegevused parkides, koortepargi rajamine ning ringmajanduskeskuse projekteerimine.

Keskkonnakaitse valdkonna kulud jaotuvad kuue tegevusala vahel: jäätmekäitlus, tänavate puhastus, heitveekäitlus, haljastus, teadus ja arendustegevus ja muu keskkonnakaitse.

Tabel 40. Keskkonnakaitse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

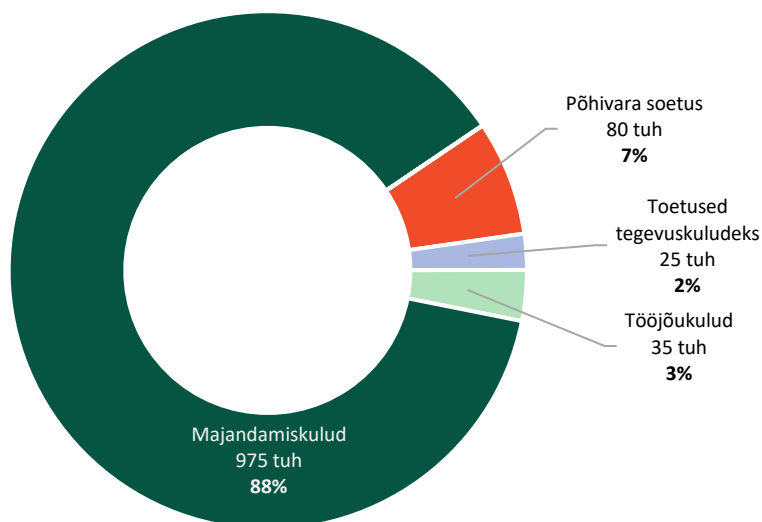
Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	9 416 437	11 917 993	12 663 379	6,3	745 386
PÕHITEGEVUSE KULUD	8 177 018	10 508 940	11 462 879	9,1	953 939
Jäätmekäitlus	567 725	857 550	1 035 035	20,7	177 485
Tänavate puhastus	5 789 283	6 904 884	7 746 934	12,2	842 050
Heitveekäitlus	134 560	136 300	146 500	7,5	10 200
Haljastus	1 502 025	2 137 499	2 403 613	12,4	266 114
Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes	23 640	316 190	19 993	-93,7	-296 197

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Muu keskkonnakaitse	159 784	156 517	110 804	-29,2	-45 713
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 239 418	1 409 053	1 200 500	-14,8	-208 553
Jäätmekäitlus	6 399	75 000	80 000	6,7	5 000
Tänavate puhastus	0	0	48 000	-	48 000
Heitveekäitlus	15 000	75 000	15 000	-80,0	-60 000
Haljastus	1 218 019	1 214 053	922 500	-24,0	-291 553
Muu keskkonnakaitse	0	45 000	135 000	200,0	90 000

2.4.1. Jäätmekäitlus (1 115 035 eurot)

Jäätmekäitluse tegevusalal (05100) kajastatakse jäätmete kogumise, käitlemise ja kõrvaldamise süsteemide järelevalve ja toetamise, sealhulgas jäätmete ohutuks, transporditavaks ja ladustatavaks tavajäätmeks muutmise kulusid. Kliimakriisi süvenedes tuleb igas valdkonnas võtta kasutusele meetmeid, et vähendada nii kasvuhuonegaaside heidet kui ka kohaneda kiire kliimamuutusega.

Jäätmevaldkond on üks koht, kus linnad saavad heidet kõvasti vähendada, parendada toimepidevust ning ühtlasi rahvatervist ja majandust edendada. Jäätmete vähendamine leevendab kliimakriisi ja aitab kliimamuutustega kohaneda. Eesmärk on vähendada jäätmeid mitmel moel, mh jäätmete sorteerimine, kompostimine ja korduskasutus. 2021.–2025. aasta koalitsioonilepingu kohaselt on linn jäätmete sorteerimisel ja taaskasutuse rakendamisel eestvedaja ning toetab eeskujuandvaid projekte.

Joonis 23. Jäätmekäitluse 2024. aasta kulude jaotus

Jäätmekäitluse tegevusalas on kaks suuremat tegevusala: jäätmekäitlus ja prügiveedu. Jäätmekäitluse (kitsamas tähenduses) eelarve on **909 tuhat** eurot, valdkonna arendamisel lähtutakse eelkõige Tartu linna jäätmekava 2020-2024 eesmärkidest.

Põhilised tegevused:

- Jäätmete liigiti kogumise korraldamine – korraldatakse ohtlike jäätmete, tekstiili ja vanapaberi kogumist avalike kogumispunktide kaudu. Tellitakse avalike pakendi kogumispunktide ümbruse koristamist ning videovalve teenust. Hoitakse käigus kaks jäätmejaama (Jaama 72c ja Selli 19).
- Korraldatud jäätmeveo korraldamine – hoitakse käigus jäätmevaldajate registrit (infosüsteem Evald), tellitakse elanikkonna teavitamiseks infomaterjalid, tehakse järelevalvet korraldatud jäätmeveo toimimise üle.
- Teavitustöö – tellitakse elanikkonna informeerimiseks erinevad teavitusmaterjalid, viiakse koostöös Keskkonnahariduse Keskusega läbi teavitusprojektid.
- Jäätmekäitluse vahenditest toetatakse erinevaid mittetulundusühinguid taaskasutuskeskuste vm ringmajanduse tegevuste elluviimisel.

Antavateks toetusteks kavandatakse 2024. aasta eelarves **25 tuhat** eurot, millest 15 tuhat eurot MTÜ-le Paranduskelder ning 10 tuhat eurot Tartu Korterühistute Liidule projekti „Hoolas ühistu 2024“ elluviimiseks.

Foto 5. Kompostimine (autor: Marika Kööbi)

Jäätmekäitluse majandamiskuludeks on kavandatud **769 tuhat** eurot, millest olulisemad on:

- 319 tuhat eurot jäätmejaamade Selli 17 ja Jaama 72C haldamine lepingute alusel (lisaks on ette nähtud 45 tuhat eurot, et kompenseerida jäätmejaamas lepingu mahust rohkem vastu võetud ja käideldud jäätmete eest);
- 113 tuhat eurot Aardlapalu prügila järelhooldus;
- 62 tuhat eurot pakendikonteinerite (u 110 avaliku kogumispunkti) tühjendamine ja ümbruse korrashoid;
- 10 tuhat eurot elanikkonna informeerimine biojätmete kogumise vajalikkusest ja jäätmete sorteerimistest;
- 10 tuhat eurot jäätmevaldajate registri ja jäätmejaama infosüsteemi Evald haldamine.

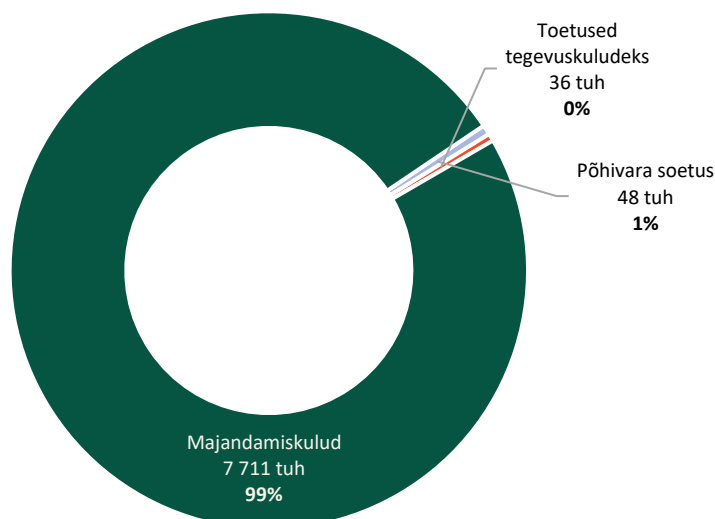
Jäätmekäitluse investeerimistegevuse eelarves on **80 tuhat** eurot ringmajanduskeskuse projekteerimiseks.

Prügiveo eelarve on **206 tuhat** eurot, millest olulisemad majandamiskulud on:

- 155 tuhat eurot linna parkides, tänavatel ja bussipeatustes paiknevate prügiurnide hooldamine ja tühjendamine;
- 43 tuhat eurot puulehtede kogumine linna kõnniteedelt;
- 8 tuhat eurot illegaalsete prügi maha panemise kohtade likvideerimine.

2.4.2. Avalike alade puhastus (7 794 934 eurot)

Avalike alade puhastuse tegevusalal (05101) kajastatakse avalike alade (tänavad, kõnniteed, jalgrattateed, parklad ja muud teerajatised) aastaringse puhastuse ja hoolduse kulud. Eesmärgiks on aastaringne linna tänavate, kõnniteede, jalgrattateede, parklate ja uute teerajatiste hoolduse teostamine – suvel tänavate puhastamine ja kastmine, talvel lume- ja libeduse tõrje. Kokku on tegevusalale kavandatud **7,8 miljonit** eurot.

Joonis 24. Avalike alade puhastuse 2024. aasta kulude jaotus

Avalike alade puhastuse tegevusala olulisemad tegevused on järgnevad:

- 7,7 miljonit eurot tänavate ja teede aastaringne puhastus ja hooldus; riigihankena aastateks 2021-2027 sõlmitud aastaringne linnatänavate ja bussipeatuste hooldus, sh kasv tuleneb uute objektide lisandumisest ning üldisest hinnataseme tõusust;
- 40 tuhat eurot paviljonid ja pingid. Üle 200 linna bussioote paviljonide hooldus ja remont ning üle 300 pingi hooldus, remont ja osaline väljavahetamine;
- 36 tuhat eurot toetuseid, sh 25 tuhat Tartu Majaomanike Ühingule libeduse tõrje korraldamiseks eramajade piirkonnas ning 11 tuhat Tartu Korteriühistute Liidule libeduse tõrje korraldamiseks koostöös korteriühistutega;
- 20 tuhat eurot tänavate pesu (Rüütli ja Küüni tänava ning Raekoja platsi kõnniteede pesu);
- 15 tuhat eurot inventarikulud (teeilmajaama infoteenuse kasutamine, st teeilmastiku seire- ja prognoositeenus ning teeilmajaamade rent).

Investeeringustegevuse eelarves on **48 tuhat** eurot kolmeosaliste prügikastide soetamiseks kesklinna.

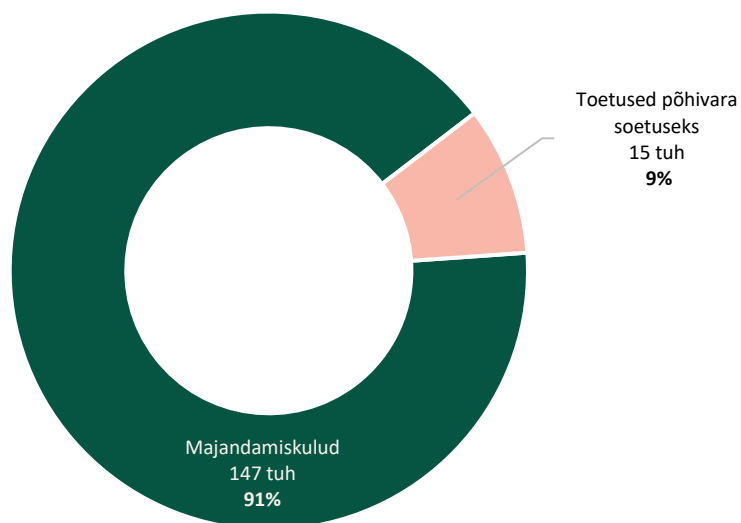
Foto 6. Pingid linnaruumis (autor: Mana Kaasik)

2.4.3. Heitveekäitlus (161 500 eurot)

Heitveekäitluse tegevusalal (05200) kajastatakse reoveesüsteemide käitamiseks ja heitvee käitlemiseks ning kollektorite, torustike, veejuhtmete ja pumpade süsteemide korrastamiseks ja ehitamiseks tehtavaid kulusid. 2021-2025. aasta koalitsioonilepingule toetudes on seatud eesmärk arendada sademevee ärajuhtimise süsteeme, eelistades võimaluse korral looduslikke lahendusi, et muutuva kliimaga paremini toime tulla.

Heitveekäitluse tegevusalale on kavandatud kokku **162 tuhat eurot**. Eelarve on 2023. aasta tasemel, v.a eelmisel aastal tehtud ühekordsed väljaminekud. Põhitegevuse kulud on kavandatud 130 tuhat eurot AS-le Tartu Veevärk linna tänavatelt ja platsidelt koguneva sademevee ärajuhtimiseks ja puhastamiseks, 10 tuhat eurot sadevee kraavide puhastamiseks ja hooldamiseks ning 7 tuhat eurot kahe sademeveepumpla hooldamiseks.

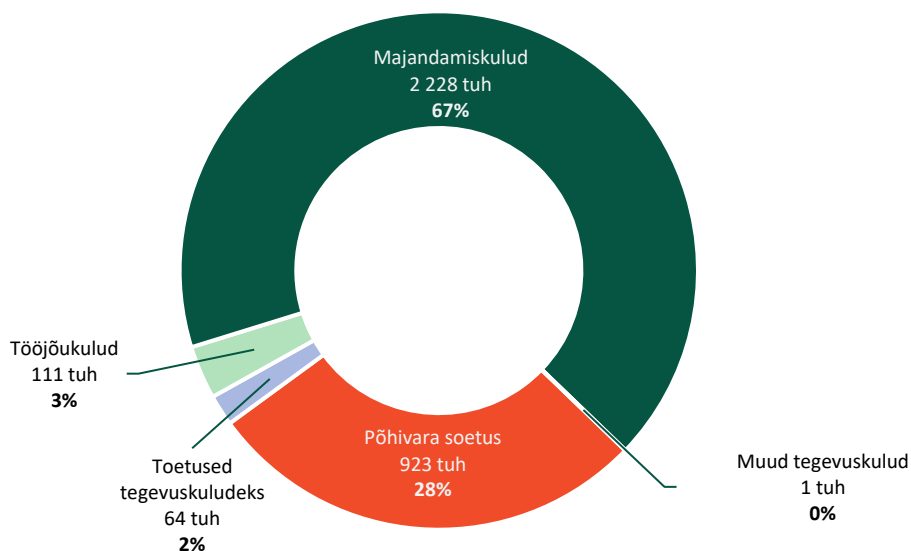
Investeering on **15 tuhat** eurot toetus Tartu Veevärk AS uute hüdrantide rajamiseks. Tartu linnas on rida piirkondi, kus tuleohutuse eeskirjad ei ole täidetud: puuduvad vajalikud tulekujad puust rajatiste vahel. Seoses sellega soovib Tartu Veevärk, tuginedes Päästeameti andmetele, rajada 10 täiendavat maapealset hüdranti piirkondadesse, kus Päästeametil oleks tagatud katkematu veevõtt tule tõkestamiseks ja kustutamiseks.

Joonis 25. Heitvee käitluse 2024. aasta kulude jaotus

2.4.4. Haljastus (3 326 113 eurot)

Haljastuse tegevusalal (05400) kajastatakse bioloogilise mitmekesisuse ja maastikukaitse tegevuste haldamise, järelevalve, inspekteerimise, käitamise ja toetamise; fauna ja flora liikide ning kasvukohtade kaitse (k.a loodusparkide ja kaitsealade kaitse korraldamise) kulusid. Linnas on püsihoolduse all 409 ha erineva hooldusklassiga haljastuid, parke ja puiesteid. Haljastuse tegevusala eelarve on **3,3 miljonit** eurot.

Joonis 26. Haljastuse 2024. aasta kulude jaotus

Linnalooduse projektiga „Elurikkuse rohering“ (vt lähemalt „Välisprojektide“ peatükist) tehakse oluline samm elukeskkonna parandamise sihtide poole liikumisel. Eesmärk on suurendada linnas

elurikkust, tuues niiviisi kasu nii loodusele, inimestele kui ka kliimale. Projekti kestuse jooksul luuakse terviklik rohealade võrgustik (rohekoridorid), kus rakendatakse kohalike liikide elurikkust soosivaid hooldusrežiime. Alustatakse elurikkuse strateegia/haljastamise kava koostamist. Haljastamise kava saab hõlmama meetmeid, et luua linnades elurikkaid ja juurdepääsetavaid parke ja aedu, puiesteid, niitusid ja hekke. Kava aitab parandada rohealade-vahelisi ühendusi, lõpetada pestitsiidide kasutamise ning piirata linnade haljasalade liigset niitmist ja muid elurikkust kahjustavaid tavasid. Projekt tagab parema ökosüsteemiteenuste kvaliteedi ning sellest lähtuvalt meeldivama ja tervislikuma elukeskkonna kaudu ka parema elukvaliteedi.

Haljastuse põhitegevuse kuludeks on kavandatud **2,4 miljonit** eurot. Aastaringseid hooldustöid on muruplatside hooldus, koristamine, lehekoristus, kõnniteede puhastamine ja libedustõrje, pargiinventari korrastamine, mänguväljakute hooldus ja remonttööd, haljastutel kasvavate puude hooldus. Haljastute valdkonda kuulub lillekastide ja peenarde hooldus, supelrandade korrashoiu, rannavalve ja vetelpääste korraldamine, koerte jalutuskohtade hooldus.

Suuremad väljaminekud:

- 1,2 miljonit eurot haljastute aastaringne hooldus;
- 463 tuhat eurot projekt „Elurikkuse rohering“ (toetus projektipartneritele vastavalt Tartu linnavolikogu 15.09.2022 otsusele nr 71 summas 48 tuhat eurot, korteriühistutele ja eraisikutele aiandustoetus aedade rikastamiseks 16 tuhat eurot, tööjõukuludeks 111 tuhat eurot, majandamiskuludeks 288 tuhat eurot);
- 361 tuhat eurot puude istutamine, hooldus ja langetamine;
- 140 tuhat eurot lepingujärgne supelrandade vetelpäästeteenuse ja inventari korrashoiu teenuse ost;
- 100 tuhat eurot lillepeenardesse ja lillekastidesse ning amplitesse kahe vahetuse tarbeks lillede ostmise, püsikute ja roosipeenarde hooldus.

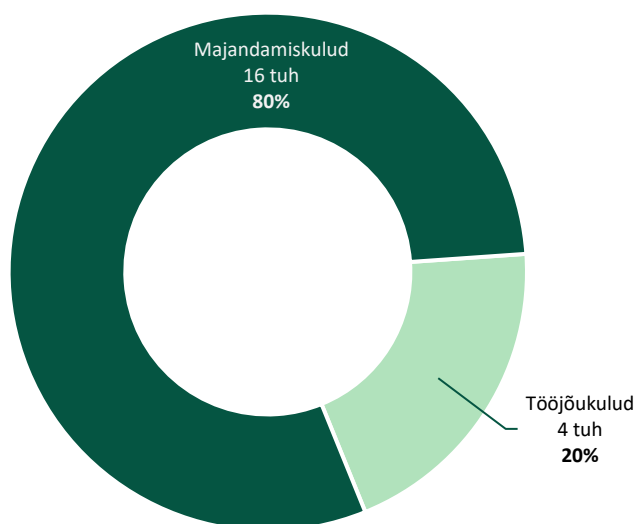
Foto 7. Tartu kesklinna istutamine (autor: Mana Kaasik)

Haljastuse investeeringuteks on kavandatud **0,9 miljonit** eurot. Suuremad haljastuse valdkonna investeerimiskulud on:

- 200 tuhat eurot vabaujula heakorrastus;
- 153 tuhat eurot projekti „Elurikkuse rohering“ raames Jaamamõisa oja matkaraja projekteerimiseks (123 tuhat eurot) ja võõrliikide hävitamiseks vajaliku tehnoloogia soetamiseks (30 tuhat eurot);
- 150 tuhat eurot parkide korrastamine;
- 100 tuhat eurot koertepargi rajamine.

2.4.5. Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes (19 993 eurot)

Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes (05500) hõlmab keskkonnakaitsega seotud uuringuid ja arendustegevust.

Joonis 27. Teadus- ja arendustegevus keskkonnakaitstes 2024. aasta kulude jaotus

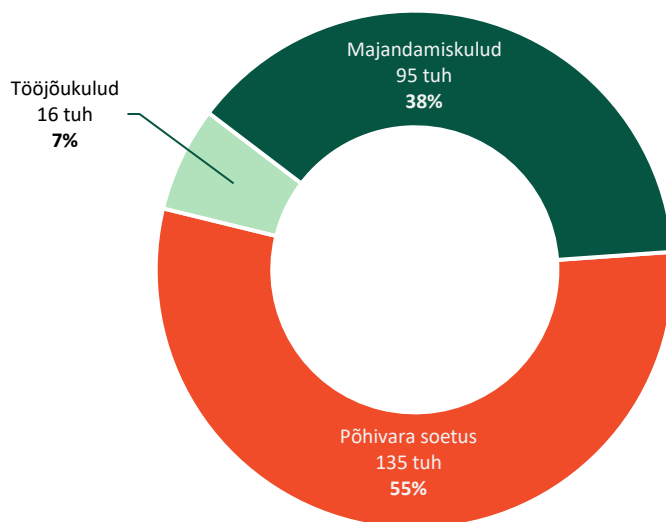
Eelarve **20 tuhat** eurot hõlmab Tartu ringrenoveerimise projekti tegevusi. Projekti eesmärk on piloteerida lahendusi, mis tõendavad ehitusmaterjalide ringkasutuspotentsiaali (vt projektist täpsemalt seletuskirja peatükist 2.10 Välisprojektid).

2.4.6. Muu keskkonnakaitse (245 804 eurot)

Muu keskkonnakaitse valdkond (05600) hõlmab keskkonnakaitse propageerimiseks vajalike tegevuste haldamist, juhtimist reguleerimist, järelevalvet, käitamist ja toetamist. Arengukavast lähtudes on valdkonna eesmärk likvideerida jääkreostuskolded, seirata regulaarselt Tartu linna-keskkonda (müra, õhu- ja joogivee kvaliteet jms) ja võtta seire tulemuste põhjal kasutusele parandusmeetmed.

Eelarvesse on kavandatud **246 tuhat** eurot, sh põhitegevuse kulud 111 tuhat eurot, millest:

- 31 tuhat eurot paisjärvede niitmine ja paisude hooldus;
- 30 tuhat eurot jäätmekava koostamine;
- 23 tuhat eurot projekt „TREASoURcE“ (vt lähemalt peatükist „Välisprojektid“);
- 19 tuhat eurot Tartu linna müra vähendamise tegevuskava elluviimine;
- 5 tuhat eurot uuringud (välisõhu saasteainete määrdistus, vajadusel müra määrdistused);
- 3 tuhat eurot reostuste (nt õlireostus, olmejäätme-reostus) likvideerimiseks või reostuse olemasolu väljaselgitamiseks (nt pinnaseproovid, veeproovid vms).

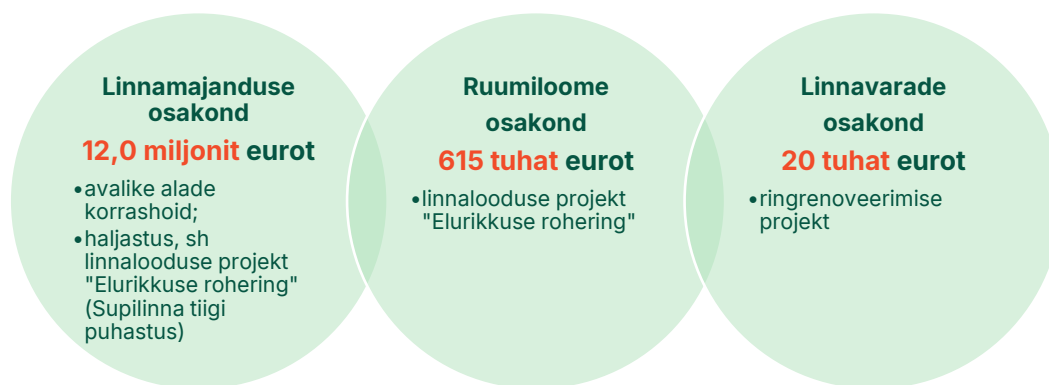

Joonis 28. Muu keskkonnakaitse 2024. aasta kulude jaotus

Investeeringustegevuse eelarveoses on **135 tuhat** eurot Supilinna tiigi puhastamiseks projekti „Elurikkuse rohering“ raames.

Tabel 41. Keskkonnakaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	9 416 437	11 917 993	12 663 379	6,3	745 386
PÕHITEGEVUSE KULUD	8 177 018	10 508 940	11 462 879	9,1	953 939
Ruumiloome osakond	9 759	261 532	462 513	76,8	200 981
Linnamajanduse osakond	8 143 619	9 931 218	10 980 373	10,6	1 049 155
Linnavarade osakond	23 640	316 190	19 993	-93,7	-296 197
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	1 239 418	1 409 053	1 200 500	-14,8	-208 553
Ruumiloome osakond	0	0	152 500	-	152 500
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	0	60 000	0	-100,0	-60 000
Linnamajanduse osakond	1 239 418	1 349 053	1 048 000	-22,3	-301 053

Joonis 29. Keskkonnakaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

2.5. Elamu- ja kommunaalmajandus (6 709 348 eurot)

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna (06) all kajastuvad tänavavalgustuse, elamumajanduse arendamise, muu elamu ja kommunaalmajanduse ning veevarustuse kulud. Säästva elamumajanduse ja energiatõhususe põhimõtete rakendamisel lähtutakse riiklikes arengudokumentides kohalikule omavalitsusele pandud ülesannetest. Tuginedes Tartu linna 2018.-2026. a arengukavale on valdkonna eesmärkideks linna elamufondi parendamine ja vastavusse viimine tegelike vajadustega, energiatõhusa arenduse, ehituse, renoveerimise ja kinnisvara halduse edendamine ning linlaste energiakäitumise parendamine ja energiateadlikkuse suurendamine, koostöö arendamine Eesti Kinnisvara Korrahoiu Liidu, Eesti Korterühistute Liidu, Tartu Eluasemefondi, Tartu Regiooni Energiaagentuuri ja Tartu Korterühistute Liiduga ning säästlike tänavavalgustuslahenduste laiendamine kõikidesse linna piirkondadesse.

Tabel 42. Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 493 623	14 188 464	6 709 348	-52,7	-7 479 116
PÕHITEGEVUSE KULUD	4 841 009	4 919 859	5 040 128	2,4	120 269
Tööjõukulud	577 248	632 484	637 053	0,7	4 569
Majandamiskulud	4 128 187	4 213 588	4 317 233	2,5	103 645
Antavad toetused	126 383	71 787	83 842	16,8	12 055
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>126 383</i>	<i>71 787</i>	<i>83 842</i>	<i>16,8</i>	<i>12 055</i>
Muud tegevuskulud	9 191	2 000	2 000	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 652 613	9 268 605	1 669 220	-82,0	-7 599 385
Põhivara soetus	3 652 613	9 268 605	1 669 220	-82,0	-7 599 385

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludeks linna eelarvesse on kavandatud **6,7 miljonit** eurot, mis moodustavad **2%** Tartu linna 2024. aasta eelarvest. Valdkonna kulud vähenevad eelarveaastal investeerimistegevuse arvelt, mis võrreldes eelneva aastaga väheneb 7,6 miljonit eurot. 2023. aastal oli investeerimistegevuste eelarve maht elamu- ja kommunaalmajanduses tavapärasest suurem suurte investeeringute (LED valgustitega asendamise ning elamute rekonstrueerimise) tõttu.

Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkond jaguneb nelja tegevusala vahel: elamumajanduse arendamine, veevarustus, tänavavalgustus ning muu elamu- ja kommunaalmajandus.

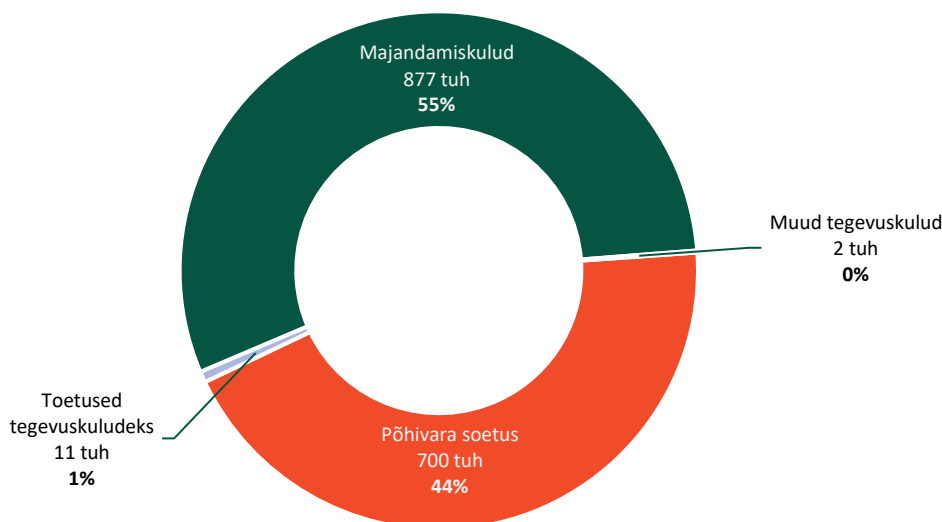
Tabel 43. Elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 493 623	14 188 464	6 709 348	-52,7	-7 479 116
PÕHITEGEVUSE KULUD	4 841 009	4 919 859	5 040 128	2,4	120 269
Elamumajanduse arendamine	935 401	941 534	889 780	-5,5	-51 754
Veevarustus	85 396	52 247	51 802	-0,9	-445
Tänavavalgustus	2 345 703	2 369 858	2 265 550	-4,4	-104 308
Muu elamu- ja kommunaalmajandus	1 474 509	1 556 220	1 832 996	17,8	276 776
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 652 613	9 268 605	1 669 220	-82,0	-7 599 385
Elamumajanduse arendamine	866 737	3 259 635	700 000	-78,5	-2 559 635
Tänavavalgustus	1 995 196	4 209 610	640 000	-84,8	-3 569 610
Muu elamu- ja kommunaalmajandus	790 680	1 799 360	329 220	-81,7	-1 470 140

2.5.1. Elamumajanduse arendamine (1 589 780 eurot)

Elamumajanduse arendamise tegevusala (06100) hõlmab teenuseid elamumajanduse valdkonnas, elamumajanduse soodustamist, monitooringut ja hindamist, samuti elamufondi arendamist ja hooldamist, sh erivajadustega inimestele eluasemevajaduste lahendamist. Elamumajanduse arendamise kulud **1,6 miljonit** eurot moodustavad **24%** kõigist elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest.

Joonis 30. Elamumajanduse arendamise 2024. aasta kulude jaotus

Elamumajanduse arendamisega Tartu linnas tegeleb linnavarade osakonna eluruumide teenistus, kes haldab linnale kuuluvat elamufondi, korraldab hooldust ja remonti ning eluruumide üürile andmist. Linnale kuulub 14 tervikelamut ning 569 eluruumi. 62% lepingutest on sotsiaaleluruumi, 15% eluruumi ja 9% eluruumi tasuta kasutamise lepingud. Koostööpartneriteks on Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liit, Eesti Korterühistute Liit, Tartu Korterühistute Liit ja Tartu regiooni energiaagentuur.

Elamumajanduse arendamise tegevusala põhitegevuskulud on planeeritud 2023. aasta eelarvega samale tasemele, **890 tuhat** eurot.

2024. aasta eelarvesse kavandatud **11 tuhat** eurot toetusteks suureneb eelneva perioodiga võrreldes **30%**. Toetused jagunevad järgnevalt: 6 tuhat eurot Tartu Korterühistute Liidule, 4 tuhat eurot Eesti Kinnisvara Korrashoiu Liidule ning 2 tuhat eurot Eesti Korterühistute Liidu Tartu Büroole.

Eesti elamufond vananeb ning on halvas seisukorras, seetõttu suureneb abivajadus inimeste hulgas, kes ise ei suuda elamuid korrastada ning elukeskkonnas olevaid riske, sh tuleohtusega kaasnevaid, vähendada. Nende probleemide lahendamiseks jätkatakse koostöös Päästeametiga projekti „Kodud tuleohtuks“. Käesolevas eelarves on kavandatud nendeks tegevusteks **15 tuhat** eurot, millele lisandub Päästeameti osalus (osaluse suurus selgub 2024. aasta I kvartalis).

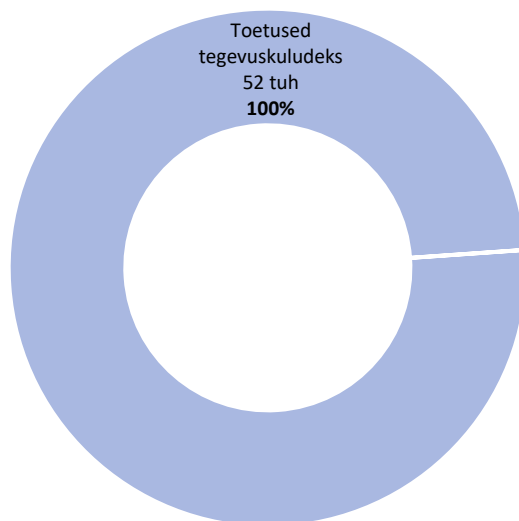
Tühjade ja välja üüritud eluruumide kommunaalteenusteks ning hoolduskuludeks on 2024. aastal kavandatud **862 tuhat** eurot, millest teenuste vahendamisenä laekub linna eelarvesse 584 tuhat eurot.

Investeeringitegevuse kuludeks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud põhivara soetuseks **700 tuhat** eurot, millest 500 tuhat eurot kulub linnale kuuluvate korterite ja elamute remondiks ning 200 tuhat eurot Annemõisa 12 rekonstrueerimiseks rehabilitatsioonikeskuseks.

2.5.2. Veevarustus (51 802 eurot)

Veevarustuse tegevusala (06300) alla kuuluvad veevarustusteenused, tulevikuvajaduste hindamine ja kättesaadavuse kindlaksmääramine vastavalt hinnangutele, joogiveega varustamise järelevalve ja korraldamine, k.a vee puhtuse, hinna ja koguse kontroll.

Tartu linna eelarvesse on kavandatud hajaasustuse programmi elluviimiseks veevarustusega seonduvaid põhitegevuse kulusid **52 tuhat** eurot, mis moodustavad elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest **0,7%**. Programmi eelarvest pool kaetakse Riigi Tugiteenuste Keskuse toetusest. Programmi tegevuste tulemus peab tagama taotleja majapidamises nõuetekohase joogivee kättesaadavuse, elamus tekkiva reovee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi, aastaringset ligipääsetava juurdepääsutee või leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi olemasolu.

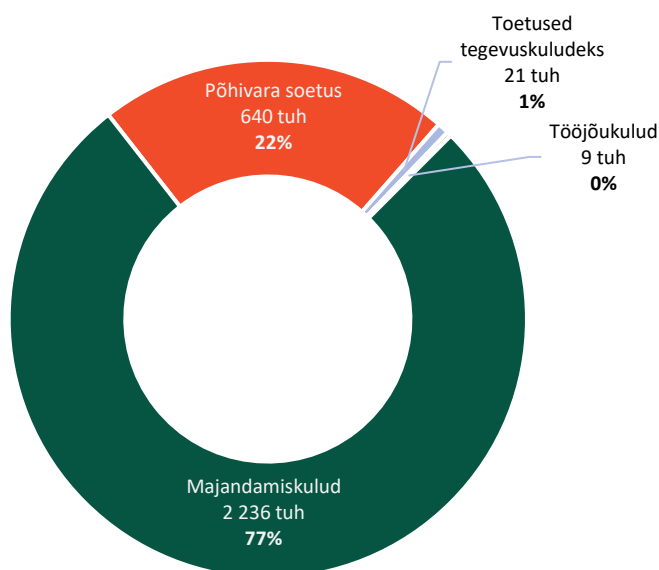

Joonis 31. Veevarustuse 2024. aasta kulude jaotus

2.5.3. Tänavavalgustus (2 905 550 eurot)

Tänavavalgustuse tegevusala (06400) hõlmab tänavavalgustusteenuseid linna tänavatel ja haljastutel, standardite arendamist ja korraldamist, tänavavalgustuse ülesseadmist, käitamist, hooldamist, parandamist jne.

Lähtuvalt Tartu linna arengukavast on eesmärk suurendada Tartu tänavavalgustuse energiaefektiivsust ja vähendada tänavavalgustuses tarbitava elektrienergia tootmisest tulenevat negatiivset keskkonnamõju. Siht on minna üle LED-valgustusele ja korrastada kogu taristu (kulude kokkuhoid, kuid valgustuse töökindluse suurendamine ja just nende kohtade valgustamine, mida on vaja valgustada, ka valgustugevuse diferentseerimine olukorra ohtlikkuse põhjal: ülekäigukohad, ristmikud).

Joonis 32. Tänavavalgustuse 2024. aasta kulude jaotus

Tänavavalgustuse 2024. aasta eelarvesse on kavandatud **2,9 miljonit** eurot, mis moodustab **43%** elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest. Tegevusala eelarve väheneb võrreldes aasta varasemaga investeerimistegevuse arvelt 56% ehk 3,7 miljoni eurot.

Tänavavalgustuse tegevusala põhitegevuskuludeks on planeeritud **2,2 miljonit** eurot. Antavateks toetusteks on kavandatud **21 tuhat** eurot valgusfestivali toetuseks ja LUCI aasta liikmemaksuks. Suurim kulu põhitegevuse eelarves, **1,3 miljonit** eurot, on linna valgustite, bussitabloode, parkimisautomaatide ja jalgrattaparklate elektrikulu. Lisaks on planeeritud 550 tuhat eurot tänavavalgustuse hooldustöödeks ja 255 tuhat eurot tänavavalgustuse hooldusremondiks.

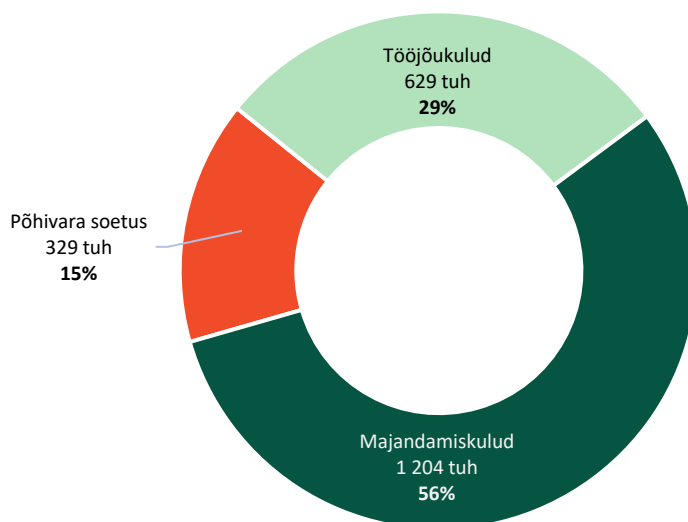
Tänavavalgustuse tegevusala majandamis- ja tööjõukuludest rahastatakse ka projekti ENLIGHTENme (Innovative policies for improving citizens health and wellbeing addressing indoor and outdoor lighting). Projekti eesmärk on koguda tõendeid välis- ja sisevalgustuse mõju kohta inimeste tervisele ja heaolule ning vähendada valgustuse negatiivset mõju inimeste tervisele ja heaolule Euroopa linnades.

Tänavavalgustuse eelarvesse on kavandatud investeringuid **640 tuhat** eurot:

- 215 tuhat eurot parkide ja mänguväljakute valgustuse rekonstrueerimiseks;
- 110 tuhat eurot Ilmatsalu (Tüki tee-Kooli tee) tänavavalgustuseks;
- 80 tuhat eurot keskkatlamaja kilbi piirkonna tänavavalgustusliinide rekonstrueerimiseks;
- 80 tuhat eurot pimedate tänavalõikude valgustamiseks;
- 60 tuhat eurot tänavavalgustusliinide rekonstrueerimiseks koostöös Elektrileviga;
- 50 tuhat eurot tänavavalgustuskilpide ja telemeetriasisüsteemide väljavahetamiseks;
- 30 tuhat eurot tänavavalgustuse projekteerimistöödeks;
- 15 tuhat eurot ülekäiguradade valgustamiseks.

2.5.4. Muu elamu- ja kommunaalmajandus (2 162 216 eurot)

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse tegevusala (06605) hõlmab muude selle valdkonna tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Selles kulude grupis kajastuvad linna asutuste Anne Saun ning Tartu Kalmistud kulud, samuti kodutute loomadega ning omasteta surnute matmisega seonduvad kulud. Muu elamu- ja kommunaalmajanduse 2024. aasta eelarvesse on kavandatud **2,2 miljonit** eurot, mis moodustab **32%** elamu- ja kommunaalmajanduse valdkonna kuludest.

Joonis 33. Muu elamu- ja kommunaalmajanduse 2024. aasta kulude jaotus

Tartu Kalmistud teenindavad kalmistu kliente matuste vormistamise, matmisregistri pidamise, hauaplatside kasutusõiguste vormistamise, nõustamise jt teenuste valdkonnas. Kalmistute majanduskuludest suurema osatähtsusega on territooriumite korrashoid. Asutuse hallata on kokku seitsme kalmistu matmisalad kogupindalaga 56,2 ha. Kalmistute haldamiseks on asutuse koosseisus 26,5 töökohta, millest 1,5 töökohta on hooajalised. Asutuse peamiseks eesmärgiks on hallatavatel kalmistutel aastaringne heakorra tagamine ning kalmistute matmisplatside kasutajate teenindamine. Asutuse hallatavas registris on registreeritud ca 80 tuhande maetud isiku andmed. Klienditeeninduste tegevus on suunatud matmisplatside ning kasutajate registrite haldamisele. Keskmiselt registreeritakse kuus 90 uut matust. Tartu Kalmistute põhitegevuskulude eelarve on **772 tuhat** eurot, mis jagunevad tööjõukuludeks **442 tuhat** eurot ning majandamiskuludeks **330 tuhat** eurot.

Anne Saun pakub saunateenuseid ja rendib Anne tn 44 hoones olevaid äripindu. Anne Sauna koosseisus on 12 töölepingulist ametikohta. Võrreldes 2022. ja 2023. aastaga on saunateenuste külastajate arv kasvanud ning 2024. aastal planeeritakse sauna ning tünnisauna hinna tõusu. Anne Sauna 2024. aasta eelarveks on kavandatud **368 tuhat** eurot. Sauna tööjõu- ja majandamiskulud jagunevad vastavalt 187 tuhat eurot ning 181 tuhat eurot.

Hulkuvate loomade varjupaik tegeleb hulkuvate loomadega seotud töödega: loomade püüdmise, omanike otsimise, avalikust ruumist leitud hukkunud loomade ja lindude äraveoga, linnale kuuluvate hoonete ja territooriumi hoolduse, halduse ja valvega. Hulkuvate loomadega seotud kuludeks on käesolevas eelarves kavandatud **617 tuhat** eurot.

Foto 8. Tartu Koduta Loomade Varjupaik (autor: Ove Maidla)

Konteinertualettide rendiks, linna avalike WC-de ja vesikute hoolduseks ning veekuluks on eelarvesse kavandatud **76 tuhat** eurot. Tartus on kasutusel üks avalik veevõtupunkt, mis töötab aasta läbi ja viis vesikut, mis töötavad suvisel ajal. Konteinertualette renditakse jalgrattateede äärde, supluskohtade juurde, veoki parklatesse, mänguväljakutele. Lisaks rendikuludele on arvestatud ka Lossi 2 ja Vabaduse pst 8 tualeti hooldamiskuludega.

Muu elamu- ja kommunaalmajanduse eelarves kavandatakse **330 tuhat** eurot investeringuid:

- 100 tuhat eurot kaasava eelarve võiduprojekti „Joogiveekraanid Tartu tänavatel“ teostamiseks;
- 65 tuhat eurot Vana-Jaani peatee valgustamiseks ning kivisillutise paigaldamiseks;
- 57 tuhat eurot väikeveoki ja saha soetamiseks Tuigo kalmistule;
- 56 tuhat eurot kalmistu renoveerimiseks;
- 41 tuhat eurot Puiestee 3 kontorihoone fassaadi soojustamiseks, siseosa remondiks ning WC renoveerimiseks;
- 10 tuhat Anne Sauna (Anne 44) torustikutöödeks.

Tabel 44. Elamu- ja kommunaalvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	8 493 623	14 188 464	6 709 348	-52,7	-7 479 116
PÕHITEGEVUSE KULUD	4 841 009	4 919 859	5 040 128	2,4	120 269
Linnamajanduse osakond	3 505 778	3 571 724	3 782 685	5,9	210 961
Linnavarade osakond	1 335 231	1 348 135	1 257 443	-6,7	-90 692
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 652 613	9 268 605	1 669 220	-82,0	-7 599 385

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Ruumiloome osakond	0	17 700	0	-100,0	-17 700
Linnamajanduse osakond	2 091 362	4 498 420	959 220	-78,7	-3 539 200
Linnavarade osakond	1 561 252	4 752 485	710 000	-85,1	-4 042 485

Joonis 34. Elamu- ja kommunaalmajanduse kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.6. Tervishoid (573 454 eurot)

Tervishoiu valdkonnas (07) on kajastatud kulud tartlaste terviseteenuste toetamiseks, mis hõlmab elanike nõustamist tervishoiu küsimustes ning haiguste ennetamisele ja tervise edendamisele suunatud tegevusi. Valdkonna kuludeks on kavandatud **573 tuhat** eurot, mis moodustab **0,2%** linna eelarvest. Valdkonna eelarve on eelmise aastaga võrreldes 527 tuhande võrra väiksem. Võrdne osa 2024. aasta eelarvest on kavandatud tööjõukuludeks (45%) ning majandamiskuludeks (45%) ning väiksem osatähtsus on antavatel toetustel (10%).

Majandamiskulude langus 457 tuhande võrra on tingitud noorsportlaste spordimeditsiinilise terviseuuringu kulude hüvitamise lõpetamisest (üldmeditsiiniteenuste tegevusalal) ning muudatustest hooldusravi tegevusalal (kirjeldatud allpool). Antavate toetuste maht väheneb, kuna kukkumisennetus, mis 2023. aastal oli eelarves kajastatud toetusena, kajastub 2024. aastal hankena majandamiskuludes.

Tabel 45. Tervishoiu valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa.

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
PÕHITEGEVUSE KULUD	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
Tööjõukulud	52 469	265 229	258 020	-2,7	-7 209
Majandamiskulud	597 042	713 245	255 434	-64,2	-457 811
Antavad toetused	112 230	122 000	60 000	-50,8	-62 000

Tervishoiu valdkonna kulud jagunevad kolme tegevusala vahel. Nendest suurim on muu tervishoiu (46%) ning avalike tervishoiuteenuste tegevusaladel (37%). Üldmeditsiiniteenuste tegevusala hõlmab 17% valdkonna kuludest.

Tabel 46. Tervishoiu valdkonna kulud tegevusalade kaupa.

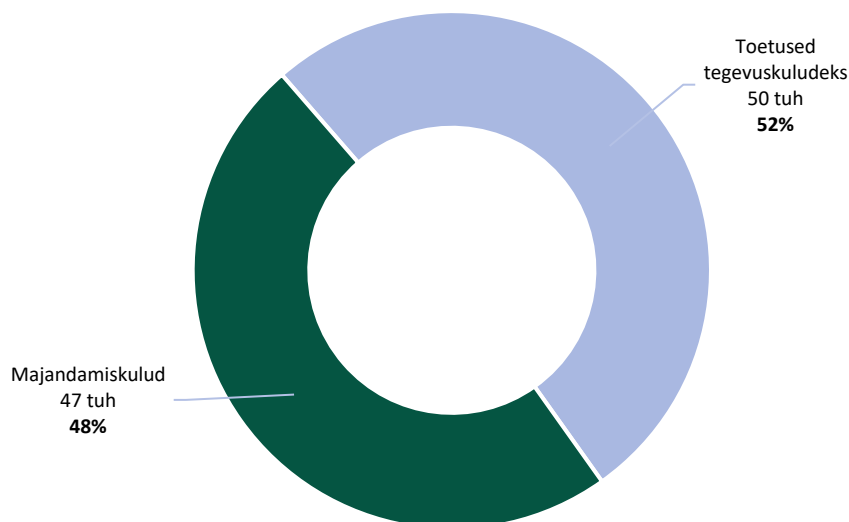
Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
PÕHITEGEVUSE KULUD	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
Üldmeditsiiniteenused	102 366	108 000	97 000	-10,2	-11 000
Hooldusravi	340 300	395 000	0	-100,0	-395 000
Avalikud tervishoiuteenused	245 169	327 845	214 034	-34,7	-113 811
Muu tervishoid	73 907	269 629	262 420	-2,7	-7 209

Hooldusravi tegevusalal 2024. aastaks eelarvet kavandatud ei ole, kuna lõpeb tartlastele statsionaarse õendusabi voodipäevatasu ja omaosaluse hüvitamine ning hooldus-põetusteente rahastamine senisel viisil. Statsionaarse õendusabi voodipäevatasu ja omaosaluse hüvitamine toimub edaspidi abivajaduse hindamise põhiselt ja kasutades täiendava sotsiaaltoetuse vahendeid. Hooldus-põetusteente vajadus kaetakse edaspidi üldhooldusteente, sealhulgas lühiajalise üldhooldusteente pakkumisega abivajajale.

2.6.1. Üldmeditsiiniteenused (97 000 eurot)

Üldmeditsiini tegevusala (07210) alla kuuluvad esmatasandi meditsiiniteenused. Linna arengukava eesmärkidest keskendub tegevusala esmatasandi tervishoiuteenuste toetamisele ja

koostöö arendamisele tervisekeskustega ning ravikindlustuseta tartlastele vajaliku arstiabi kättesaadavuse toetamisele.

Joonis 35. Üldmeditsiiniteenuste 2024. aasta kulude jaotus

Tegevusala 2024. aasta eelarveks on kavandatud **97 tuhat** eurot. Sellest **47 tuhat** eurot on planeeritud majandamiskuludeks, millest **6 tuhat** eurot ravikindlustuseta linnaelanikele ambulatoorse arstiabi osutamise kulude hüvitamiseks ja **41 tuhat** eurot Tartu linna elanikeks registreeritud kuni 19-aastaste laste ja noorte vältimatu abi visiiditasu hüvitamiseks. Antavateks toetusteks on kavandatud **50 tuhat** eurot, mis on ettenähtud koduõendusteenuse toetamiseks ning mille maht on eelmise aastaga võrreldes samal tasemel.

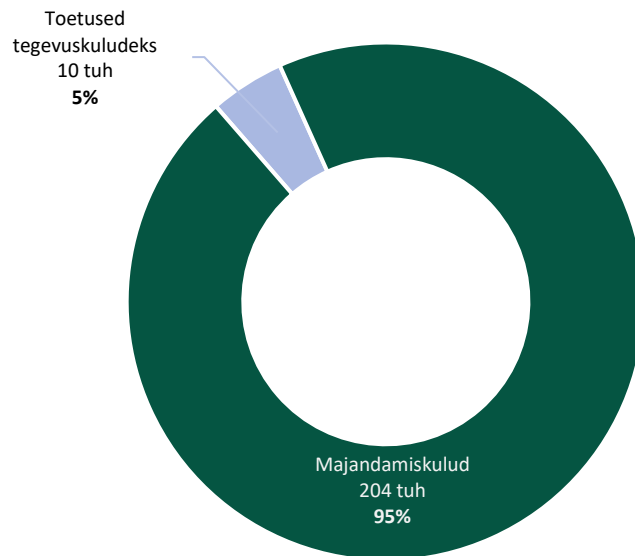
2.6.2. Avalikud tervishoiuteenused (214 034 eurot)

Avalike tervishoiuteenuste tegevusalal (07400) kajastatakse avalike tervishoiuteenuste kulud, mis ei ole seotud haiglate, kliinikute ega praktiseerivate arstidega. Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamisele, esmatasandi tervishoiuteenuste toetamisele ja koostöö arendamisele tervisekeskustega, tervist edendavate tegevuste toetamisele ja võrgustike arendamisele ning liikumiskultuuri ja tervislikku käitumist soodustavate tegevuste toetamisele.

Tegevusala eelarveks on kavandatud **214 tuhat** eurot. Majandamiskuludeks on linna eelarvesse kavandatud **204 tuhat** eurot, millest

- 62 tuhat eurot põhikoolide esmaabikoolitusteks;
- 55 tuhat eurot eakate kukkumisennetusprogrammiks;
- 30 tuhat eurot vaimset tervist edendavate tegevuste kuludeks;
- 24 tuhat eurot PRIA koolikava kaasnevate meetmete alt rahastatava koolide-lasteaedade terviseedendusliku projekti omafinantseeringuks;
- 20 tuhat eurot tervishoiuürituste korraldamiskuludeks;
- 7 tuhat eurot esmatasandi tervishoiutöötajate koolituskuludeks;
- 6 tuhat eurot elustamisaparaatide rentimiseks.

Joonis 36. Avalike tervishoiuteenuste 2024. aasta kulude jaotus

Antavateks toetusteks planeeritakse 2024. aasta eelarves **10 tuhat** eurot, mille eesmärk on tervist väärtustava eluhoiaku kujundamine, süstemaatiline ja jätkusuutlik tervisenõustamine ja -koolitus ning kõikidele vanusegruppidele suunatud tervist edendavate tegevuste toimumine Tartu linnas.

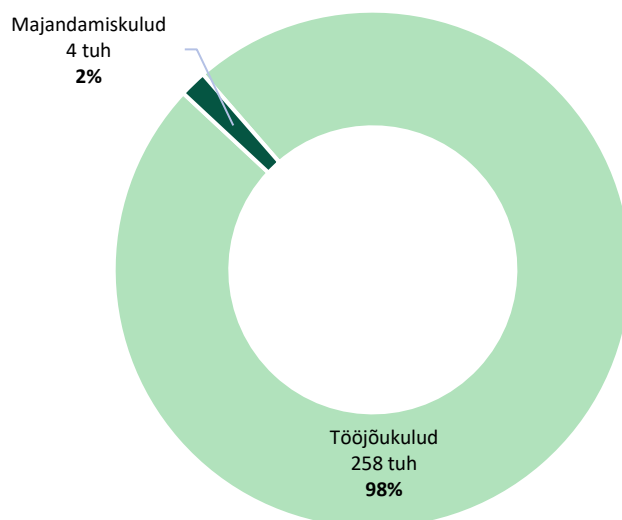

Foto 9. Eakate kõnniring (autor: Riin Saarmõts)

2.6.3. Muu tervishoid (262 420 eurot)

Muu tervishoiu tegevusala (07600) hõlmab tervishoiu tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Siia alla kuuluvad tervishoiuteenused, mis ei ole klassifitseeritavad eespool. Tegevusala eelarves kajastatakse sotsiaal- ja tervishoiuosakonna tervishoiuteenistuse ülalpidamiskulusid summas **262 tuhat** eurot.

Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala tervishoiu valdkonna arengu toetamisele ja tervist väärustava eluhoiaku kujundamisele.

Joonis 37. Muu tervishoiu 2024. aasta kulude jaotus

Tegevusala eelarves kavandatakse **258 tuhat** eurot tööjõukuludeks kaheksale teenistuskohale ning **4 tuhat** eurot majandamiskuludeks. Viimane hõlmab healumeistrite sõiduauto ülalpidamiskulusid (2,4 tuhat eurot), isikliku sõiduauto kasutamise hüvitist (1,5 tuhat eurot) ning inventarikulu (0,5 tuhat eurot).

Tabel 47. Tervishoiu valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmise	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
PÕHITEGEVUSE KULUD	761 741	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	727 212	1 100 474	573 454	-47,9	-527 020
Linnamajanduse osakond	502	0	0	-	0
Linnavarade osakond	34 027	0	0	-	0

Tervishoiu valdkonna kulused organiseeritakse 2024. aastal tervikuna sotsiaal- ja tervishoiuosakonna kaudu. Ka eelmistel aastatel oli sellel osakonnal valdkonna kulude organiseerimisel kandev roll.

2.7. Vaba aeg, kultuur ja religioon (25 116 671 eurot)

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna (08) ülesanded on riikliku ja piirkondliku kultuuri-, spordi- ja noorsoopoliitika elluviimine Tartu linnas ning selle kavandamises osalemine. Tartu kultuurivaldkonna ühised väärtused on sünergia, loovus, nüüdisaegsus, kaasamine ja ligipääsetavus ning kulude kavandamisel on tuginetud Tartu linna 2018-2026 arengukavast tulenevatele eesmärkidele. Tartu soovib olla linn, mille elanikud seovad heaolu kultuuri harrastamise ja tarbimisega ning mille elanike jaoks on tervislik käitumine ja liikumisharrastus elustiil. Lapsed ja noored leiavad Tartus aastaringset oma huvidele ja võimetele vastavaid mitteformaalse õppimise võimalusi ning erinevad ea- ja huvigrupid osalevad linnaelu kujundamisel.

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud **25,1 miljonit** eurot moodustavad **8%** Tartu linna 2024. aasta eelarvest. Eelarve maht suureneb aasta varasemaga võrreldes ligi 11%.

Tabel 48. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	18 303 742	22 614 024	25 116 671	11,1	2 502 647
PÕHITEGEVUSE KULUD	14 839 181	17 211 825	20 457 091	18,9	3 245 266
Tööjõukulud	4 473 584	5 771 968	6 079 944	5,3	307 976
Majandamiskulud	4 040 090	4 654 780	4 865 596	4,5	210 816
Antavad toetused	6 325 255	6 784 987	9 511 501	40,2	2 726 514
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	6 274 130	6 728 737	9 455 251	40,5	2 726 514
<i>sotsiaaltoetused</i>	51 125	56 250	56 250	0,0	0
Muud tegevuskulud	252	90	50	-44,4	-40
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 464 561	5 402 199	4 659 580	-13,7	-742 619
Põhivara soetus	2 942 498	4 629 129	4 514 580	-2,5	-114 549
Antavad toetused põhivara soetuseks	522 063	773 070	145 000	-81,2	-628 070

Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonnas moodustavad 81% eelarvest põhitegevuskulud (+18,5%) ning 19% (-13,7%) investeerimistegevuse kulud. Valdkonna väljaminekutest 39% on kavandatud antavateks toetusteks, 24% tööjõukuludeks, 19% majandamiskuludeks ning 18% põhivara soetuseks.

2024. aasta eelarves suurenevad kultuuri valdkonna toetused 2,7 miljonit eurot, millest valdava osa, 2,4 miljonit, moodustab kultuuripealinna tegevuskuludeks antav toetus. Tööjõu- ning majandamiskulude maht kasvab 2024. aastal keskmiselt 5%. Investeerimistegevuses vähenevad nii põhivara soetuse kui põhivara soetamiseks antavate toetuste kulud vastavalt 2,5% ning 81,2%.

Tabel 49. Vaba aja, kultuuri ja religiooni valdkonna kulud tegevusalade kaupa

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	18 303 742	22 614 024	25 116 671	11,1	2 502 647
PÕHITEGEVUSE KULUD	14 839 181	17 211 825	20 457 091	18,9	3 245 266
Sport	4 356 567	5 505 272	5 880 034	6,8	374 762
Puhkepargid ja -baasid	262 500	298 310	304 500	2,1	6 190
Noorsootöö ja noortekeskused	897 695	1 079 394	987 059	-8,6	-92 335
Vaba aja üritused	2 391 063	1 568 447	1 730 877	10,4	162 430
Raamatukogud	2 525 983	2 972 624	2 903 953	-2,3	-68 671
Rahvakultuur	459 422	625 943	1 000 492	59,8	374 549

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

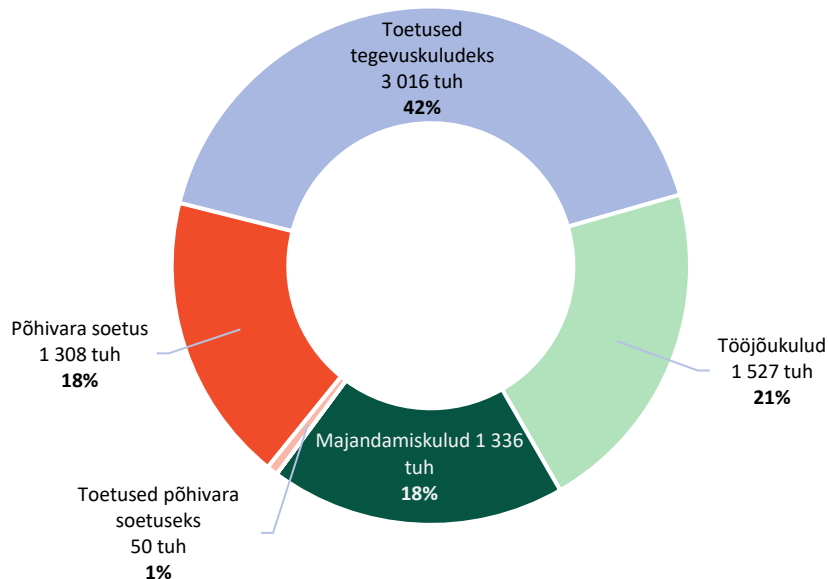
Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Muuseumid	1 416 078	1 784 545	1 783 667	0,0	-878
Muinsuskaitse	148 974	210 046	219 465	4,5	9 419
Botaanikaaed	25 000	25 000	25 000	0,0	0
Kunst	5 766	0	0	-	0
Kirjandus	24 702	0	0	-	0
Teatrid	82 000	81 000	87 200	7,7	6 200
Audiovisuaal, sh kino	2 404	0	0	-	0
Muusika	10 000	0	0	-	0
Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	3 300	0	0	-	0
Muu vaba aeg	2 227 728	3 061 244	5 534 844	80,8	2 473 600
INVESTEERIMISTEgevuse KULUD	3 464 561	5 402 199	4 659 580	-13,7	-742 619
Sport	2 800 127	2 583 812	1 358 000	-47,4	-1 225 812
Puhkepargid ja -baasid	0	549 690	100 000	-81,8	-449 690
Noorsootöö ja noortekeskused	18 720	70 000	0	-100,0	-70 000
Vaba aja üritused	20 000	40 000	45 000	12,5	5 000
Raamatukogud	26 134	290 960	125 000	-57,0	-165 960
Rahvakultuur	0	80 000	0	-100,0	-80 000
Muuseumid	104 863	781 455	795 700	1,8	14 245
Muinsuskaitse	376 498	401 112	50 000	-87,5	-351 112
Kunst	7 000	28 805	0	-100,0	-28 805
Kirjandus	4 835	0	0	-	0
Teatrid	30 753	0	0	-	0
Muu vaba aeg	75 632	576 365	2 185 880	279,3	1 609 515

Vaba aja ja kultuuri valdkonna kulud jagunevad 11 tegevusala vahel, millest suurimad on muu vaba aja (31%) ning spordi (29%) tegevusalad.

2.7.1. Sport (7 238 034 eurot)

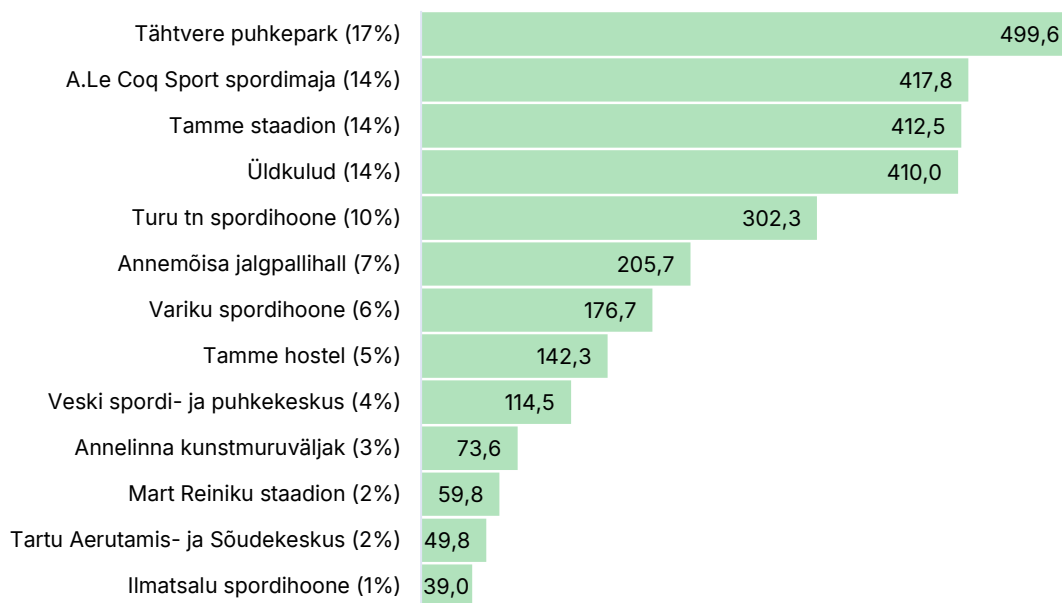
Spordi tegevusalal (08102) kajastatakse osakondade omandis olevate aktiivseks sportimiseks mõeldud rajatiste ja spordikoolide halduskulud, toetused spordirajatiste hooldamiseks või spordikoolidele ja aktiivse sportimisega tegelevatele ringidele, rühmadele, klubidele, sportlasi koondavatele ühendustele ning üksiksportlastele.

Tartu linna 2018.-2026. aasta arengukava kohaselt on Tartu üks eesmärke liikumise ja tervislike eluviiside harrastamine ja soosimine, selleks toetatakse liikumiskultuuri ja tervislikku käitumist soodustavaid tegevusi, rakendatakse tegevusi ning programme üldhariduskoolides, kaasajastatakse ja luuakse välitingimustes spordi- ja rattaparke, toetatakse saavutussporti kui eneseteostust ning luuakse lahendusi mitmekülgseks vaba aja veetmiseks linnaruumis.

Joonis 38. Spordi tegevusala 2024. aasta kulude jaotus

Tegevusala 2024. aasta eelarve mahuks on kavandatud **7,2 miljonit** eurot, mis võrreldes 2023. aastaga väheneb **-10,9%**. Tegevusala kulud jagunevad allasutuse Tartu Sport tegevuskulude, kultuuriosakonna poolt antavate toetuste ning rahandus- ja linnavarade osakonna investeerimistegevuse kulude vahel.

Joonis 39. Tartu Spordi 2024 aasta kulude jaotus rajatiste kaupa (tuhandetes eurodes)

Tartu linnale kuuluvate spordihoonete ja -rajatiste ning vabaajakeskuste haldamine ja arendamine järgides keskkonnasõbraliku ja loodussäästliku majandamise põhimõtteid on Tartu Spordi eesmärgiks. Asutuse eelarve **2,9 miljonit** jaguneb 11 spordi- ja aktiivse vaba aja veetmise rajatise, ühe meelelahutusrajatise ning kahe majutusasutuse kulude vahel. Üle poole (53%) asutuse eelarvest on kavandatud tööjõukuludeks, 46% majandamiskuludeks ning 1% investeerimistegevuseks.

Spordi tegevusala toetusteks kavandatud **3 miljonit** eurot jaguneb spordirajatiste, spordi suur- ja väikeprojektide, esindusvõistkondade ja noortesporti toetusteks. Toetuste eelarve maht kasvab aasta varasemaga võrreldes **8%**.

2024. aasta eelarves on spordirajatistele planeeritavaid toetusi **229 tuhat** eurot. Spordirajatised toetused jagunevad 190 tuhat OÜ-le Lõuna Jää, 12 tuhat spordiklubile VELO, 15 tuhat jalgpalliklubile Welco ning 15 tuhat Tartu Kalevi veemotoklubi baasile.

Esindusvõistkondadele suunatud toetused tiitlivõistlustel osalemiseks jäävad eelarves 2023. aasta tasemele. Tartu Ülikooli Maks ja Mooritsa korvpallimeeskonna, BigBank Tartu võrkpallimeeskonna, Tartu Välk 494 jäähokimeeskonna, Tartu Ülikool/BigBank võrkpallinaiskonna, jalgpallikool Tammeka esindusmeeskonna ja Tartu 2024 Cycling Teami jalgrattameeskonna toetamiseks on 2024. aastal kavandatud **455 tuhat** eurot.

Foto 10. Rally Estonia (autor: Jaanus Ree)

Spordivaldkonna väike- ja suurprojektide elluviimiseks, sealhulgas koolidevahelistele karikavõistlustele, on eelarvesse suunatud vahendeid **455 tuhat** eurot. Väikeprojektide toetuste andmisel on 2024. aastal eelistatud erinevatel spordialadel Tartu linna meistrivõistluste korraldamise toetamine.

Noortespordis arengukavalise eesmärgi saavutamiseks eraldatakse spordiklubidele vahendeid noorsportlaste tegevusteks **1,8 miljonit** eurot. Toetust taotleb 67 klubi, sealhulgas uute klubidena on toetuse saajate hulgas BMX Racing Estonia ning MTÜ Jõusport. Noortesporti toetuseks erahuvikoolides ja spordiühingutes eraldab Tartu linn pearahapõhist toetust lähtudes Tartu Linnavolikogu 21.04.2022 määrusest nr 18 „Huvihariduse toetused“. Tegevustoetuste määrad jagunevad järgnevalt:

- 7-19-aastase isiku kohta 114-270 eurot (2023. aastal 110-250 eurot);
- tervikuna erivajadustega harrastajatest koosneva huviringi, treeningurühma või õpperühma harrastajate kohta 270 eurot (2023. aastal 250 eurot).

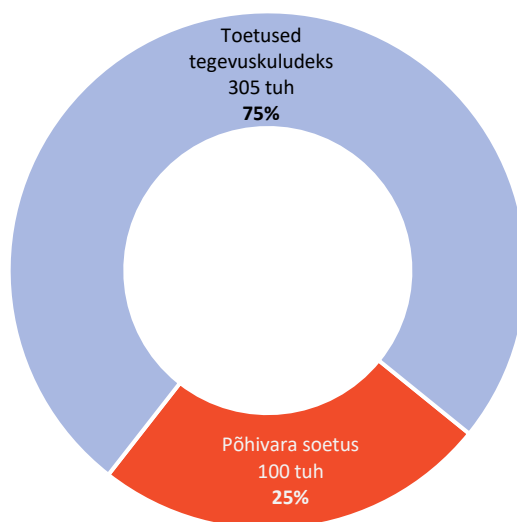
Eelarvesse on suunatud ka **78 tuhat** eurot täiendavat toetust spordiühingutele treenerite täiendavateks tööjõukuludeks.

Investeeringuteks antavaid toetusi on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **50 tuhat** eurot, mis jaguneb võrdselt spordiklubidele spetsiifilise spordivarustuse soetamise ning Tartu Ülikoolile Ujula tänava spordikompleksi juurdeehituse laenude tagasimaksmise vahel.

Spordi tegevusala investeeringuteks on planeeritud **1,3 miljoni** eurot, millest suuremateks objektideks Tähtvere Spordipargi teenushoone rajamine 1 miljon eurot, betoonist skatepargi rajamine 200 tuhat eurot ning olemasolevate rajatiste hooldus ja edasiarendamine 40 tuhat.

2.7.2. Puhkepargid ja -baasid (404 500 eurot)

Puhkeparkide ja -baaside tegevusalal (08103) kajastatakse vabaõhurajatiste (laste mänguväljakud ja vaba aja sisustamiseks mõeldud rajatistega avalikud pargid) hooldamise ja käitamisega seotud väljaminekuid. 2024. aasta eelarvesse on vahendeid kavandatud üle 50% vähem kui aasta varem, **405 tuhat** eurot.

Joonis 40. Puhkeparkide ja -baaside 2024. aasta kulude jaotus

Põhitegevuse kuludes kajastuv toetus **305 tuhat** eurot on suunatud Teaduskeskusele AHHA ning investeerimistegevuse kuludes **100 tuhat** eurot lauluväljaku territooriumi väljaarendamiseks.

Foto 11. Teaduskeskus AHHA (autor: Teaduskeskus AHHA)

2.7.3. Noorsootöö ja noortekeskused (987 059 eurot)

Noorsootöö ja noortekeskuste tegevusalale (08107) kuuluvad tegevused väljaspool tasemeharidust, mis korraldatakse noortekeskuses kontakttöö kaudu noortega neile arendava keskkonna loomise ning ringide, laagrite, projektide, malevate jm ürituste läbiviimise kaudu.

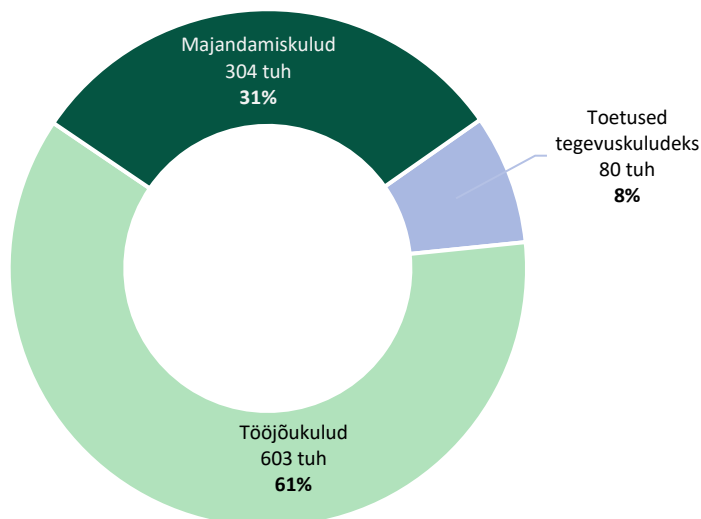
Tartu linna alla kuulub kolm noortekeskust: Anne, Lille ja Ilmatsalu. Anne Noortekeskusel (Uus 56) on kaks sihtgruppi: 12-19- ning 7-11-aastased noored. Fookussuund on noorte tööhõive valmidus ja ettevõtlikkus, laiemalt sotsiaalsete oskuste õpetamine. Noortekeskuses käivatest noortest üle 40% on vene keelt emakeelena kõnelevad noored. Suur rõhk on lõimumist soodustavatel tegevustel. Lille Noortekeskusel (Lille 9) on samuti kaks sihtgruppi: 12-19- ning 7-11-aastased noored. Fookussuund on noorte vaimne ja füüsiline tervis, laiemalt sotsiaalsete oskuste õpetamine. Ilmatsalu Noortekeskuse (Järve tee 8, Ilmatsalu alevik) fookussuund on loodusharidus, sealhulgas korraldatakse palju tegevusi kogukonnale ja koos kogukonnaga.

Noorsootöö 2024. aasta eelarve mahuks on kavandatud **987 tuhat** eurot, mis moodustab vaba aja ja kultuuri valdkonna kuludest **4%**.

Tegevusala suurim kulukoht on tööjõukulud, mille katmiseks on eelarves **603 tuhat** eurot. 2024. aasta eelarves planeeritakse kõrgharidusega töötajate miinimumpalka tõsta 14% ehk 1600 euroni. Juhtide, tippspetsialistide ja abistavate ametikohtade palgafondi kasv jääb 5% juurde.

Noorsootöö majandamiskulude eelarve väheneb 2023. aastaga võrreldes 112 tuhat eurot (-27%) jäädes **304 tuhande** euro tasemele. Väljamineku vähenemise on põhjustanud eelneval aastal ühekordsed ukrainlastega seotud vaba aja ürituste kulud ning remondivajadustest tingitud lastekeskuste kolimise kulud.

Noorsootöö valdkonnas on eelarvesse kavandatud **80 tuhat** eurot noorsootöö suur- ja väikeprojektide toetuseks, mis jääb eelneva aastaga võrreldes samale tasemele. Toetused on juriidilisele isikule, kes korraldab Tartu linnas või Tartu linnaga seotult piiritletud ajal noorte ettevõtlikkusele, loovusele, omaalgatusele ja ühistegevusele suunatud sündmusi/sündmuste sarja või pikema perioodi jooksul toimuvat kavakohast tegevust. Planeeritud tegevused on ellu viidud koostöös Tartu noortega või neile otseselt suunatud.

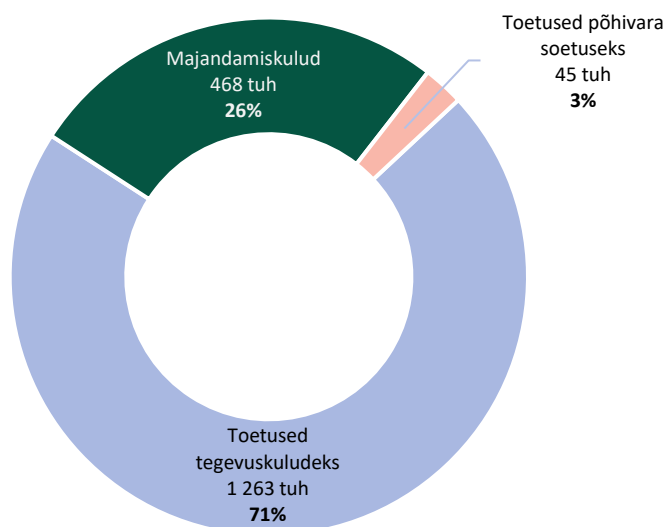

Joonis 41. Noorsootöö ja noortekeskuste 2024. aasta kulude jaotus

2.7.4. Vaba aja üritused (1 775 877 eurot)

Vaba aja ürituste tegevusalal (08109) kavandatakse vaba aja ürituste läbiviimise ja toetamise tegevusi. Tegevusalal kajastuvad kultuuriosakonna ning selle allasutuste ning avalike suhete osakonna tegevuskulud. Tartu linna 2024. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **1,8 miljonit** eurot, mis 2023. aasta eelarvega võrreldes suureneb **9%**.

Eelarve jaguneb majandamiskulude ja antavate toetuste vahel. Kultuurivaldkonna toetuste andmist reguleerivad Tartu Linnavolikogu poolt kinnitatud toetuste andmise korrad.

Joonis 42. Vaba aja ürituste 2024. aasta kulude jaotus

Kultuuri väike- ja suurprojektide toetamiseks on 2024. aastal eelarves **561 tuhat** eurot. Kultuuri suurprojektide meetmest toetatakse Tartule omaseks kujunenud festivale nagu DRAAMA, Prima Vista, tARTuFF jt. Samuti toetatakse kultuuriprojektide meetmest Tartu Ülikooli muuseumi näituseprojekti, mis tähistab Tartu 800. aastapäeva linnana: näitus avatakse 2024. aasta oktoobris ning jääb avatuks üheks aastaks.

Foto 12. Autovabaduse puiestee (autor: Maanus Kullamaa)

Vaba aja ürituste tegevusalal on suur- ja väikeprogrammide toetuseks eelarvesse planeeritud vahendeid **320 tuhat** eurot. Antud meetmega toetatakse Tartu linnas eriuuimeid

kultuuriprogrammi kultuuriorganisatsioonide kaudu, kes aastaringelt kultuuriprogrammi pakuvad, näiteks teater Must Kast, Tartu Kunstimaja, Aparaaditehas, Biblioteegi raamatupoe kultuuriprogramm.

Kolmeaastase kultuuritegevuse toetuseks on eelarvesse suunatud 25% rohkem vahendeid kui 2023. aastal ehk **250 tuhat** eurot. Kultuurivaldkonnas hakkab linn rahastama kahte täiendavat organisatsiooni kolmeaastase tegevustoetusega. Senistele tegevustoetuse saajatele (TYPA, Elektriteater, Uus Teater) lisanduvad Kogo galerii ja Tartu Kirjanduse Maja.

Lisaks on eelarvesse planeeritud 48 tuhat eurot rahvusvähemuste ja asumisseltsi ühingute toetamiseks, 20 tuhat eurot lennunduspäevade korraldamiseks, 18 tuhat eurot SA-le Eesti Rahva Muuseumi Sõprade Selts ning 15 tuhat eurot Eesti Kirjanduse Seltsile.

Kultuurivaldkonna investeeringuteks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **45 tuhat** eurot toetusi valdkonnas tegutsevatele ühingutele või sihtasutustele nende tegutsemiskohas ehitus- või rekonstrueerimistöde tegemiseks või kultuuriproduksiooni, -teenuse või -toote pakkumiseks vajaliku inventari või seadme ostmiseks või paigaldamiseks.

Osakondade ja allasutuste eelarvesse on kavandatud ürituste korraldamise kuludeks **468 tuhat** eurot, neist olulisemad: Tartu linna päev, Jõululinn Tartu, Vabariigi 106. aastapäeva tseremoonia, autovabaduse puiestee, aastavahetus, jaanipäev jt.

2.7.5. Raamatukogud (3 028 953 eurot)

Raamatukogude tegevusalale (08201) on kavandatud avalike raamatukogude haldamisega seotud kuludeks **3 miljonit** eurot, mis kultuurivaldkonna kuludest moodustab **12%**.

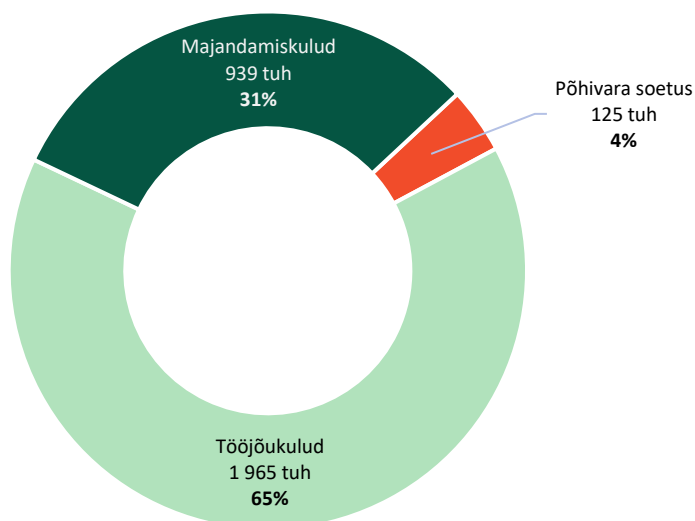
Tartu Oskar Lutsu nimeline Linnaraamatukogu paikneb 2024. aastast viies majas: peamaja, Annelinna harukogu, Karlova harukogu, Tammelinna harukogu, Ilmatsalu harukogu. 2024. aastal suletakse eelarveliste vahendite kokkuhoiuvajadusega seoses Lubja laenutuspunkt, mis külastatavuse statistika kohaselt on kõige väiksema külastatavusega. Linnaraamatukogu on loobunud Kompanii 10 hoone rendipinnast, kus varasemalt asusid kogude arendusosakonna ja administratsiooni tööruumid, kuid peale toimunud tulekahju leiti võimalus kasutada peahoone ruume. Raamatukogu oluline eesmärk on tagada tartlastele ja Tartu külalistele huvitav ja arendav vaba aeg, olla toeks õppijale, töötajale ja töötajale. Raamatukogu on korraga nii kultuuriasutus, ärgitades inimesi lugema, kui ka haridus- ja sotsiaalasutus.

Raamatukogu tegevused hõlmavad lisaks laenutamisele (raamatud, pillid, seemned jm) ka suure hulga ürituste, näituste ja koolituste korraldamist, tegevustube, kirjanduslikke jalutuskäike, kohtumisi kirjanike ja teiste elualade põnevate inimestega jne.

Raamatukogu eelarve suurim kululiik on tööjõukulud ning 2024. aasta eelarves kavandatud maht on **2 miljonit** eurot. Kõrgharidusega kultuuritöötajaid ootab 2024. aastal ees 14% palgatõus, kus kõrgharidust nõudva kultuuritöötaja ametikoha miinimumpalk tõuseb 1400 eurolt 1600 euroni ehk riiklike kultuuritöötajate miinimumpalgaga samale tasemele. Juhtide, tippspetsialistide, spetsialistide ja abistavaid ametikohti ootab ees 5% palgafondi kasv.

Majandamiskuludes on raamatukogude suurim kulukoht hoonete majandamiskulud, eelarvesse on kavandatud **461 tuhat** eurot. 2022. aasta lõpul drastiliselt kasvanud elektri- ja soojusenergia hinnad on stabiliseerinud ning tänu sellele vähenevad kulud üle 8%. Teine suurim kuluallikas on teavikute ja kunstiesemete soetamine, mille maht käesolevas eelarves on **254 tuhat** eurot.

Joonis 43. Raamatukogude 2024. aasta kulude jaotus

Raamatukogude tegevusala investeeringuteks on eelarvesse kavandatud **125 tuhat** eurot:

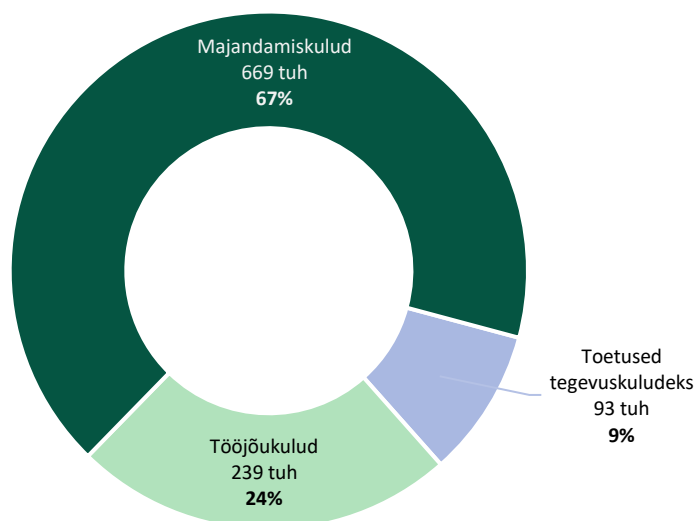
- 75 tuhat eurot üleminekuks kaasaegsele iseteeninduslikule laenutus- ja turvasüsteemile (RFID ülemineku I etapp);
- 30 tuhat eurot amortiseerunud valgustite väljavahetamiseks;
- 20 tuhat eurot raamatukogu (Kompanii 10) iga-aastasteks remonttöödeks.

2.7.6. Rahvakultuur (1 000 492 eurot)

Rahvakultuuri tegevusalal (08202) planeeritakse kulusid rahva- ja kultuurimajade haldamiseks, rahvakultuuri vahendamiseks, kultuuriobjektide haldamiseks ning ürituste korraldamiseks. 2024. aasta eelarve maht rahvakultuuri tegevusalal on **1 miljon** eurot, **4%** valdkonna mahust. Võrreldes 2023. aastaga kasvab tegevusala maht 42%.

Rahvakultuuri eelarve suurim kulukoht on majandamiskulud, milleks on kavandatud **669 tuhat** eurot, millest 90% moodustavad ürituste korraldamiskulud. 2024. aastal kuuluvad Tiigi Seltsimaja korraldatud ürituste alla Tartu laulu- ja tantsupidu, talvine tantsupäev, puhkpillimuusika, laulupäev jt. Suurima osa eelarvest, 290 tuhat eurot, moodustavad laulu- ja tantsupeo kulud.

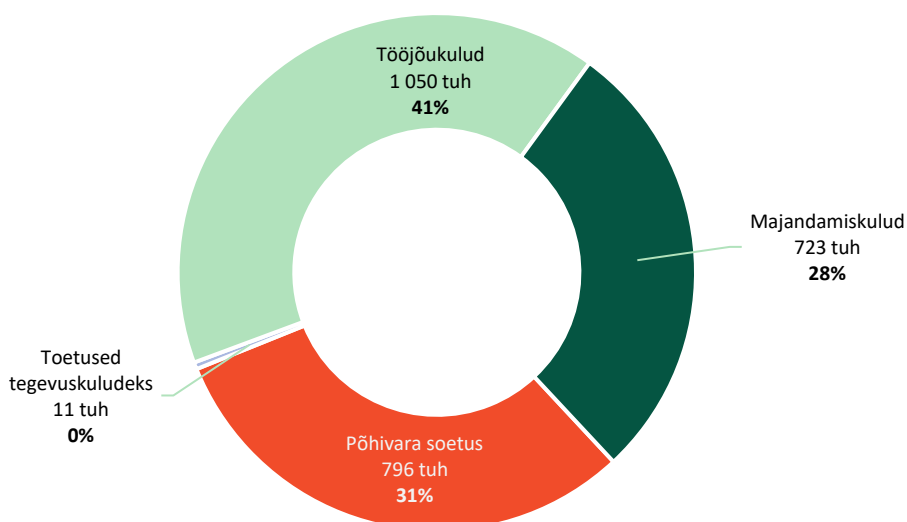
Tööjõukuludeks planeeritud **239 tuhat** jääb eelneva perioodiga samale tasemele, toetused aga suurenevad 82%. Eelarvelisi vahendeid kavandatakse toetusteks **93 tuhat** eurot, millest Tartu tantsupeole 60 tuhat eurot, Meeste Kojale 30 tuhat eurot, Endiste Poliitvangite Tartu Ühendusele 1200 eurot ning MTÜ-le Tartu Memento 1600 eurot.

Joonis 44. Rahvakultuuri 2024. aasta kulude jaotus

2.7.7. Muuseumid (2 579 367 eurot)

Muuseumide tegevusalal (08203) kajastuvad Tartu linna asutuste Tartu Linnamuuseum ja Tartu Mänguasjamuuseum tegevuskulud, kultuuri- ja rahandusosakonna poolt antavad toetused ning linnavarade osakonna investeeringud. Osakondade eelarvetesse on 2024. aastaks kavandatud **2,6 miljonit** eurot, mis moodustab valdkonna kuludest **10%**.

Joonis 45. Muuseumide 2024. aasta kulude jaotus

Tartu Linnamuuseum on Tartu Linnavalitsuse hallatav mälu-, haridus- ja kultuuriasutus. Muuseumi tootemargi nimi on Tartu Linnaajaloo muuseumid ja selle alla kuuluvad: Tartu Linnamuuseum, Oskar Lutsu majamuuseum, 19. sajandi linnakodaniku muuseum, KGB kongide

muuseum, Tartu Lauupeomuseum. Muuseumi peamiseks eesmärgiks lähiaastatel on suurendada külastuste arvu ja muuseumi nähtavust linnaruumis. Uute suuremate näituste avamine ning 2024. aasta Tartu Euroopa kultuuripealinna tiitliaasta annab selleks head eeldused.

Tartu Mänguasjamuuseum on Tartu linna munitsipaalasutus, mis põhimääruse alusel tegeleb mänguasja- ja lapsepõlvkultuuriga seotud materjalide kogumise, uurimise, säilitamise ja üldsusele vahendamise teaduslikel, hariduslikel ja elamuslikel eesmärkidel ning korraldab etenduskunstide eri valdkondadega seotud harivaid ja elamuslikke üritusi ning programme Teatri Kodus. Muuseumi eesmärgiks on toetada kultuurihuvi, loovuse ja eneseväljenduse arengut ning aidata kaasa põlvkondadevahelise sideme tugevdamisele. Seetõttu on tegevused mõeldud tervele perele, viimastel aastatel on keskendunud väikelapsi arendavate näituste ja etenduste loomisele ning pere kooskasvamise toetamisele. 2024. aastal tähistab mänguasjamuuseum oma 30. tegevusaastat kogumiku „Eesti mänguasjaajalugu 20. sajandil“ väljaandmisega, linnarahvale suunatud sünnipäevapeoga ning vastuvõtuga koostööpartneritele. 2024. aasta suurnäitus on „Euroopa mängib“.

Muuseumide tegevusalale on kavandatud toetuseid tegevuskuludeks **11 tuhat** eurot, millest 10 tuhat eurot Tartu Ülikoolile tähetorni korrashoiu kuludeks ning tuhat eurot Tartu Kunstimuuseumile Mare Mikofi pronksskulptuurile „Maanaised“ hoiutasuks ning hoolduskuludeks.

Tööjõukulude kasvuks kultuuritöötajatele on eelarves kavandatud 2024. aastal 14% palgatõus, kus kõrgharidust nõudva kultuuritöötaja ametikoha miinimumpalk tõuseb 1400 eurolt 1600 euroni ehk riiklike kultuuritöötajate miinimumpalgaga samale tasemele. Juhtide, tippspetsialistide, spetsialistide ja abistavaid ametikohti ootab ees 5% palgafondi kasv.

Foto 13. Tartu Mänguasjamuuseum (autor: Tartu Mänguasjamuuseum)

Investeeringustegevuseks on eelarvesse planeeritud **796 tuhat** eurot, millega kavandatakse:

- Tartu Linnamuuseumi näitus „Meie Tartu“ Tartu Linnaosadest ja nende olemusest. 17 peatükist koosnev näitus kaasab oluliselt Tartu inimesi, vabatahtlikke ning asumiseltse.

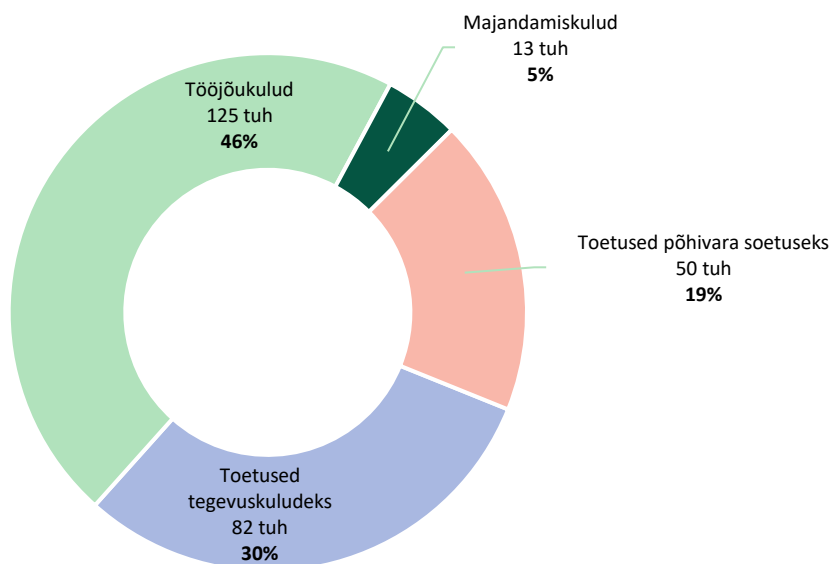
Näitus on kaasaegse lähenemisega, kaasav ning pidevas muutumises. Eelarvelisi vahendeid investeeringuks on planeeritud 750 tuhat eurot;

- Näitus „Peedist pesumasin“. Kolme muuseumi (Tartu Linnamuuseum, Eesti Maaelumuuseum, Eesti Maanteemuuseum) ühisprojektina valmiv isetegemise näitus. Näitus kuulub Tartu 2024 ametlikku programmi ning sellega kaasneb trükitud kataloog ning teaduskonverents koostöös Eesti Rahva Muuseumiga. Eelarvesse on kavandatud vahendeid 26 tuhat eurot;
- Mänguasjamuuseumi (Lutsu 2, Lutsu 8) remonttöödeks 20 tuhat eurot.

2.7.8. Muinsuskaitse (269 465 eurot)

Muinsuskaitse tegevusala (08207) kulud hõlmavad kultuurimälestiste kaitse korraldamist, konserveerimist ja restaureerimise korraldamist. Muinsuskaitse 2024. aasta eelarve maht on **269 tuhat** eurot, mis kogu valdkonna eelarvest moodustab **2%**.

Muinsuskaitse tegevusalal kajastuvad avalike suhete, arhitektuuri ja ehituse ning linnavarade osakonna kulud. Kuludest **82 tuhat** eurot kavandatakse tegevustoetustena SA-le Tartu Pauluse Kiriku, SA-le Tartu Maarja Kirik, SA-le Tartu Jaani Kirik ning Säästva Renoveerimise Infokeskuse Tartu Ühendusele.

Joonis 46. Muinsuskaitse 2024. aasta kulude jaotus

Tööjõu- ja majandamiskuludeks planeeritud **138 tuhat** eurot kavandatakse nelja kultuuriväärtuste teenistuse ametniku töötasuks ning miljööväärtuslike piirkondade ja muinsuskaitseliste tööde tegemiseks ja ajalooliste õiendite koostamiseks.

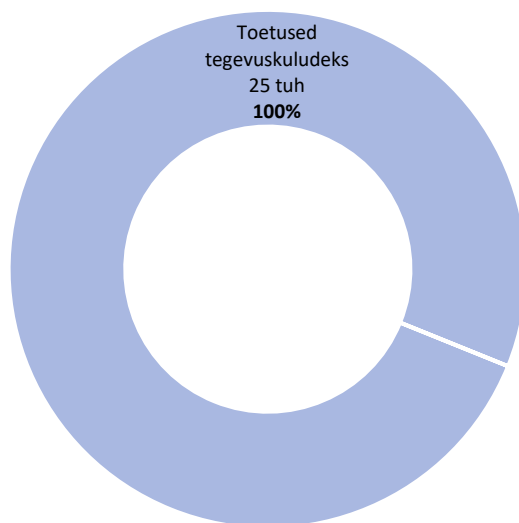
Investeeringustegevuse kuludeks on planeeritud **50 tuhat** eurot antavate toetusena Maarja kiriku restaureerimiseks.

2.7.9. Botaanikaaed (25 000 eurot)

Botaanikaia tegevusalal (08211) kajastatakse antavad toetused Tartu linnas asuvale Tartu Ülikooli botaanikaiale.

Tartu Ülikooli botaanikaaed on avatud kõikidele tartlastele ja tasuta külastamiseks iga päev. Arvestuslikult käib aastas avamaakollektsioone külastamas 120 000 inimest. Eelarveaastal täitub botaanikaial 220. tegevusaasta.

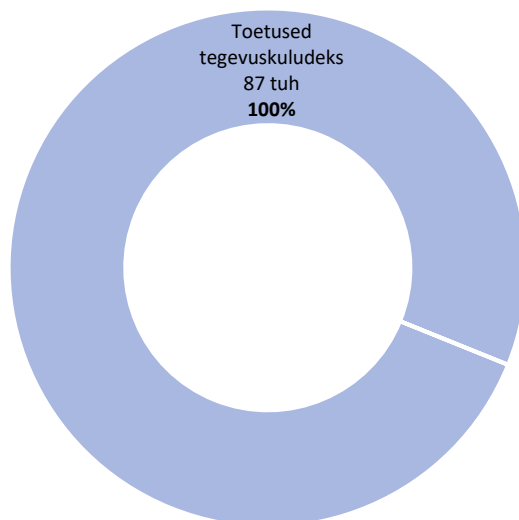
2024. aastal antav toetus **25 tuhat** eurot on mõeldud tagamaks aastaringne avaliku haljasala teenus tartlastele ning linna külalistele.

Joonis 47. Botaanikaia 2024. aasta kulude jaotus

2.7.10. Teatrid (87 200 eurot)

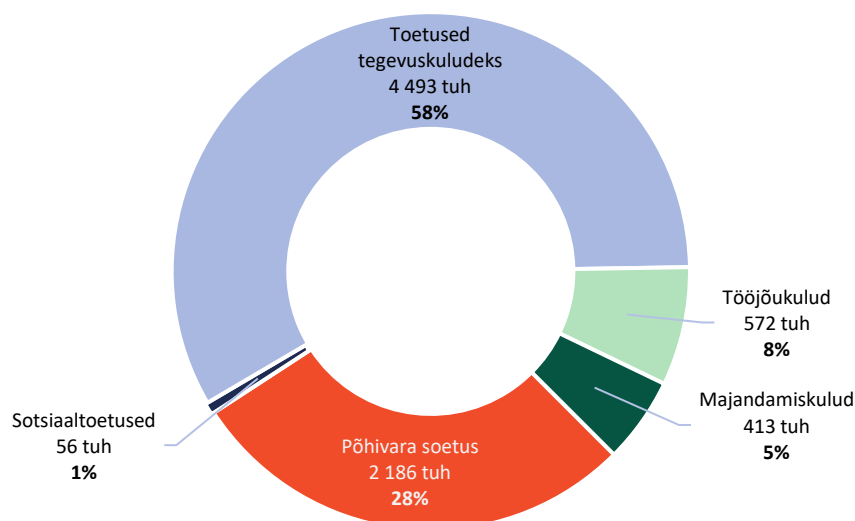
Teatrite tegevusalal (08234) kajastatakse antav tegevustoetus teatritele Vanemuine. Toetus **87 tuhat** eurot tagab koostöös Tartu linna ja SA Teater Vanemuine vahel Tartu linna kultuurielu arengu. Vanemuise teatril algas 2023. aasta augustis 154. hooaeg ning lavale on planeeritud tuua 12 uuslavastust. Teater annab etendusi neljas mängukohas: suures majas, väikses majas, Sadamateatris ja Teatri Kodus.

Joonis 48. Teatrite 2024. aasta kulude jaotus

2.7.11. Muu vaba aeg, kultuur ja religioon (7 720 724 eurot)

Muu vaba aja, kultuuri ja religiooni tegevusala (08600) hõlmab üldiselt spordi, vaba aja, kultuuri ja religiooni edendamiseks vajalike tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist. Tegevusala kuludeks on kavandatud **7,7 miljonit** eurot, mis valdkonna eelarvest moodustab **31%**. Tuginedes Tartu linna 2018-2026 arengukavale on tegevusala olulisemad eesmärgid osaleda rahvusvahelistes valdkondlikes arenguvõrgustikes Tartu kultuurielu arendamiseks, soodustada rahvusvahelist täiendõpet kultuurivaldkonnas ning tugevdada Tartu positsiooni rahvusvahelises kultuurielus Euroopa kultuuripealinna staatuse kaudu. 2024. aastal kannab Tartu Euroopa kultuuripealinna tiitlit.

Joonis 49. Muu vaba aja, kultuuri ja religiooni 2024. aasta kulude jaotus

Muu vaba aja, kultuuri ja religiooni tegevusala suurim kulukoht on antavad toetused tegevuskuludeks, eelarvelisi vahendeid on selleks **4,5 miljonit** eurot. Toetusest 4,4 miljonit moodustab tegevustoetus SA Tartu 2024 projekti Euroopa Kultuuripealinn korraldamiseks. 2024. aastal toimub ametliku kultuuripealinna programmi projektide ja kultuurisündmuste elluviimine. Jaanuaris toimuvad avamissündmused kõigis piirkonna maakonnakeskustes, millest viimane ametlik suurejooneline avamine toimub Tartu linnas 26. jaanuaril. Aastaringelt saab teoks enam kui 300 erinevat projekti, millest väga paljud sisaldavad rohkem kui ühte sündmust ning kokku toimub enam kui 1000 sündmust.

Koostöös SA-ga Tartu Kultuurkapitali jätkatakse väljakujunenud preemiate ja stipendiumite väljaandmist, sealhulgas Ado Vabbe nimeline kunstipremia ning Gustav Suitsu nimeline luulepreemia. Kultuurkapitali tegevustoetuseks on eelarvesse kavandatud **93 tuhat** eurot.

Kirjanduslinna traditsiooniliste projektide elluviimiseks koostöös Eesti Kirjanduse Seltsiga planeeritakse eelarvesse tegevustoetusena **15 tuhat** eurot.

Foto 14. Kultuuripealinn Tartu 2024 (autor: Mana Kaasik)

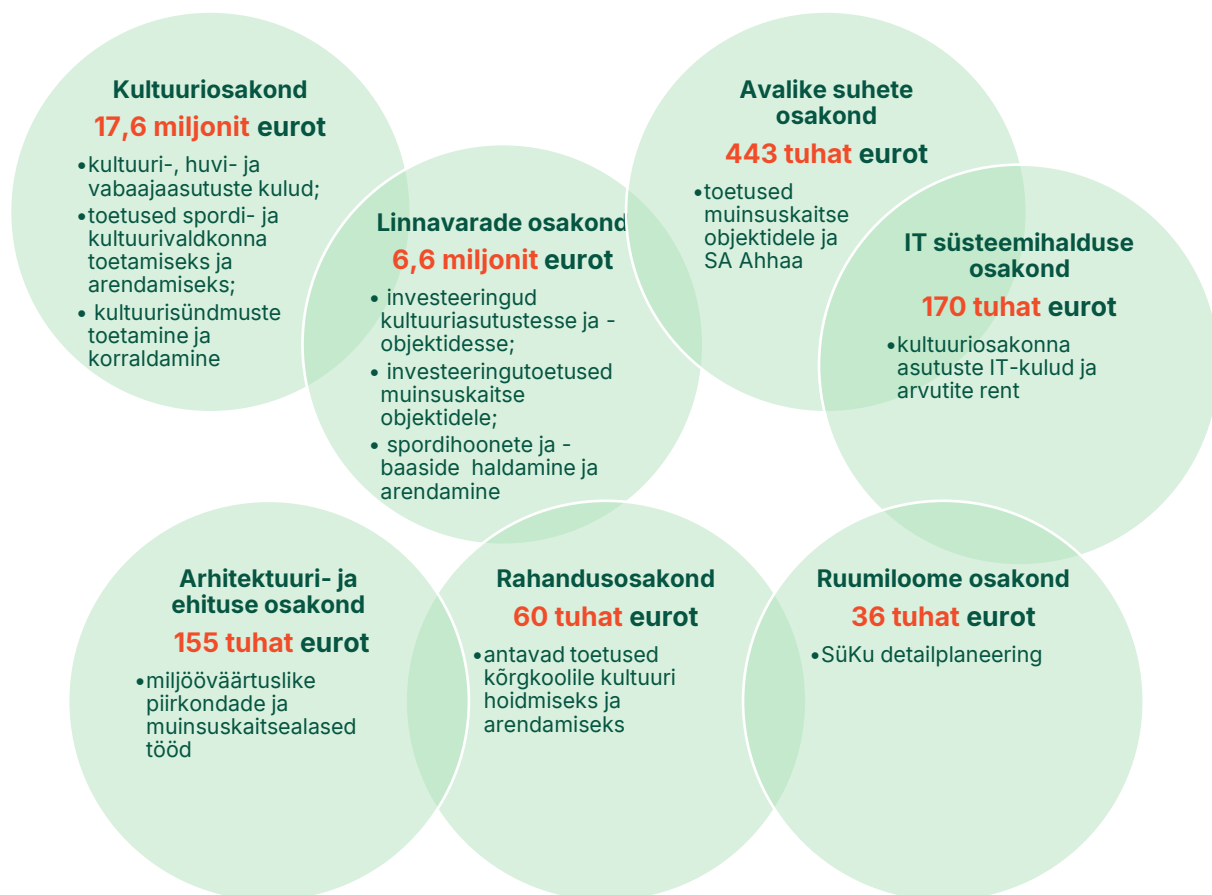
Sotsiaaltoetuste all kajastatakse õpetajate, kultuurikandjate, lastekirjanduse, noorsootöö ja spordivaldkonna tänuürituste preemiateks **56 tuhat** eurot. Preemiaid antakse välja 19 kategoorias, preemia suurus 1500 eurot, millele lisandub tulumaks. Koostöös haridusosakonnaga selgitatakse välja huvihariduse õpetaja elutöö auhinna saaja.

Tööjõukulude alla on planeeritud **572 tuhat** eurot kultuuriosakonna töötajate tööjõukuludeks, toetuste taotluste hindajate tasustamiseks ning südalinna kultuurikeskuse koordinaatori tasustamiseks. Majandamiskuludeks on kavandatud **413 tuhat** eurot kultuuriosakonna administreerimiskuludeks, kultuuriosakonna allasutuste turundamiskuludeks, veebilehe Kultuuriaken arendus- ja hooldustöödeks ning tänuürituste korraldamiseks.

Investeeringukulud kavandades on lähtutud linna arengukavast rahvusvahelise kõlapinnaga sündmuste ja protsesside soodustamiseks. Eelarvesse kavandatud **2,2 miljonit** eurot planeeritakse südalinna kultuurikeskuse ettevalmistuskuludeks. Kuludest 2 miljonit eurot kaetakse Eesti Kultuurkapitali toetusest.

Tabel 50. Kultuurivaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	18 303 742	22 614 024	25 116 671	11,1	2 502 647
PÕHITEGEVUSE KULUD	14 839 181	17 211 825	20 457 091	18,9	3 245 266
IT süsteemihalduse osakond	89 654	105 130	170 137	61,8	65 007
Avalike suhete osakond	425 508	459 026	443 844	-3,3	-15 182
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	90 466	133 020	155 231	16,7	22 211
Kultuuriosakond	11 617 996	13 614 409	16 698 075	22,7	3 083 666
Rahandusosakond	46 500	47 500	35 000	-26,3	-12 500
Linnavarade osakond	2 569 058	2 852 740	2 954 804	3,6	102 064
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	3 464 561	5 402 199	4 659 580	-13,7	-742 619
Ruumiloome osakond	0	0	35 880	-	35 880
Arhitektuuri- ja ehituse osakond	143 558	130 000	0	-100,0	-130 000
Kultuuriosakond	119 352	540 779	950 700	75,8	409 921
Linnamajanduse osakond	0	112 500	0	-100,0	-112 500
Rahandusosakond	50 000	286 000	25 000	-91,3	-261 000
Linnavarade osakond	3 151 651	4 332 920	3 648 000	-15,8	-684 920

Joonis 50. Kultuurivaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.8. Haridus (146 190 952 eurot)

Haridusvaldkond (09) tegeleb alus-, põhi-, üldkesk-, kutse- ja huvihariduse pakkumisega ning arengukava kohaselt on valdkonna eesmärgid:

- Eesti hariduselu eestvedamine ja Tartu kujundamine kõigi õppijate linnaks;
- hariduse kättesaadavuse parandamine ja haridusasutuste võrgu efektiivse toimimise tagamine;
- haridusasutuste muutmine nüüdisaegseks ja turvalisemaks;
- nüüdisaegse õpikäsituse elluviimist toetava juhtimise ja õppe korraldamine;
- haridustöötajate väärtustamine ja nende professionaalse arengu toetamine;
- õppijaid, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine;
- innovaatiliste tehnoloogiate kasutamine õppijakeskse õppetöö läbiviimiseks;
- õpilaste arengut ja õpihuvi toetava õppetöö mitmekesistamine;
- haridusasutuste ja lapsevanemate koostöö tõhustamine lapse arengu toetamiseks;
- kõigi põlvkondade lõimimine elukestvasse õppesse.

Haridusvaldkonna 2024. aasta eelarve mahuks on kavandatud **146,2 miljonit** eurot, mis linna eelarvest moodustab **48%**.

Tabel 51. Haridusvaldkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	117 798 587	149 519 860	146 190 952	-2,2	-3 328 908
PÕHITEGEVUSE KULUD	103 383 553	127 022 100	128 546 752	1,2	1 524 652
Tööjõukulud	71 855 098	89 753 510	91 279 041	1,7	1 525 531
Majandamiskulud	23 326 161	27 849 074	27 876 752	0,1	27 678
Antavad toetused	8 185 605	9 419 316	9 390 759	-0,3	-28 557
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	6 578 219	8 061 115	8 056 558	-0,1	-4 557
<i>sotsiaaltoetused</i>	1 607 386	1 358 201	1 334 201	-1,8	-24 000
Muud tegevuskulud	16 689	200	200	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	14 415 034	22 497 760	17 644 200	-21,6	-4 853 560
Põhivara soetus	14 390 034	22 457 760	17 604 200	-21,6	-4 853 560
Antavad toetused põhivara soetuseks	25 000	40 000	40 000	0,0	0

Hariduse valdkonnas moodustavad 88% eelarvest põhitegevuskulud ning 12% investeerimistegevuse kulud. Valdkonna väljaminekutest 62% on kavandatud tööjõukuludeks, 19% majandamiskuludeks, 6% antavateks toetusteks ning 12% põhivara soetuseks. 2024. aasta eelarves vähenevad haridusvaldkonna kulud 3,3 miljonit eurot, sh vähenevad investeeringud 4,9 miljonit eurot (-21,6%). Põhitegevuskulud kasvavad 1,2 miljonit eurot (+1,2%), mis on tingitud õpetajate riiklikust palgakasvust 3,1%, mis mõjutab nii linna erahoidudele ja -lasteaedadele makstavate tegevustoetuste mahtusid kui ka munitsipaalhoidude, -lasteaedade ja -koolide töötajate tööjõukulusid.

Tabel 52. Haridusvaldkonna kulude jaotus tegevusalade kaupa

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	117 798 587	149 519 860	146 190 952	-2,2	-3 328 908
PÕHITEGEVUSE KULUD	103 383 553	127 022 100	128 546 752	1,2	1 524 652
Alusharidus	33 900 046	42 449 984	43 888 900	3,4	1 438 916
Põhi- ja üldkeskharidus	41 544 434	51 872 834	51 309 711	-1,1	-563 123
Üldkeskhariduse õpetajate tööjõukulud	5 337 011	6 658 514	7 200 529	8,1	542 015
Kutseharidus	11 938 947	13 027 042	12 712 703	-2,4	-314 339
Kõrgharidus	23 596	27 600	24 000	-13,0	-3 600
Täiskasvanute täienduskoolitus	557 778	395 573	420 073	6,2	24 500
Noorte huviharidus ja -tegevus	3 398 896	4 048 921	4 075 562	0,7	26 641
Koolitransport	185 557	191 600	219 900	14,8	28 300
Koolitoit	2 757 307	3 841 641	4 370 305	13,8	528 664
Õomaja	493 078	351 500	387 500	10,2	36 000
Muud hariduse abiteenused	2 117 476	2 605 827	2 618 559	0,5	12 732
Muu haridus	1 129 428	1 551 064	1 319 010	-15,0	-232 054
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	14 415 034	22 497 760	17 644 200	-21,6	-4 853 560
Alusharidus	3 966 786	5 482 735	8 969 000	63,6	3 486 265
Põhi- ja üldkeskharidus	9 439 672	15 886 210	7 696 000	-51,6	-8 190 210
Kutseharidus	543 995	469 220	200 000	-57,4	-269 220
Noorte huviharidus ja -tegevus	0	40 000	64 200	60,5	24 200
Muu haridus	464 581	619 595	715 000	15,4	95 405

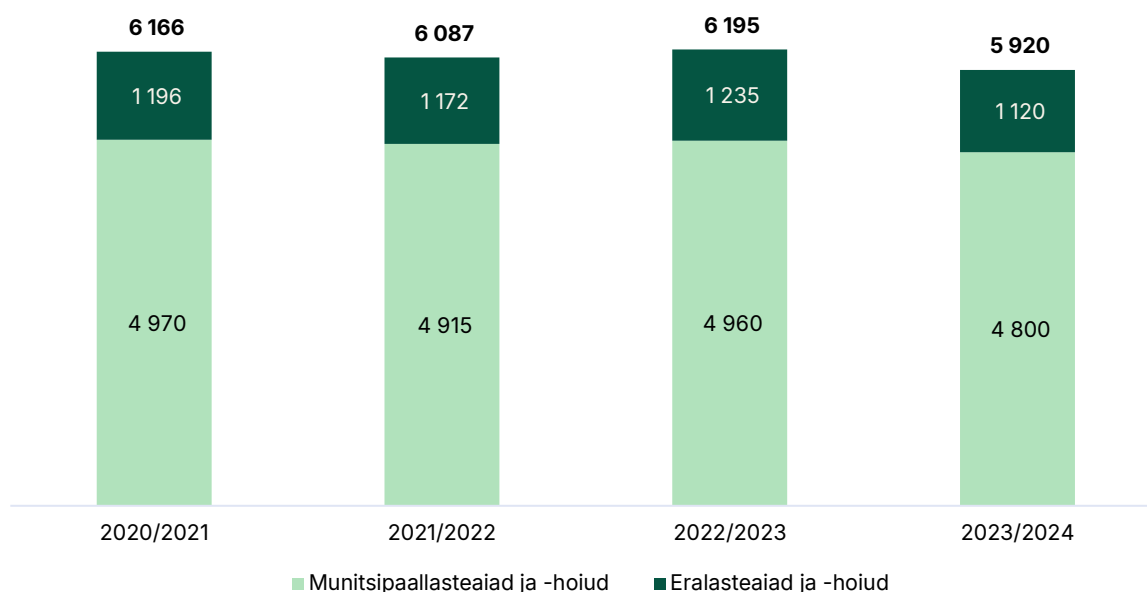
Valdkonna kulud jagunevad 11 tegevusala vahel, neist suurimad on põhi- ja üldkeskhariduse ning alushariduse kulud.

2.8.1. Alusharidus (52 857 900 eurot)

Alushariduse (09110) tegevusala hõlmab alushariduse pakkumisega seotud kulusid, teistelt valdadelt ja linnadelt ostetud lasteaiateenuse kulusid ning toetusi eralasteaedadele ja hoidudele.

Koolieelse lasteasutuse seaduse kohaselt peab linn looma vanemate soovil kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on Tartu linnas ning ühtib vähemalt ühe vanema elukohaga, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaiakoha võib valla- või linnavalitsus vanema nõusolekul asendada lapsehoiuteenusega. Lasteasutused jagunevad munitsipaal- ja eralasteasutusteks. Lapsevanem võib lasteaiakohta kasutada ka eralasteaias, kuid kohaliku omavalitsuse kohustus loetakse täidetuks juhul, kui kohatasu eralasteaias (hoius) ei ole suurem kohatasust munitsipaallasteaias (hoius).

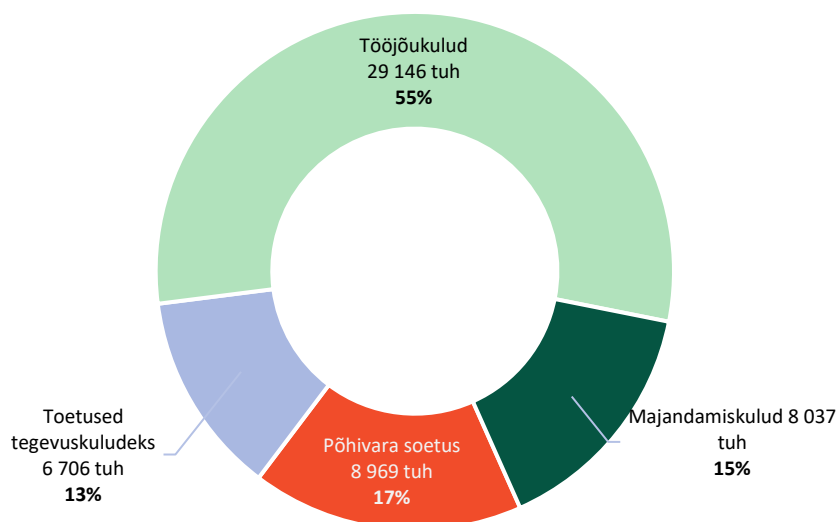

Joonis 51. Munitsipaal- ja eraasutuste laste arvud aastatel 2021–2024

Tartu linnas asub 25 munitsipaallasteaeda, 6 munitsipaalhoiudu, 34 erahoiudu ning 14 eralasteaeda. 2024. aasta eelarve perioodiks prognoositav laste arv on 5 920, mis on võrreldes 2023. aasta algusega 275 lapse võrra vähem. Linna lasteaedades käivate laste arvu kahanemine on tingitud eeskätt sündimuse vähenemisest ning osade Ukraina laste tagasipöördumisest.

Alushariduse 2024. aasta eelarveks on kavandatud vahendeid **52,9 miljonit** eurot, mis kogu hariduse valdkonna kuludest moodustab **36%**. Suurem väljaminekute kasv, tingitud alampalga tõusust ning õpetajate riiklikust palgakasvust, kajastub alusharidusasutustele antavates toetustes ning personali tööjõukuludes.

Joonis 52. Alushariduse 2024. aasta kulude jaotus

Munitsipaallasteaedade rahastamine on sätestatud Tartu Linnavalitsuse 13.07.2021 määrusega nr 17 „Tartu koolieelsete munitsipaallasteasutuste eelarvestamise põhimõtted“, mille alusel kavandatakse vahendid õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks, juhtimiskuludeks, majandamis-, haldus- ning toitlustamiskuludeks.

Alushariduse tööjõukuludeks on eelarvesse planeeritud **29,1 miljonit** eurot (55%), millest munitsipaalhoidudele 708 tuhat eurot. Vastavalt Tartu linna ja haridustöötajate vahelisele kollektiivlepingule on koolieelsetes lasteaiaasutustes magistrikraadiga pedagoogi, logopeedi ja eripedagoogi töötasu võrdne kooliõpetaja määraga ning bakalaureuse haridusega õpetajate tasu 90% magistrikraadiga pedagoogi töötasust. Munitsipaallasteaedade ja -hoidude juhtimiskuludeks kavandatakse eelarvesse tõus 3,1%.

Sihtotstarbeliselt on kavandatud 67,2 ametikoha personalikulud tugiteenuste koordinaatori, tugiisiku, eripedagoogi, psühholoogi, sotsiaalpedagoogi, tüflopäädagoogi, loovterapeudi ja füsioterapeudi ametikohale (2023. aasta algul 61,2 ametikohta).

Tabel 53. Koolieelsete lasteasutuste õpetajate töötasud

Ametikoht	2022	2023	2024	Muutus
Magistrikraadiga õpetaja	1 412	1 749	1 803	3,1%
Bakalaureusekraadiga õpetaja	1 271	1 575	1 623	3,0%
Õpetaja abi, lapsehoidja, abiõpetaja	835	1000	1 140	14,0%
Alampalgalised töötajad	654	725	820	13,1%

Toitlustamise korraldamise tööjõukuludeks on kavandatud vahendid lähtudes toidupäevade (sõime-ealistele 140 toidupäeva ja aiaealistele 160 toidupäeva) ja laste arvust ning toitlustamiskulude määra päevamaksumusest.

Majandamiskuludeks kavandatakse 2024. aasta eelarvesse **8 miljonit** eurot (15% alushariduse kuludest), millest munitsipalaedadele 5,8 miljonit eurot ja -hoidudele 459 tuhat eurot ning linnavarade osakonnale 1,8 miljonit eurot lasteaedade hoolduseks, haldamiseks ja jooksvaks remondiks.

Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamiseks kavandatakse vahendid lapsepõhiselt pearahana, kus erinevate rühmaliikide korral korrigeeritakse pearaha koefitsiendiga. 2024. aasta pearaha on 339 eurot lapse kohta (2023. aasta 322 eurot).

Eestikeelsele õppele üleminekuks eraldatakse sihtotstarbeliselt linna vahendeid kolmele lasteaiale (Annike, Kelluke ja Mõmmik) kokku 180 tuhat eurot. Lisaks on kavandatud riigilt sihtotstarbelised vahendid kaheksaks kuuks neljale lasteaiale (Annike, Kelluke, Mõmmik ja Tripsik) projekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja lasteaias“ raames 102 tuhat eurot. Linna vahenditest on kavandatud projekti jätkamiseks aasta lõpuni vahendid neljaks kuuks 52 tuhat eurot.

Munitsipaallasteaedade majandamis- ja halduskulud kavandatakse vastavalt hoone ja kinnistu suurusele. Siseruumide (v.a rühma- ja köögiroomide) korrashoiuks on arvestatud 18,81/m² eurot (2023. aastal 16,63 eurot/m²), õueala korrashoiuks 1,10 eurot/m² (2023. aastal 0,97 eurot/m²), koristusvahenditeks ja korrashoiuteenuseks (v.a köögiroomid) 2,55 eurot/m² (2023. aastal 2,50 eurot/m²). Muudeks majandamiskuludeks on kavandatud pearahana lapse kohta 31 eurot (2023. aastal 30 eurot). Köögiroomide korrashoiuks ja toitlustamisega seotud majandamiskuludeks lasteasutustele, kes valmistavad ise lastele toitu, on kavandatud pearahana lapse kohta 3,05 eurot (2023. aastal 3 eurot). Kütte-, elektri-, vee- ja kanalisatsioonikulude planeerimisel on võetud aluseks lasteaedade 2022. aasta tegelikud naturaalnäitajad ning 2023. aasta baasil prognoositud hinnad.

Munitsipaallasteaedades ja -hoidudes on toitlustamiskuludeks eelarvesse kavandatud vahendeid 2 miljonit eurot. Lasteaias oma köögi baasil toitlustamise korraldamise kulud planeeritakse lapsepõhiselt pearahana lähtuvalt laste arvust. Toitlustamise korraldamiseks arvestatakse kuni 160 lapsega asutuses 2,22 eurot (2023. aastal 1,96 eurot) ning suurema laste arvuga asutustes 1,54 eurot (2023. aastal 1,36 eurot) toidupäeva kohta. Lasteasutustes, kus toitlustamine toimub hankelepingu alusel, eraldatakse vahendid hankelepingust tulenevate määrade alusel. 2024. aastal osutatakse toitlustamisteenust hanke korras 14 munitsipaallasteaias ja viies -hoius.

2022. aastal alustas Maaeluministeerium täiendava toetuse eraldamist lasteasutustele, kus kasutatakse mahe toorainet lasteaiatoidu valmistamisel. 2024. aastaks on kavandatud toetuse mahuks 189 tuhat eurot, mis katab keskmiselt 0,25 eurot lapse toidukulu päevamaksumuselt.

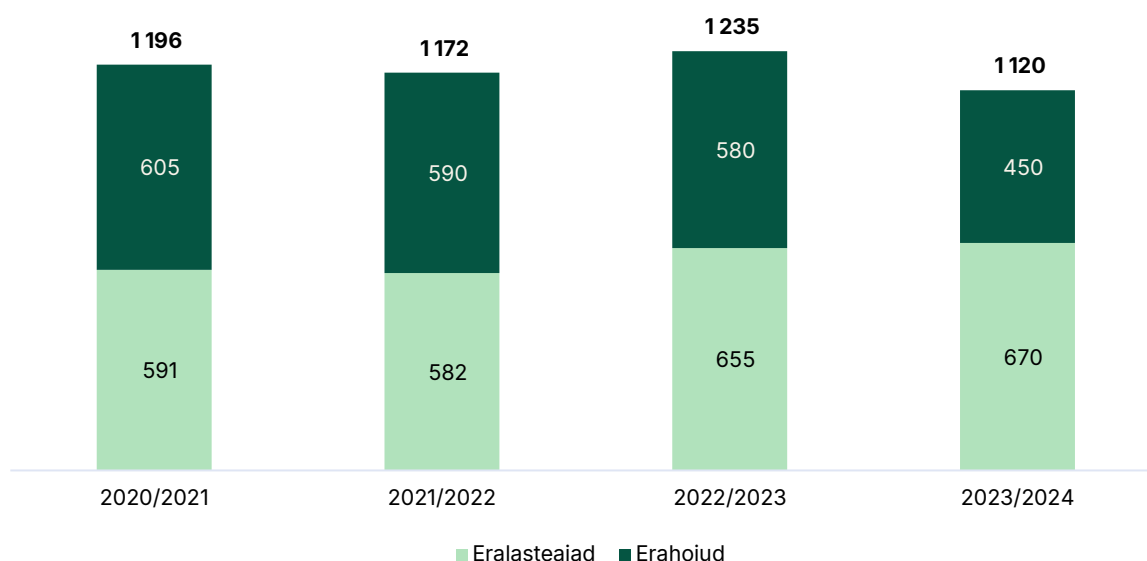
2022. aastal alustati pilootprojektiga, mille raames antakse järk-järgult lasteaedade hoonete haldamine ja hooldamine üle linnavarade osakonnale. 2024. aastal antakse üle 10 lasteaeda. Pilootprojekti käigus tuleb linnavarade osakonnale üle lasteaedade kommunaalteenuste lepingud ja nende eest tasumine, samuti hoonete tehnosüsteemide hooldamine ja igapäevane korrashoid, sh remonditööde teostamine. Senini liitunud lasteaedade ning 2024. aastal lisanduvate lasteaedade hoonete hooldusele ja kommunaalteenustele on kavandatud linnavarade osakonna eelarvesse 1,8 miljonit eurot.

Foto 15. Tartu Lasteaed Lotte 15. sünnipäeva tähistamine (autor: Riho Raave)

Antavateks toetusteks eralasteaedadele ja erahoidudele on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **6,7 miljonit** eurot. Võrreldes 2023. aasta eelarves planeerituga väheneb toetuste maht 1,1% laste arvu vähenemise tõttu.

Eralasteaedade toetamine lähtub Tartu Linnavolikogu 26.06.2014 määrusest nr 25 „Eralasteaiale toetuse eraldamise kord“, mille alusel eraldatakse eralasteaedadele toetust pearahana iga tartlase kohta. Toetuse määr kuus lapse kohta 2024. aastal on 458 eurot. Vastavalt täiendava toetuse rakendamise põhimõttele, on eralasteaiapidajal lisatingimus, et õppemaks ei tohi ületada Tartu linna koolieelsete munitsipaallasteasutuste rahastamisel lapsevanema poolt kaetavat osa. Täiendava toetuse määr 81 eurot. Eelarvesse on toetuseks kavandatud **4,2 miljonit** eurot.

Joonis 53. Eralasteaedade ja -hoidude laste arv perioodil 2021-2024

Eralasteheidude toetamine lähtub Tartu Linnavolikogu 26.06.2014 määrusest nr 26 „Tartu linna eelarvest lapsehoiuteenuse rahastamise kord“, mille alusel eraldatakse erahoidudele toetust pearahana iga tartlasest lapse kohta. Põhitoetuse määr kuus lapse kohta 2024. aastal on 389 eurot. Vastavalt täiendava toetuse rakendamise põhimõttele, on erahoidudele seatud lisatingimus korraldada lastele lapsehoiu-teenuse raames arendavaid tegevusi (sh muusika- ja liikumistegevus). Täiendava toetuse määr on 81 eurot. Eelarvesse on eralastehoiuasutute tegevustoetusteks kavandatud **2,5 miljonit** eurot.

Tabel 54. Eralasteaedade- ja hoidude toetuse määrad 2021-2024

	Toetuse määr				Kasv %		
	2021	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Eralasteaad	287 €	322 €	420 €	458 €	12%	29%	9%
Erahoid	244 €	274 €	357 €	389 €	12%	29%	9%

Koolieelse lasteasutuse seadusest lähtuvalt ostetakse lasteaiateenust ka teistelt kohalikest omavalitsustelt. 2024. aasta eelarvesse on selleks kavandatud **745 tuhat** eurot. Võrreldes 2023. aastaga vähenevad kulud 25 tuhat eurot seoses laste arvu vähenemisega.

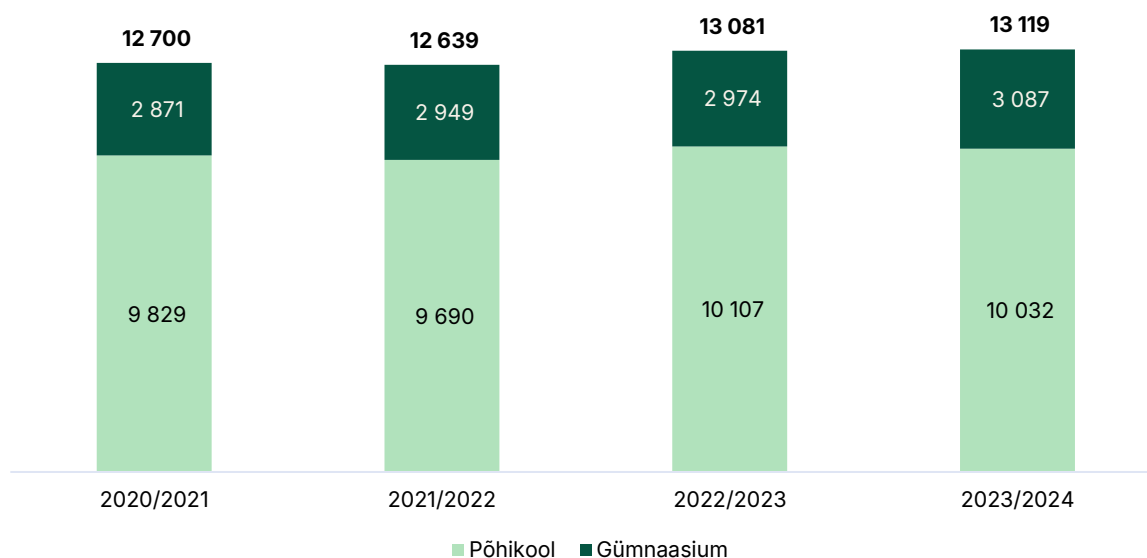
Alushariduse investeeringuteks on eelarvesse kavandatud **9 miljonit** eurot, millest 837 tuhat eurot kaetakse välisabist. Suuremad investeeringud on Tartu Lasteaed Hellik uue hoone ehitus ning Tartu Lasteaed Tähtvere rekonstrueerimine.

2.8.2. Põhi- ja üldkeskharidus (66 206 240 eurot)

Põhi- ja üldkeskhariduse tegevusalal (09212) kajastatakse põhikoolide, gümnaasiumite ja täiskasvanute gümnaasiumi kõik kulud, samuti teistelt valdadelt ja linnadelt ostetud koolitusteenus põhi- ja üldkeskhariduse omandamise eest. Üldhariduse õpetajate tööjõukulude tegevusalal (09213) kajastatakse gümnaasiumite (10. – 12. klassid) õpetajate tööjõukulud.

Linn on koolipidajana kohustatud tagama riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks. Gümnaasiumite pidamisel tuleb tagada ka koolidele võimalused pakkuda lisaks kohustuslikele õppeainetele valikõppeaineid gümnaasiumi riiklikus õppekavas sätestatud nõuete kohaselt. Kulude planeerimisel on tähelepanu pööratud Tartu linna koalitsioonileppes ja Tartu linna koolide kvaliteedikokkuleppes sätestatud ning Tartu linna arengukava meetmes 3.1. toodud tegevustele, sh koostöö edendamisele, väärtuskasvatuse arendamisele ning hariduse tugiteenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisele. Jätkub Tartu Annelinna Gümnaasiumi ja Tartu Aleksander Puškini Kooli eestikeelse hariduse tegevuskava elluviimine.

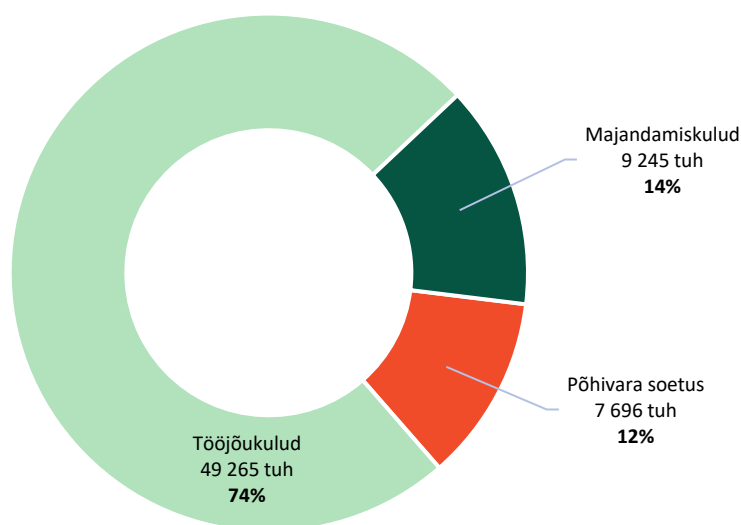
Tartu linnas on 2023/2024. õppeaastal 22 munitsipaalüldhariduskooli: 13 põhikooli, 3 gümnaasiumit, 2 täistsüklikooli, 3 hariduslike erivajadustega õpilaste kooli ning 1 mittestatsionaarse õppega kool. 2023. aasta sügisel asus koolides õppima 13 119 õpilast, mis võrreldes aasta varasemaga suurenes 38 võrra. 550 õpilast ehk 4,2% Tartu munitsipaal-koolide õpilastest on Ukraina sõjapõgenikud.

Joonis 54. Põhi- ja üldhariduskoolide õpilaste arv 2021-2024 aastal

Põhi- ja üldkeskhariduse 2024. aasta eelarve maht on **66,2 miljonit** eurot, mis kogu haridusvaldkonna mahust moodustab **45%**.

Üldhariduskoolide rahastamist reguleerib Tartu Linnavalitsuse 13.07.2021 määrus nr 18 „Tartu munitsipaalpõhikoolide ja -gümnaasiumite eelarvestamise alused“, mille põhjal kavandatakse vahendid tööjõukuludeks (direktorid, õppejuhid, õpetajad, tugispetsialistid, muud õppetööd toetavad ametikohad), õppetööd toetavateks tegevusteks, majandamis- ja halduskuludeks ning sihtotstarbelisteks kuludeks.

Joonis 55. Põhi- ja üldkeskhariduse kulude jaotus 2024. aastal

Põhi- ja üldkeskhariduse eelarvest **49,3 miljonit eurot** ehk 74% moodustavad tööjõukulud. Vastavalt Tartu linna ja haridustöötajate kollektiivlepingule planeeritakse 2024. aasta koolide kõrgharidusega tugispetsialistide (eripedagoog, logopeed, psühholoog, psühhiaater, sotsiaalpedagoog, karjäärikoordinaator, -nõustaja, -spetsialist, -konsultant), huvijuhi ja haridustehnoloogi töötasu kuumäär võrdselt kooliõpetaja palgamääraga, mis 2024. aastal on 1 803 eurot kuus (kasv 3,1%). Direktorite ja õppejuhtide tööjõukulude kasvuks kavandatakse eelarvesse 3,1%.

Toetusfondist rahastatakse õpetajate, juhtide (48%) ja tugispetsialistide tööjõukulud, lisaks eraldatakse täiendavad sihtotstarbelised vahendid IB-õppe kuludeks Miina Härma Gümnaasiumis, õppetöö läbiviimiseks Tartu vanglas ja eesti keele õpetamiseks muukeelsetele õpilastele.

Tabel 55. Üldhariduskoolide töötajate töötasud

Ametikoht	2022	2023	2024	Muutus
Õpetaja, tugispetsialist, huvijuht, haridustehnoloog	1 412	1 749	1 803	3,1%
Abiõpetaja	885	1 000	1 140	14,0%
Alampalgalised töötajad	654	725	820	13,1%
Muud õppetööd toetavad ametikohad	1 155	1 400	1 460	4,3%

Üldhariduskoolide majandamiskuludeks kavandatakse 2024. aasta eelarvesse **9,2 miljonit eurot**.

Majandamis- ja halduskuludes nähakse siseruumide korrashoiuks ette 18,81 eurot/m² (2023. aastal 16,63 eurot/m²), muudeks majandamiskuludeks 1,53 eurot/m² (2023. aastal 1,50 eurot/m²), väliterritooriumi korrashoiuks 1,10 eurot/m² (2023. aastal 0,97 eurot/m²) ning valvurite, riidehoidjate ja remonditööliste tööjõukuludeks planeeritakse 0,6% riiklikust alampalgast, st 4,92 eurot/m² (2023. aastal 4,35 eurot/m²). Koolihoonete jooksvaks remondiks kavandatakse 100% renoveeritud hoonetele (Annelinna gümnaasium, Variku kool, Raatuse kool) 0,50 eurot ruutmeetri kohta, ülejäänud koolidele 1,00 euro ruutmeetri kohta. Kütte-, elektri-, vee- ja kanalisatsioonikulude planeerimisel on võetud aluseks koolide 2022. aasta tegelikud naturaalnäitajad ning 2023. aasta baasil prognoositud hinnad.

2022. aastal alustati pilootprojektiga, mille raames antakse järk-järgult koolihoonete haldamine ja hooldamine üle linnavarade osakonnale. Pilootprojekti käigus tulevad linnavarade osakonnale üle koolide kommunaalteenuste lepingud ja nende eest tasumine, samuti hoonete tehnosüsteemide hooldamine ja igapäevane korrashoid. Senini liitunud koolide ning 2024. aastal lisanduvate koolide hoonete hooldusele ja kommunaalteenustele on kavandatud linnavarade osakonna eelarvesse **4,5 miljonit** eurot.

Õppetööd toetavateks tegevusteks kavandatakse eelarvesse **3,5 miljonit** eurot, millest 2,3 miljonit eurot panustab linn. Õppevahendite, inventari ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendite soetamiseks, ürituste läbiviimiseks ning administreerimiskuludeks planeeritakse 31 eurot õpilase kohta (2023. aastal 30 eurot). Haridusosakonna eelarvesse kavandatakse lisaks vahendid tegevusteks, sh vahendid aktiivõppeprogrammidele, ujumisõppeks, KiVa programm kiusamise ennetamiseks ja vähendamiseks koolides, õppekava toetavateks projektideks, koolide koostööks huvikoolide ja muuseumitega (nn „õmblusteta õpe“) ning KLAPP matkadeks. Haridustöötajate koolituskuludeks kavandatakse eelarvesse **291 tuhat** eurot, millest prognoositavalt riigieelarvelise toetuse maht on 188 tuhat eurot.

Üldharidusteenuse ostuks sätestab põhikooli- ja gümnaasiumiseadus, et munitsipaalüldhariduskoolide tegevuskulude katmisel osalevad täies ulatuses teised vallad või linnad proportsionaalselt selles koolis õppivate ja nende haldusterritooriumil alaliselt elavate õpilaste arvuga. Teistelt omavalitsustelt kooliteenuse ostmiseks kavandatakse 2024. aasta eelarvesse **502 tuhat** eurot.

Erakooliseadus sätestab, et eraüldhariduskooli tegevuskulude katmises osaleb linn siis, kui see on linna otsusel vajalik, et tagada hariduse kättesaadavus ja mitmekesisus. Üldharidusteenuse ostuks erakoolidelt on kulud arvestatud Tartu linnavolikogu 16.05.2019 määrusest nr 66 „Eraüldhariduskooli toetus“ lähtudes. Erakoolide toetamiseks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **227 tuhat** eurot. 2024. aastal on baastoetuseks 5,29 eurot õpilase kohta kuus (2023. aastal 8,30 eurot). Baastoetus on arvestatud keskmiselt 1543 õpilasele (2023. aastal 1570 õpilasele). Erakoolidele kavandatavad muud toetused:

- 14 tuhat eurot täiendav toetus koolidele, kus õpilaste arv kasvab;
- 50 tuhat eurot Tartu Rahvusvahelisele Koolile;
- 64 tuhat eurot Karolini Koolile (Tartu Luterliku Peetri Kooli filiaal).

Üldhariduskoolide investeringute maht 2024. aasta eelarves on **7,7 miljonit** eurot. Kavandatud objektidest mahukaimad:

- 5,7 miljonit eurot Tartu Karlova Kooli (Lina tn 2) remonttööd;
- 400 tuhat eurot Tartu Mart Reiniku Kooli (Riia tn 25) katuse rekonstrueerimine;
- 360 tuhat eurot Hugo Treffneri Gümnaasiumi (Munga tn 12) katuse remonttööd.

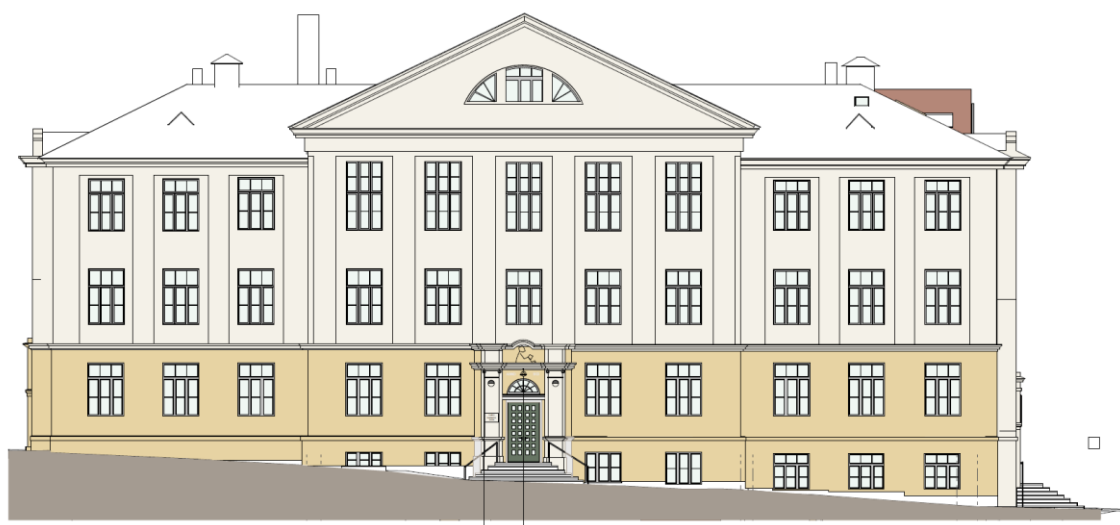
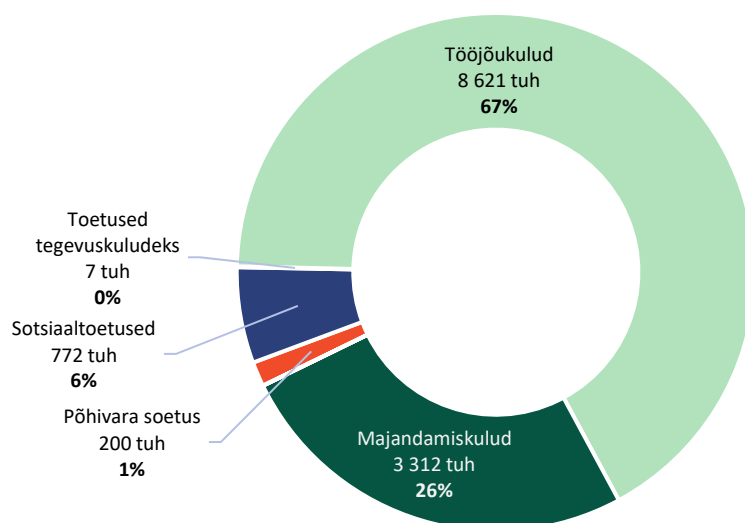

Foto 16. Tartu Karlova Kooli vaade Lina tänavalt (autor: Kaido Kepp)

2.8.3. Kutseharidus (12 912 703 eurot)

Kutsehariduse tegevusalal (09300) kajastatakse kõik Tartu Rakendusliku Kolledžiga seotud kulud. Arengukavast tulenevalt on kutsehariduse eesmärgid paindlike ja mitmekesiste valikutega elukestva õppe ja kvaliteetsete täiendkoolitusasutuste tegevuse ja arengu toetamine ja tööturu vajadustest lähtuvate ning õppija huvidele ja võimetele vastavate õppekavade väljaarendamine kutseõppes, mis on aluseks erinevatel õppeliikidel õppe läbiviimiseks.

Kutseõppe 2024. aasta kuludeks on kavandatud **12,9 miljonit** eurot, mis moodustab valdkonna eelarvest **9%**. Eelarvesse planeeritud väljaminekutest 88% katab Haridus- ja Teadusministeeriumi eraldatud riigieelarveline toetus.

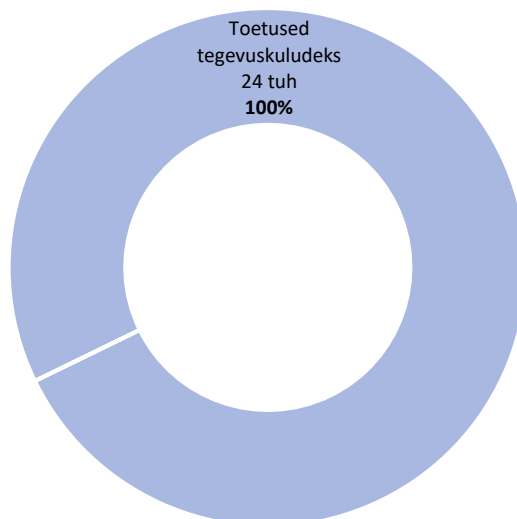
Joonis 56. Kutsehariduse 2024. aasta kulude jaotus

Tööjõukulud kavandatakse summas **8,6 miljonit** eurot, millega jäävad kutseõppe tööjõukulud 2023. aasta tasemele. Tegelikud kulud täpsustuvad Haridus- ja Teadusministeeriumiga 2024. aasta alguses sõlmitava lepingu alusel. Majandamiskulusid planeeritakse kokku **3,3 miljonit** eurot, millest suurima osa moodustavad hoonete ja rajatiste majandamis- ja ülalpidamiskulud summas 1,3 miljonit eurot ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud summas 631 tuhat eurot. Antavaid toetusi planeeritakse eelarvesse summas **779 tuhat** eurot, millest 772 tuhat eurot õppetoetusteks ning 7 tuhat eurot liikmemaksudeks.

Linnaeelarvelistest vahenditest kavandatakse kutsehariduse eelarvesse 298 tuhat eurot arvutite rendikuludeks ja töökohapõhise õppe läbiviimiseks ettevõtetes HANZA Mechanics Tartu AS ja Tarmetec OÜ. Kutsehariduse investeringuteks kavandatakse **200 tuhat** eurot Kopli tn 1 lihatöökoja jahutussüsteemi rekonstrueerimiseks.

2.8.4. Kõrgharidus (24 000 eurot)

Kõrghariduse tegevusalal (09400) kajastatakse rakendusliku ja akadeemilise kõrghariduse toetuste, stipendiumite ja soodustuste kulud. Tartu linna 2024. aasta eelarvesse on nendeks kavandatud **24 tuhat** eurot, mis valdkonna eelarvest moodustab **0,01%**. Kogu tegevusala eelarve on kavandatud antavateks toetusteks.

Joonis 57. Kõrghariduse 2024. aasta kulude jaotus

Linna arengukava kohaselt on linna eesmärk Eesti hariduselu eestvedamine ja Tartu kujundamine kõigi õppijate linnaks, selle saavutamiseks kavandatakse eelarvesse toetused kõrgharidusele:

- 21 tuhat eurot Tartu Ülikooli Sihtasutusele töötajate premeerimiseks teadussaavutuste ja õppetöö arendamise eest ning üliõpilaste premeerimiseks eduka õppetöö eest (Raefond, Volli Kalmu mälestusfond, Peeter Tulviste Preemia);
- 3 tuhat eurot Tartu Ülikoolile tegevustoetus vanemaealistele õppijatele võrdsete õppimisvõimaluste kindlustamiseks.

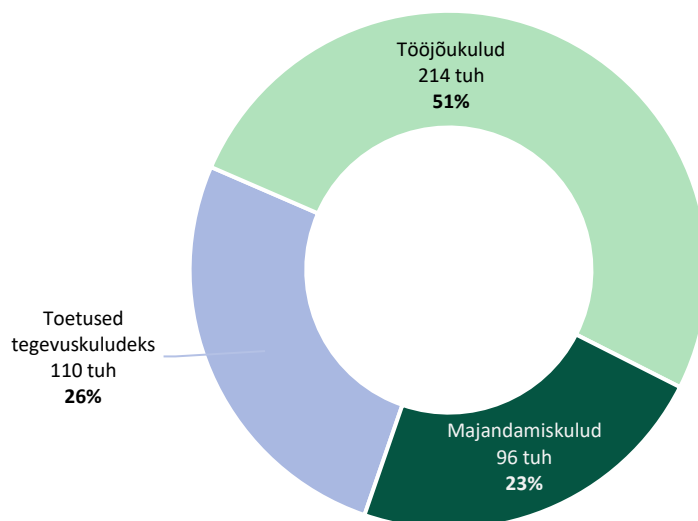
2.8.5. Täiskasvanute täiendkoolitus (420 073 eurot)

Täiskasvanute täiendkoolituse (09500) tegevusalal kajastatakse väljaspool tasemeõpet õppekava alusel kursustena toimuv eesmärgistatud ja organiseeritud õppetegevus ning selle kulud. Täiskasvanute täiendkoolituse tegevusala eelarve kavandatakse **420 tuhat** eurot, mis haridusvaldkonna kuludest moodustab **0,3%**.

Antavateks toetusteks kavandatakse **110 tuhat** eurot, sh:

- 86 tuhat eurot (2023. aasta tasemel) Tartu Rahvaülikoolile vabahariduskoolituste korraldamiseks. Rahvaülikool pakub loovuskoolitust, keeltekoolitust, üldharivat koolitust ja minimaalselt tööalast täiendkoolitust, mis toimub projektide baasil. Toetust kasutatakse sihtasutuse majanduskuludeks, töötajate personalikuludeks, info- ja kommunikatsioonikuludeks, raamatupidamis- ja auditeerimisteenusteks;
- 24 tuhat eurot eakate 60+ huvihariduse ja -tegevuse toetuseks (2023. aastal samas summas rahvakultuuri tegevusala all).

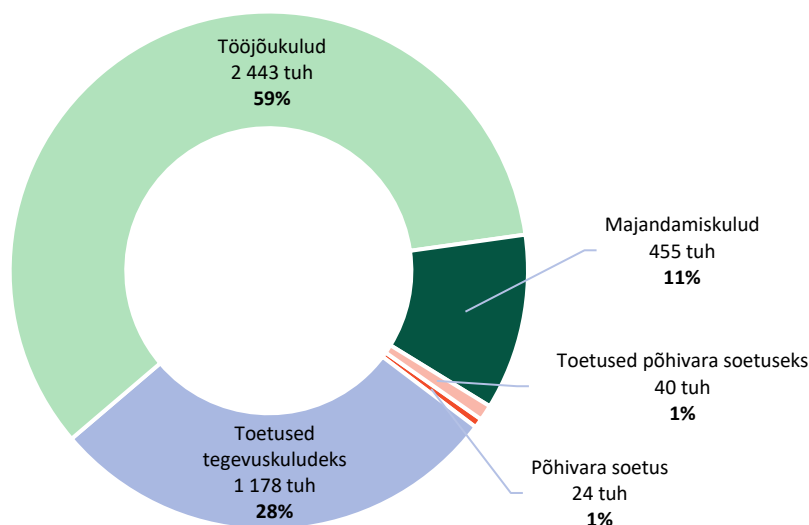
Täiskasvanute täiendkoolituse tööjõu- ja majandamiskuludeks kavandatakse eelarvesse **310 tuhat eurot** Tartu Rakendusliku Kolledži omatuludest.

Joonis 58. Täiskasvanute täienduskoolituse 2024. aasta kulude jaotus

2.8.6. Noorte huviharidus ja -tegevus (4 139 762 eurot)

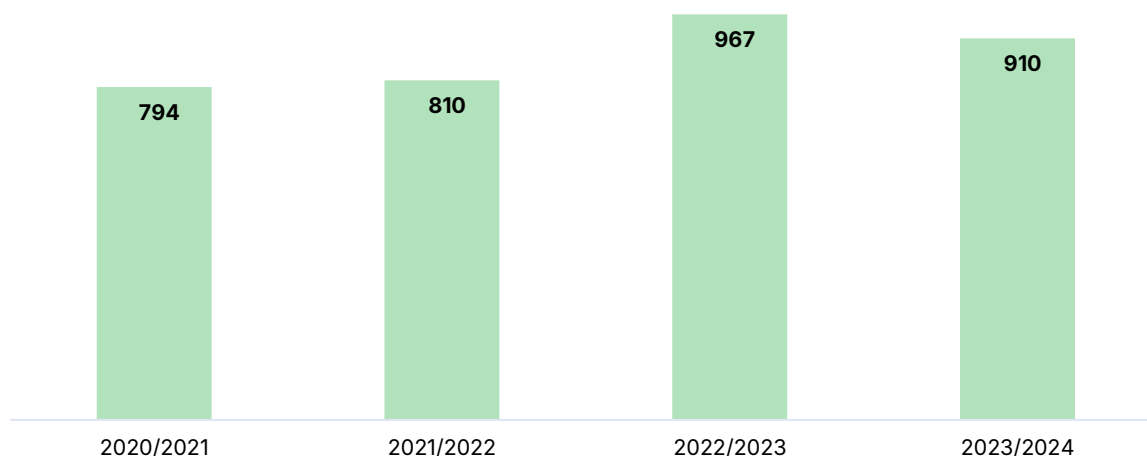
Noorte huvihariduse ja -tegevuse tegevusalal (09510) kajastatakse kõik kulud, mis tehakse juhendatud huvitegevustega noortele vanuses 7-19 vastavalt noorsootöö põhimõtetele. Tegevusalal kajastuvad linna muusikakoolid, Tartu Lastekunstikool, erahuvikoolid ja kohalike omavalitsustega arvllemised. Tegevusala 2024. aasta eelarveks on kavandatud **4,1 miljonit** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **2,8%**.

Joonis 59. Noorte huvihariduse ja tegevuse 2024. aasta kulude jaotus

Lähtuvalt linna arengukavast on eesmärk tagada tartlastele mitmekesised võimalused oma huvide ja annete arendamiseks ning kultuurilisteks tegevusteks, lõimida huvihariduse ja üldhariduse õppekavad, toetada haridusasutuste huvitegevust ning kasutada linnaloodust huvihariduse õpikeskkonnana.

Tartu linnas tegutseb 2023. aasta sügisest varasema nelja munitsipaalkooli asemel kolm munitsipaalhuvikooli: Tartu I Muusikakool, Tartu II Muusikakool ja Tartu Lastekunstikool. 2023. aastal ühendati Tartu I Muusikakool ja Ilmatsalu Muusikakool ühtse juhtimise alla.

Joonis 60. Munitsipaalkoolide õpilaste arv aastatel 2021-2024

Muusika- ja kunstikoolide personali tööjõukuludeks on planeeritud vahendid **2,4 miljonit** eurot. Eelarvesse on kavandatud huvikooliõpetajate palgataseme ühtlustamine üldhariduskoolide õpetajate riikliku palga alammääraga 1803 eurot, kus magistrakraadiga huvikooliõpetaja töötasu on võrdne kooliõpetaja määraga (1803 eurot) ning bakalaureuse haridusega huvikooliõpetajate tasu 90% magistrakraadiga õpetaja töötasust (1623 eurot). Juhtidele, tippspetsialistidele, spetsialistidele ja abistavatele ametikohtadele on kavandatud 5% palgafondi kasv.

Noorte huvihariduse ja -tegevuse majandamiskuludeks on kavandatud **455 tuhat** eurot, sh 300 tuhat eurot munitsipaalhuvikoolide majandamiskuludeks ning 155 tuhat eurot teiste kohalike omavalitsustega arvlemiseks huvikoolide koolituskulude katmiseks.

Antavateks toetusteks kavandatud eelarve maht 2024. aastal on **1,2 miljon** eurot.

Huvitegevuse toetuseks erahuvikoolides ja ühingutes eraldab Tartu linn pearahapõhist toetust lähtudes Tartu Linnavolikogu 21.04.2022 määrusest nr 18 „Huvihariduse toetused“. 2024. aasta eelarvesse on kavandatud ühingute tegevustoetusteks **858 tuhat eurot**. 2023/2024. õppeaastal toetab Tartu linn 3 929 osalust muu huvihariduse valdkonnas ning tegevust osutavad 70 ühingut. Tegevustoetuste määrad jagunevad:

- 7-19-aastase isiku kohta 114-270 eurot (2023. aastal 110-250 eurot);
- erivajadustega harrastajatest koosneva huviringi, treeningurühma või õpperühma harrastaja kohta 270 eurot (2023. aastal 250 eurot);
- 60-aastase ja vanema isiku kohta 50 eurot.

Huvihariduse preemia meetmesse kavandatakse **65 tuhat** eurot eelneva õppeaasta kõrgetasemeliste saavutuste eest, täiendavalt toetatakse ka ühinguid, kelle kollektiivid osalevad laulu- ja tantsupeoliikumises ja kes taotlevad juhendajatele täiendavat tööjõukulude toetust.

Seoses piiratud eelarveliste vahenditega 2024. aastal huvihariduse ja -tegevuse mobiilsustoetuse taotlusvooru ei avata.

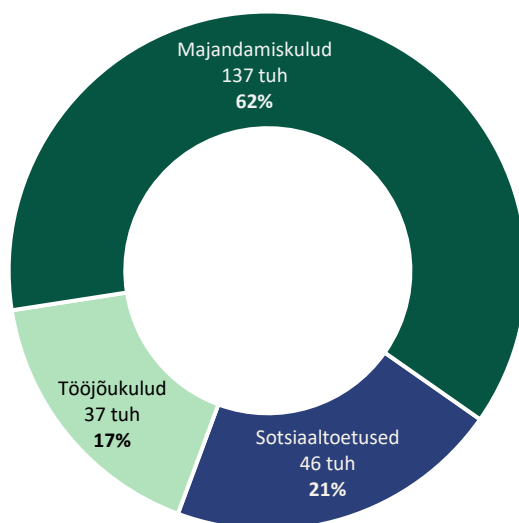
SA Tartu Keskkonnahariduse Keskus toetamiseks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **254 tuhat** eurot (2023. aasta tasemel). Tartu Keskkonnahariduse Keskuse eesmärk on kodanike keskkonna- ja kliimateadlikkuse suurendamine ning keskkonnasõbralike töö- ja käitumisharjumuste kujundamine erinevate tegevuste kaudu, sh huvikooli pidamine. Tartu Loodusmaja huvikooli eesmärk on lapsi ja lapsevanemaid õpetada märkama, et oskaksime hoida loodust enda ümber. Tartu Keskkonnahariduse Keskus on Tartu linna partner Tartu energia- ja kliimakava täitmisel, et aidata kaasa energiasäästlike ning keskkonnahoidlike tarbimisharjumuste levikule.

Noorte huvihariduse ja -tegevuse investeerimistegevuse kuludeks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud **64 tuhat** eurot antavateks toetusteks põhivara soetuseks ning õppeinventari soetamiseks I Muusikakoolile ja Tartu Karlova Koolile ühiseks kasutamiseks.

2.8.7. Koolitransport (219 900 eurot)

Koolitranspordi tegevusalal (09600) kajastuvad õppuri alalise elukoha ja õppeasutuse vahelisteks sõitudeks tehtavad kulud ja õppuritele makstud sõidusoodustused. 2024. aasta eelarves on koolitranspordile kavandatud **220 tuhat** eurot, mis moodustab haridusvaldkonna eelarvest **0,2%**.

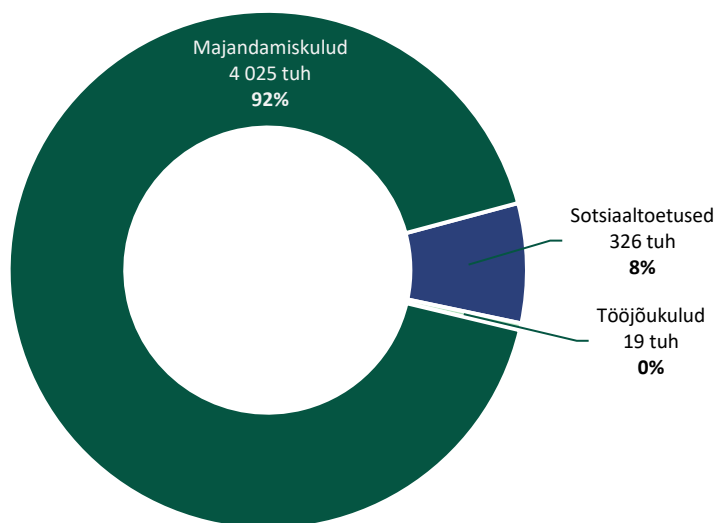
Eelarvesse kavandatud vahendid jagunevad järgnevalt: **46 tuhat** eurot sõidukompensatsioonideks Tartu Rakenduslikus Kolledžis, **37 tuhat** eurot töötajate tööjõukuludeks Tartu Maarja Koolis ja Ilmatsalu Põhikoolis ning **137 tuhat** eurot koolitranspordiga seotud majandamiskuludeks eelmainitud koolides (sh Ilmatsalu kooli tellitud õpilaste transport).

Joonis 61. Koolitranspordi 2024. aasta kulude jaotus

2.8.8. Koolitoit (4 370 305 eurot)

Koolitoidu tegevusalal (09601) kajastuvad kulutused koolitoidule, sh kulu toiduainetele ning otsesed kulud toidu valmistamisele ja pakkumisele (sh personalikulud) ning õppuritele makstud toitlustustoetused. Alates 1. septembrist 2023 kajastub eelarves ka lapsevanema omaosalus, mis 2024. aastal on 1,5 miljonit eurot. Kui varasemalt jäid lapsevanemate koolitoidu võlgade tõttu saamata jäänud tulud toitlustaja kanda, siis nüüd tegeleb võlglastega linn. Linnavalitsus tasub toitlustajatele kogu koolilõuna eest makstava summa, sh ka lapsevanemate poolt veel tasumata maksed.

Joonis 62. Koolitoidu 2024. aasta kulude jaotus

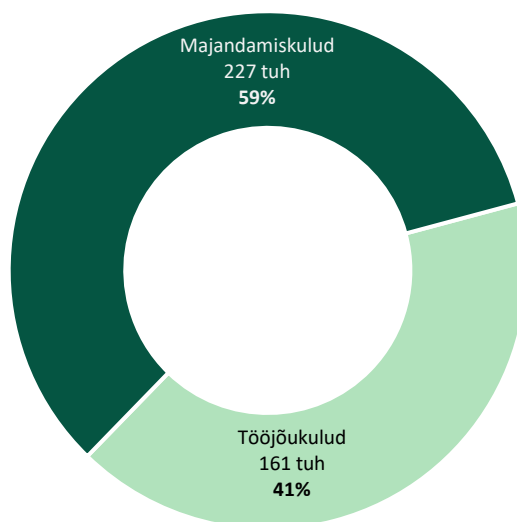
Koolitoidu pakkumiseks kavandatakse vahendid summas **4,4 miljonit** eurot moodustavad haridusvaldkonna kuludest **3%**. Tegevusala kuludest 2,9 miljonit kaetakse riigieelarvelistest toetustest – haridustoetus, PRIA mahetooraine toetus koolidele ning Haridus- ja Teadusministeeriumi lepingu Tartu Rakendusliku Kolledžiga.

2024. aasta eelarve vahendid kavandatakse: **4 miljonit** eurot koolilõuna pakkumise kuludeks, millest lapsevanemate omaosalus on 1,5 miljonit ning **326 tuhat** eurot Tartu Rakendusliku Kolledži õppurite toitlustustoetuseks.

2.8.9. Öömaja (387 500 eurot)

Öömaja tegevusalal (09602) kajastuvad ühiselamutes ja õpilaskodudes kulud õppurite majutamiseks ning õppuritele makstud eluasemekompensatsioonid. Öömajaga seotud kuludeks loetakse öömaja andmisega kaasnevat personali-, ühiselamute- ja õpilaskodude ülalpidamiskulusid. 2024. aasta eelarvesse kavandatakse Tartu Maarja Kooli ja Tartu Rakendusliku Kolledži õpilaskodu kulud summas **388 tuhat** eurot, mis moodustavad haridusvaldkonna eelarvest **0,3%**.

Tegevusala kulud finantseeritakse Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Tartu Rakendusliku Kolledži omatulude vahenditest.

Joonis 63. Öömaja 2024. aasta kulude jaotus

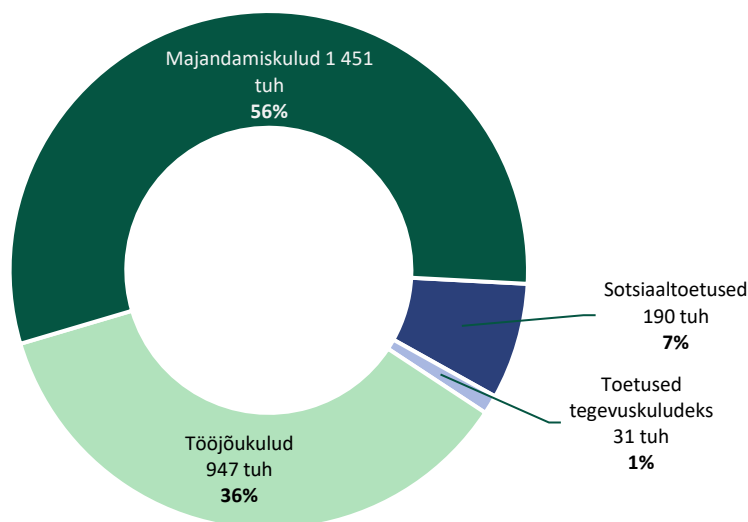
2.8.10. Muud hariduse abiteenused (2 618 559 eurot)

Muudel hariduse abiteenuste tegevusalal (09609) kajastatakse muud haridust toetavate teenuste kulud, sh teise tasandi tugiteenustega (Hariduse Tugiteenuste Keskus) seotud kulud. Eelarvesse on kavandatud **2,6 miljonit** eurot, mis haridusvaldkonna eelarvest moodustab **1,8%**.

Tööjõukuludeks planeeritakse **947 tuhat** eurot, millest kaetakse Hariduse Tugiteenuste Keskuse töötajate töötasud 858 tuhat eurot, Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse arvelt õpetajatele

koolituste läbiviimise kulud 66 tuhat eurot ning alustavate õpetajate palgatoetuse kulud 19 tuhat eurot.

Joonis 64. Muude hariduse abiteenuste 2024. aasta kulude jaotus

Majandamiskulud kavandatakse summas **1,5 miljonit** eurot, mis jagunevad:

- 1,2 miljonit eurot IT süsteemihalduse osakonna haridusasutuste arvutite ja tarkvara rentimise vahenditeks;
- 130 tuhat eurot ürituste kuludeks, nt Haridusfestival ja Hariduslaad, õpilaste ja õpetajate tunnustamine, ainejuhtide koolituskulud;
- 74 tuhat eurot Hariduse Tugiteenuste Keskuse majandamiskulud;
- 57 tuhat eurot haridusalased info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud, näiteks ARNO arendus, õpilaspiletite kulud, M-klassijuhataja;
- 31 tuhat eurot muud õppekavaga seotud kulud, nt „Liikuma kutsuv kool“, koostöö TÜ Eetikakeskusega.

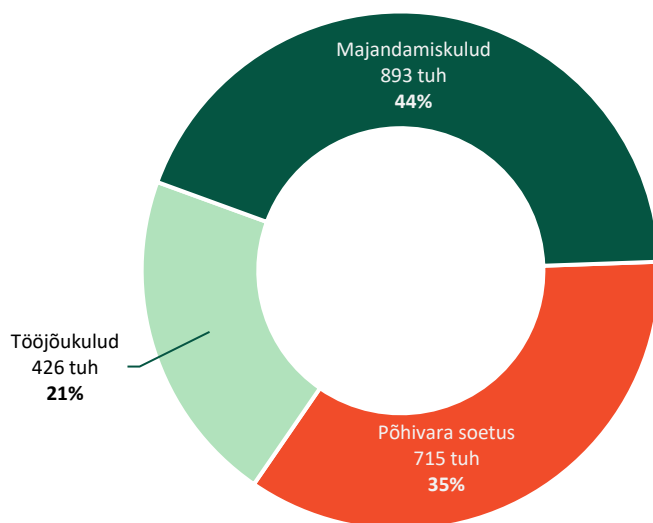
Antavateks toetusteks kavandatakse **221 tuhat** eurot, mis jaguneb:

- 140 tuhat eurot 1.–3. klassi koolitoetuseks (50 eurot õpilase kohta);
- 50 tuhat eurot õpetajate elutööpreemiaks (neljale õpetajale preemia 10 tuhat eurot, lisandub tulumaks);
- 30 tuhat eurot CTF-Tech OÜ-le noorte kübervõistluse Cyber Battle of Estonia 2024 läbiviimiseks.

2.8.11. Muu haridus (2 034 010 eurot)

Muu hariduse tegevusalal (09800) kavandatakse haridusosakonna tegevuskuludeks ning haridusobjektide remondiks ja renoveerimiseks **2 miljon** eurot. Tegevusala kulud moodustavad hariduse valdkonna eelarvest **0,9%**.

2024. aasta eelarvesse on kavandatud haridusosakonna tööjõukuludeks **426 tuhat** eurot 12 koosseisulisele ametikohale. Tööjõukuludes kaetakse linna vahenditest 11 ametikoha ning riigieelarveliste toetuste arvelt ühe ametikoha kulud.

Joonis 65. Muu hariduse 2024. aasta kulude jaotus

Majandamiskuludeks kavandatakse **893 tuhat** eurot, millest 25 tuhat eurot moodustavad haridusosakonna majandamiskulud ning 868 tuhat eurot linnavarade osakonna hallatavad remonttööd haridusobjektidele. Haridusobjektide remonttööd jaotuvad: 380 tuhat avariiremondid, 243 tuhat elektrikäit ja ATS, 168 tuhat eurot kütte- ja ventilatsioonitööd, 61 tuhat territooriumite korrashoid ning 12 tuhat nõrkvoolutööd.

Muu hariduse tegevusala investeeringuteks on kavandatud **715 tuhat** eurot koolide ettekirjutuste täitmiseks, projekteerimiseks, territooriumite ja tehnosüsteemide korrashoiuks.

Foto 17. Kiusamisvaba Kooli juubeligala (autor: Rasmus Kooskora)

Tabel 56. Haridusvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	117 798 587	149 519 860	146 190 952	-2,2	-3 328 908
PÕHITEGEVUSE KULUD	103 383 553	127 022 100	128 546 752	1,2	1 524 652
Linnakantselei	0	35 000	30 000	-14,3	-5 000
IT süsteemihalduse osakond	895 417	1 015 078	1 159 416	14,2	144 338
Avalike suhete osakond	2 326	0	0	-	0
Haridusosakond	96 059 769	117 209 343	116 115 391	-0,9	-1 093 952
Kultuuriosakond	3 360 309	3 999 494	4 030 635	0,8	31 141
Rahandusosakond	21 270	27 600	24 000	-13,0	-3 600
Linnavarade osakond	3 044 463	4 735 585	7 187 310	51,8	2 451 725
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	14 415 034	22 497 760	17 644 200	-21,6	-4 853 560
Ruumiloomes osakond	0	0	65 000	-	65 000
Linnaplaneerimise ja maakorralduse osakond	0	20 000	0	-100,0	-20 000
Haridusosakond	259 836	297 360	0	-100,0	-297 360
Kultuuriosakond	0	40 000	64 200	60,5	24 200
Linnavarade osakond	14 155 198	22 140 400	17 515 000	-20,9	-4 625 400

Joonis 66. Haridusvaldkonna kulude jaotus vahendite kasutajate kaupa

2.9. Sotsiaalne kaitse (27 846 027 eurot)

Sotsiaalse kaitse valdkond (10) hõlmab riskirühmade, sh abivajadusega eakate, lastega perede, erivajadusega inimeste jt, sotsiaalset kaitset, sh eluasemeteenuseid. Sotsiaalse kaitse eelarve on koostatud lähtudes Tartu linna arengukavas sõnastatud hooliva linna eesmärkidest. Sotsiaalvaldkonna tegevuse eesmärk on, et igale tartlasele oleksid kättesaadavad tema vajadusele vastavad kvaliteetsed sotsiaal- ja tervishoiuteenused. Arengukava üks peaesmärke on kujundada tervist väärtustav eluhoiak, ennetada sotsiaalprobleeme, tagada abivajajatele nende elukvaliteeti parandavate teenuste kättesaadavus ning soodustada kodanikualgatust.

Sotsiaalse kaitse valdkonna 2024. aasta eelarve on **27,8 miljonit** eurot, mis moodustab **9%** linna eelarve kogumahust. Valdkonna kavandatud kulud on eelmise aastaga võrreldes suurenenud 4,5%. Põhitegevuses on suurim kulude tõus antavates toetustes (+1,7 miljonit eurot) ning seda 2023. aastal rakendunud hooldereformi tõttu. Investeeringutegevuse kuludeks on planeeritud **1,2 miljonit** eurot, mida on eelmise aastaga võrreldes üle kahe korra rohkem.

Tabel 57. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud majandusliku sisu kaupa

Kulude majanduslik sisu	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	19 300 650	26 655 619	27 846 027	4,5	1 190 408
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 681 458	26 146 249	26 721 027	2,2	574 778
Tööjõukulud	3 640 587	6 741 178	6 546 821	-2,9	-194 357
Majandamiskulud	5 755 389	6 672 432	5 740 611	-14,0	-931 821
Antavad toetused	9 285 184	12 731 639	14 432 595	13,4	1 700 956
<i>toetused tegevuskuludeks</i>	<i>1 609 166</i>	<i>2 092 970</i>	<i>2 439 218</i>	16,5	346 248
<i>sotsiaaltoetused</i>	<i>7 676 018</i>	<i>10 638 669</i>	<i>11 993 377</i>	12,7	1 354 708
Muud tegevuskulud	297	1 000	1 000	0,0	0
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	619 192	509 370	1 125 000	120,9	615 630
Põhivara soetus	609 192	509 370	1 125 000	120,9	615 630
Antavad toetused põhivara soetuseks	10 000	0	0	-	0

Sotsiaalse kaitse kulud jagunevad 11 tegevusala vahel, millest suurima osa moodustavad eakate sotsiaalhoolekandeesutused ning muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse.

Tabel 58. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud tegevusalade kaupa.

Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	19 300 650	26 655 619	27 846 027	4,5	1 190 408
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 681 458	26 146 249	26 721 027	2,2	574 778
Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused	748 918	979 958	1 420 150	44,9	440 192
Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	3 769 402	4 300 521	4 208 500	-2,1	-92 021
Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	4 642 421	8 573 427	10 177 797	18,7	1 604 370
Muu eakate sotsiaalne kaitse	278 065	172 934	171 634	-0,8	-1 300
Asendus- ja järelhooldus	1 869 660	2 025 204	2 168 000	7,1	142 796
Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	2 454 634	2 028 386	1 908 081	-5,9	-120 305
Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele	483 517	360 035	100 000	-72,2	-260 035
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	447 548	533 498	534 112	0,1	614
Riiklik toimetulekutoetus	2 904 097	3 528 040	2 570 377	-27,1	-957 663

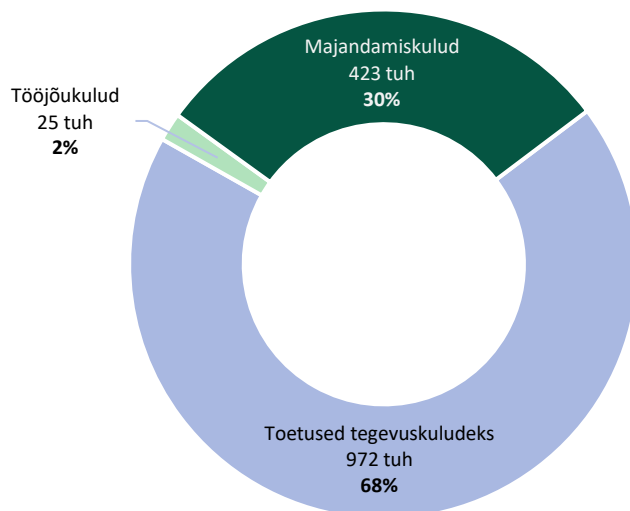
Tegevusala	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	1 025 027	1 152 406	998 971	-13,3	-153 435
Muu sotsiaalne kaitse	58 169	2 491 840	2 463 405	-1,1	-28 435
INVESTEERIMISTEgevuse KULUD	619 192	509 370	1 125 000	120,9	615 630
Eakate sotsiaalhoolekandeesutused	54 690	89 070	65 000	-27,0	-24 070
Muu perekonna ja laste sotsiaalne kaitse	19 200	220 300	0	-100,0	-220 300
Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused	0	0	60 000	-	60 000
Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse	545 302	200 000	1 000 000	400,0	800 000

2.9.1. Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutused (1 420 150 eurot)

Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10120) kajastatakse erivajadusega inimeste hooldekoduteenuse ja toetavate teenuste kulud. Linna arengukava kohaselt on tegevusala eesmärgid eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamine ning kodus elamist toetavate teenuste arendamine ja abivahendite kasutamise edendamine eakatele ja puuetega isikutele.

Kokku on 2024. aastaks tegevusalale kuludid kavandatud **1,4 miljonit** eurot. Kogu valdkonna kuludest moodustavad tegevusala kulud **5%**. Antavateks toetusteks on kavandatud **972 tuhat** eurot, mis eraldatakse Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus SA-le ning mis jaguneb järgmiselt:

- 662 tuhat eurot ööpäevaringse hooldamise teenuste ostuks;
- 160 tuhat eurot päevahooldusteenuse ost;
- 150 tuhat eurot koduhooldusteenuse ost.

Joonis 67. Puuetega inimeste sotsiaalhoolekandeesutuste 2024. aasta kulude jaotus

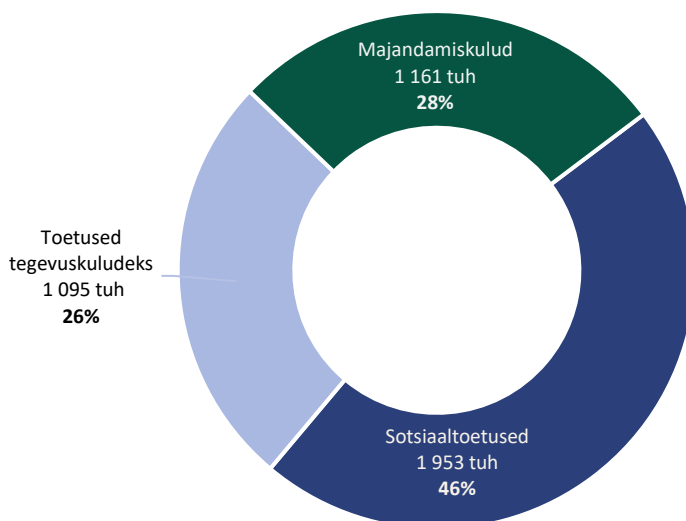
Majandamiskulude kavandatud maht on **423 tuhat** eurot, millest 183 tuhat eurot on mõeldud igapäeva elu toetamise teenuse ruumide kuluks. Vastavalt sotsiaalhoolekande seaduses reguleeritud psüühiliste erivajaduste ja intellektipuudega isikute igapäeva elu toetamise teenuse finantseerimisskeemile on kohalik omavalitsus kohustatud toetama teenuse osutamise seotud ruumide ülalpidamist. Ülejäänud summa, 240 tuhat eurot, on kavandatud sotsiaalteenuste ostuks.

Tööjõukuludeks on 2024. aastaks kavandatud **25 tuhat** eurot, mis on projekti „Isikukeskse erihoolekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ projektijuht-juhtumikorraldaja tööjõukulu.

2.9.2. Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse (4 208 500 eurot)

Puuetega inimeste sotsiaalse kaitse tegevusala (10121) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetustena erivajadusega inimestele. Tartu linna arengukava kohaselt on tegevusala eesmärgid sotsiaalhoolekande arendamine tööealise elanikkonna toimetulekuraskuste ennetamiseks, kodus elamist toetavate teenuste arendamine ja abivahendite kasutamise edendamine eakatele ja puuetega isikutele ning eakate ja puuetega isikute asutushooldust ennetavate teenuste arendamine.

Tegevusala 2024. aasta kuludeks on kavandatud **4,2 miljonit** eurot, mis kogu valdkonna kuludest moodustavad **15%**.

Joonis 68. Muu puuetega inimeste sotsiaalse kaitse 2024. aasta kulude jaotus

Toetusteks on eelarvesse kokku kavandatud **3 miljonit** eurot, millest:

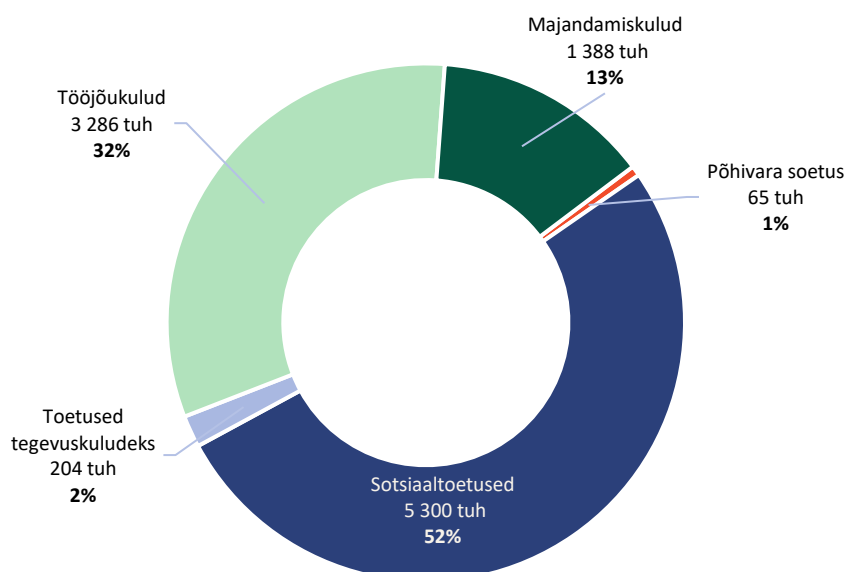
- 1,4 miljonit eurot hooldajatoetus;
- 1 miljon eurot erivajadusega lastele hoiu- ja tugiisikuteenuse osutamine (sh on 246 tuhat eurot toetusfondi vahendid);
- 500 tuhat eurot sotsiaalmaks tööealise mittetöötava hooldaja eest;
- 90 tuhat eluruumi kohandamise toetus;
- 55 tuhat eurot puuetega inimeste organisatsioonidele toetus tegevus- ja transpordikuludeks;
- 18 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Tartu Maarja Tugikeskus tugiisikuteenuse osutamiseks intellekti- ja/või liitpuudega täiskasvanutele;
- 12 tuhat eurot tegevustoetust SA-le Teater Vanemuine kirjeldustölke korraldamiseks;
- 10 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Lõuna Eesti Pimedate Ühing ruumide ülalpidamiskuludeks ja raamatukogu töös hoidmiseks.

Majandamiskuludeks on kavandatud **1,2 miljonit** eurot, mis jaguneb järgmiselt:

- 541 tuhat eurot isikliku abistaja teenuse ostuks;
- 300 tuhat eurot sotsiaaltransporditeenus täisealistele;
- 204 tuhat eurot sotsiaaltransporditeenus erivajadusega lastele;
- 116 tuhat eurot viipekeele tõlketeenuse ost kurdile või raske kuulmispuudega inimesele.

2.9.3. Eakate sotsiaalhoolekandeesutused (10 242 797 eurot)

Eakate sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10200) kajastatakse vanurite üldhooldekodude, päevakeskuste ja muude asutuste kulud. Linna arengukavas on seatud eesmärkideks eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust vähendavate teenuste arendamine ning eakatele hoolekandeteenuste pakkumine ja koostöö riigiasutuste ja erasektoriga teenuskohtade arvu suurendamiseks.

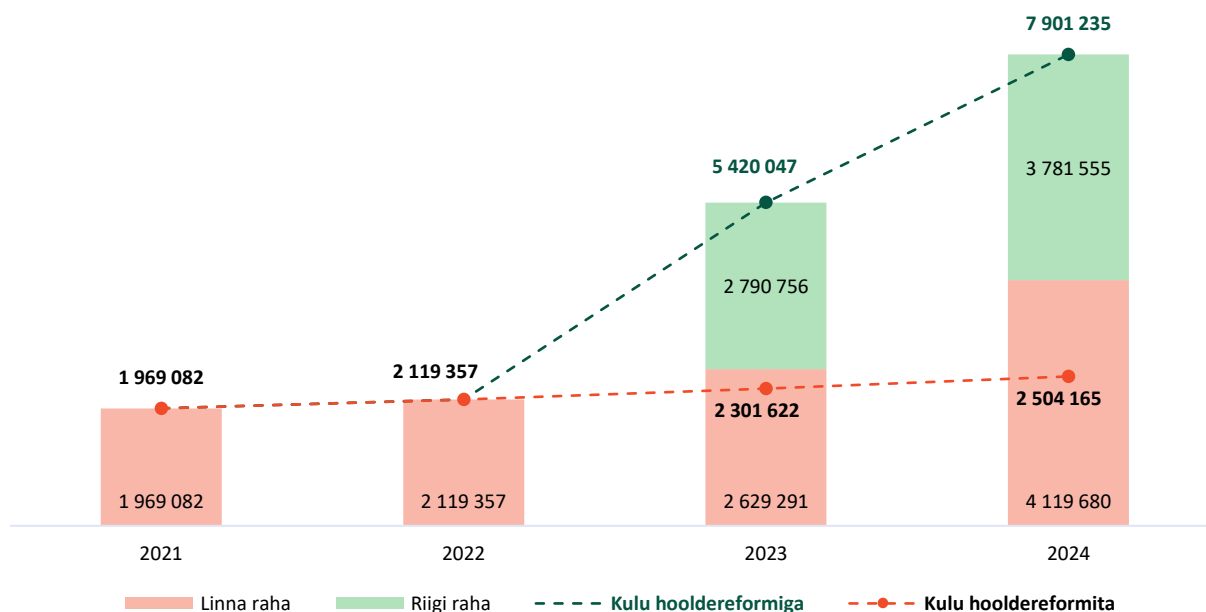

Joonis 69. Eakate sotsiaalhoolekandeesutuste 2024. aasta kulude jaotus

Tegevusala kuludeks on kavandatud **10,2 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest **37%**. Suurim osa eelarvest on kavandatud sotsiaaltoetusteks **5,3 miljonit** eurot, mis hõlmab pikaajalise hoolduse korralduse toetust.

2023. aasta juulis jõustus hooldereform, mille eesmärgiks on toetada hooldusteenusel viibijate ja nende lähedaste toimetulekut hooldusteenuse eest tasumisel. Varasemalt kattis omavalitsus neid kulusid vajaduspõhiselt ja vastavalt võimalustele. Hooldereformi tulemusena on suurenenud ka üldhooldusteenuse saajate arv: detsembris 2022. aastal oli neid 734 ning novembris 2023. aastal 834, st kasv 100 inimese võrra (+14%). Üldhooldusteenuseks on 2024. aasta eelarvesse kavandatud 7,9 miljonit eurot, mis on 2,5 miljonit (+46%) eurot rohkem kui 2023. aastal.

Joonis 70. Üldhooldusteenuse rahastus 2021-2024 (eurodes)

Majandamiskulude planeeritav maht on **1,4 miljonit** eurot, tööjookuludel **3,3 miljonit eurot** ning antavatel toetustel **204 tuhat** eurot. Investeeringustegevuses on Tartu Hooldekodu remonttöödeks (invapanduse sokli korrastamine ja rõdu läbijooksu kõrvaldamine) kavandatud **65 tuhat** eurot.

Eakate sotsiaalhoolekandeesutustena tegutseb Tartus kolm allasutust: Päevakeskus Kalda, Päevakeskus Tähtvere ning Tartu Hooldekodu.

Tartu Hooldekodu on eakate ja puuetega inimeste toimetulekut toetav hoolekandeesutus. Hooldekodu põhitegevus on eakate ja puuetega isikute, kes ei tule iseseisva eluga toime, eale ja seisundile vastav ööpäevaringne hooldamine, põetamine ja elukvaliteedi säilitamine. Hooldekodu kuludeks on 2024. aasta eelarves kavandatud **3,2 miljonit** eurot, mis moodustab **32%** tegevusala kuludest. Suurim osa (2,1 miljonit eurot) on kavandatud tööjookuludeks. Majandamiskulude katteks on planeeritud 1,1 miljonit eurot.

Päevakeskus Kalda ülesanne on osutada koduteenust Tartu linna kodanikele, vähendada eakate ja puuetega isikute lähedaste hoolduskoormust ning korraldada päevakeskuse ruumides huvitegevust. Hoolduskoormuse vähendamiseks pakutakse omastehooldajate koduteenust, mis sisaldab muu hulgas järelevalvet, hooldustoiminguid ja söötmist. Päevakeskuse kuludeks on 2024. aasta eelarves kavandatud **1,2 miljonit** eurot, mis moodustab **11%** tegevusala kuludest. Tööjookuludeks on kavandatud 1,1 miljonit ning majandamiskuludeks 101 tuhat eurot.

Päevakeskus Tähtvere põhiülesanne on huvitegevuse korraldamine ning abi osutamine eakatele ja puuetega isikutele. Tasuta teenustena pakutakse eakatele võimalust osaleda ringide töös, kasutada internetipunkti ja raamatukogu. Päevakeskuses töötavad rahvatantsu-, lauluansambli-, vestlus-, käsitöö-, ravivõimlemis- ja senioritantsuring. Tähtvere päevakeskuse kuludeks on 2024. aasta eelarves kavandatud **133 tuhat** eurot, mis moodustab **1%** kogu tegevusala kuludest. Tööjookuludeks on kavandatud 72 tuhat ning majandamiskuludeks 61 tuhat eurot.

2.9.4. Muu eakate sotsiaalne kaitse (171 634 eurot)

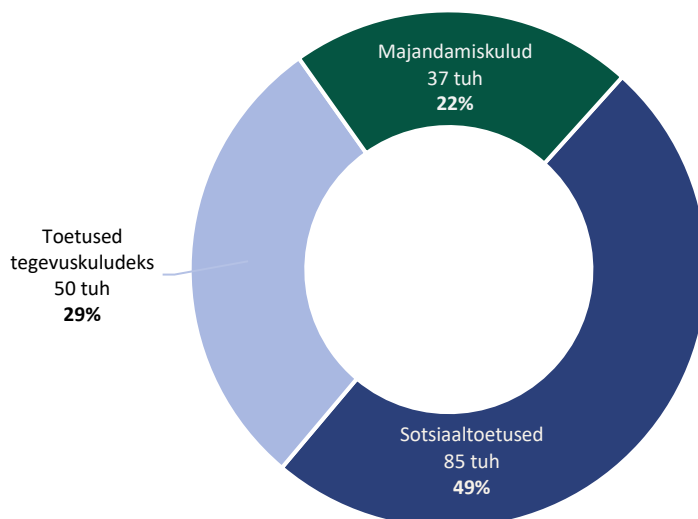
Muu eakate sotsiaalse kaitse tegevusala (10201) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetusena vanadusega seotud riskide puhul (sissetuleku kaotus, ebapiisav

sissetulek, sõltumatuse puudumine igapäevaste ülesannete täitmisel, piiratud osavõtt sotsiaalsest ja ühiskondlikust elust jne).

Linna arengukava kohaselt katab see tegevusala seatud eesmärkidest projektide elluviimist ja toetamist sotsiaalsete probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks ning vabaühenduste tegevuse soodustamist ja nende info levitamisele kaasaaitamist.

Tegevusala 2024. aasta kuludeks on kavandatud **172 tuhat** eurot. Kogu valdkonna kuludest moodustavad muud eakate sotsiaalse kaitse kulud **1%**. Suurima osa eelarvest moodustavad antavad toetused **135 tuhat** eurot, millest suuremad on:

- 85 tuhat eurot toetuse maksmiseks linna aukodanikele;
- 17 tuhat eurot tegevustoetuseks MTÜ-le Tartu Eakate Nõukoda eakate esindamiseks ning nõustamise pakkumiseks;
- 14 tuhat eurot eakate päeva ja ürituste korralduskuludeks;
- 12 tuhat eurot MTÜ-le Tartu Puuetega Inimeste Koda projekti „Ajaga kaasa“ tegevuste elluviimiseks.

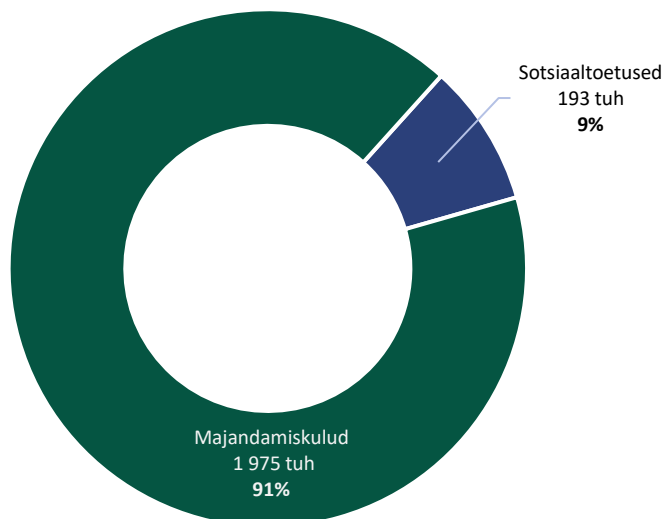
Joonis 71. Muu eakate sotsiaalse kaitse 2024. aasta kulude jaotus

Kavandatud majandamiskulude maht on **37 tuhat** eurot, millest 27 tuhat eurot on mõeldud sooja toidu kojuveo teenuse ostuks ning 10 tuhat eurot eakatele korraldatavate ürituste kuluks. Linnaeelarvest tasutakse toidu kojuveo korraldamise transpordikulud, toidu maksumuse eest tasub klient.

2.9.5. Asendus- ja järelhooldus (2 168 000 eurot)

Asendus- ja järelhoolduse tegevusalal (10400) kajastatakse sotsiaalteenuste kulud, mille eesmärk on tagada pika- või lühiajaliselt lapse heaolu ja õigused, võimaldada lapsele tema põhivajaduste rahuldamiseks peresarnased elutingimused, luua lapsele turvaline ja arenguks soodne elukeskkond ning valmistada ta ette võimetekohaseks toimetulekuks täisealisena. Linna arengukava eesmärkidest keskendub see tegevusala asendushooldusteenuse ja järelhoolduse arendamisele.

Tegevusala kuludeks on kavandatud **2,2 miljonit** eurot, mis moodustab **8%** kogu valdkonna eelarvest. Suurima osa eelarvest moodustavad majandamiskulud **2 miljonit** eurot, mille eest kaetakse asendus- ja järelhoolduse teenuse ost. Antavateks toetusteks on kavandatud **193 tuhat** eurot hooldusperede toetuseks. Alates 2024. aastast lõpetatakse asendus- ja järelhooldusteenu riigipoolne rahastamine toetusfondi kaudu ning teenuseid rahastatakse riigi poolt edaspidi tulubaasi kaudu.

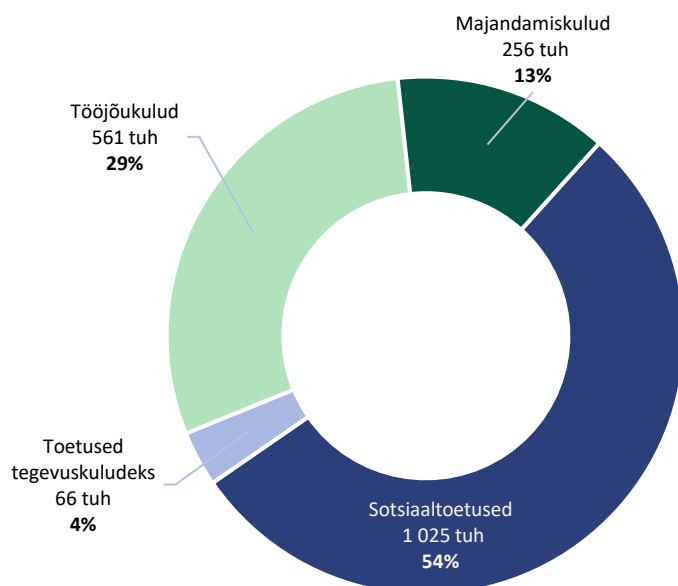
Joonis 72. Asendus- ja järelhoolduse 2024. aasta kulude jaotus

2.9.6. Muu perede ja laste sotsiaalne kaitse (1 908 081 eurot)

Muu perekonna ja laste sotsiaalse kaitse tegevusala (10402) kajastab linna arengukava eesmärkidest lastega peredele vanemlust toetavate teenuste korraldamist.

Tegevusala 2024. aasta kuludeks on kavandatud **1,9 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna eelarvest **7%**. Suurim osa eelarvest, **1,1 miljonit** eurot, on kavandatud antavate toetuste katteks, mis jaotub järgmiselt:

- 500 tuhat eurot Tartu linna täiendav lapsetoetus;
- 270 tuhat eurot ravikodu teenuse ost viiele lapsele (MTÜ Oskar Alliku Kodu);
- 255 tuhat eurot matusetoetus;
- 27 tuhat eurot tegevustoetust MTÜ-le Peretarkuse Keskus tugiisikuteenuse osutamiseks psüühilise erivajadusega lapsevanemale;
- 21 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le SPIN;
- 10 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Libertas Kliinik sõltuvuskäitumisega noorte sekkumisprogrammi läbiviimiseks;
- 8 tuhat eurot MTÜ-le Laste ja Noorte Kriisiprogramm leinanõustamiseks.

Joonis 73. Muu pere ja laste sotsiaalse kaitse 2024. aasta kulude jaotus

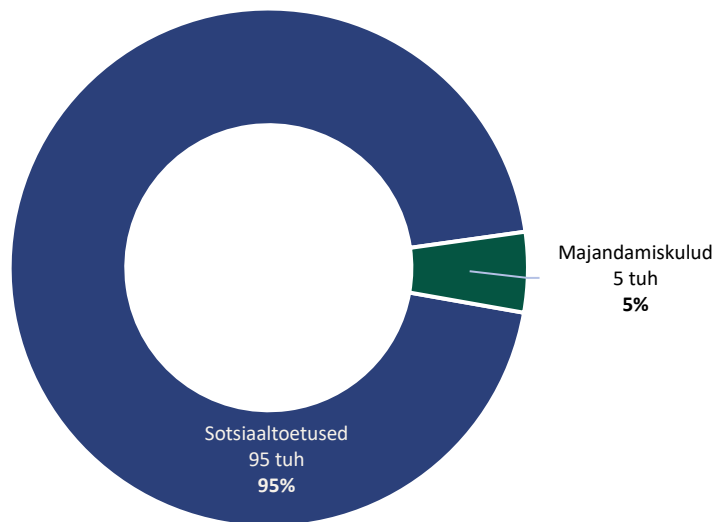
Tööjõukuludeks on kavandatud **561 tuhat** eurot ning majandamiskuludeks **256 tuhat** eurot. Majandamiskuludest kavandatakse 70 tuhat eurot laste ja lapsevanemate psühholoogiliseks nõustamiseks.

Selle tegevusala all tegutseb allasutusena Tartu Laste Turvakodu, mille 2024. aasta kuludeks on kavandatud **747 tuhat** eurot. Tartu Laste Turvakodu põhitegevus on osutada ajutist abi, tuge ja kaitset vägivalla või konfliktide tõttu ohtu sattunud ning peavarju ja hoolitsuseta jäänud 3-18-aastastele lastele ja nende vanematele/eestkostjatele ning korraldada neile ööpäev läbi hooldust, abi, toetust, nõustamist, arendus- ja huvitegevust. Turvakodu pakutavad ennetustegevused on koondatud Perepesa alla.

2.9.7. Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele (100 000 eurot)

Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele (10600) tegevusala hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist mitterahaliste soodustuste vormis kodumajapidamistele eluasemekulude hüvitamiseks; taoliste sotsiaalse kaitse kavade haldamist, käitamist ja toetamist; mitterahalisi soodustusi nagu ajutised või pikaajalised maksed, hõlbustamiseks üürikulude tasumist; makseid jooksvate eluasemekulude tasumise kergendamiseks ning madalahinnaliste või sotsiaaleluasemete pakkumist.

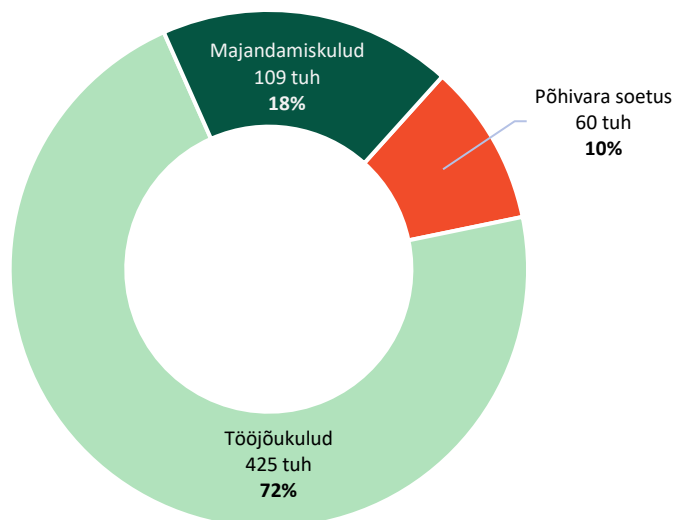
Tegevusala 2024. aasta eelarveks on kavandatud **100 tuhat** eurot, millest **5 tuhat** eurot majandamiskuludeks ning **95 tuhat** eurot toetusteks. Toetuste alla kuulub toetus rahvusvahelise kaitse saajate eluruumi üürilepingu sõlmimiseks, millega kaasnevate kulude katteks eraldab vahendid Sotsiaalkindlustusamet. Halduskuludeks, mille osas hüvitab sotsiaalkindlustusamet kohalikule omavalitsusele 50 eurot halduskulu iga menetletava taotluse kohta, on kavandatud 5 tuhat eurot.

Joonis 74. Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele 2024. aasta kulude jaotus

2.9.8. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutused (594 112 eurot)

Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal (10700) kajastatakse varjupaikade ja päevakeskuste tulud ja kulud ning toetused muude riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutustele. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste tegevusalal kajastatakse linna allasutuse Varjupaik kulud. Varjupaiga eesmärk on abistada peavarjuta jäänud inimesi, kellel on võimalus turvaliselt ööbida, ennast ja oma riideid pesta, valmistada toitu ning saada vähesel määral ka toidu- ja riideabi.

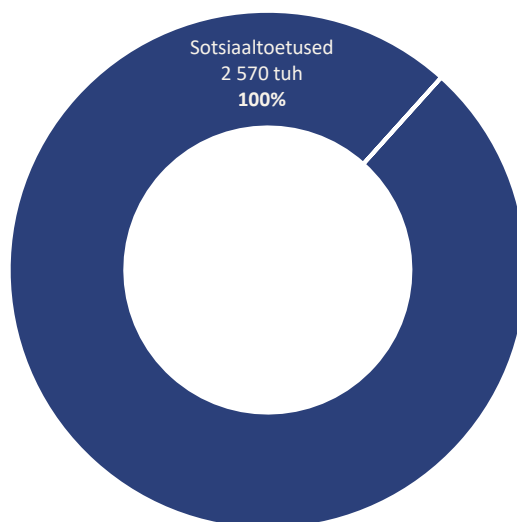
Joonis 75. Riskirühmade sotsiaalhoolekandeesutuste 2024. aasta kulude jaotus

Teenuse saajaid abistatakse isiku dokumentide taotlemisel ning töö otsimisel. Varjupaigas pakutakse ka sotsiaalmajutusteenust ning nõustamis- ja toetamisteenust.

Tegevusala kuludeks on 2024. aastaks kavandatud **594 tuhat** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest **3%**. Suurim osa eelarvest kulub tööjõukuludeks (**425 tuhat** eurot) ning ülejäänud majandamiskuludeks (**109 tuhat** eurot) ning põhivara soetuseks (**60 tuhat** eurot), mis hõlmab Kalda Päevakeskuse tööruumidesse jahutuse ehitust ning fassaadi remonti.

2.9.9. Riiklik toimetulekutoetus (2 570 377 eurot)

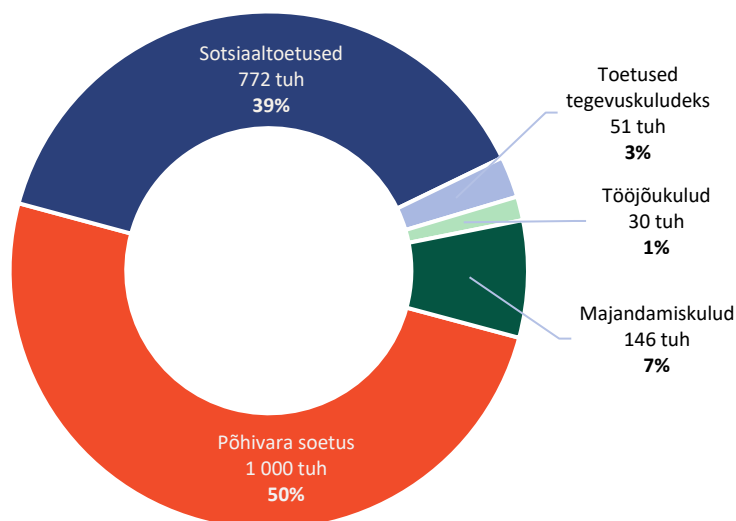
Riikliku toimetulekutoetuse tegevusalal (10701) kajastatakse sotsiaalhoolekandeseaduse alusel riiklikest vahenditest makstava toimetulekutoetuse kulud. Tegevusala kavandatud kuludeks on **2,6 miljonit** eurot, mis moodustab **9%** kogu valdkonna kuludest. Toimetulekutoetuste maksmiseks on eelarvesse kavandatud vahendid riigi toetusfondist saadava toetuse arvelt.

Joonis 76. Riikliku toimetulekutoetuse 2024. aasta kulude jaotus

2.9.10. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse (1 998 971 eurot)

Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse tegevusala (10702) hõlmab sotsiaalse kaitse pakkumist rahalise ja mitterahalise toetusena inimestele, kes on sotsiaalselt tõrjutud või kellel on risk saada sotsiaalselt tõrjutuks, sotsiaalse kaitse kavade haldamist, käitamist ja toetamist.

Joonis 77. Muu sotsiaalsete riskirühmade kaitse 2024. aasta kulude jaotus

Arengukavaga seoses on tegevusala ülesanded:

- sotsiaalhoolekande arendamine tööealise elanikkonna toimetulekuraskuste ennetamiseks;
- projektide elluviimine ja toetamine sotsiaalsete probleemide ennetamiseks ja lahendamiseks.

Tegevusala kuludeks on kavandatud **2 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna kuludest **4%**. **823 tuhat** eurot 2024. aasta eelarvest on kavandatud toetuste andmiseks, mis jaotuvad järgmiselt:

- 772 tuhat eurot täiendavateks sotsiaaltoetusteks;
- 20 tuhat eurot tegevustoetus projekti „Smart steps back to work“ kaasfinantseeringuna MTÜ-le Johannes Mihkelsoni keskus;
- 19 tuhat eurot tegevustoetus MTÜ-le Iseseisev Elu Toidupanga ruumide ülalpidamiskulude katteks;
- 8 tuhat eurot seksuaalvägivalda ohvrite tugigruppide toetus Eesti SV Tugigrupid MTÜ-le;
- 4 tuhat eurot Tähtvere Avatud Naistekeskus MTÜ-le lähisuhtevägivalda ohvritest naistele tugigruppide korraldamiseks.

Majandamiskulude kavandatud mahuks on **146 tuhat** eurot, mis muuhulgas sisaldab:

- 63 tuhat eurot vältimatuks sotsiaalabiks (ilma sissetulekuta inimeste toidu ja riietega kindlustamine);
- 25 tuhat eurot nõustamisteenusteks (psühholoogiline nõustamine vähekindlustatud elanikkonna gruppidele ja riskirühmadele);
- 13 tuhat eurot administreerimiskulu sularahas makstavate toetustega kaasnevate kulude katteks.

Tööjõukuludeks on kavandatud **30 tuhat** eurot ning põhivara soetuseks **1 miljon** eurot sotsiaalüürimaja (Tüve 6) ehitamiseks.

Foto 18. Tüve tänava sotsiaalmajad (autor: Egle Roosioks-Leemets)

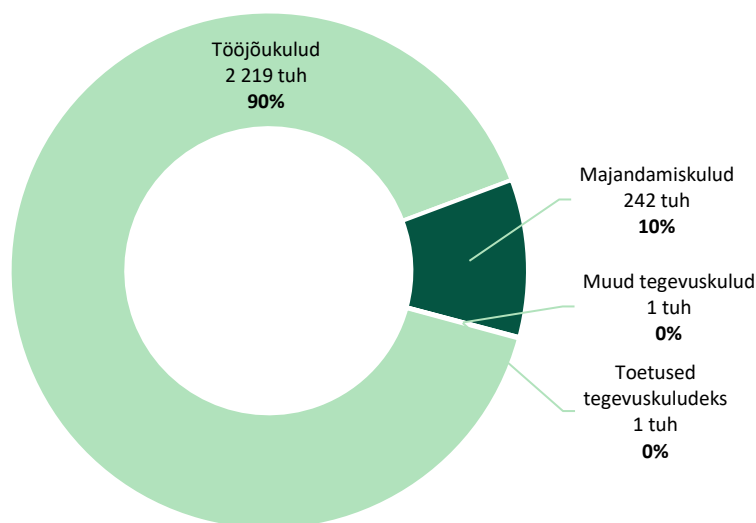
2.9.11. Muu sotsiaalne kaitse (2 463 405 eurot)

Muu sotsiaalse kaitse tegevusala (10900) hõlmab tegevuste haldamist, käitamist ja toetamist sotsiaalse kaitse valdkonnas.

Muu sotsiaalse kaitse kuludeks on 2024. aastaks kavandatud **2,5 miljonit** eurot, mis moodustab kogu valdkonna eelarvest **9%**. Tegevusalal kajastuvad linna sotsiaal- ja tervishoiu osakonna eelarve kulud. Suurim osa eelarvest, **2,2 miljonit** eurot, on kavandatud tööjõukulude katteks 67 teenistuskohale. Osakonna koosseisus on 75 teenistukohta, neist ühe (projektijuhtumikorraldaja) tööjõukulu on osaliselt planeeritud projektist saadava toetuse arvel tegevusala 10120 kuldes. Tervishoiuteenistuse kaheksa töötaja tööjõukulud on kajastatud tegevusala 07600 all.

Majandamiskuludeks kavandatakse **242 tuhat** eurot, mis sisaldab muuhulgas:

- 38 tuhat eurot toetusfondist eraldatava toimetulekutoetuse administreerimiskulu;
- 35 tuhat eurot eakate rahulolu-uuringu läbiviimine easõbraliku linna strateegia jätkutegevusena;
- 32 tuhat eurot administreerimiskulud;
- 17 tuhat eurot sõidukite ülalpidamiskulud;
- 10 tuhat eurot ürituse korraldamise kulud (infopäevad, koolituste korraldamine kodanikuaktiivsuse arendamiseks hoolekandes);
- 10 tuhat eurot inventari majandamiskulud;
- 9 tuhat eurot info- ja kommunikatsioonitehnoloogia kulud;
- 4 tuhat eurot meditsiini- ja hügieenikulud.

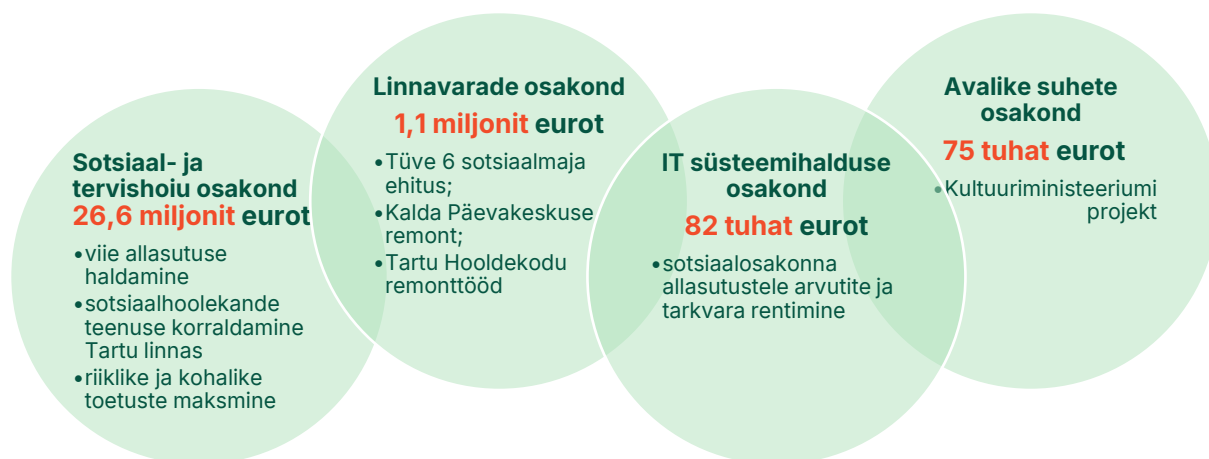

Joonis 78. Muu sotsiaalse kaitse 2024. aasta kulude jaotus

Osakonniti saab välja tuua neli struktuuriüksust, kes sotsiaalse kaitse valdkonda panustavad. Neist suurim on sotsiaal- ja tervishoiuosakond, mille kaudu organiseeritakse valdav osa ehk **95%** valdkonna kuludest.

Tabel 59. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate kaupa

Struktuuriüksus	2022	2023	2024	Muutus	
	täitmine	eelarve	eelarve	%	eurot
KOKKU	19 300 650	26 655 619	27 846 027	4,5	1 190 408
PÕHITEGEVUSE KULUD	18 681 458	26 146 249	26 721 027	2,2	574 778
IT süsteemihalduse osakond	21 088	25 156	81 892	225,5	56 736
Avalike suhete osakond	22 478	50 000	75 000	50,0	25 000
Haridusosakond	441	0	0	-	0
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	18 497 869	26 009 993	26 555 975	2,1	545 982
Linnamajanduse osakond	365	0	0	-	0
Rahandusosakond	5 644	0	0	-	0
Linnavarade osakond	133 573	61 100	8 160	-86,6	-52 940
INVESTEERIMISTEGEVUSE KULUD	619 192	509 370	1 125 000	120,9	615 630
Sotsiaal- ja tervishoiuosakond	10 000	49 000	0	-100,0	-49 000
Linnamajanduse osakond	28 575	0	0	-	0
Linnavarade osakond	580 617	460 370	1 125 000	144,4	664 630

Joonis 79. Sotsiaalse kaitse valdkonna kulud vahendite kasutajate lõikes

2.10. Välisprojektid

Alljärgnevalt on esitatud ülevaade kavandatud projektidest, mida osaliselt või täielikult on plaanis teostada läbi välisrahastuse.

Südalinna kultuurikeskuse (2024. aasta eelarve on 2 miljonit eurot, millest 1,95 miljonit eurot kultuurikeskuse ehitusega seotud kuludeks ja 55 tuhat eurot kultuurikeskuse projekti koordineeriva ja eest vedava teenistuja töötasuks; linn finantseerib 200 tuhande euroga kultuurikeskuse projekteerimist) keskse telje moodustavad riigile kuuluv Tartu Kunstimuuseum ja linna hallatav Tartu Linnaraamatukogu. Riigikogu on kinnitanud Tartu südalinna kultuurikeskuse kui prioriteetseima riikliku kultuuriobjekti. Keskusest saab kõigile linnaelanikele ja Tartu külalistele mõeldud kultuuriga sisustatud kvaliteetne avalik ruum Tartu südames. Kultuurikeskuse ja seda ümbritseva väliruumi arendamisel on muuhulgas eesmärk arvestada keskkonnasäästlikkuse ja energiatõhususe põhimõtetega nii hoone ehitamisel kui ka igapäevasel kasutamisel. Projekti kogueelarve on indekseeritav 2022. a alguse hindades 88,4 miljonit eurot, omaosalus 29,2 miljonit eurot, eelduslikult kujuneb lõplikuks reaalseks hinnaks üle 100 miljoni euro ning vastavalt Eesti Kultuurkapitaliga sõlmitud lepingule suureneb samas määras ka saadav toetus. Projekti kestvus: 23.05.2023 - 31.12.2031.

Tartu Lasteaed Tähtvere rekonstrueerimise (2024. aasta eelarve **837 tuhat** eurot, omaosalus puudub) käigus teostatakse lasteaiahoones vajalikud rekonstrueerimistööd, mis aitavad kaasa hoone energiatõhususe parandamisele. Soojustatakse katus ja välispiirded, rekonstrueeritakse küttesüsteem, ventilatsioon ja elektrisüsteem. Töödega parandatakse hoone energiatõhusust, mis väljendub hoone energiatarbimise vähenemises. Kohustuslik on rajada hoonesse soojustagastustega sundventilatsioon. Projekti kogueelarve on 6,2 miljonit eurot, omaosalus 5,4 miljonit eurot. Projekti kestvus: 27.06.2022 - 26.06.2025.

Projekti „**OPENLAB**“ (2024. aasta eelarve **697 tuhat** eurot, omaosalus puudub) käigus renoveeritakse kolm üheksakorruselist kortermaja liginullenergiahooneks. Tegevused: eeltoodetud paneelide renoveerimine, taastuvelektri tootmine ja salvestamine, soojusenergia salvestamine, elektrisõidukite laadimine, elektrivõrgu paindlikkuse teenused. Projekti kogueelarve on 2,5 miljonit eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.01.2022-30.06.2026.

Linnalooduse projekti „**Elurikkuse rohering**“ (2024. aasta eelarve **761 tuhat** eurot, sh omaosalus 196 tuhat eurot) eesmärk on looduslikele liikidele linnaruumis võimaluste loomine läbi elupaikade taastamise ja muutunud rohealade hooldusrežiimi koos looduse hüvede tagamise ja keskkonnateadlikkuse tõusuga linnakodanikele. Projekti kestuse jooksul luuakse nn rohering. See on läbi linna kulgev võrgustik, mis koosneb linna rohealadest, mida hooldatakse kohalike liikide vajadusi arvestades, eraaedadest, mille omanikud on teadlikud ja rakendavad kohalike liikide soovivaid praktikaid, ning ühendusteedest nende vahel. Ühendusteedeks võivad olla kas tänavääred või rohekoridorid (nt Jaamamõisa oja ja Sadamaraudtee) või lihtsalt pisikesed kohalikele liikidele sobivad elupaigalaigud, mis asuvad kindlate vahemaade järel. Linna servades asuvad looduskaitsealad, mis praegu on kehvast seisust ja pole ka küllastajatele hästi eksponeeritud, saavad tähelepanu kui kohalike ja kaitsealuste liikide nn allikakooslused. Luuakse linna rohealade hooldamise parima praktika kava (haljastuse kava, elurikkuse strateegia). Lõpptulemusena saab Tartu tervislikuma ja meeldivama elukeskkonna. 2024. aasta eelarves on 288 tuhat eurot investeringuteks, millest 135 tuhat eurot Supilinna tiigi puhastamiseks, 123 tuhat eurot Jaamamõisa oja matkaraja projekteerimiseks ja 30 tuhat eurot võõrliikide hävitamiseks aurutöötlemise masina ostmiseks. Enamiku majandamiskulude ja tööjõukulude rahastamine toimub toetuse arvel. Toetuseid antakse 48 tuhat eurot projektipartnerite omaosaluse sihtfinantseerimiseks vastavalt Tartu linnavolikogu 15.09.2022 otsusele nr 71 ning 16 tuhat eurot korteriühistutele ja eraisikutele aiandustoetusteks aedade rikastamiseks. Projekti kogueelarve on 3,7 miljonit eurot ja omaosalus 1,5 miljonit eurot. Projekti kestus: 01.09.2022-31.01.2026.

Tähtvere spordipargi olmehoone rajamise (2024. aasta eelarve **500 tuhat** eurot, omaosalus puudub) käigus lammutatakse endine katlamaja, ehitatakse olme- ja teenindushoone (spordipargi kasutajate riietus- ja pesuruumid; paigaldatakse hoiukapid; ruumid spordivahendite rentimiseks).

Hoonesse ehitatakse ka garaaž erineva tehnika hoidmiseks ja remontimiseks (lumekahurid, rajamasinad), lisaks korrastatakse ümbrus. Projekti tulemusel muutub liiklejate jaoks ümbruskond turvalisemaks (territooriumil on piiratud nähtavus, liigub palju veokeid jne). Projekti kogueelarve on 742 tuhat eurot ja omaosalus 242 tuhat eurot. Projekti kestus: 18.01.2023 - 31.01.2025.

Tartu linna kortermajade renoveerimise tugiteenuse projekt „**Tartu renoveerib**“ (2024. aasta eelarve **481 tuhat** eurot, sh omaosalus 49 tuhat eurot) on mõeldud linna korteriühistute toetamiseks korterelamute renoveerimisel. Projekti sisuks on luua ühistute jaoks tugiteenus, mis aitaks ühistutel konkureerida riikliku renoveerimistoetuste taotlemisel ning seeläbi saavutada Tartu linna kortermajade renoveerimise eesmärgid aastaks 2030. Projekti kogueelarve on 1,8 miljonit eurot, millest omaosalus 179 tuhat eurot ja toetus 1,6 miljonit eurot. Projekti kestvus: 01.03.2022-01.03.2025.

Projekti „**Erihoolekande teenusmudeli piloteerimine III**“ (2024. aasta eelarve **265 tuhat** eurot, omaosalus puudub) raames asub tööle psüühilise erivajadusega isikute teenuste projektijuht-koordinaator, kelle töö tulemusel valmib igale kliendile talle sobilik ning just tema vajadustele vastav teenuste pakett. Sobilike teenuste tulemusel paraneb isiku toimetulek ning väheneb lähedaste hoolduskoormus. Projekti kogueelarve on 487 tuhat eurot ja omaosalus puudub. Projekti kestus: 24.10.2022-31.12.2024.

Projekti „**CERITA**“ (2024. aasta eelarve **211 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärgiks on muuta jäätmekäitluspraktikat rakendades ringmajanduslikku lähenemisviisi ning vähendada jäätmekäitluskohtade negatiivset keskkonnamõju. Koostatakse Tartumaa ringmajanduse teekaart. Projekti kogueelarve on 381 tuhat eurot ja omaosalus puudub. Projekti kestus: 01.09.2023-31.08.2024.

Projekti „**H2Value**“ (2024. aasta eelarve **179 tuhat** eurot, omaosalus 54 tuhat eurot) eesmärk on rajada esimene regioonide vaheline rohevesiniku väärtusahel Lõuna-Eestis (Tartu regioon) ja Põhja-Lätis (Vidzeme regioon) ning anda tuge vesinikumajanduse käivitamiseks Eestis ja Lätis. Vesiniku kasutamine ei eralda CO₂ ja seda saab kasutada mitmetes sektorites (tööstus, transport, energeetika jm). Seetõttu on vesinik ideaalne energiaallikas kõige energiamahukamate sektorite süsinikuintensiivsuse vähendamiseks. Rohevesiniku kasutamine toetab Tartu linna energia- ja kliimakava eesmärgi ning 100 kliimaneutraalse linna missiooni. Projekti kogueelarve on 617 tuhat eurot, millest omaosalus 185 tuhat eurot ja toetus 432 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.11.2022-31.10.2025.

Projekti „**LIFE IP BUILDEST**“ (renoveerimise maraton Eestis) (2024. aasta eelarve **121 tuhat** eurot, omaosalus 41 tuhat eurot) eesmärk on töötada välja hoonete kliimateadliku renoveerimise strateegiad ja tehnoloogiad ning vältida hoonete kasutamiskõlbmatuks muutumist. Toetatakse kolme kortermaja ja kümne eramaja renoveerimist. Projekti kogueelarve on 959 tuhat eurot, millest omaosalus 384 tuhat eurot ja toetus 575 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.04.2022-31.12.2028.

Projekti „**Kohanemise ja lõimumise toetamine kohalikul tasandil**“ (2024. aasta eelarve **75 tuhat** eurot, omaosalus puudub) raames arendatakse lõimumist toetavaid teenuseid. Projekti kogueelarve on 200 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.01.2023 - 31.12.2025.

Projekti „**ENSNARE**“ (2024. aasta eelarve **71 tuhat** eurot, omaosalus puudub) sisuks on elamute reoveerimise lihtsustamine ja kiirendamine, mille käigus töötakse välja digitaalne tööriist, mis lihtsustab eeltoodetud liginullenergiahoonete renoveerimiselementide projekteerimist ja tootmist. Projekti kogumaksumus on 298 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.01.2021-31.12.2024.

Projekti „**Woodcircles**“ (2024. aasta eelarve **59 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärgiks on vähendada ehitusmaterjalide valmistamisel energiatarbimist ja koos sellega ka CO₂ heitkoguseid ning vähendada üldist materjalikasutust (seeläbi ka jäätmete hulka). Projekti fookuses on

puitehitised ning puitmaterjalid. Projekti kogueelarve on 250 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.06.2023-31.05.2027.

Projekti „**CycleUp! kunst tänavaruumis**“ (2024. aasta eelarve **54 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on tartlaste keskkonnahoidlike liikumisviiside kasutuse suurendamine läbi rahvusvahelise ja valdkonnaülese kogukonna- ja kunstiprogrammi. Projekti tegevuste tulemusena sünnivad avalikku ruumi liikumisteemalised installatsioonid, viiakse läbi keskkonnahoidliku liikumise teemaline kunstiresidentuur, kogukonda kaasavad arutelud ja töötoad ning linnaplaneerijatele, otsuste tegijatele mõeldud seminarid. Projekti kogueelarve on 132 tuhat eurot, omaosalus 40 tuhat eurot. Projekti kestvus: 02.01.2023-31.12.2026.

Projekti „**Cure+**“ (2024. aasta eelarve **51 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on edendada ringmajanduse praktikaid selliselt, et lammutus- ja renoveerimistööst tekkinud materjale oleks võimalik senisest enam uuesti kasutusele võtta. Projekti kogueelarve on 150 tuhat eurot, omaosalus 7 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.12.2022-01.03.2025.

Projekti „**CITYAM**“ (2024. aasta eelarve **39 tuhat** eurot, omaosalus 8 tuhat eurot) eesmärk on luua valmisolek kohalikul tasandil (õiguslik, tehniline, liikluskorralduslik jmt.) dronide aktiivseks kasutamiseks erinevates linnaelu valdkondades. Tartu on projektis järgijalinn, mis võtab linnaplaneerimisse üle Helsingi, Stockholmi ja Hamburgi pilootprojektide kogemusi. Projekti kogueelarve on 125 tuhat eurot, omaosalus 25 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.01.2023-31.12.2025.

Projekti „**CREATORS – Creating Community Energy Systems**“ („Kogukonna energiasüsteemide loomine“) (2024. aasta eelarve **26 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on edendada taastuvenergia tootmist energiaühistute loomise toetamise abil. Projekti käigus luuakse Tartus Eesti esimene päikeseenergiale keskendunud energiaühistu. Projekti tulemusena toodetakse 225 MWh taastuvenergiat aastas ning Tartu linna CO₂ heide väheneb 148 tonni võrra aastas. Projekti kogueelarve on 260 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestus: 01.07.2020-31.08.2023, pikendatud 2024. aastani.

Projekti „**Hajaasustuse programm 2023**“ (2024. aasta eelarve **26 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades. Meedet rakendatakse endises Tähtvere valla piirkonnas. Projekti eelarves sisalduvad tegevused peavad tagama taotleja majapidamises nõuetekohase joogivee kättesaadavuse, elamus tekkiva reovee nõuetekohast kanaliseerimist tagava süsteemi, aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee või leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi olemasolu. Projekti kogueelarve on 52 tuhat eurot, omaosalus 26 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.02.2023-30.11.2024.

Projekti „**TREASource**“ (2024. aasta eelarve **23 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on leida jätkusuutlik ringmajanduse mudel materjali- ja tootevoogudele, mida praegu olulises osas ei taaskasutata. Kolm peamist projektis käsitletavat materjalide väärtusahelat on plasti, akude/patareide ja biojätmete taaskasutus. Sihtvood koosnevad toodetest ja materjalidest, mida tarbitakse suures koguses ja mis tekitavad suures koguses jäätmeid. Sihiks on vähendada sõltuvust fossiilsetest toorainetest. Tegevused: piirkondliku ringmajanduse kava koostamine, parandustöökodade ellukutsumine, ringmajanduse põhimõtete rakendamisele kaasaitamine kohalikes kogukondades ning tootmis- ja tarbimisjäätmete vahenduskeskkonna loomine. Projekti kogueelarve on 184 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.06.2022-31.05.2026.

Projekti „**ENLIGHTENme**“ (2024. aasta eelarve **23 tuhat** eurot, omaosalus puudub) raames kogutakse uusi ja kindlaid tõendeid linnavalgustuse mõju kohta inimeste tervisele ja heaolule. Koostatakse juhendmaterjalid välisvalgustuse tervislikuks arendamiseks ning meetodid ja tööriistad, mis aitavad välisvalgustuse arendamist linnas suunata. Projekti kogumaksumus on 198 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestus: 01.02.2021-31.08.2024.

Projekti „**Tartu ringrenoveerimine**“ (2024. aasta eelarve **20 tuhat** eurot, millest omaosalus 7 tuhat eurot) käigus luuakse jäätmekava ehk Tartu ringmajanduse kava uus ehitusjätmeid ja ringrenoveerimist puudutav osa. Viiakse läbi ringrenoveerimise koolitusprogramm ehitusjätme tekitajatele ja taaskasutamist mõjutavatele osapooltele. Luuakse ringrenoveerimist toetav digilahendus ja suurendatakse uuesti ringlusesse võetava materjali hulka. Projekti kogueelarve on 149 tuhat eurot, millest omaosalus 33 tuhat eurot ja toetus 126 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.09.2022-29.02.2024.

„**Tartu linna müra vähendamise tegevuskava aastateks 2024-2028**“ (2024. aasta eelarve **19 tuhat** eurot, omaosalus 4 tuhat eurot) eesmärgiks on koostada Tartu linnale müra vähendamise tegevuskava, mis vastab keskkonnaministri 20. oktoobri 2016. a määruses nr 39 „Välisõhu mürakaardi, strateegilise mürakaardi ja müra vähendamise tegevuskava sisu kohta esitatavad tehnilised nõuded ja koostamise kord“ sätestatud nõuetele. Müra vähendamise tegevuskava valmib vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse §-dele 63 ja 64. Projekti kogueelarve on 22 tuhat eurot, millest omaosalus 4 tuhat eurot. Projekti kestvus: 27.03.2023-31.12.2024.

Projekti „**Remote IT**“ (2024. aasta eelarve **19 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on kaugtööst tulenevate võimaluste parem ära kasutamine ning kaugtööga seotud riskide minimeerimine. Projekti kogueelarve on 73 tuhat eurot, millest omaosalus 22 tuhat eurot. Projekti kestvus: 01.06.2023-31.12.2025.

Projekti „**BUILD**“ (2024. aasta eelarve **16 tuhat** eurot, omaosalus puudub) eesmärk on suurendada avaliku sektori teadlikkust innovaatilistest riigihangetest ja julgustada avaliku sektori organisatsioone koostööle, et aidata kaasa jätkusuutliku innovatsiooni arendamisele. Selle kaudu saab avalik sektor leida paremaid lahendusi avalike teenuste tõhususe, teenuste kvaliteedi, jätkusuutlikkuse ja tulemuslikkuse parandamiseks. Projektiga luuakse õpiraamistik innovatsioonihangete alase kompetentsi suurendamiseks ning antakse teadmisi, kuidas seda praktikas rakendada. Projekti kogueelarve on 46 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.06.2022-31.05.2024.

Projekti „**2ISECAP**“ (2024. aasta eelarve **14 tuhat** eurot, omafinantseering puudub) peamine eesmärk on suurendada kohalike omavalitsuste teadlikkust integreeritud energiaplaneerimisest ja huvi selle vastu. Selleks töötatakse välja energia- ja kliimakavade (SECAP) kavandamise, rakendamise ja juhtimise lähenemisviis arvestades institutsionaalseid, õiguslikke ja finantsmajanduslikke raamistikke. Projekti kogueelarve on 54 tuhat eurot, omaosalus puudub. Projekti kestvus: 01.03.2021-31.12.2024.

3. FINANTSEERIMISTE GEVUS JA LIKVIIDSETE VARADE MUUTUS

3.1. Finantseerimistegevus

Tabel 60. Laenukohustised ja kaasnevad intressikulud

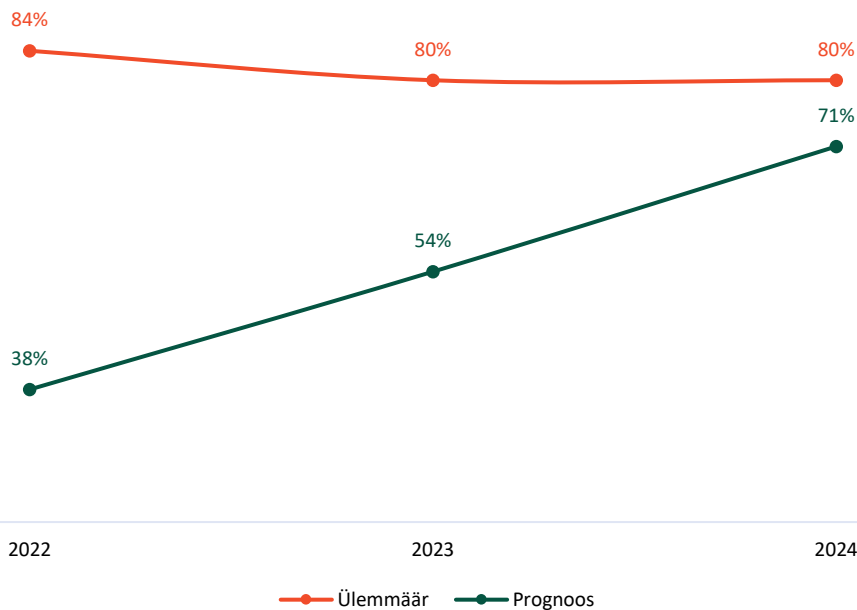
Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA					Lepingu lõpptähtaeg (kuupäev)	Intressimäär seisuga 31.12.2023	Intressi- ja korralduskulud 2024. a
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2023 seisuga jääk	2024. aastal		31.12.2024 seisuga jääk			
			uus laen	tagasimakse				
Kokku laenukohustised		139 331 083	42 800 000	12 807 013	169 324 070			8 482 072
Kokku pangalaenuid ja võlakirjad		139 270 183	42 800 000	12 787 473	169 282 710			8 479 155
VÕLAKIRJAD		7 986 200	0	917 300	7 068 900			374 443
AS LHV Varahaldus 2017. a võlakiri	5 490 000	3 184 200	0	384 300	2 799 900	25.10.2032	4,5710	146 699
NIB 2017. a võlakiri	8 000 000	4 802 000	0	533 000	4 269 000	04.12.2032	4,1910	227 745
PANGALAENUD		131 283 983	42 800 000	11 870 173	162 213 810			7 651 379
OP 2018. a laen	7 570 000	3 785 000	0	757 000	3 028 000	27.11.2028	4,5190	187 988
NIB 2018. a laen	6 800 000	4 533 333	0	453 333	4 080 000	04.12.2033	4,1710	214 167
NIB 2019. a laen	5 200 000	3 944 828	0	358 621	3 586 207	04.12.2034	4,1310	180 719
NIB 2021. a laen	9 200 000	7 973 333	0	613 333	7 360 000	20.10.2036	4,0120	368 809
EIB 2019. a laen	6 000 000	4 800 000	0	300 000	4 500 000	10.09.2039	3,6670	211 159
EIB 2020. a laen	6 950 000	5 019 444	0	386 111	4 633 333	02.12.2036	4,1460	234 833
SEB 2019. a laen	6 490 000	3 894 000	0	649 000	3 245 000	24.10.2029	4,9270	191 091
SEB 2021. a laen	13 000 000	10 400 000	0	1 300 000	9 100 000	27.10.2031	4,2990	489 842
SWB 2020. a laen	8 000 000	5 600 000	0	800 000	4 800 000	18.12.2030	4,6370	286 325
LHV Pank, laen (endine 2016.a Danske võlakiri)	11 687 000	11 687 000	0	0	11 687 000	24.10.2026	4,6420	557 813
LHV Pank, laen (endine 2015.a Danske võlakiri)	10 885 000	2 177 000	0	1 088 500	1 088 500	30.09.2025	4,6450	90 937
SEB laen 2016	1 000 000	688 797	0	49 793	639 004	07.10.2026	4,7790	37 788

Tartu linna 2024. aasta seletuskiri

Laenuleping	LAENUKOHUSTISTE PÕHIOSA					Lepingu lõpptähtaeg (kuupäev)	Intressimäär seisuga 31.12.2023	Intressi- ja korralduskulud 2024. a
	kehtivate lepingute algne kogumaht	31.12.2023 seisuga jääk	2024. aastal		31.12.2024 seisuga jääk			
			uus laen	tagasimakse				
SEB laen 2015	200 000	31 578	0	21 053	10 526	15.06.2025	5,1050	1 228
SEB laen 2014	150 000	16 116	0	14 876	1 240	20.01.2025	5,3590	523
Danske laen 2013	430 000	3 553	0	3 553	0	15.01.2024	5,0950	8
OP 2022. a laen	15 980 000	15 980 000	0	0	15 980 000	01.12.2032	4,7340	819 330
SWB 2023. a laen	30 000 000	30 000 000	0	3 000 000	27 000 000	16.08.2033	4,8920	1 499 965
2023 laen	0	20 750 000	0	2 075 000	18 675 000	16.08.2033	4,2500	1 064 306
2024 laen	0	0	29 992 987	0	29 992 987	31.12.2034	5,5000	930 008
2024 refin	0	0	12 807 013	0	12 807 013	31.12.2034	5,5000	284 538
Muud laenud ja kõik korralduskulud								453 333
Arvelduskrediit (kuni 10,0 mln€)	0	0	0	0	0	31.12.2024	6,000%	178 333
Sildfinantseerimislaen (kuni 6,0 mln€)	0	0	0	0	0	x	6,000%	92 000
Võlakirjade ja pangalaenude korralduskulud kokku	x	x	x	x	x	x	x	183 000
KAPITALIRENT	x	60 900	0	19 540	41 360			2 917
VOCO kap.rent 2021. a (CNC puidutöötlemiskeskus)	125 000	49 500	0	16 500	33 000	01.12.2026	2,950%	2 684
VOCO sõiduk 2022. a	19 000	11 400	0	3 040	8 360	15.06.2027	2,450%	233

Finantseerimistegevuses kajastuvad laenukohustiste võtmine (laenude võtmine, võlakirjade emiteerimine, kapitalirendikohustuste võtmine) ja võetud kohustiste täitmine (võetud laenude tagasimaksmine, kapitalirendikohustuste täitmine, emiteeritud võlakirjade lunastamine). Ülaltoodud tabel annab ülevaate laenukohustiste saldodest, nende muutustest ning investeerimistegevusse kuuluvatest laenuintressi- ja korralduskuludest 2024. aastal.

Eelarve kohaselt alustab linn planeeritavat aastat 139,3 miljoni euro suuruse laenukoormusega. Aastal 2024 on kavas võtta pangalaenu 42,8 miljonit ning maksta tagasi kokku 12,8 miljonit eurot, seega suureneb linna laenukoormus 2024. aastal 30 miljoni euro võrra.

Joonis 80. Netovõlakoormuse dünaamika aastatel 2022-2024

2024. aasta lõpuks on kavandatud laenukoormuseks 169,3 miljonit eurot. Netovõlakoormuseks (võlakohustiste ja likviidsete varade vahe) kujuneb 71% põhitegevuse tuludest. Sellega püstitakse KOFS-is sätestatud netovõlakoormuse ülemmäära piirides. Kui tavapäraselt on lubatud netovõlakoormuse ülemäär 60% põhitegevuse tuludest, siis koroonakriisiga võitlemiseks on see tõstetud 2024. aastani 80%-ni. Edasi hakkab lubatud määr alanema ning aastaks 2028 on netovõlakoormuse ülemäär taas 60% põhitegevuse tuludest.

Rahavoogude paremaks ja säästlikumaks juhtimiseks on kavandatud kasutada vajaduse korral arvelduslaenu kuni 10 miljonit eurot tagasimaksega hiljemalt eelarveaasta lõpuks. Samuti on välisrahastusega projektide sildfinantseerimiseks kavandatud kuni 6 miljoni euro laenamine juhuks, kui kontsernikonto vahenditest ei piisa töövõtjate arvete tasumiseks enne vahendite laekumist rahastajatelt. Arveldus- ja sildfinantseerimislaenu intressi- ja korralduskuludeks võib kujuneda kuni 270 tuhat eurot, kui kasutada neid aktiivselt ning lükata muude laenulepingute sõlmimise aega edasi nii kaugele kui võimalik. Summa täpne suurus sõltub väga suurel määral ka tingimustest, milles pankadega on võimalik kokku leppida.

2024. aastal kavandatavatest laenukohustiste muutustest laenulepingute kaupa annab täpsema ülevaate finantseerimistegevuse koondtabel.

3.2. Likviidsete varade muutus

2024. aasta eelarvesse on kavandatud likviidsete varade vähenemine 15,7 miljonit eurot. Eelarvedefitsiit 45,7 miljonit eurot kaetakse 30 miljoni euro ulatuses laenamisega ning ülejäänud sissetulekuid ületavad väljaminekud rahastatakse likviidsete varade kasutuselevõtuga. Prognoositav likviidsete varade maht aasta lõpuks on 5 miljonit eurot.